A
VÁSÁRHELYI LÁSZLÓ
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
OM szám: 100921

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

„A képzőművészet, a mozgásművészet, a népművészet, a zene, az irodalom, a művészet megannyi ága alkalmas arra, hogy képet adjon a világ másik oldaláról, arról az érzéki és szellemi háttérről, amely az ösztönös gyökerek, a természet és lélek, a tudat és tudattalan közötti szakadék áthidalását jelenti.”

/Orgovány Anikó/

Iktatószám: **2014/**

Készítette: a **Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete**
Kötetszám: **2**
Első kötet: **Nevelési program**
Helyi tanterv: általános szabályozás és felmenő rendszerű új tanterv
Második kötet: **Helyi tanterv**, kifutó rendszerű régi tanterv
Harmadik kötet: Átvett jó gyakorlatok
Jóváhagyta 2014. 08. 29-én: **Demarcsek Györgyné** igazgató

Érvényes: **2014. szeptember 1-től**
Felülvizsgálat (ha jogszabály másképp nem rendeli): **2018. 08. 31.**
Verziószám: **8**

A VÁSÁRHELYI LÁSZLÓ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA ADATAI

Neve: Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola
Székhelye: 4400 Nyíregyháza, Honvéd u. 41.
OM száma: 100921
Fenntartó: Botoló Nonprofit Közhasznú KFT (4400 Nyíregyháza, Serház u. 27.)
A dokumentum aláírójának neve, beosztása:

A diákok képviseletében: Girhiny Róza,
A szülők képviseletében: Girhinyné Sárközi Ágota,
Demarcsek Györgyné igazgató
Ugyan Attila, Sipos Boglárka hitelesítők
Demarcsek György fenntartó.
Jelen pedagógiai programot a nevelőtestület készítette, figyelembe véve a jogszabályi előírásokat.
A véleményezési és elfogadási eljárásokat a dokumentum záradéka tartalmazza.
A dokumentum nyilvános, megtekinthető az iskola honlapján: www.vlami.hu oldalon.

A VÁSÁRHELYI LÁSZLÓ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA KÜLSŐ MINŐSÍTÉSEI

- **2007. Kiválóra Minősített Alapfokú Művészetoktatási Intézmény**
- **2009. Kiválóan megfelelt Pedagógusértékelési rendszer**
- **2010. A Magyar Táncművészeti Főiskola Gyakorlóhelye és Partnerintézménye**
- **2011. A Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által Akkreditált Kiváló Tehetségpont**
- **2011. Előminősített referencia-intézmény**
- **2014. Minősített Referenciaintézmény (Nyíregyháza, Honvéd u. 41, Tiszavasvári Ifjúság u. 8.)**
- **2014. A Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által Akkreditált Kiváló Tehetségpont**

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

A közoktatással kapcsolatos általános jogszabályok:

- 2011. évi CXC. tv. a nemzeti köznevelésről
- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény,
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

Az alapfokú művészetoktatási intézmények struktúrájával, cél- és feladatrendszerével, tartalmi szabályozásával kapcsolatos jogszabály:

- 3/2011.(I.26) NEFMI rendelet

az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletet módosításáról.

Az intézmény tanszakainak elnevezése a kifutó tanterv alapján:

néptánc, moderntánc, színjáték, festészet

Az intézmény tanszakainak elnevezése a 2011/2012-es tanévben bevezetésre kerülő tanterv alapján:

néptánc, moderntánc, színjáték, képzőművészet-grafika-festészet tanszak.

Alapító okirat

Megyei fejlesztési terv

BEVEZETŐ

A követelmény és tantervi program szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 10. § (3) bekezdése kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészséget alapozza meg, elősegíti a szakmai orientációt, valamint a szakirányú továbbtanulásra történő felkészülést. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

2. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a művészeti-kulturális műveltség azon elemeit, továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

3. A követelmény és tantervi program a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységes alapra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.
   Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.
   A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok, ezen belül a helyi tantervek kidolgozását, melyeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeiként kezel.

Alapelvek, célok

1. Az alapfokú művészeti iskola a művészeti ágak iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.
2. A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat, azon belül helyi tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.
   A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás-nevelés megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez.
   A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a művészeti terület szerinti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.
   A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.
4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

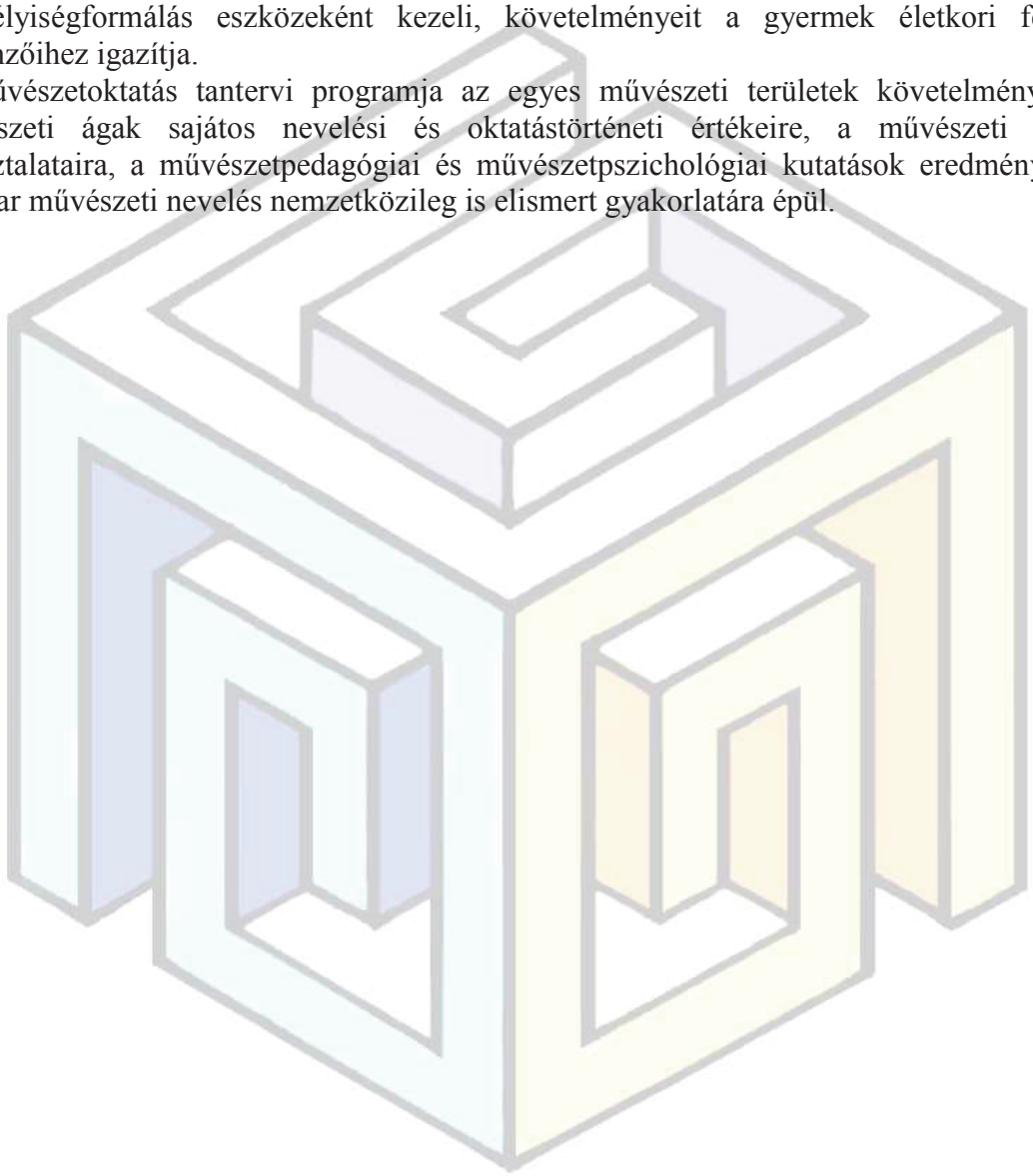

N E V E L É S I P R O G R A M

Készült a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 7-9. § alapján

I.

Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei

1.1. Gyermekközpontúság

Az iskolában folyó szerteágazó tevékenységrendszer, valamint a pedagógiai munka középpontjában a gyermek személyiségének alakítása, fejlesztése áll.
A művészeti nevelés a lelki egészség, a lelki életminőség megőrzésének és fejlesztésének az eszköze.
(Mint ahogy a kognitív nevelés nem lehet cél, csak eszköz a személyiségfejlesztésben)

Valljuk, hogy:
„ A gyermek ember. Ember az indulás lendületével. A kezdet ősfrissessége bennük. Szellemük nyitott. Lényük csodálkozás és öröm. Létük szirom-törékeny.
Ősbizalommal néznek embert és világot. Mind kereső és ajándékozó szeretet”
/Mácz István/

1.2. Esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód

Minden gyermeknek egyaránt joga van tanuláshoz, a megkülönböztetés nélküli bánásmódhoz.

Az esélyegyenlőség egyenlő bánásmód megvalósításának kiemelt feladatai:

- sajátos, a partnerek igényeit figyelembe vevő tanterv szerint folyó a képzés
- integrált oktatás
- a hátrányos helyzetű, valamint a nehezebben haladó tanulók felzárkóztatása, differenciált oktatás
- speciális felkészültségű, a hátrányos helyzetből adódó problémákat ismerő és kezelni tudó, több éves tapasztalattal rendelkező pedagógusok alkalmazása.

1.3. Demokratikus légkör

Az eredményes munkavégzés feltétele a demokratikus munkakapcsolat, amely a pedagógusok, és iskolavezetés, a szülők, és a gyermekek együttműködésével valósul meg.
A demokratikus munkavégzés, a szabad véleménynyilvánításon, az építő jellegű viták, a kreatív gondolkodást, egyéni ötleteket támogató szemléleten, egymás kölcsönös tiszteletén, a rendszeresen egyeztetésen és információáramláson, a közös döntéshozatalon alapul.

Az iskolánkban folyó oktatási folyamatok demokratizmusa abban áll, hogy:

- mindenki számára közös szakirányú műveltséget, közös kommunikációs alapot nyújt
- tekintetbe veszi az egyéni igényeket, fejlettséget és fejlődési sajátosságokat, az érdeklődést és a pályairányultságot
- szavatolja az átjárhatóságot

- csökkenti az indulási hátrányokat, lehetővé teszi a tanulók képességeinek kibontakoztatását

1.4. A tanár személyes hatékonysága, az élményt nyújtó oktatás

Melynek feltételei:

- a gyermekek tisztelete, szeretete,
- a nyugodt következetes, kiszámítható nevelői magatartás,
- a magas szakmai felkészültség és kreativitás, a folyamatos önképzés, a sikerorientáltság.

A pedagógus személyes példa legyen az általános erkölcsi és művészeti értékek közvetítésében. Magas szintű empátiás és kommunikációs képességekkel, jó önismerettel rendelkezzen.

1.5. Befogadó, egyéni fejlődést támogató attitűd

A befogadó nevelésnek az a célja, hogy szélesítse az oktatáshoz való hozzáférés lehetőségét, és hozzásegítse valamennyi tanulót a tanulásban való teljes részvétel lehetőségéhez, különösen azokat, akik esetében fennáll a kirekesztés veszélye saját képességeik kiteljesítésekor.

A befogadás a tanulóknak sokkal szélesebb körét érinti, mint csupán azokat, akiknek sajátos nevelési igényeik és szükségleteik vannak. Bármely olyan tanulóra is vonatkozik, akiknél fennáll a veszélye az oktatási-nevelési lehetőségekből való kirekesztésnek, s akik így esetleg kudarcot vallanak az iskolában.

Támogatjuk valamennyi tanuló és szülei részvételét az oktatási-nevelési döntéshozatal folyamatában. Ez magába foglalja azt is, hogy bevonjuk a tanulókat a saját tanulásukkal kapcsolatos döntésekbe, és hogy támogatjuk a szülőket abban, hogy megfelelő információ birtokában tudjanak (fiatalabb) gyermekeik javára döntést hozni.

Egyes tanulók esetében (például azoknál, akiknek esetleg az átlagosnál összetettebb tanulási igényeik és szükségleteik vannak), akik saját tanulási folyamatukhoz koncentráltabb megközelítést igényelnek, Egyéni Fejlesztési Tervet vagy hasonló egyénre szabott tanítási programot kell kidolgozni.

Az iskola feladatrendszerében, és értékelési eljárásaiban felkészült a befogadó intézményi gyakorlatra az alábbiak szerint:

- a tanulást segítő tanári értékelést alkalmazunk, amely nem bélyegzi meg a tanulót
- holisztikus értékelési szemléletet alkalmazunk, amely figyelembe veszi a tanulás elméleti, viselkedési, szociális és érzelmi vonatkozásait is és kijelöli a tanulási folyamat következő lépéseit.

A befogadást elősegítő szervezeti kultúra és „éthosz”

Mind az iskola, mind az egyéb oktatási szervezetek szintjén elengedhetetlen egy olyan, mindenki által elfogadott kultúra és „éthosz” megléte, amely pozitívan fogadja a legkülönbözőbb típusú tanulókat az osztályban, és amely kedvező hozzáállással képes és hajlandó megfelelni a legkülönbözőbb igényeknek és szükségleteknek is az oktatásban és nevelésben.

Egyéni fejlődést támogató módszerek a belső hatásvizsgálati elemek figyelembevételével

Bevált módszereink:

- differenciálás

- egyéni fejlesztési terv
- továbbtanulást segítő egyéni fejlesztés
- versenyre felkészítő program
- műhelymunka

1.6. Autonómia

A demokratikus szemléletű iskolavezetés ***szakmai önállóságot***, módszertani szabadságot biztosít a pedagógusok számára.
Iskolánk életében egyik legfontosabb követelmény, hogy a pedagógusok alkotói kedvüket szabadon kibontakoztathassák, és nevelőegyéniségükkel, alkotótevékenységükkel, kezdeményezőkészségükkel tegyék hatékonyabbá, színesebbé az oktató-nevelő munkát.

1.7. Differenciálás

Olyan pedagógiai fejlesztő tevékenység, amely a tanulók adottságaiban, környezeti tényezőikben, képességeikben gyökerezik, és összhangban áll a tanulók szorgalmának, tanulásának, eredményeinek, teljesítményeinek különbözőségeivel.

A differenciálásnak érvényesülni kell a különböző családi, szociális és motivációs háttérrel, különböző képességekkel érkező tanulók esetében.
A differenciálás megvalósulhat olyan pedagógiai tevékenységek megtervezésével, amelyek folyamatosan lehetővé teszik

- a kiemelt teljesítményt nyújtók fejlődésének figyelemmel kísérését
- az estlegesen lemaradók, kevésbé motiváltak felzárkóztatását.

A differenciált fejlesztést szolgáló, sikerélményt nyújtó tevékenységformák kialakítása (kamaraegyüttes, szólótáncos felkészítés versenyeztetés,), elágazások beépítése a tantervi rendszerbe, a különböző szintű tartalmak, kiscsoportos feldolgozása és az egyéni feladatok programok tervezése, osztályozó vizsga révé egyéni továbbhaladás biztosítása szerves része képzési rendszerünknek.

1.8. Az iskola nyitottsága

Egyrészt jelenti a település, a média, más iskolák, civil szervezetek felé történő kapcsolatfelvételt, másrészt jelenti az iskolánk iránt érdeklődők számára betekintési lehetőségének biztosítását. (nyílt nap, fogadó óra, városi szintű rendezvények, versenyek, szülői értekezlet, szórólapok, közlemények).

Az iskola kapcsolatai

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola a Magyar Táncművészeti Főiskola néptánc tagozatának gyakorló iskolája.
A néptánc pedagógus szakos hallgatók intézményünkben végzik a hospitálási és tanítási gyakorlataikat, iskolánk pedagógusai mentortanárként irányítják a hallgatók munkáját.

Az iskola szoros kapcsolatot épített ki a **társintézmények vezetőivel, pedagógusaival.** Az intézményvezetőkkel a kapcsolattartás folyamatos, rendezvényeinket egymással egyeztetve, egymást segítve szervezzük.
Hatékonnyá teszi a munkánkat a civilszervezetekkel való együttműködés is, amely a kölcsönösségen az együttműködésen alapszik.

Továbbtanulást segítő kapcsolatok

Nyíregyházi Főiskola
Magyar Táncművészeti Főiskola
Színművészeti Egyetem
Színművészeti Főiskola, Kaposvár
Művészeti Szakközépiskola

Tehetséggondozást segítő kapcsolatok

- Magyar Géniusz Programiroda
- Magyar Tehetséggondozó Társaság
- Nemzeti Tehetségsegítő Tanács
- TÉT – Regionális Művészeti Tehetségsegítő Tanács
- Kocka Kör Egyesület
- Debreceni Egyetem
- Szabolcs-Szatmár- Bereg Megyei Tehetségsegítő Tanács

Civil szervezetek

- Nyírség Táncegyüttes
- Talán Teátrum
- Csontváry Kör

Szakmai továbbképzést, önképzést segítő kapcsolatok

- Zene-és Művészeti Iskolák Szövetsége
- Megyei Pedagógiai Intézet
- Martin György Néptánc Szövetség
- Örökség Gyermek Népművészeti Egyesület
- A Magyar Művészetoktatásért Országos Szakmai Szervezet
- Országos Diákszínjátszó Egyesület
- Magyar Színjátékos Szövetség
- Magyar Drámapedagógiai Társaság

Roma származású hátrányos helyzetű tanulók nevelésében együttműködő szervezetek

- Cigány Kisebbségi Önkormányzat Tiszavasvári
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat Nagykálló
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat Bököny
- Cigány Kisebbségi Önkormányzat Érpatak

1.9. Átjárhatóság

Iskolák közötti átjárhatóság

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján készítettük el programunkat, ezért iskolánk tanulói más művészeti iskolában folytathatják tanulmányaikat, illetve intézményünk átvétellel fogadhat más művészeti iskolából érkezett tanulókat.
Telephelyek közötti átjárhatóság: az évfolyamok függvényében biztosított.

II.

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka általános céljai

Nevelési értékeink közvetítése, a következők szerint

- a művészetpedagógiai eszközeivel a hagyományőrzés, nemzeti identitástudat erősítése,
- a „tiszta forrásból merítés" elve szerint évszázados értékek közvetítése, átörökítése,
- gyermeket tanítunk és nem tantárgyat, a hasznosítható tudás megszerzésének előtérbe állítása a személyiség sokoldalú fejlesztése
- önállóság, öntevékenység, motiváció, alkotó részvétel a tanulásban,
- a műveltség megszerzésének kívánalma, továbbtanulási aspirációk, folyamatos önművelés,
- nyitottság az újra, rugalmasság, kreativitás, leleményesség, a másság elfogadása, tolerancia,
- autonómia, önelfogadás, önértékelés,
- fegyelmezett kitartó tanulás,
- a gondolkodás, a problémamegoldás, a tanulói tevékenység előtérbe állítása,
- kooperáció másokkal, együttműködési készség,
- a befogadó attitűd kialakítása és átadása,
- a hálózati tanulás és együttműködés kialakítása és támogatása.

Mindezek alapján:

- A választott szakon belül nyújtson speciális művészeti ismereteket és az alkotó munkával együtt járó pozitív élmények segítségével, járuljon hozzá a harmonikus, érzelmileg gazdag, kreatív személyiség kialakításához.
- Alakítsa ki a kultúra iránti nyitott magatartást, az esztétikai érzékenységet, neveljen a művészetek befogadására, értésére és művelésére.
- Sajátos eszközeivel ösztönözzön a társadalmi érintkezésben és kommunikációban a toleráns magatartásra.
- Ismertesse meg a regionális területek művészetének alapvető ismeretanyagát és technikáit.
- Alapozza meg a művészi kifejezőkészségek kialakítását, bontakoztassa ki a tanulók alkotó fantáziáját, és fejlessze improvizációs készségüket.
- Készítse fel képességeik alapján, érdeklődésük és a társadalmi igények figyelembevételével a növendékeket a szakirányú továbbtanulásra, illetve művészeti önképzőkörök, együttesek munkájába való bekapcsolódásra.
- Irányítsa a tehetséges növendékeket hivatásos pályára, a továbbképző osztályainak folytatására, illetve művészeti alkotó csoportok életbe való bekapcsolódásra.
- Működjék együtt más intézményekkel a kulturális és művelődési feladatok ellátásában.
- Lehetőség szerint létesítsen cserekapcsolatot más (esetleg külföldi) művészetoktatási intézményekkel, amatőr együttesekkel, képzőművészeti csoportokkal
- Törekedjen a társművészetekkel való együttműködésre, kapcsolattartásra.
- Járuljon hozzá ahhoz, hogy a gyermekek személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és általában a művészetek iránt.

- Adjon teret a gyermeki fantázia kibontakozásának, a tanulók kreatív megnyilatkozásainak, fejlessze improvizációs készségüket.
- Időtálló értékek közvetítése révén járuljon hozzá a gyermekek ízlésének, kritikai érzékének fejlesztéséhez.
- Alakuljon ki a tanulókban a világ megismerésének az igénye, igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
- Nevelési céljaink fontos eleme a szülőföld megismertetése, a hazaszeretet érzésének kialakítása, megerősítése, emlékeink, hagyományaink tisztelete, ápolása, megbecsülése, egészséges nemzeti önbecsülés.
- Jellemezze tanulóinkat nyitottság és tolerancia más népek, fajok, kultúrák, szokások iránt.
- Legyen tanulóink sajátja az alkotmányosság, a törvényesség tisztelete, az emberek egyenlőségének elismerése, az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása.
- Legyenek érdeklődők a társadalmi jelenségek és problémák iránt, legyen igényük a közéletiségre, a közösségi tevékenységre, a demokrácia érvényesítésére.
- Alakuljon ki a tanulókban a befogadó attitűd, ismerjék meg a másféle szociális és kulturális háttérrel rendelkező társaik problémáit, legyenek nyitottak, megértők és segítők a lemaradókkal szemben.
- Alakítsa ki az égető vágyat a tudás megszerzésére, alakuljon ki a belső motiváció a feladatok megvalósítása során.
- Alakuljon ki a folyamatos reflexió és önreflexió igénye a tanulókban.
- Érdeklődésüknek megfelelően vegyenek részt új kezdeményezésekben, projektekben, használják az ismeretszerzés modern eszközeit.
- Alakuljon ki az igényük arra is, hogy tudásukat, megszerzett ismereteiket másokkal is megosszák.

2.1. Stratégiai céljaink

Nevelő-oktató munkánk kiemelt stratégiai céljait az alapelvekből kiindulva határoztuk meg

- a művészetoktatás egészét átható minőségközpontú szemlélet elérése,
- az egységes nevelői szemlélet kialakítása,
- a következetes követelés és igényesség szerinti munkavégzés,
- az általános erkölcsi értékek, humán magatartás minták, pozitív szokásrendszerek átadása, tudatosítása,
- egyénre szabott motiválással a tehetséggondozás hatékonyságának megőrzése,
- a tehetséggondozás rendszerének kidolgozása és működtetése
- az iskolahasználók, illetve a pedagógusok igényeinek megfelelően az intézmény szolgáltató jellegének további erősítése,
- a társintézmények vezetőivel, munkatársaival való jó együttműködés fenntartása, közös rendezvények szervezése
- nagyobb esélyegyenlőség biztosítása,
- befogadó attitűd kialakítása minden iskolahasználó tekintetében
- hálózati tanulás rendszerének kiépítése művészeti projektek megvalósításával
- tehetségpont működtetése

- referencia- intézményi működés kialakítása
- új típusú gyakorlóhely funkció kiépítése
- művészeti szakmai központként való működés megvalósítása, jó gyakorlatok átadásával.

2.2. Operatív céljaink

Az intézmény egészét átfogó minőségközpontú szemlélet kialakítása érdekében célunk:

- az önfejlesztés, az önművelés, az önértékelés igényének fenntartása,
- tudásszerzésre való igény kialakítása a tanulókban és pedagógusban egyaránt.
- belső szakmai műhelyek létrehozása,
- új módszerek megismerésére belső továbbképzések szervezése
- szakmai versenyeken való megmérettetés lehetőségeinek biztosítása
- tanév végén minden tanuló részvételének biztosítása a színpadi bemutatókon, kiállításokon.

A tehetséggondozás hatékonysága érdekében célunk:

- a problémafelismerő, problémamegoldó képesség igényének fenntartása,
- projektmódszer alkalmazása
- a pedagógusok továbbképzése
- tehetséggondozó konferenciák szervezése
- hálózatépítés
- tehetséggondozó programok, műhelyek működtetése
- a folyamatos, személyre szabott fejlesztés megvalósítása,
- pályázatok
- komplex személyiségfejlesztő program alkalmazása,
- kutatási tevékenységet folytatunk a tehetségazonosítása és gondozása érdekében
- kiadványok publikálásával segítjük a művészeti tehetségek azonosításában és fejlesztésében részt vevő pedagógusok munkáját
- komplex személyiségfejlesztő programok kidolgozása.

Az iskolahasználók igényeihez alkalmazkodó szolgáltató jelleg erősítése érdekében célunk:

- a tanulók, szülők igényeinek (pl.: felelősségtudat, értékmegőrzés, a szép és a kulturált környezet iránti igény…) figyelembe vétele.
- megfelelő színpadi megjelenés biztosítása
- szaktáborok szervezése
- ünnepi műsorok, hagyományőrző fellépések, színpadi bemutatók az együttműködő partnerek igényeihez és az oktatás rendjéhez igazodva

A horizontális tanulási lehetőségek biztosítása érdekében célunk:

- a hálózati rendszer felhasználásával, az egymástól való tanuláslehetőségének biztosítása
- a szakterület változásainak követése
- a legújabb információk beépítése a tanulásszervezési, pedagógiai gyakorlatba
- a hatékonyság növelése
- hatásvizsgálatok alkalmazása

- bevált gyakorlatok megismerése, jó gyakorlatok átvétele
- jó gyakorlatok átadása, nyilvánosságra hozatala
- átjárhatóság biztosítása
- munkaközösségi együttműködés iskolán belül
- tanszakok együttműködése az alkotói és nevelési folyamatokban
- széles körű együttműködés külső szakmai kapcsolatokkal

A nagyobb esélyegyenlőség biztosítása érdekében célunk:

- a szociális hátrányok kompenzálása
- sajátos módszerek kidolgozása
- speciális tanmenetek készítése
- kreativitásfejlesztés,
- továbbtanulási esélyek növelése.

A referencia intézményi működés érdekében célunk:

- referenciaintézményi minősítéssel rendelkezünk, célunk a megfelelő működés biztosítása
- továbbképzéseken készülünk fel a referencia- intézményi feladatokra
- kidolgoztuk a referencia- intézményi működés rendszerét, eljárásrendjét, dokumentumait
- kidolgoztuk az iskola referencia-intézményi portfólióját
- bővítjük az iskola jó gyakorlatainak kínálatát, elkészítjük a jó gyakorlatok portfólióját
- a hálózati tanulás elősegítése érdekében nyilvánosságra hozzuk jó gyakorlatainkat, szakmai anyagainkat, kiadványaink elérhetőség
- referenciaintézményi napot valósítunk meg

További célkitűzéseink:

- iskolánk tanulói létszáma minden tanévben elérje legalább az 1500 főt.
- iskolánkban dolgozzanak a környéken élő legkiválóbb szakemberek.
- a szakmai versenyeken, regionális, területi és országos tanulmányi versenyeken minden tanszak tanulói vegyenek részt.
- évről-évre növekedjen a szakirányú tovább tanulók száma.
- tanulóink orientálása a művészeti előadói pályára
- pedagógusaink közül legalább 3 fő rendelkezzen tehetség és fejlesztése pedagógus szakvizsgával
- pedagógusaink közül legalább 4 fő rendelkezzen mentor tanári végzettséggel, vagy minimum 60 órásmentor tanári továbbképzési tanúsítvánnyal
- minél több tanuló vegyen részt művészeti, összművészeti projektekben
- a befogadó attitűd, az egyéni fejlesztés és differenciálás eredményeként a hátránnyal induló gyerekek fejlesztése kimutatható eredménnyel járjon
- művészeti szakmai és pedagógiai központ, bázisiskola kialakítása, fenntartása
- munkánk elismertetése
- sajátos arculat kiépítése
- folyamatos innováció, szakmai és intézményi szinten

III.

A pedagógiai nevelő-oktató munka feladatai

A pedagógiai alapelvek alapján meghatározott céljaink elérése konkrét feladatok elvégzésén keresztül valósulhat meg.

3.1. Alapfeladataink:

- rendszeres értékelés, önértékelés (gyakorisága az értékelésnél meghatározott),
- rendszeres igényfelmérés (évente),
- rendszeres belső ellenőrzés,
- rendszeres továbbképzés
- feladatmegoldást segítő eszközpark kialakítása,
- érdekes, motiváló, problémamegoldó feladatok meghatározása,
- személyre szabott feladatok megfogalmazása, differenciálás,
- új módszertani utak kipróbálása
- a különböző művészeti ágak közelítése céljából közös alkotások létrehozása,
- vizsgabemutató előadások, kiállítások szervezése, technikai igényeinek biztosítása
- nyári táborozások megszervezése
- versenyekre való felkészítő program működtetése
- továbbtanulásra felkészítő program működtetése
- az oktatás körülményeinek folyamatos fejlesztése
- a szakos ellátottság 100%-os fenntartása
- szakmai kiadványok készítése, megjelentetése
- a referencia- intézményi működés kiépítése
- tehetségpont működtetése
- hálózati együttműködés kiépítése a tehetségpontokkal, tehetségsegítő tanácsokkal, szakmai munkaközösségekkel, érdekvédelmi szervezetekkel, az oktatásirányítással, civil szervezetekkel, a szülőkkel
- továbbképzések támogatása, ösztönzése
- folyamatos szakmai fejlesztések támogatása
- a működés feltételeinek megteremtése pályázatok megírásával és megvalósításával

3.2.AZ EGYES MŰVÉSZETI ÁGAK OKTATÁSÁNAK CÉL-ÉS FELADATRENDSZERE

3.2.1. Néptánc tanszak céljai és feladatai

Céljaink: a magyar néptánc hagyomány tovább örökítése, a népi kultúra értékrendjének átadása, kiemelten a helyi táncanyag magas szintű művelése, a tehetséges fiatalok versenyekre történő felkészítése és bemutatása, a néptánc, a népzene a néptánc és a folklórismeret ismeretanyagának átadása, a tanulók személyiségfejlesztése, a közösséghez tartozás érzésének erősítése, a közös élmény biztosítása, a tanulók pályára irányítása.

Feladataink:

- A magyar nyelvterület tánctípusainak és dialektikusainak megismertetése az ismeretek megalapozása és fejlesztése, rendszerezése.
- A vokális népzenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

- Ösztönözzük a tanulókat életkoruknak megfelelő néprajzi tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására.
- A régió hagyományos táncainak és más régiók néptáncainak megismertetése a tanulókkal.
- Fejleszteni a tanulók stílusérzékét, a tánc karakterek iránti érzékenységet.
- Rendszeres, céltudatos munkára nevelés.
- Értékes táncanyag tanításával, korszerű, vonzó módszerekkel alakítson ki olyan érzelmi kapcsolatot a tanulókban a tánc iránt, hogy az mindennapos szükségletükké váljék.
- Az iskola tevékenysége irányuljon arra, hogy növendékei az életkoruknak és képességeiknek megfelelő táncanyagot hitelesen, stílusosan, a táncszokásokat visszaadva a tánc szerkezetét ismerve, árnyaltan és kifejezőn adják elő.
- Alakítsa a tanulók ízlésvilágát, fejlessze tánckultúrájukat.
- Ösztönözze tanulóit rendszeres táncelőadások látogatására, a rádió és a televízió néprajzi műsorainak figyelemmel kísérésére, értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására, de mindenekelőtt aktív társas tánc-életre.

3.2.2. Moderntánc tanszak céljai és feladatai

Céljaink: egészséges életmódra nevelés, a testtudat kialakítása, a mozgáskultúra fejlesztése, a tehetséges tanulók versenyeken történő bemutatása, a közösséghez tartozás érzésének erősítése, a közös élmény biztosítása, a tanulók pályára irányítása.

Feladataink:

- A kifejezés sokoldalúságának bemutatása a kifejezőkészség fejlesztése.
- A mozdulatok világában a különböző stílusjegyek – jellegzetességek felismertetése (a mozdulatok helyes elhelyezése, besorolása a jazz, a modern és kortárs tánc világában).
- Nyugat-Európából, Amerikából származó modern és kortárs tánctechnikák mozdulatvilágának megismertetése. Az elesés és felemelkedés, valamint a lazítás és feszítés ellentéteinek ütköztetése. (Graham, Horton, Cunningham, Hammadi) Eljutni a kifejező mozgás esztétikumáig.
- A tanítási szint alsóbb fokán (jazztechnika) az oktatás egészséges szép testet, harmonikus mozgást, tökéletes izolációs technikát, egyidejűleg a művészi és a szép felismerését, szeretetét eredményezi.
- A táncelőkészítő gimnasztika és az esztétikus testképzés feladata az izomzat megfelelő irányú tágítása; erősítése, fejlesztések hogy az elérhető legszebb alakot teremtse meg, hogy a test ügyesebbé, gyorsabbá, használhatóbbá, intelligensebbé és sokkal szebbé váljék; a testrészek optimálisan, harmonikusan működjenek, és vizuálisan a legszebb formát mutassák.

3.2.3. Mindkét táncművészeti ág oktatása során feladatunk

- Tanulóinkon mozgáskultúrájának, fizikai állóképességeinek, ritmusérzékének, hallásának, és formaérzéküknek a fejlesztése
- Nagy figyelmet kell fordítanunk a színpadi megjelenése, a növendékek életkori sajátosságaikhoz, tánctechnikai tudásához, stílusismeretéhez alkalmazkodó koreográfiák betanítására.

3.2.4. Színjáték tanszakcéljai és feladatai

Céljaink: a kommunikáció fejlesztése, a személyiség integrálása, felszabadítása, a beszédfejlesztése, a mozgáskultúra fejlesztése, a tehetséges tanulók pályára irányítása,

versenyekre történő felkészítése, a közösséghez tartozás érzésének erősítése, a közös élmény biztosítása.

Feladataink:

- Hívja fel a figyelmet a magyar nyelv szépségeire
- Készség szinten ismerjék a magyar hangsúlyozást, a magyar hanglejtést
- Alakítsa ki a tiszta érthető beszédkészséget, a kifejező előadásmódot, a szép és kifejező beszédet
- Képesek legyenek a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
- Pontos és érzékletes szerepjátékra társaikkal és egyénileg
- Ismerjék és használják e testbeszéd eszközeit.
- Sajátítsák el a színpadi mozgás szabályait, technikáját, eszköztárát.
- Sajátítsák el saját testük, mozgásaik, ill. a tér és térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelését, a tér kreatív használatát
- Alkalmassá váljanak érzelmek kifejezésére.
- Képesek legyenek a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötleteik, gondolataik kidolgozásában, ill. meghatározott szöveg előadásában
- Ismerjék a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat, a légző- hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat hangokkal, szavakkal és irodalmi szöveggel
- Képesek legyenek ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására
- Fejlessze a tanulók kifejező kedvét, hallási figyelmét és érzékenységét, koncentrációs készségét, játékosságukat, képzelőerejüket és megfigyelő képességüket.
- Ösztönözze a tanulókat színházi előadások megtekintésére, iskolán kívüli produkciókban való részvételre, társaik előtti előadások tartására, különböző előadások véleményezésére.
- Ösztönözze a tanulókat elgondolások és történetek drámai eszközökkel történő vizsgálatára, színházi eszközökkel való megjelenítésére

3.2.5. Festészet tanszak /képzőművészet- grafika-festészet tanszak céljai és feladatai

Céljaink: a képzőművészet eszközeivel gondolatok megfogalmazása, érzések kifejezése, önismeret fejlesztése, vizuális kultúra fejlesztése, esztétikai érzék fejlesztése, a tehetséges tanulók versenyekre történő felkészítése, a közösséghez tartozás érzésének erősítése, a közös élmény biztosítása, a tanulók pályára irányítása.

Feladataink:

- A képzőművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók képességeinek fejlesztése figyelembe véve az életkori sajátosságokat
- A festészet tanszak a tanulók esztétikai érzékenységének fejlesztése mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, valamint a képi műveltség bővítésére törekszik.
- A kézügyesség, technikai érzékenység fejlesztése mellett a gondolatok, érzések, elképzelések tapasztalatok vizuális eszközökkel történő megjelenítése a feladat
- Ismertetni azokat az anyagokat, eljárásokat, melyekkel a festői munka legfontosabb elemei
- A színtan problémáinak, alkalmazásának ismerete a festészetben
- Megtanítani a sík és a szín, a tér és szín látványban és alkotásban jelentkező összefüggéseit, a korszerű festészeti eljárások alapjait.
- A festészet történetének ismerete, jelentősége, a sokféle műfajban való eligazodás elsajátítása, véleményalkotás a festészet jelentős műveiről
- Önálló alkotások készítése

- A szűkebb környezetünk jeles képzőművészeinek munkásságát példaként állítani a tanulók elé.
- Ma élő képzőművészek, népművészek megismertetése a tanulókkal.

IV.

A feladatok megoldása érdekében alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök

4.1. Az oktató nevelő, munka pedagógiai eljárásai

- kompetencia alapú fejlesztés, valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer,
- játékos, élményre épülő oktatás, alkotómunka,
- egyéni tanulási utak biztosítása
- kreativitásfejlesztő tevékenységrendszer,
- differenciált oktatás,
- gazdagítás, dúsítás, mélyítés, gyorsítás,
- hálózati tanulást segítő művészeti projektek,
- reflexió, önreflexió alkalmazása.

A nevelési eljárások során figyelembe kell venni a fejlettséget és fejlődési sajátosságokat, az érdeklődést. A közös műveltségi alapok birtokbavétele differenciált bánásmódot követel. A különböző pszichikumú gyerekek más-más nevelési eljárásokat feltételeznek, a közös ismeretanyagot is más – más módszerekkel kell a különböző felkészültségű fiatalok számára érthetővé, élvezhetővé tenni.

A tanulásfejlesztés talán legfontosabb feladata az **egyéni tanulási stratégiák fejlesztése**. A cél az, hogy elérjük a tanulás egész folyamatának önszabályozását. Vagyis hogy a tanuló képes legyen felmérni, hogy milyen ismeretekre és készségekre van szüksége, ezeket hogyan tudja elsajátítani, milyen módszereket és tanulási forrásokat (pedagógusok, könyvek, adathordózók) kell igénybe venni.

A tanulás önszabályozásának eléréséhez a következőkre van szükség

- Önismeret és önértékelés fejlesztése
- Pozitív tanulási attitűdök, motiváció és légkör
- Egyéni tanulási utak biztosítására, amelynek elemei: egyéni tanulási tempó, érdeklődés, attitűd figyelembe vétele, egyéni konzultációk, felkészítések, egyéni ismeretszerzési mód, egyéni tananyag biztosítása, az igényekhez való igazodás.

Kompetencia alapú fejlesztés

Pedagógiai tevékenységünk során az egész személyiségre vonatkozóan a személyes kompetenciák kialakítását és fejlesztését tűztük ki célul.

A **kompetencia** latin eredetű szó, ***alkalmasságot, ügyességet*** **fejez ki.**

*„A **kompetenciát** úgy kell tekinteni, mint olyan **általános képességet**, amely a tudáson, a tapasztalaton, az értékeken és a diszpozíciókon alapszik, és amelyet egy adott személy **tanulás során fejleszt ki** magában.”*

(Coolahan)

Alapvetően értelmi (kognitív) alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne motivációs elemek, képességek, egyéb emocionális tényezők.
A különböző módszerek, eljárások és eszközök alkalmazásával komplex személyiségfejlesztő programot valósítunk meg.

4.2. Módszerek, tevékenységformák

A nevelőtestület és az intézményvezető döntése alapján a pedagógiai program tartalmazza az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszereket, beleértve a projektoktatást is.

Differenciált oktatás

A differenciált fejlesztés, amely egyrészt egyéni munkára épít, másrészt homogén csoportokban végzett tevékenységre. A differenciált fejlesztés nemcsak a tehetségesebb diákok hatékony előrehaladásához szükséges, de minden tanuló optimális fejlődésének feltétele.
A differenciálás az egyéni különbségek felismerésére való törekvést és olyan szervezeti stratégia keresését, alkalmazását jelenti, amely szem előtt tartja az egyéni különbségeket a fejlesztési folyamatban. Minden tanuló másfajta személyiség, másképpen képes az ismeretek feldolgozására, más-és más a műveleti képességek színvonala, eltérőek a tanulásra való készenlét sajátosságai, a tanuláshoz való viszony, másak az önálló munkavégzés feltételei a tanulóban és szűkebb környeztében, különböző fejlettségű a tanulók együttműködési készsége, eltérő társas helyzetek jellemzik a gyermekeket.

Speciális munkaformák

- nyitott feladatok
- különböző munkatempóra épülő feladatok
- képesség szerinti csoportoknak kiosztott feladatok
- az alapokról indulás
- egyéni feladatok
- kooperatív tanulás
- differenciált motiváció
- differenciált értékelés

Projektmódszer

A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata, amelynek középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempontból elemezve komplex módon dolgoznak fel. Az egyéni és a csoportos munka egyaránt jellemzi. A munkafolyamat eredménye a produktum. A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és közös tevékenységére épít. Fő jellegzetessége a szabadság és önállóság. Kilép a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretekből, valamint az iskolai környezetből. Az ismeretszerzés alkotó módon történik, az ismereteket a tanulók szerzik meg.

A projektmódszert alkalmazzák a pedagógusaink a tanítási órán belül. A módszer alkalmazásáról a szaktanár dönt.
Amennyiben pályázati keret, vagy fenntartói támogatás rendelkezésünkre áll tanszaki projektek, vagy összművészeti projektek megvalósítására is sor kerülhet. Mindezek a projektek (Art-Óra Projekt, Krea-Team Művészeti Projekt) jelentős mértékben növelik az iskola imázsát,

szakmaiságát, sikerességét, és jelentős mértékben alakítják, formálják az iskola arculatát. Ezért törekszünk arra, hogy legalább kétévenként kerüljön sor iskolai szintű projektek megvalósítására.

A projektoktatás metodikai lépései:

Tervezés, témaválasztás

- az adott probléma megoldásához vezető cél felismerése, megértése
- további konkrét problémák, részcélok megfogalmazása
- egyéni vagy önkéntes, vagy szakértői alapon a csoportok kialakítása
- választás a megfogalmazott problémákról
- tanári együttműködés

Kivitelezés:

- a feladat megszervezése, az adatgyűjtés színhelyeinek és adatközlőinek kiválasztása
- aktív kivitelezés: együttműködés, a szükséges eszközök, munkatechnikák, közösségi, kommunikációs és tevékenységi formák kialakítása,
- tantárgyi ismeretek integrációja
- önálló kutatás
- differenciált segítségadás

Felülvizsgálat:

- a produktum bemutatása a csoportok előtt
- értékelés
- a szükséges javítások elvégzése

A projekt közzététele:

- az eredmények, a produktum nyilvánosság elé tárása
- belső értékelés: ön-, társ- és pedagógusértékelése
- külső értékelés: szakértői értékelés

A projektmódszer előnyei:

- a tanulók kezdeményező, aktív szerephez jutnak,
- saját érdeklődésük vezeti őket, így a motiváció igen erős,
- fejleszti a kommunikációs és szociális képességeket, a kreativitást, az ismertszerzési képességeket, a problémamegoldó és analitikus gondolkodást, az önállóságot, a kooperációt, a tervezést, az alkalmazkodást, az időbeosztást, az információk megosztását,
- az ismeretek, jártasságok, szokások elsajátítását indirekt úton biztosítja,
- saját képességeiknek megfelelően tudnak részt venni egy-egy probléma megoldásában,
- konkrét, hasznosítható, gyakorlati tudást nyújt,
- lehetőség nyílik újfajta tanár-diák kapcsolat kialakítására,
- örömteli és stressz mentes együttműködést biztosít,
- előmozdítja a pedagógusok szakmai együttműködését,
- megvalósul az egymástól tanulás elve.

Kooperatív tanulás

A kooperatív tanulási forma a tanulók kiscsoportos tevékenységén alapszik. Szerepet játszik a tanulók intellektuális képességeinek, valamint a szociális- és együttműködési képességeinek kialakulásában és fejlődésében. A konstruktív tanulási elméletre épül, vagyis az ismeretek elsajátítása nem befogadó, hanem alkotó módon történik. A kooperáció nem azt jelenti, hogy

a tanulók csoportokba rendeződnek, és a saját feladatukkal foglalkoznak. A hangsúly a közös munkán, az együttműködésen van. A szociális készségek területén képzetlen tanulók nem tudnak közösen együttműködni. Meg kell nekik tanítani azokat a technikákat, melyek az együttműködéshez szükségesek. A csoportok általában heterogének. A gyengébben teljesítő tanulók esélyt kapnak, hogy ne maradjanak le, a jobb képességűek tanítva tanulhatnak, így tudásuk mélyebbé válik. Mivel a tanulás tevékenységhez kötődik, a motiváció erős. A diákok megtanulják, hogyan viszonyuljanak egymáshoz. Ez növeli önbizalmukat, erősíti kritikai érzéküket, elősegíti a szocializációt.
Kooperatív munkaforma alkalmazásáról a pedagógus dönt. Mindegyik tanszakon alkalmazható módszer.

Drámapedagógia

A drámapedagógia módszereit nem csak a színjáték tanszakon, hanem a tánc– és a képzőművészeti területen is alkalmazzuk. A drámapedagógia a személyiség fejlesztésének olyan módszere, amelynek során az egyén ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a nevelő által irányított, csoportban végzett közös dramatikus cselekvés révén fejlődnek. (Palásthy)
Interdiszciplináris jellegű, minthogy benne több tudomány és művészet hatása talált egymásra. Ennek megfelelően a drámapedagógia gyökerei a színművészetben, pedagógiában és pszichológiában egyaránt fellelhetőek. Belső továbbképzési rendszerünknek és a pedagógusok továbbképzéseken való részvételének köszönhetően a drámapedagógia módszereit alkalmazzák a képzőművészeti ágon és a táncművészeti ágon tanító pedagógusok is. Alkalmazzák a tehetségműhely foglalkozásokon, táborok alkalmával.

A drámapedagógia területei:

- drámajáték
- gyakorlat
- improvizáció
- színjáték (a színjáték tanszakon, táncszínházi a táncművészeti tanszakon)

4.3. Nevelési eszközök

- bemutatás,
- minta,
- példa,
- motiváció,
- szemléltetés,
- értelmezés, összehasonlítás,
- elemzés,
- összefüggések,
- következtetések,
- jutalmazás.

Az általános pedagógiai eszközökön túl a pedagógus egyéb személyes megoldásokat is alkalmazhat. A tanári szabadság biztosítja az eszközök és módszerek szabad alkalmazását a meghatározott célok elérése érdekében.

V.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

5.1. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

- Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő.
  A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
- A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a szín- és bábművészetben ötvöződnek.
- Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.
- A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.
- A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

„A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsalogató és azokat társas kapcsolatokban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségünkben lehetőségként adott. Olyan élményekkel szolgáljuk e fejlesztő munkát leginkább, amelyben a gyermek önmaga rájöhet arra, hogy mire képes."

(*Bagdy Emőke)*

A művészeti nevelés szerepe a tanuló személyiségformálásában, korunkban kiemelkedő fontosságúvá vált. A szocializációs feladatokat a család ma már nem tudja maradéktalanul ellátni. Az általános és középiskolában, pedig szinte kizárólagosan a kognitív nevelés dominál.

A művészeti nevelés a leghatékonyabb személyiségformáló eszköz, ugyanis érzelmeken keresztül hat az értelemre, az ismeretek, a készségek, a képességek, a jártasságok, az attitűdök megszerzését, rögzítését az alkotó munka folyamata által biztosítja.

Felismerve a művészetek lélekformáló vagy akár gyógyító hatásmechanizmusát egyre nagyobb a társadalom igénye és elvárása a művészeti képzés iránt. Jelentősége és hatásrendszere abban áll, hogy egyrészt értéket közvetít, ugyanakkor pedig megóv a társadalom káros hatásaitól is.

A különböző művészeti tevékenységek és ismeretek révén fejleszteni kell a tanulók egyéni szükségleteit. Nevelésünk során magasabb rendű szükségletek iránti igény kialakítását kell szorgalmaznunk.

Ilyen szükségletek a munka szükségessége, a közösségek, embertársaink tisztelete, a segítő szándékú magatartás, az önfejlesztő tevékenység, az intellektuális művelődési szükséglet, az egészséges életmód, a kulturált környezet szükséglete.
Az értelem kiművelése az iskola alapvető feladatai közé tartozik, de nem válhat az oktatás kizárólagos céljává, csupán eszköze lehet az iskolánkra jellemző személyiségközpontú programnak.

A paradigmaváltás legfontosabb tényezője, hogy a nevelő-oktató tevékenység a személyiség integrálására irányul, a tananyag csak eszköz és nem cél.
A középpontban a tanulói tevékenység, az önálló ismeretszerzés és feldolgozás képességének fejlesztése, a hasznosítható tudás megszerzése áll. A tanulás lehet örömteli tevékenység.

„A művészetek minden másnál jobban szolgálják az örömteli tanulást, egyszerűen amiatt, hogy arra a velünk született egyéni és kollektív vágyunkra épülnek, hogy a táncban, dalban, történetben vagy képben fejezünk ki mély gondolatokat és érzéseket. Ez figyelhető meg mindig a gyermeknél, miközben akár egyedül, akár másokkal játszanak, drámai formába öltve az általuk átélt eseményeket."

(Walter Pitman)

5.2. A pedagógus személyisége

A személyiségfejlesztésben kiemelt szerepe van a nevelő személyiségének, a tananyagtartalomnak, a módszernek, a gyakorlatnak, a cselekvésre serkentő motivációknak, a tanár-diák együttműködési készségnek.

Kitűzött céljaink megvalósításának egyik feltétele a pedagógusok személyiségével kapcsolatos elvárások meghatározása, amelyek a következők:

- felkészültséggel, szaktudással, gazdag módszertani kultúrával rendelkezzen
- legyen nyitott az információk befogadására, ismereteinek fejlesztésére, kiegészítésére
- legyen következetes, humánus
- modellközvetítő szerepet tölt be, ezért személyisége, magatartása legyen élményforrás
- közvetítse a tudását olyan meggyőző erővel, amely követendő példává válik a tanulók számára
- pozitív kisugárzással, pontosan és igényesen végezze a munkáját
- rendelkezzen felelősségérzettel, önkritikával, hibáit vállalja
- az adott feladathoz megfelelő pedagógiai módszerekkel keltse fel a tanulók érdeklődését, aktivitását

5.3. Tananyagtartalom, módszer, gyakorlat, motiváció

Minden ember egyedi, veleszületett személyiségvonásokkal jön a világra. Ezek a személyiségjegyek a környezet és nevelés hatására változnak, fejlődnek. Az egyén veleszületett személyiségjegyeire kell építeni a személyre szabott fejlesztő munkát.
Ebből következően személyre szabottan kell meghatározni a tananyagtartalmat, az elsajátításhoz szükséges leghatékonyabb módszereket, a tanulók motiválását.

5.4. Tanár-diák együttműködése

A tanár és a diák partnerei is egymásnak, kölcsönösen hatnak egymásra, inspirálják egymást, a pedagógiai folyamat hatékonyságának, eredményességének meghatározó eleme a tanár-diák együttműködésének tartalma és minősége.
Az oldott légkör, az élményt nyújtó oktatás segíti a diákok kezdeményezőkészségének fejlesztését, alkotói ötleteinek kibontakoztatását, egyéni megoldások megszületését.

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó speciális képzés az átlagostól eltérő tanár-diák kapcsolatot eredményez. Ebben az intézménytípusban nem érvényesül a tankötelezettség. A tanulók önként vállalt feladata a művészeti órákon való részvétel. A tanuló megtartásához szükséges a magas színvonalú szakmai munka, az élményt nyújtó oktatás, a sikerélmény, a közösségi és egyéb rendezvények biztosítása
Közvetlenebb, oldottabb légkörű tanítási órán az együttműködés jellege inkább partneri, jellemzően más kompetenciákkal rendelkező partnerek együttműködése.
Ez egyrészt következik abból, hogy a művészeti iskolai órák más környezetben a szabadidő terhére szerveződnek, más típusú közösség együttműködésében valósul meg, másrészt pedig a projekt, vagy projektszerű oktatás elve új alapokra helyezi a tanár diák kapcsolatot.
A tanár-diák kapcsolat a partnerségen túl bizalmi viszony is. A művészeti iskolai rendezvények, programok, táborok, fesztiválok és versenyek lehetőséget biztosítanak a tanuló megismerésére, a felmerülő problémák, gondok megbeszélésére, a kamasz fiatalok támogatására, segítésére, a személyiség kibontakozására.

5.5. A személyiségfejlesztés leghangsúlyosabb feladata: a kompetenciafejlesztés

A hagyományos ismeretközpontú tervezést felváltja a kompetenciákra épülő tervezés (kompetenciák és kompetencia szintek meghatározása). A tanulók tudását, teljesítményét individualizált módon mérjük. Középpontba állítjuk a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudás megszerzését. A kompetencia azon elvárható ismeretek, képességek, magatartási és viselkedésjegyek összessége, amely által a személyiség képes lesz egy adott feladat eredményes teljesítésére.

A kompetencia alapú tervezés jellemzői:

- Kompetencia alapú
- Teljesítményre alapozott (nem időegységre)
- Egyéni haladást tesz lehetővé, egyéni igények érvényesülnek benne
- Tanuló központú
- Gyakorlat-orientált
- Azonnali visszajelzést ad a hatékonyságról
- Értékelés a teljesítmény alapján a leírt kritériumok szerint történik

A kompetencia alapú fejlesztés tanulás módszertani eljárása:

Elemzés:

- az érdeklődés
- a megoldandó problémahelyzet,
- a megszerzendő kompetenciahiányra mutató terület meghatározása

Tervezés:

- a tanulási cél meghatározása
- a kompetencia profil meghatározása
- a célcsoport meghatározása
- a partnerek kiválasztása
- a feltételek meghatározása

- a feladat kiválasztása
- a feladat lépéseinek, ismereteinek megtervezése
- a képzési módszer meghatározása
- az elvárt magatartásformák meghatározása
- az eszközigény meghatározása
- a kimeneti cél pontosítása

Fejlesztés:

- a képzési terv, program kidolgozása
- a képzési módszer kidolgozása
- a teljesítménykritérium kidolgozása
- az eszközigény kidolgozása, beszerzése
- értékelési rendszer kidolgozása

Fő tevékenység:

- a kompetencia alapú feladat, gyakorlat megvalósítása
- portfólió készítése, bemutatás

Utó tevékenység:

- a feladatmegoldás összegzése
- a tapasztalatok összegyűjtése
- a tanulságok hasznosítása
- közreadás

Fejlesztési területek

5.5.1. Az értelmi kompetencia

- az ismeretek, alapfogalmak, alapelvek megismerése, befogadása,
- az egyszerű és bonyolultabb összefüggések megértése, következtetések levonása,
- a már meglévő ismeretek alkalmazása, újrafogalmazása,
- kreatív alkotói folyamatok kialakulása.

A megismerés vágya ösztönözze a tanulókat egy-egy témában való elmélyülésre, keltse fel érdeklődésüket a tananyaggal összefüggő egyéb művészeti ágak iránt is.

5.5.2. Pszichomotoros kompetencia

Az életkori sajátosságok szerint felépített tananyag és követelményrendszer az egymásra épülő tanulási folyamatokat is meghatározza. A képzés során feladatunk, hogy az egyszerű utánzásos tanulástól a felesleges „mozdulatok” kiküszöbölésén és a koordináción keresztül a tanulási folyamat automatizálásáig jussunk.

5.5.3. Érzelmi, akarati kompetencia

A pedagógus feladata, hogy alakítsa ki a tanulókban a befogadás készségét.
Nyitottak legyenek minden új befogadására, keltse fel érdeklődésüket a tananyag iránt, a megismerés utáni vágy legyen a tanóra hajtóereje.

5.5.4. Szociális érzékenység

Az egyéni és közösségi tudat, az általános személyes világtudat kialakításán túl alakuljon ki a tanulókban a „másság” elfogadásának képessége. A segítő életmódra nevelés eredményeképpen szociális érzékenység jellemezze tanulóinkat.

5.5.5. Közösségi kompetencia

A pedagógus, mint vezető elősegíti a tanuló társas, rokonszenvi, közösségi kapcsolatainak kialakulását fejlesztését.

Gondoskodik arról, hogy a tanulók megfelelő gyakorlatot szerezzenek a csoportmegbízatások vállalásában és teljesítésében, együttes tevékenységek, közös programok, produkciók tervezésében és megvalósításában.

5.5.6. Egészséges kulturált életmódra nevelés

Az egészséges, kulturált életmódra nevelés is az egész oktatási folyamatot áthatja.

Nagy szerepet kap nevelésünkben az empátiás készségek kialakítása, valamint a kommunikációs verbális és non verbális eszközeink megismertetése készségszintre emelése.

Kiemelt feladatunk: az emberi, erkölcsi, művészeti értékek felismertetése, befogadása, amely alapján kialakul az egyén értékrendje.

Ez az értékrendszer a személyiségfejlődése során egyfajta belső jellemképző erővé válik!

A pozitív érzelmi légkör biztosítása a gyermekközpontú, demokratikus elveket valló nevelés pozitív lelki beállítottságot eredményez.

5.6. A fejlesztés eszközei

- önismeret fejlesztése
- önértékelés, mások értékelése
- produkciók létrehozása: versenyek, bemutató előadások, fesztiválok
- művészi élmények elemzése, megbeszélése

5.7. Felkészülés az egész életen át tartó tanulásra

Az Európai Parlament és Tanács az egész életen át tartó tanulás stratégiájában nyolc kulcskompetenciát emel ki.

Ezek között a kommunikáció**, a szociális kompetenciák, a vállalkozás képessége és a kulturális kifejezés fejlesztéséhez intézményünk három művészeti ágban történő oktatással közvetlenül, hatékony és modern pedagógiai eszközökkel képes hozzájárulni.**

A hátránnyal indulók **számára különösen fontos a kulcskompetenciák fejlesztése,** mert ezzel elősegítjük a személyiségben rejlő lehetőségek kiteljesedését, fejlődését, az aktív társadalmi szerepvállalást, a társadalmi beilleszkedést és a munkavállalási esélyeket.

Az alábbiakban a kulcskompetenciák és a tevékenységek kapcsolódását szemléltetjük az iskolánkban oktatott tanszakokon.

Tanszak	Fejlesztési követelmények	Legjellemzőbb Kulcskompetenciák
festészet	• Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére. • Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit. • Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait. • Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására, és készítse fel a tanult művészi	• Kulturális kifejezés (a művészetek értő befogadásának, illetve a művészi önkifejezésnek a képessége, a kulturális élet iránt érdeklődés.) • Személyközi, kultúrák közötti és szociális kompetenciák, a polgári kompetencia (empatikus, a másság elfogadásán alapuló kézség, aktív szerepvállalásra, konstruktív

	kifejezőeszközök alkalmazására. Készítse fel a tanulót • a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére, • a vizuális információk, közlemények megértésére, • a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra, • tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra, • a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére, • a kifejezési eljárások használatára, • élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére, • a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására, • a média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére, • - a vizuális önkifejezésre, alkotásra, • - tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére, • tervezésre, konstruálásra, • a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére, • eszközhasználatra, anyagalakításra, • a baleset- és munkavédelmi előírások betartására, • tárgykészítésre, környezetformálásra, • a kézműves tevékenységek gyakorlására, • a jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére, • a rendeltetés - a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére, • a mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására, • a vizuális művészetek, a környezet- és tárgykultúra megismerésére, • a műelemzési eljárások alkalmazására. Tegye lehetővé • a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését. Alakítsa ki a tanulóban • az esztétikum iránti igényt,	problémamegoldásra, együttműködésre való képesség a magánélet, a munka, a társadalmi élet területén.) • Vállalkozás képessége (a tervek megvalósításának képessége; a kreativitáson, kockázatvállaláson, projektek megtervezésének és végigvezetésének képességén alapul)

	• az esztétikai élményképességet, • az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat. • Fejlessze a teremtő képzeletet és az improvizációs készséget.	
színjáték	Készítse fel a tanulót • drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe vevő - olvasására, • különböző színészi technikák tudatos alkalmazására, • színházi improvizációra, • karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel, • egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra, • különféle szerepek megformálására, • a rendezői instrukciók mentén végzett munkára, • más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során, • színházi előadások elemzésére, értékelésére. Ismertesse meg a tanulóval • a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket, • a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását, • a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat, • a színházi műfajokat, • a szöveg- és előadáselemzés szempontjait, • a színészi játék alapvető iskoláit, • a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit, • a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét, • napjaink színházi struktúráját	<u>Különösen a színjáték tanszakon:</u> • Anyanyelvi kommunikáció (roma anyanyelvű fiatalok számára a magyar nyelvű hivatalos nyelv használata is).

Moderntánc, néptánc	Fejlessze • a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját, • testi-lelki állóképességét, • kapcsolatteremtő képességét. Neveljen • egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat, • táncművészetet értő közönséget, • táncot szerető fiatalokat. Készítsen fel • a szakirányú továbbtanulásra.	

Mind a kilenc kulcskompetencia fejlesztése jelen van az oktatásban, művészeti áganként más hangsúllyal.

5.8. Komplex tehetséggondozó programok kidolgozása a személyiség integrálása érdekében

- erős oldal fejlesztése,
- a gyenge oldalak feltárása, fejlesztési terv kidolgozása
- lazító programok tudatos tervezése
- légkörjavítás

A komplex személyiségfejlesztés eredményeként minden ember találja meg önmagát, reális önismerettel és énképpel rendelkezik, és képes az önkifejezésre, az önmegvalósításra. A személyiségfejlesztés tudatos és tervszerű tevékenysége a pedagógusnak. Világosan megfogalmazott célokhoz kell rendelni a feladatokat. A képzés, a fejlesztés középpontjában az önálló ismeretszerzés, a tapasztalati úton megszerzett ismeret és tudás, a képesség és kreativitásfejlesztés áll.

A kreativitás alkotóképességet jelent, az ember teremtő, újat létrehozó, a meglévőt javítani akaró szándéka és képessége, amely megnyilvánulhat egy adott tevékenység során, egy létrehozott produktum kapcsán a tevékenység eredményeként vagy magatartásban és életvitelben.
A kreativitás tényezői:

- a valóság sajátos szemléletű bemutatása
- valami új létrehozása
- össze nem tartozó elemek összekapcsolása
- globális látásmód
- az alkotói vágy belsővé válása
- szimbólumok használata
- absztrakt gondolkodás
- sok ötlet, ellentétes intuíciók
- kétértelműség tűrés
- extrém kitartás

Fontos nevelési tényező az érzelmi, lelki folyamatok fejlesztése is. Az érzelmi intelligencia (EQ) fogalma: az intelligencia vagy a képességek azon fajtája, ami a saját és mások érzelmeinek

érzékelésével, kezelésével és pozitív befolyásolásával kapcsolatos. A közelmúlt kutatásai rávilágítottak arra, hogy az érzelmi intelligencia az IQ-nál meghatározóbb a sikeres életvitel és a szakmai sikeresség elérésében egyaránt, mert az önkontroll, az önismeret, a pozitív lelki beállítottság, saját és mások lelkiállapotában való eligazodás segítik a társas kapcsolatok kiépítését és fenntartását.

VI.

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

6.1. A közösségfejlesztés területei

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az iskolánkban a közösségfejlesztés fő területei:

- tanórák - szaktárgyi órák,
- tanórán kívüli foglalkozások-bemutatók
- kiállítások,
- szakmai kirándulások,
- táncháztalálkozó
- művészeti tábor.

Mindkét terület sajátos foglalkoztatási formát követel, mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához,
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez,
- a közösségi szokások, normák elfogadásához (etikai értékrend),
- a másság elfogadásához,
- az együtt érző magatartás kialakulásához,
- harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Az iskola osztályai munkaközösségek és egyben alkotóközösségek is, amelyekben az egyén helye és szerepe meghatározó, ugyanakkor jellemzője az együttműködés, a közös cél eléréséért folytatott erőfeszítés, az összetartozás, egy közösséghez tartozás érzése.
A közösség meghatározott, a pedagógus által közvetített és képviselt normák szerint dolgozik, amelynek alaptételei: bizalom, tisztelet és szeretet. Jellemzője a kölcsönösség.
Az osztályokban tanító pedagógusok feladata a közösségépítés, a közösségfejlesztés, ezen keresztül a személyiségformálás.
A közösséghez tartozás egyfajta biztonságérzetet is alakítson ki a tanulókban

<u>Feladataink:</u>

- Az egyén a közösségen belül aktív, alkotó tag legyen.
- Tudjon és merjen véleményt formálni, tudja álláspontját előadni, megvédeni.
- Képes legyen a másságot elfogadni, a közösségért áldozatot hozni.
- Képes legyen a közös értékrend szerinti szokások elsajátítására.
- Fejlődjön és kibontakozzon kommunikációs készsége.

A feladat jelentősége kiemelkedő, hiszen a kommunikációs kultúra részben a műveltség a tudás alapja, részben társadalmi érintkezés döntő tényezője.

- tanulás folyamatához pozitív élmények kapcsolódjanak

- megfelelő rend, a belső normák és szabályok kialakítása és megtartása biztosítsa a tananyag elsajátításának eredményességét

6.2. A közösségformálás szakaszai

A tanulók a beiratkozás után kialakult csoportjaiból, folyamatos irányítással kezdetben eredményesen együttműködő, majd összeforrott, öntevékeny csoportokat kell formálni.
A tanuló életkorának, fejlettségének megfelelő szinten tudjon bekapcsolódni az a tervezés, szervezés, döntés, megvalósítás ellenőrzés, értékelés folyamataiba.

Feladataink:

- szabályok kialakítása
- közös tevékenységek tudatos tervezése, szervezése
- élmények, szokások, hagyományok kialakítása
- önismeret, együttműködés, segítőkészség, szolidaritás, empátia fejlesztése
- egyén-és közérdek, többség-kisebbség fogalmának tisztázása
- jogok és kötelességek fogalmának tisztázása, megalapozása

A közösségformáló programokon felmerülő költségek: útiköltség, szállás, étkezés. Ezeket a költségeket fenntartó támogathatja, vagy pályázati programban történő megvalósulás esetén teljes mértékben finanszírozhatja is. Alapvetően azonban a megvalósítás költségtérítés megfizetésével lehetséges.

6.3. Az iskola szereplőinek együttműködése

Együttműködés a szülőkkel

A speciális iskola speciális együttműködéseket megvalósítását teszi lehetővé. A szülők sok esetben segítői is az iskolai célok megvalósításának. Szerepet vállalnak a viseletek tisztításában, vasalásában. A kisebb gyermekeket elkísérik a próbákra, foglalkozásokra, többen meg is várják őket, agy lehetőség van a rendszeres szülők közötti beszélgetésre. A szülők általában elkísérik a gyerekeket az iskolai szakmai rendezvényekre, de a tanulmányi versenyekre is. A szülők elhivatottsága és támogatása nagyon fontos számunkra, ezért támogatjuk a szülők kezdeményezéseit. A művészeti csoportok, műhelyek mindegyike sajátos együttműködési formákat alakított ki a szülőkkel.
Az együttműködés formái iskolánkban: közös szalonnasütés és táncház, farsangi batyus bál, vetélkedő, nyílt nap. A színjáték tanszakon a szülők kezdeményezésére a felnőttek számára rendszeresen megrendezzük az Beugrócska elnevezésű improvizációs versenyt.

Együttműködés a pedagógusok között

Az iskolai szintű projektek megvalósítása során a tanszakok között új együttműködés alakult ki. A közös alkotómunka során megismerték a másik művészeti terület specialitásait, amely újabb és újabb együttműködések kialakítását tette lehetővé. Ez a fajta művészeti ágak közötti kapcsolat és közös munka igénnyé vált és már nem csak a nagy projektben valósul meg.

Együttműködés a tanulók között

A tanulók közötti együttműködés tanszakon belül egy-egy feladatra szerveződik, amely a feladattól függően lehet azonos korosztályú csoportok együttműködése, de lehet különböző korosztály által megvalósított projekt, amely meglehetősen nagy hatásmechanizmussal bír mind szakmai, mind pedig nevelési szempontból.
A művészeti ágak együttműködésének formája az iskolai szintű projekt. Itt lehetőség nyílik a másik művészeti terület megismerésére, kipróbálásra.

A csoporton belüli együttműködés a csoportra jellemző szokások és hagyományok kialakításával, a célok és feladatok megvalósításával, az egyéni feladatvállalásokkal valósulnak meg.

VII.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

7.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

A pedagógus a tanulók nevelése érdekében felelősséggel és önállóan végzi munkáját.
Nevelő-oktató munkáját az intézmény egységes nevelési elvei, Pedagógiai programja alapján, módszereinek szabad megválasztásával végzi. Munkáját havi lebontásban elkészített tanmenet szerint végzi. A tematikus tervezés bevezetése folyamatban van.

7.1.1 ***Alaptevékenységében*** elvégzi azokat a tanórai és tanórán kívüli teendőket, amelyek az intézmény rendeltetés szerinti nevelő – oktató munkájából a nevelőre kötelezően vonatkoznak.

- A tanítási órán minőségi munkát végez.
- Folyamatosan képzi magát, részt vesz a kötelező továbbképzéseken.
- A nevelő – oktató munkával összefüggő megbeszéléseken, értekezleteken részt vesz.
- Elvégzi azokat az adminisztratív és szervezési feladatokat, amelyeket az intézmény nevelő munkája szükségessé tesz, illetve a jogszabályok előírnak.
- Nevelő – oktató munkáját tervszerűen végzi, tanmenet, vagy tematikus terv alapján dolgozik. A tanmenetet az igazgató által meghatározott időpontban, a tanszakvezető véleményével jóváhagyásra bemutatja. Ha az alapdokumentumok nem változnak, a bevált tanmenetet folyamatos kiegészítéssel több éven át használhatják. (Saját tanmenettel minden pedagógusnak rendelkeznie kell, amelyet ellenőrzéskor kérésre be kell mutatni.)
- Szülői értekezletet, fogadóórát tart.

7.1.2 ***Kiemelt feladata az intézményi tehetséggondozás megvalósítása****,* az alábbiak szerint

- tehetségazonosítás
- tehetségígéretek megfigyelése
- tehetséggondozó programok kidolgozása
- a tehetséges tanulók versenyekre történő felkészítése
- a tehetséges tanulók bemutatása
- a szakirányú tovább tanulás elősegítése
- szükség szerint egyéni fejlesztési terv készítése
- továbbképzéseken való részvétel a tehetséggondozás témakörében
- részvétel a „Vásárhelyi Tehetségpont” rendezvényein, konferenciáin
- pályázati tevékenység segítése
- támogatásban részesített tehetséggondozó pályázatok megvalósítása
- tehetséggondozó pályázatok megírásában közreműködés

7.1.3 Közreműködik az iskolaközösség kialakításában és fejlesztésében.

Alkotó módon részt vállal:

- a nevelőtestület újszerű törekvéseiben,
- a közös vállalások teljesítésében,
- az ünnepélyek és megemlékezések rendezésében,
- az iskola hagyományainak ápolásában
- a tanulók folyamatos felzárkóztatásában,
- a tehetséggondozást szolgáló feladatokból,
- a pályaválasztási feladatokból,
- a gyermekvédelmi tevékenységből,
- a tanulók egész napos foglakoztatásában (táborok, rendezvények) tervezésében, szervezésében, irányításában,

7.1.4 Az intézmény egészére kötelezően háruló feladatok közül egyes teendők (az intézményen belüli szakértelmen és az egyenlő teherviselés elvein alapuló munkamegosztás szerint) kötelezőek az alábbiak szerint:

- helyettesítés,
- versenyekre való felkészítés, utaztatás,
- a telephelyi szertárért a felelősségvállalás,
- munkavédelmi és tűzvédelmi feladatok.

7.1.5 A pedagógus kötelezettségei

- Kísérje figyelemmel és segítse elő a tanulók fejlődését.
- A szülőket és tanulókat az őket érintő kérdésekről rendszeresen tájékoztatja.
- Figyelmeztesse a szülőt, ha a gyermekek jogainak megóvására, vagy fejlődése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- A szülő és tanuló javaslataira, kérdéseire érdemi választ adjon.
- A nevelő – oktató tevékenységében a tanítás során a tájékoztatást és ismereteket tárgyilagosan és többoldalúan nyújtsa.
- A gyermekek, tanulók emberi méltóságát és jogait tartsa tiszteletben.
- Hét évenként legalább egy alkalommal - a törvényi előírások szerint – továbbképzésen kell részt vennie. Ennek elmulasztása esetén a pedagógus munkaviszonya megszüntethető.
- Nem kell továbbképzésen részt vennie annak a pedagógusnak, akinek pedagógus szakvizsgát vagy egyéb előírt vizsgát tett a vizsgák letétele utáni hét év során.
- Személyi adataiban történt változást (név, lakcím, szabadság idején a tartózkodási helyét) felettesének azonnal jelenti.
- Távolmaradása esetén előre értesíti felettesét és gondoskodik arról, hogy az oktatás eszközei a helyettesítő nevelő rendelkezésére álljanak.
- Betartja és a felügyeletére bízott tanulókkal betartatja a munka- és tűzvédelmi feladatok előírásait. A területén tapasztalt munka – és tűzvédelmi hiányosságokat jelezni köteles a megbízónak. A tanulókkal történt legkisebb balesetet is köteles jelenteni a megbízónak, függetlenül attól, hogy a képzés ideje alatt v. óraközi szünetben, illetve az oktatási intézmény egyéb helyiségeiben (mosdók, folyosók stb.) történik.
- A fentieken kívül elvégzi azokat a feladatokat, amelyekkel az igazgató vagy közvetlen felettese megbízza.

7.1.6 A pedagógus jogai

- A pedagógiai program alapján a tananyagot a nevelés és tanítás módszereit megválaszthatja.
- A szakmai munkaközösség véleményének meghallgatásával megválaszthatja az alkalmazott taneszközöket, tankönyveket és tanulmányi segédleteket.
- Irányítsa és értékelje a tanulók munkáját.
- Minősítse a tanulók munkáját.
- Hozzájusson a szükséges ismeretekhez.
- A nevelőtestület tagjaként részt vegyen az iskola pedagógiai programjának tervezésében és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat.
- Szakmai egyesületek, kamarák tagjaként vagy képviseletében vegyen részt helyi, regionális és országos közoktatással foglalkozó testületek munkájában.
- Személyét, mint a pedagógus közösség tagját megbecsüljék, személyiségi jogait tiszteletben tartsák, nevelői – oktatói tevékenységét elismerjék.

7.2. Az osztályfőnöki munka

Intézményünkben osztályfőnöki feladatokat lát el az a főtárgy tanár, aki legalább egy csoport szakmai munkáját irányítja, szervezi a csoport közösségi életét, tanítási órán kívüli tevékenységeit.
Az **osztályfőnök** az, aki az iskolákban a *személyesség*et jelenti; az *osztály*t, mint nevelési tényezőt, a szociális kompetenciákat alakító, formáló közösséget vezeti; segíti a tanulókat a *jelen történéseinek megértésében*, a helyes értékrendjük kialakításában.

Az osztályfőnök modell szerepe:

- Személyesség, természetes viselkedés, önbizalom, önbecsülés
- Hitelesség, kongruencia - a szavak, a tett és az érzelmek egysége a gondolati és a mindennapi tevékenység területén
- Tolerancia – mások véleménye, meggyőződése iránti türelmesség
- Empátia – beleélés a másik ember lelkiállapotába

Az osztályfőnök személyiségjegyei:

- Magas szintű pedagógiai, pszichológiai műveltség
- Kiegyensúlyozott érzelmi élet
- Reális énkép és önismeret
- Magas fokú elkötelezettség és felelősségtudat
- Emberszeretet, gyermekszeretet
- Szociális érzékenység
- Fegyelem, önfegyelem
- Kritikai, önkritikai érzék
- Optimizmus, humor
- Kreativitás, találékonyság
- Helyzetfelismerés, alkalmazkodóképesség

A munka jellemzői

- Komplex, átfogó – a tanuló egész személyiségére irányul a tevékenysége
- Differenciált – a személyiség és a közösség fejlesztése folyamán individualizált követelményeket támaszt
- Rugalmas - nincs előírható, részleteiben megtervezhető tananyaga; ellátása lényegesen több spontaneitást, rugalmasságot, reflektivitást igényel

Az osztályfőnöki munka feladatkörei

- Közvetlen nevelőmunka – ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk; az aktuális események feldolgozása; különböző értékrendek megismertetése; a kultúrahasználat megtanítása; a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység; mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában; törődés a gyermekek aktuális problémáival; az osztály konfliktusainak megoldása; gyermekvédelmi munka
- Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok – a haladási napló naprakész vezetése, a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése; igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása félévkor és évvégén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt; félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás
- Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása – kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel, szülők közötti felvilágosító munka; szabadidős tevékenységek, programok szervezése

Nevelési témakörök

- Az osztályközösség menedzselése, a csoportkohézió kialakítása
- A személyiség fejlesztése, az énkép alakulása.
- Az értékekre való nevelés – az egészség védelme, a családi élet harmóniája, a társadalmi szerepre való felkészítés, a jövőkép alakítása, a műveltség gyarapításának igénye, munka- és környezetkultúra, a szabadidő igényes eltöltése.
- Személyes biztonságra nevelés, közlekedési kultúra az ésszerű fogyasztó, a deviáns magatartások megelőzése.
- A nemzeti hagyományok megismertetése és tisztelete.
- Az önkép, önértékelés fejlesztése. Konfliktuskezelés

A TÁMOP. 3.1.4.-2/12-2012-0116- Egészségnevelési Életvezetési Projekt fenntartása alapján meghatározott témakörök:

- A média felelős tudatos használata
- Nemzetiség és népismeret
- Családi életre nevelés
- Konfliktus és agressziókezelés

7.3. Az osztályfőnök programalkotó, adminisztrációs szerepei, feladatai

Tanmenet

A pedagógus az éves szakmai munkáját a tanmenetében tervezi meg. A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában havi lebontásban kell a tanmenetet elkészíteni. A tanmenetet a munkaközösség vezetők és az igazgatóhelyettesek ellenőrzik.

Fejlesztési terv

A csoport összetételét, szociális hátterét, szakmai előhaladását figyelembe véve fejlesztési tervet készít. A fejlesztési terv tartalmazza az erős oldal további erősítését és a gyenge oldal fejlesztését.

Tehetséggondozó program

A tehetséges tanulók számára kis- és nagycsoportos tehetséggondozó programot dolgoz ki. A tehetséggondozó program tartalmazza a célokat, feladatok, fejlesztési célokat, a program szakmai és időbeni ütemezését.

A csoport (osztály) munkaterve

Tartalmazza azokat a programokat, rendezvényeket, bemutatókat, fellépéseket, versenyeket, lazító programokat, amelyeken az adott tanévben részt vesznek a tanulók.

Alkotói terv

A tanulók az egész éves munkájukról nyilvános bemutató előadásokon adnak számot. A táncok színpadra tervezésével kapcsolatos terv készítésekor figyelembe kell venni a finanszírozási lehetőségeket, a költségvetési kereteket. A pedagógus tervezi meg a koreográfia zenei tervét, mozgás és dramatikus tervét, térszervezését és látványtervét. Meg kell tervezni a fellépő jelmezt, viseletet. Be kell szerezni a szükséges anyagot, koordinálni kell a varratás folyamatait.

Tankönyvfejlesztés

A pedagógusok közül néhányan részt vettek a tankönyvfejlesztésben. Ennek kapcsán született meg a Néptánc Oskola című könyv.

Szakmai fejlesztések, országos hatókörű programok

Tantervírás, jogszabály módosítások kidolgozása szintén önként vállalt feladat, amelyben több pedagógus is részt vett az iskolánkból.

Versenykiírás

Az intézmény saját szervezésű versenyeinek kiírása, a program összeállítása szintén programalkotó szerep és feladat.

Pedagógiai Program módosítása

A jogszabályi változásoknak és a belső felülvizsgálatnak megfelelően a Pedagógiai Programot módosítani kell, amelyben a pedagógusok alkotó módon vesznek részt.

Akkreditált továbbképzési program

A továbbképzés akkreditációs eljárásához szükséges továbbképzési program kidolgozása, amely szintén a szakemberek együttműködésén alapszik. Az intézmény fenntartója akkreditáltatta a 120 órás továbbképzést, amelynek címe: Szakmai módszertani eljárások, tanulásszervezési technikák és hátránykompenzációs programok alkalmazása az alapfokú művészetoktatás néptánc tanszakán.

Adminisztrációs feladatok

- a tehetséges tanulók nyilvántartása az Nkt. 4.§. 13. bekezdésének figyelembe vételével
- jelentkezési lap, szülői nyilatkozatok ellenőrzése
- felvételi eljárás dokumentumainak vezetése
- vizsgajegyzőkönyvek vezetése
- hátrányos helyzet fennállásának ellenőrzése
- térítési díjak, tandíjak ellenőrzése
- kedvezmények, kérelmek intézése
- napló vezetése
- törzslap vezetése
- Bizonyítványírás
- szakmai beszámoló készítés

VIII.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók különleges bánásmódot igényelnek

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

Kiemelten tehetséges gyermek**,** tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló,

- aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában
- magas fokú kreativitással rendelkezik,
- és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség,

8.1. A sajátos nevelési igényű gyerekekkel/tanulókkal való foglalkozás helyi rendje

Az alapfokú művészetoktatási intézmények nem jogosultak a sajátos nevelési igényű tanulók után emelt normatíva igénylésére. Fejlesztő foglalkozásokat számukra az intézmény nem tud biztosítani. Ugyanakkor a művészetpedagógiai módszerekkel, a megélt sikerekkel és örömökkel jelentős mértékben hozzájárulunk fejlődésükhöz. A sajátos nevelési igényű tanulókat nyilvántartjuk, megkülönböztetett figyelemmel és a differenciálás módszerével segítjük előmenetelüket.

8.2. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az esélyegyenlőség elve szerint minden tanuló számára biztosítani kell a továbbhaladás lehetőségét. Célunk, hogy a magatartási problémákkal küszködő gyermek is a közösség tagjává váljon, elismeréseket szerezzen.

A cél elérése érdekében a pedagógus feladata, hogy bizalmi viszonyba kerüljön a gyerekkel kialakítva biztonságérzetét, együttműködő, segítő szándékú kapcsolatot alakítson ki a szülőkkel, ügyeljen a gyakori információáramlásra, hogy a gyermek viselkedésének változásait, a kiváltó okokat vizsgálni tudja. A gyermekekhez bizalommal, szeretettel, munkájának elismerésével közelítő pedagógus lehet igazán hatékony ebben a munkában.

A nyugodt, következetes nevelői magatartásnak, valamint az egyénre szabott differenciált oktatásnak kiemelkedő szerepe van a beilleszkedési gondok megoldásában.

A pedagógus fontos feladata a kapcsolatteremtés módjainak, a helyes magatartásformáknak a megtanítása is.

Feladatunk továbbá a hiperaktivitás felismerése, és a megfelelő tanítási – tanulási módszer alkalmazása.

8.3. Kiemelten tehetséges tanuló

Az átlagtól eltérő, különlegesen tehetséges gyerekek is egyéni bánásmódot igényelnek.

A tananyagot nagyobb léptékkel elsajátító tanulók differenciált oktatását egyénre szabott feladatokkal, esetleg egyéni tanrenddel biztosítani kell.

Programunkban kiemelt szerepet játszik a **tehetséggondozás**.

A tehetséges gyermekek felismerése, önálló ismeretszerzésre való ösztönzése pedagógus feladata.

A tehetséges fiatalok tanulmányi versenyekre való felkészítése, a pályaorientáció szintén kiemelt feladatunk.

Ügyelni kell arra, hogy a tehetséges tanulók személyiségében ne okozzon torzulást a siker.
A siker- és az esetleges kudarcélmény feldolgozásában a pedagógusnak és a szülőknek is nagy szerepe van.

8.3.1. A tehetség és a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

- Egyéni és csoportos feladatok
- Tehetséggondozó órák
- Tehetséggondozó programok
- Tehetségműhelyek
- Projektek
- Pályázatok
- Versenyekre, bemutatókra, fesztiválokra való felkészítés
- Alkotótáborok
- Vendégoktatók, koreográfusok kurzusa
- Továbbtanulást segítő foglalkozások
- Komplex tehetségfejlesztő programok

Rendkívüli tovább haladás esetén osztályozó vizsgát tehetnek a tanulók.
Az országos tanulmányi versenyen való eredményes szerepléssel az alapfokú művészeti-és záróvizsga alól mentességet kaphatnak.

8.3.2. Speciális szerepek a tehetségfejlesztésben

- **Programvezető/igazgató, igazgatóhelyettes**: általános áttekintés, bátorítás, segítés, ellenőrzés, a téma napirenden tartása, programok kezdeményezése, készítése, meghirdetése
- **Műhelyvezetők**: átfogó programok készítése, tanórai és tanórán kívüli gondozás, folytonosság és előrehaladás, forrásanyagok biztosítása, hatékonyság ellenőrzése.
- **Tehetség-tanácsadó szakember** /erre képzett pedagógus vagy pszichológus/: problémás helyzetekben – elsősorban egyéni és kiscsoportos formákban – konzultációs keretek között segíti a tehetségprogram megvalósítását. Munkájának három fő iránya van: tanácsadás a gyerekeknek, a közreműködő pedagógusoknak, valamint a szülőknek.
- A tehetséggondozás szakszerű megvalósítása érdekében munkánkat két pszichológus is egy tehetségfejlesztési szakértő is segíti.
- A pedagógusok tehetséggondozás területén történő továbbképzése folyamatosan megvalósul. Tehetségfejlesztési szakértő szakon a beiskolázás megtörtént.
- **Mentor:** olyan szakember, aki közvetlenül és folyamatosan irányítja egy-egy tehetséges diák tevékenységét. Ez a személy tanulmányi tervezési célokat és pszicho-szociális célokat is szolgálhat, mivel a mentor példaképet is jelent a tanuló számára. A mentor lehet főállású pedagógus az iskolában, aki csak ezzel foglalkozik, s rendes tanórákat nem tart. A főállású mentor tanár kinevezéshez megfelelő anyagi háttér megteremtése szükséges. Külső szakemberek is elláthatják ezt a feladatkört, amely megvalósulhat pályázati forrásokból, vagy önkéntes munkaként.
- Az egyes szaktanárok: közreműködés a programok kidolgozásában, a tehetséges tanulók azonosítása, egyéni szükségletek és érdeklődés felderítése és fejlesztése, tanórai és órán kívüli gazdagítás.

8.3.3. A tehetségsegítés szervezeti keretei

Hagyományosan a *tanóra* a terepe a tehetség felismerésének és fejlesztésének, azonban a gyakorlat bizonyította, hogy csak ebben a szervezeti keretben nem lehet megoldani a hatékony iskolai tehetséggondozást. Leginkább azért nem, mert a tanóra kevésbé teszi lehetővé az egyéni differenciálást, mint a *tanórán és iskolán kívüli* szervezeti formák.
Ezek mindegyike hatékony lehet: a célkitűzésekkel, a programmal, a tanulók jellemzőivel összhangban kell közülük választani. Természetesen fontos, hogy a tanórai és tanórán /iskolán/ kívüli formákat kapcsoljuk össze a hatékonyság érdekében, ebben a tekintetben is csak *egységes rendszerben* lehet sikeres a tehetséggondozás.

8.4. A „Vásárhelyi Tehetségpont"Régiós Tehetségdiagnosztikai Központ feladatköre

Intézményünkben 2009 októberében jött létre a **„Vásárhelyi Tehetségpont" Régiós Tehetségdiagnosztikai Központ,** amely elnyerte a **Nemzeti Tehetségsegítő Tanács Kiváló Tehetségpontja címet.**
Intézményünk tagja a Magyar Tehetséggondozó Társaságnak is.

A „Vásárhelyi Tehetségpontban" folyó tehetségsegítés területei a következők:

- testi-kinesztetikus (néptánc, moderntánc)
- térbeli- vizuális (képzőművészet-grafika-festészet)
- interperszonális (színjáték)

Hatóköre: regionális

8.4.1. Tehetségazonosítás

A tehetséges gyermekek felismerése, azonosítása és fejlesztése, továbbtanulásának elősegítése intézményünk kiemelt feladata.
A siker- és az esetleges kudarcélmény feldolgozásában a pedagógusnak és a szülőknek is nagy szerepe van.

A tehetségazonosítás elemei: pszichológiai vizsgálat, véleménykérés, speciális képességek mérése. Mindezekhez kikérjük a szülők írásbeli hozzájárulását.
A pszichológiai vizsgálatot a Renzulli-féle tehetségkoncepció alapján végezzük. Kiegészítő adatként kérjük a pedagógusok véleményét. A szakmai speciális képességek vizsgálatát a szakemberek végzik. A tehetséggondozó programokba történő beválogatáskor figyelembe vesszük a kiegészítő adatokat és a szakmai megfelelést.
Kidolgoztuk a tehetségazonosítás dokumentumait a tehetségazonosítás módszertanát, ütemtervét, a szülők tájékoztatását, hozzájárulását, a nyilvántartást az adatvédelmi szabályok betartásával
A beválogatás két szinten történik, egyrészt a tehetségindex alapján, másrészt a programkritériumok alapján.
Fontosnak tartjuk, hogy a tehetségsegítés ne csak Nyíregyházán, hanem környező hátrányos helyzetű településeken is megvalósuljon.
Terveink között szerepel a belépő tanulók tehetségazonosítási rendszerének fokozatos kiépítése, amelynek anyagi hátterét pályázati tevékenységekből próbáljuk előteremteni.
A tehetségazonosítás célja a tehetséggondozó programokba történő beválogatás.

8.4.2. Tehetséggondozó programok megvalósítása

A tehetséggondozás célja intézményünkben

- ***személyiségfejlesztés***
- ***speciális képességek fejlesztése***
- ***versenyeken való szereplés***
- ***szakirányú továbbtanulás támogatása***

A tehetséggondozó programokat a tehetségsegítő pedagógusok, szakemberek dolgozták ki.
A programokról tájékoztatjuk a szülőket és kérjük a hozzájárulásukat, támogatásukat.
A tehetséggondozó programok időtartama 30-60 óra, de a célnak megfelelően szervezhető rövidebb időtartamú foglalkozás is.
A tehetséggondozó programok eredményességét önkontrollos hatásvizsgálattal mérjük. A hatásvizsgálat szempontjait a művészeti ágaknak megfelelően szakemberek állították össze.
A tehetséggondozó programokra vonatkozó hatásvizsgálat a programok és/vagy módszerek (tovább)fejlesztését, illetve az egyéni fejlesztési tervek kidolgozását és módosítását lehetővé tevő, szabályozó funkcióval, visszacsatolási lehetőséggel bíró tevékenység, amely során azt vizsgáljuk, hogy egy adott tehetséggondozó programnak van-e minél objektívebb módon bizonyítható fejlesztőhatása, vagy sem.

A tehetséggondozó programok hosszabb időtartamú és folyamatos működtetésére a műhelyek szolgálnak.

8.4.3. Tehetségműhelyek megvalósítása

Tehetségműhely kritériumai

Szervezett keretekben működik (van programja, tevékenységeit rendszeresen megtartja), (személyi, tárgyi dologi) feltételi adottak a működéshez, vagy pályázat folytán kívánja a tárgyi feltételek megteremteni. Dokumentálja a tevékenységeket, van tematikája.
Rendelkezik a tehetséggondozó programban való beválogatás (tehetség felismerés) módszerével.
Adott területen foglalkozik fejlesztéssel, melynek része a személyiségfejlesztés is.
Képes a program kidolgozására/adaptálására és megvalósítására.
Rendelkezik a program eredményességét mérő módszerekkel és ezeket alkalmazza.

8.5. A tehetséggondozó programok során alkalmazott módszerek

A pedagógusok a kitűzött cél elérése érdekében az alábbi gazdagítási modelleket alkalmazzák:

8.5.1. Gazdagítás, dúsítás

A gazdagítás a tehetségfejlesztő munka alapeszköze: ennek keretében a tehetségígéreteknek adottságaikkal összhangban folyamatosan többet nyújtunk tehetségük kibontakoztatásához.

Passow /1958/ kutatásai alapján négy féle gazdagítási modellt alkalmazunk:

- *Mélységben történő gazdagítás*. Ennek során több lehetőséget kínálunk a tehetséges gyerekeknek tudásuk és képességeik alkalmazására, mint általában a tanulóknak.
- A *"tartalmi gazdagítás"* azt jelenti, hogy a tananyagot a tanulókra érzékenyen szerkesztjük meg, figyelembe véve érdeklődésüket, szükségleteiket, s ezeket közben fejlesztjük.
- A *"feldolgozási képességek gazdagítása"* elsősorban a kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztését jelenti felfedező, illetve interdiszciplináris tevékenység közben.
- A *"tempóban történő gazdagítás"* a tehetséges gyerekek átlagosnál gyorsabb munkájára épül: ugyanannyi idő alatt többet képesek feldolgozni társaiknál, így kiegészítő elemeket is bevonhatunk a fejlesztő folyamatba.

Renzulli és Rei féle modell szerint három típusú program-élmény különíthető el:

- Az első típusú gazdagítás általános ***felfedező élményeket*** foglal magába, amely „az ismeretnek a hagyományos tantervben nem szereplő, új és izgalmas témáival, ötleteivel és területeivel" ismerteti meg a diákokat
- A második típusú gazdagítás, a ***csoportos-képzés gyakorlatok,*** olyan tevékenységekből állnak, amelyeket a kognitív és affektív folyamatok fejlesztésére terveztek. A tevékenységeket minden gyermek számára lehet kínálni, nem csupán a tehetségesek számára.
- A harmadik típusú gazdagítás valós problémák egyéni és kis-csoportos vizsgálatát követeli meg. Speciális azonosítási eljárásokat alkalmaznak a gyermekek kiválasztásához a harmadik típusú gazdagításra – különösen a gyermek nyílt viselkedésének megfigyelésén keresztül, amely tükrözi egy konkrét témához vagy projekthez kapcsolódó aktuális érdeklődését, motivációját, vagy viselkedését.

8.5.2. Az egyénre szabott programtervezés

Treffinger –féle modell

A Treffinger-féle (1986) Egyénre szabott programtervezési modell a tehetségek erősségeire és érdeklődésére alapoz egyénre szabott tanulmányi programok keretében (egyéni fejlesztési tervek alapján)

Célunk, hogy a program fejlessze az önállóság és az ön-irányítás készségeit a tehetségesekben.

8.5.3. Gyorsítás

A tempóban történő gazdagítás kiterjesztése a tehetséggondozás rendszerére a gyorsítás.

A tehetséges tanulók általában gyorsabban fejlődnek, mint társaik, s ezért biztosítani kell részükre azokat a kereteket, amelyek lehetővé teszik az egyéni tempóban (gyorsabban) való haladást.

Intézményünkben használt gyorsítási módszer a tanulmányi idő lerövidítése.

A tehetséges diák folyamatos magas szintű teljesítménye lehetővé teszi azt is, hogy az egész iskolai időt rövidebb idő alatt teljesítse.

8.6. Mentor program

A megvalósítása és finanszírozása pályázati keretből lehetséges.

A tehetségsegítésbe igyekszünk minél szélesebb körben megtalálni azokat a külső szakembereket, akik a gyenge oldal fejlesztésével hozzájárulnak a művészeti tehetségek előmeneteléhez. Ugyanakkor mi is felajánljuk segítségünket olyan programokhoz, amelyek esetében éppen a művészeti tevékenység járulhat hozzá a tehetséges tanulók személyiségfejlesztéséhez.

8.7. Tehetség-tanácsadás

A tehetség tanácsadás **tartalma szerint** két nagyobb csoportba sorolható:

- a tehetséggel szorosan összefüggő területek: *tehetségazonosítás, tehetséggondozás;*
- a tehetséggel lazábban összefüggő, de lényeges területek. Például: *tanulási problémák, teljesítményszorongás, magatartási problémák, kreativitás, motiválás, pályaorientáció, életvezetési problémák stb.*

A **tanácsot kérő személy lehet**:

- a (tehetséges) diák;

- a szülő;
- a tehetségesekkel foglalkozó szakember;
- intézményvezető;
- a tehetség témakörrel ismerkedő egyéb személy.

Pszichológiai tanácsadás

A tanácsadás célja lehet: a tehetség pszichológiai eszközökkel történő azonosítása, a gyermek képességeinek objektív feltérképezése, a szülőben felmerülő kérdések tisztázása, konkrét helyzetekben, felmerülő problémákban való segítségnyújtás.

A tehetség-tanácsadás általában háromlépcsős folyamat, tartalmaz ***egy, a szülővel folytatott beszélgetést, a gyermek vizsgálatát, és a vizsgálat eredményeinek megbeszélését.***

A tanácsadást erre kiképzett, tapasztalattal és elméleti háttérrel rendelkező, pszichológus végzettségű személy végzi. A szülővel folytatott beszélgetés vagy „első interjú" során a pszichológus rögzíti a kliens kérdéseit, problémáit, majd félig strukturált interjúban tájékozódik a gyermek fejlődéséről, észlelt tulajdonságairól, a szülő gyermekkel kapcsolatos tapasztalatairól, feltételezéseiről. A gyermek vizsgálata interjúból, a gyermek alapvető érzelmi és motivációs beállítódását, valamint érdeklődését felmérő tesztekből, valamint kognitív képességeinek, és kreativitásának részletes felméréséből áll. A harmadik fázisban a szülőt részletesen tájékoztatjuk a vizsgálat eredményeiről, elmagyarázzuk az egyes eredmények jelentését, és a vizsgálat eredményeinek értelmezésével megválaszoljuk azokat a kérdéseket, amelyekkel a szülő a tanácsadásra jelentkezett.

A gyermek vizsgálatával egybekötött háromlépcsős tanácsadásnak feltétele a gyermek feladathelyzethez kapcsolódó készségeinek megfelelő érettsége. A **vizsgálatot ezért öt-hat éves kor előtt nem végezzük el,** ***ilyen esetekben a szülőnek adunk tanácsot*** a gyermeket optimálisan fejlesztő környezet, tevékenységek és szülői magatartás terén.

8.8. Hálózatépítés

Csermely Péter hitvallása szerint a tehetségígéret kibontakozása a befogadó közeg „minőségének" függvénye. A közeg minőségét a bizalmi helyzet, befogadó attitűd határozza meg. A bizalom kialakulásához elengedhetetlen a társadalmi befogadás erősödése. Életünket átszövő hálózatoknak kiemelkedő szerepe van a társadalmi együttműködés fejlődésében és a kölcsönös megbecsülés terjedésében.

A hálózatképzés, a tehetséggondozás egyik legfontosabb eleme, hiszen megfelelő kapcsolati háló nélkül a tehetség csak ígéret marad, nem válik sikerré. A tehetség befogadó, nyitott közegben képes kiemelkedő képességeit a társadalom javára hasznosítani. A hálózati együttműködés elősegíti a tehetség felkutatásával, azonosításával, gondozásával kapcsolatos információk (jó gyakorlatok, kutatási eredmények, egységesen alkalmazható módszerek) hatékonyabb terjedését, a tehetségek időben történő felismerését, megfelelő képzési területre jutását, önszervező tevékenységük fejlődését. Intézményünk hálózati rendszere a regionális határokon is túllépett.

A hálózaton belüli együttműködés formái:

- rendezvények látogatása
- tanulói közreműködés biztosítása egymás rendezvényein
- jó gyakorlatok megosztása
- konferenciák szervezése
- tehetséggondozó programok közös megvalósítása
- munkaközösségek létrehozása
- együttműködés tehetség tanácsokban

8.9. Kutatási program

A kutatás célja: a Magyar Táncművészeti Főiskola Partnerintézményeiben folyó tehetséggondozó **tevékenység vizsgálata, a táncos tehetségkoncepció megfogalmazása, a táncművészeti** tehetség szempontrendszerének meghatározása, **a produktív alkotói tehetségek azonosítása.**
A kutatás vonatkozik az alapfokú művészetoktatási intézmények valamennyi táncművészeti tanszakára és a középiskolák valamennyi táncművészeti tagozatára.

A kutatás módszere: adatgyűjtés

- intézményvezetői kérdőív
- pedagógusokra vonatkozó kérdőívek
- tanulókra vonatkozó kérdőívek
- tartalomelemzés

A kutatás várható eredményei:

- a reproduktív táncos tehetségek megfigyelésének szempontjai életkorok szerint
- a produktív táncos tehetségek megfigyelésének szempontjai életkorok szerint
- az intézményvezetők tehetségfejlesztési koncepcióinak összegzése
- a Partnerintézmények által megfogalmazott tehetségkoncepció meghatározása
- a Partnerintézmények tehetséggondozó tevékenységének és jellemzőinek feltárása
- módszertani gazdagodás, tudatos tehetségfejlesztési tevékenység, a szabályozás és a gyakorlat összhangjának megteremtése
- tehetségpontok alakulása, együttműködés kialakítása a tehetségpontok között, a tehetségek nyomon követése
- pedagógus továbbképzések tervezése tehetségfejlesztési területen
- az intézményi tehetségfejlesztési koncepció felülvizsgálata
- a kutatás eredményeinek publikálása

8.10. Tehetségsegítő programok, rendezvények, konferenciák, továbbképzések, a tehetségek bemutatása:

- konferenciák
- projektek
- színpadi bemutatók, kiállítások
- jó gyakorlatok átadása
- pedagógus továbbképzések: Géniusz Programiroda továbbképzései, ELTE továbbképzései
- beiskolázás: Debreceni Egyetem

8.11. Szakmai Munkaközösség

A "Vásárhelyi Tehetségpont" Régiós Tehetségdiagnosztikai Központ célul tűzte ki, hogy civil kezdeményezésként létrehozza a régióban működő alapfokú művészetoktatási intézmények szakmai munkaközösségét, amelynek a neve: **TÉT- Regionális Művészeti Szakmai Munkaközösség.**

A munkaközösségnek intézményeként egy delegált tagja lehet, aki rendelkezik a jogszabályi előírásoknak megfelelő végzettséggel és szakképzettséggel.

A munkaközösség létrehozásának célja:

- tehetségsegítés
- a tehetségek érdekében minél szélesebb társadalmi összefogás,
- konkrét segítségnyújtás tanácsadás (módszertan)
- a jó gyakorlatok átadása
- regionális tehetségnapon való bemutatkozás (2010. június 11.)

- a művészeti ágak együttműködésének kialakítása
- szakmai érdekképviselet

A megalapítás dátuma: 2011. április 6.

8.12. Tehetség Tanács

Létrehozását kezdeményező szervezet:
„Vásárhelyi Tehetségpont" Régiós Tehetségdiagnosztikai Központ.
Tehetségsegítéssel foglalkozó szervezetek, magánszemélyek 2011. április 10-én az alábbi célok érdekében megalapították a „TÉT" Tehetség - Érték - Társadalmi Megújulás Regionális Tehetségsegítő Tanácsot (a továbbiakban Tanács)

A megalakulás célja:
A „TÉT" Regionális Művészeti Tehetségsegítő Tanács a lehető legszélesebb szakmai és társadalmi összefogással segíti a tehetségek felkutatását, fejlesztését, a tehetségesek produktumainak hasznosulását és **a szükséges erőforrások bővítésének lehetőségeit.**
Tevékenységével **hozzájárul a tehetségbarát társadalom kialakításához.**

A Tanács fő célkitűzései:

- a Tanács állandó színteret biztosít tagjai számára, hogy egyeztessék álláspontjukat a tehetségsegítés lehetőségeiről, szakmai fórumok meghirdetésével, támogatási lehetőségek megszerzésével, új támogatási formák átgondolásával, valamint pályázatok kiírásával segítsék és alakítsák a régió tehetséggondozó tevékenységét
- a Tanács állást foglal, véleményt nyilvánít és javaslatokat tesz a tehetségek segítésével kapcsolatos kérdésekben, s e véleményét a médiában is megjeleníti
- a Tanács támogatja a régióban a művészeti tehetségek felismerését, azonosítását, a tehetségek beválogatását tehetséggondozó programokba, a tehetségek bemutatását a nyilvánosság előtt különböző rendezvényeken, színpadokon, a nyomtatott és elektronikus médiában egyaránt
- a Tanács évente egy alkalommal, oklevéllel és jutalommal ismeri el a kiemelkedő művészeti eredményeket elért tehetséges tanulók és mentoraik munkáját
- a Tanács támogatja a fiatalok önszerveződéséből létrejött, művészeti tevékenységet folytató közösségeket
- támogatja a Tanács a művészeti területen folytatott kutatásokat, szakmai kiadványok megjelenését, szakmai programok megvalósítását
- a Tanács civil kezdeményezésre létrejött olyan független szervezet, amely munkájában segítő-koordináló, irányt mutató, esetenként szervező feladatokat lát el

A Tanács a céljai eredményes megvalósításának érdekében folyamatosan bővíti partneri körét, támogatókat állít maga mellé.
A Tanács feladata, hogy regionális szinten összefogja a művészet területén kialakult tehetségsegítő kezdeményezéseket, és egyeztető, javaslattevő, véleményformáló fórumként alakítsa ki az adott területen folyó tehetségsegítő tevékenységek optimális együttműködését.

A tanács konkrét feladatai:

- a tehetséges fiatalok felkutatása
- tehetséges fiatalok nyomon követése
- hátrányos helyzetű tehetségek támogatása
- alulteljesítő tehetséges tanulók fejlesztése
- roma tehetségek segítése
- tehetséges fiatalok támogatása, bemutatása
- tehetségsegítők munkájának elismerése

- művészeti önszerveződések támogatása
- kutatási tevékenység támogatása
- kiadványok megjelenésének elősegítése
- pályázatok kiírása
- regionális tehetségnap szervezése
- hálózatépítés, a tehetségtanácsokkal való kapcsolat és együttműködés kiépítése
- a társadalmi és gazdasági partnerek körének bővítése
- támogatói kör kialakítása
- mentorok felkutatása
- pályázati tevékenység a tehetség kibontakoztatása érdekében
- erőforrások feltérképezése, erőforrás gazdálkodás

8.13. Tehetséges tanulók nyilvántartása, követése

Intézményünkben az azonosított tehetségeket - az adatkezelési szabályzat előírásai szerint- nyilvántartjuk és kezeljük.
2011/12-es tanévtől minden osztályban felmérjük a tehetségígéreteket, amelyről nyilvántartást vezetünk.
Az elért eredményeket intézményünk honlapján nyilvánosságra hozzuk.
Az azonosított tehetségek utókövetését dokumentáljuk.

8.14. Nyilvánosság biztosítása

Intézményünk honlapján külön oldalon tekinthetik meg az érdeklődők az intézményünk tehetségsegítő tevékenységeit bemutató adatokat, információkat, szakmai anyagokat.

IX.

A tanulók iskolai döntéshozatalban való részvételi jogának gyakorlása

A tanulók, illetve képviselőiknek részvétele az iskolai döntések előkészítésében, végrehajtásában és ellenőrzésében, a jogszabályban meghatározott egyetértési-, véleményezési- és javaslattételi jog gyakorlása révén valósul meg. A tanulóközösségek**,** osztályközösségek, diákkörök, műhelyek s az iskolában szerveződő művészeti csoportok önálló közösségek. Az iskola életében bekövetkezett változások véleményezésben, döntésekben a diákok képviseletét vállaló, tíz évnél idősebb tanuló vesz részt.
Az intézmény igazgatója jogszabályban meghatározott esetekben írásban, vagy szóban kéri a diákok képviselőjének egyetértését, véleményét, felhívja figyelmét a jogszabályban meghatározott határidő betartására. **Az igazgató átadja a dokumentumot, melyről a nyilatkozatot kéri.** Az intézményi dokumentumok aláírásának joga a diákok képviselőjét illeti.

A diákok képviselője az iskola igazgatójához címzett javaslattal bármikor élhet, melyre tizenöt napon belül választ ad az igazgató. Válaszadás előtt szóbeli meghallgatásra kéretheti magához a javaslattevőt.

A tanulók tájékoztatása, véleményük kikérése, javaslataik megtétele, és a döntési jogaikat a tanulók a csoportokon belül tehetik meg, amelyet a csoportvezető pedagógus koordinál.

A csoportvezető pedagógusok a következő témakörökben kérik a tanulók véleményét:

- adatkezelési szabályzat elkészítésénél, módosításánál
- SZMSZ elkészítésénél, módosításánál
- a Házirend elkészítésénél, módosításánál
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez

- a tanórán kívüli foglalkozások formáinak meghatározásához
- az intézmény megszüntetésével, átszervezésével kapcsolatos fenntartói döntés előtt,

- a tanuló ellen indult fegyelmi eljárás során
- a tantárgyválasztási tájékoztató elfogadása előtt

X.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

10.1. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái

Az együttműködés alapja a folyamatos kapcsolattartás, a rendszeres információáramlás, a segítőkész, pozitív megnyilvánulások, a nyitottság.

Pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani, ezért nagyon fontos a szülők folyamatos tájékoztatása az iskola működéséről és a szülői véleményének folyamatos megismerése az igényekhez igazodó oktatás megteremtésének érdekében. Minden olyan szülői kezdeményezés iránt nyitottak vagyunk, amely az oktatási – nevelési feladataink sikerességét támogatja.

Feladatunk továbbá kialakítani a szülőkben is a rendszeres kommunikáció igényét, a kétirányú információáramlás jelentőségét a nevelés hatékonysága érdekében.

A szülők tájékoztatásának formái

- szülői értekezlet
- személyes beszélgetés
- fogadó óra
- nyílt nap
- ellenőrző
- levél
- tájékoztató szórólap
- kiadvány
- média

Az iskola működésében a következő szerepek jelennek meg

- a szülő, mint a szolgáltató megrendelője
- a szülő, mint a tanulási- nevelési folyamat segítője
- a szülő, mint az iskolai közélet szereplője

A szülő kérheti

- a tanszakváltást
- az oktatási hozzájárulás csökkentést, halasztást, elengedést
- a tanuló független bizottság előtti vizsgázását
- évfolyamismétlést
- tantervváltást
- csoportváltást

A szülő közreműködhet

- az eszközpark gyarapításában
- rendezvények lebonyolításában
- kirándulások szervezésében, lebonyolításában

- a szülői képviseleten keresztül a jogszabályban meghatározott keretek között az iskola működését meghatározó dokumentumok létrehozásában

A szülők közössége: csoportok – szülői munkaközössége

Feladatuk: a csoportok működésének segítése, együttműködés a pedagógusokkal

Az iskolai szintű szervezeti forma az SZMK, amely azonban a több településen működés következtében a gyakorlatban nem képes hatékonyan működni. A szervezeti forma helyett a szülők közül a feladatra jelentkező képviselőt vonjuk be az iskola életére vonatkozó változásokhoz, döntések meghozatalának folyamatába, a szülők képviselőjének véleményét kérjük az iskolai dokumentumok módosításakor. A feladat elfogadását nyilatkozatban rögzítjük. A csoportvezető pedagógus tájékoztatja a szülőket az iskolai működést érintő kérdésekről, a szülők a csoportok szintjén gyakorolhatják a jogaikat, amelyet a képviselőn keresztül érvényesíthetnek. Az egyeztetésben közreműködnek az iskola pedagógusai.

A szülők döntési jogkörébe tartoznak:
- saját szervezet létrehozása

Kötelező véleményt kérni:
- az adatkezelési szabályzat elkészítésénél, módosításánál
- a tanév helyi rendjével kapcsolatban
- az intézmény megszüntetésével, átszervezésével kapcsolatos fenntartói döntések előtt
- az intézmény vezetője megbízásával, és megbízásának visszavonásával kapcsolatos döntés előtt

10.2. A partnerekkel való együttműködés rendje

10.2.1. Az intézmény kapcsolatrendszerének feltárása, a partnerkapcsolatok irányítása.

A partnerek lehetnek belső és külső partnerek, valamint közreműködők
- **Belső partnerek**, akik a nevelés- tanítás- tanulás folyamatában közvetlenül részt vesznek: diákok, szülők, munkatársak, fenntartó.
- **Külső partnerek**, akik a folyamatban áttételesen vesznek részt: társintézmények igazgatói, munkatársai, együttműködő civil szervezetek vezetői, tagjai.
- **Közreműködők**: a törvényességet előíró és felügyelő hatóságok, szakmai segítséget nyújtó intézmények.

Rögzítettük azoknak a partnerek körét, akiknek a véleményét meghatározónak tekintették a minőségfejlesztés céljainak kijelölésében.

A partnerek kiválasztásának elvei a következők voltak:
- Kinek, vagy kiknek az elégedettsége lehet fontos az intézmény számára?
- Mely partnerek elvárásai irányíthatják a szakmai célok kitűzését?
- Kik azok, akik leginkább segíthetik ötleteikkel az intézmény fejlesztését?

A partnerekkel való kapcsolattartás formái:
- megbeszélés
- elégedettségi kérdőív
- közös rendezvények, programok
- szakmai és módszertani egyeztetés a hátrányos helyzetű és a tehetséges tanulók előrehaladása érdekében

- tehetségsegítés
- főiskolai hallgatók mentorálása
- szerződések, együttműködések megkötése
- konferenciák, tehetségnapok szervezése
- projektekben együttműködés

Partnerek igény- elégedettség mérése

Az intézményi működés alapfeltétele, sőt létfeltétele, hogy jó kapcsolatot tartson fenn a társintézmény vezetőkkel, hiszen az oktatás helyszínét bérleti szerződések megkötésével tudjuk biztosítani. A jó kapcsolat biztosítékai a kölcsönösség, a két intézmény érdekeinek egyidejű szem előtt tartása, a jó kommunikáció, személyes kapcsolatok, a másik intézmény értékeinek tisztelete, megbecsülése.

Mindezek alapja a megbízhatóság, a tisztesség, a kiszámíthatóság és korrektség.

A fentiek miatt folyamatosan kell tájékozódnunk partnereink véleményéről, és azokat be kell építeni az iskola munkájába, nevelési programjába.

Igény- és elégedettség mérést a diákokkal, szülőkkel, dolgozókkal, társintézmények vezetőivel két évente kell elvégezni.

A megkérdezettek száma: osztályonként két-két fő, a külső partnerek esetén 1 fő.

Az igény-és elégedettség mérés módszere: kérdőív, beszélgetés, tárgyalás, egyeztetés.

A partneri igények elemzése

Az intézmény a partnerek igényeiből levont következtetések alapján meghatározza elérendő céljait.

A célok meghatározásához fontossági szempontokat kell figyelembe venni.

A törvényességi szempontok nem hagyhatók figyelmen kívül az igények teljesítése közben.

Kommunikáció a partnerekkel

A kommunikáció az emberi, a társas kapcsolatokat megelevenítő, működtető információ-és energia-csere –folyamat.

A kommunikáció tartalma azonban nemcsak információ, ismeret, gondolat lehet, hanem érzéseket, értékeket, energiát is közvetítünk általa. Akkor teljesedik ki igazán, ha a kommunikáció nemcsak kifejezi, hanem alakítja is az emberi kapcsolatokat, azok minőségét

XI.

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt lehet letenni.

11.1. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tehet az a tanuló, aki magasabb évfolyamba kéri a felvételét.

A különbözeti vizsga képességfelmérésből, az előző évfolyam anyagának számonkéréséből áll. A különbözeti vizsgáról jegyzőkönyv készül.

A különbözeti vizsga eredményét a bizonyítványba a különbözeti vizsga dátumával kell bejegyezni és a megjegyzés rovatba a különbözeti vizsga tényét be kell jegyezni.

Különbözeti vizsga szervezése a tanév rendje szerinti időpontban lehetséges.

11.2. Osztályozó vizsga

Ha a tanuló a tanítási év közben a tananyagot hamarabb teljesítette, lehetőség van a differenciált oktatás elvei szerint a következő év tananyagát tanulni. Ebben az estben a tanuló, év végén két év anyagából összevont vizsgát tehet.

Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tenni, ha

- felmentették a tanóra foglalkozásokon való részvétele alól
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

Az osztályozó vizsgát a tanév rendje szerint kell megtartani.

11.3. Felsőbb osztályba lépés

Az alapfokú művészeti iskola felsőbb osztályába az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt sikeresen elvégezte, arról bizonyítványt kapott.
A művészeti iskola legmagasabb alapfokú osztályát eredményesen elvégző tanuló alapvizsgát tehet, a sikeres vizsgát követően a továbbképző évfolyamába léphet.
A továbbképző elvégzése után a tanuló alapfokú záróvizsgát tehet.
A továbbképző évfolyamain az a tanuló kezdheti meg tanulmányait, aki legalább két alapfokú évfolyamot elvégzett.

11.4. Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban

Az a tanuló, aki osztálya tantervi anyagát önhibáján kívül elvégezni nem tudja, az igazgatótól legkésőbb május 10. napjáig kérheti, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az osztálynak tanulójaként folytathassa.

A NKT 57. § (1) bekezdése alapján a tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne. Az engedély megadásáról a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére az iskola igazgatója dönt.
Ugyanazon évfolyamon folytatja tanulmányait az a tanuló is, akinek igazolt mulasztása valamely tantárgyból meghaladja az összes óraszám egyharmadát, továbbá azok, akik szülői és tanulói kérésre meg kívánják ismételni az adott osztályt.

11.5. Félévi, év végi vizsga

A félévi osztályozó vizsga a szaktanárok jelenlétében zajlik. Az érdemjegyet a szaktanárok állapítják meg.
Az év végi osztályozó vizsgán az érdemjegyet a főtárgy tanárának javaslata alapján a vizsgabizottság állapítja meg.
A bizottság elnöke az igazgató, vagy megbízottja (helyettes vagy tanszakvezető). A bizottság tagjai: a főtárgy tanára, és még legalább egy lehetőleg azonos vagy rokon szakos tanár.

XII.

Felvétel és átjárás helyi szabályai

Minden tanuló joga, hogy alapfokú művészetoktatási képzéseit igénybe vegye, amely térítési díj, vagy tandíj köteles.

A felvételhez jelentkezési lap és szülői nyilatkozat benyújtása szükséges.
Az évfolyamba sorolás az előképzettség, illetve az életkor szerint történik.
Magasabb évfolyamba történő felvétel esetén különbözeti vizsgát kell tenni.

A jelentkezési lap benyújtásának ideje: **április - május** hónapban, továbbá **szeptember 1-15**. között. **Pótfelvételi** szervezhető **szeptember 15-30.** között.

Új tanuló felvételéről az igazgató az iskola engedélyezett tanulói létszámának és az indítható csoportok számának figyelembevételével dönt. A jelentkezési lap szülői példányán a szülő aláírásával elismeri a felvételiről szóló tájékoztatást.
A képzési program lehetővé teszi, hogy előképző első ill. második évfolyamával kezdje a tanuló az iskolai tanulmányait, de ez nem kötelező. Különbözeti vizsga nélkül kerülhet a tanuló az előképző/2 illetve az alapfok/1 osztályába, kivéve, ha az adott csoport előképző évfolyamon indult.

Más alapfokú művészetoktatási intézményből érkező tanulók átvétele történhet:

- **az elvégzett évfolyamok figyelembevételével**, a következő évfolyamra történő felvétellel
- a szülő kérésére **évfolyamismétléssel.**

XIII.

A REFERENCIA-INTÉZMÉNYI MŰKÖDÉS A VÁSÁRHELYI LÁSZLÓ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLÁBAN

A közoktatás-fejlesztési szolgáltatást nyújtó referencia-intézmény Definíciója

Egyedi, más intézmények számára is példaértékű, működésében koherens, befogadó, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlattal, szervezeti innovációval rendelkező, és ezt szolgáltatásaiban publikálni, valamint átadni képes intézmény.

A referencia-intézmények alapfeltételei

- Befogadó, és az egyéni fejlődést biztosító oktatás-nevelés eljárásait érvényesítő pedagógiai módszereket alkalmaz.
- Pedagógiai munkájában megjelenik a kompetencia alapú nevelés-oktatás tartalmainak és módszereinek alkalmazása.
- Munkakultúráját nyitott oktatási környezet jellemzi: a szülőkkel, a civil szervezetekkel, és a helyi társadalommal kiépített partnerkapcsolatai erősek. Vezetése és tantestülete egyaránt elkötelezett a referencia-intézménnyé válás folyamatában, a szolgáltatás feladataiban.
- Folyamatos önfejlesztésre kész, önértékelési rendszert működtet, vállalja a külső értékelésben való konstruktív részvételt.
- Kidolgozott külső-belső szakmai kapcsolati formákkal rendelkezik
- Szervezeti kultúrájára, pedagógiai gyakorlatára jellemző a team-munka és a pedagógusok közötti aktív együttműködés.
- Az IKT eszközöket és módszereket a pedagógiai programjában foglaltak szerint alkalmazza
- A fenntartó biztosítja és támogatja a referencia-intézményi működés lehetőségét.
- Az intézmény az általa megjelölt referencia-területen minimum két éves gyakorlattal rendelkezik
- Szolgáltatásaiban vállalja a továbbképzés, a mentorálás, a hospitálás lehetőségeinek biztosítását, valamint a partnerintézmény fejlesztési folyamatának igény szerinti támogatását.

A VÁSÁRHELYI LÁSZLÓ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

Referenciaterületei

- Művészeti nevelés műveltségterületen kompetencia alapú programot megvalósító intézmény, referenciahely.

- Tehetséggondozó programmal dolgozó intézmény, referenciahely/”tehetségpont”.
- Új típusú felsőoktatási gyakorlóhelyi, partnerintézmény.

A referencia- intézményi szerepkör vonatkozik a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti iskolára és a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Tiszavasvári Tagintézményére.

A referencia területek meghatározása székhely és tagintézmény tekintetében:

NYÍREGYHÁZA, HONVÉD u. 41. TÁMOP 3.1.7-11/2-2011-0470	TISZAVASVÁRI, IFJÚSÁG u. 8. TÁMOP 3.1.7-11/2-2011-0458
1. Művészeti nevelés műveltségterületen kompetencia alapú programot valósít meg	1. Művészeti nevelés műveltségterületen kompetencia alapú programot valósít meg
2. Tehetséggondozó programmal dolgozó intézmény/tehetségpont	2. Tehetséggondozó programmal dolgozó intézmény/tehetségpont
3. Új típusú felsőoktatási gyakorlóhely, partnerintézmény, mely a modernizáció területein szervezeti kultúrája és módszertana szempontjából mintaközvetítő	

„Az innováción az oktatásügyben olyan belső megújulást, a rendszeren belüli alkotóerők olyan sikeres mozgósítását értjük, amelynek végeredményeként valamilyen széles körben hasznosítható új termék, új eljárás alakul ki.”

(Gáspár László)

A REFERENCIA–INTÉZMÉNYI MŰKÖDÉS KIDOLGOZÁSÁNAK, BEVEZETÉSÉNEK

STRATÉGIAI CÉLJAI

- védettség kialakítása, olyan iskolai fejlesztés megvalósítása, amely által iskolánk szakmai és módszertani felkészültsége, szolgáltató jellege miatt hosszú távon számolhat az oktatásirányítás támogatásával
- intézményi szintű innováció megvalósítása, amely hosszú távon elősegíti a tanulók megtartását, elégedettségét, motiválja a pedagógusokat az új oktatási stratégiák alkalmazására
- arculati sokszínűség növelése, amely vonzó és gazdag kínálatot nyújt az iskolahasználók számára
- szolgáltató jelleg növelése, amely elősegíti kapcsolati háló széleskörű kiépítését, szélesebb körben teszi ismertté tevékenységeinket, szakmai sikereinket
- a pedagógusok folyamatos képzésének elősegítése, amely a folyamatos fejlesztést, a változásokra történő gyors és szakszerű reagálást segíti elő
- az előminősítést és a szakmai felkészülést követően a minősítő oklevél megszerzése, amely a referencia- intézményi cím viselésére jogosít fel.
- a pedagógusok egyéni szakmai portfóliójának elkészítését ösztönző rendszer bevezetése

OPERATÍV CÉLJAINK

- A referencia-intézményi működés szervezeti kereteinek kialakítása, az új típusú szolgáltató intézmények szervezeti megoldásainak kialakítása, a szolgáltatói szerep ellátása.
- A referencia-intézményi tevékenységeket irányító és ellátó team kialakítása
- Működési rend kidolgozása (hányszor, milyen rendben, milyen erőforrások biztosításával, felelősségi körök kialakításával fogadja az intézmény a partnereit)
- a horizontális tanulás vezetői támogatása
- hálózati működés feladatainak megvalósítása
- Rendszeres szakmai nevelőtestületi műhelyek forgatókönyvének kidolgozása
- Eljárásrend kidolgozása az intézmény "Jó gyakorlat"-ai átadására
- Értékelő lapok fejlesztések kialakítása, ill. ezek visszacsatolási eljárásrendjének kidolgozása
- Az új típusú gyakorlóhely funkció működési rendjének kidolgozása

CÉLJAINK MEGVALÓSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN FELADATAINK:

13.1. Munkacsoportok kialakítása, a képzésben részt vevők felkérése, megbízása a székhelyen és a tagintézményben.

13.2. Intézményi innováció dokumentumainak kidolgozása

- a TÁMOP pályázat előírásai alapján készített intézményi fejlesztési terv készítése
- intézményi portfólió készítése
- jó gyakorlatok portfóliójának elkészítése

13.3. Képzések megvalósítása, igazolások, tanúsítványok megszerzése:

12 fő összesen 25 képzésen vett részt.

Kötelező képzések:

- A referencia-intézményi működéshez szükséges szervezeti, oktatásszervezési feltételrendszer kialakítása. (15 órás)
- A referencia helyi mentorpedagógusok felkészítése. (30 órás)
- Hálózati együttműködések és kapcsolatok. (15 órás)
- PR–tevékenységek és célirányos kommunikáció. (15 órás)
- Intézményi csoport felkészülése felsőoktatási gyakorlóhely funkció vállalására (8 órás)

Választható képzések:

- Vezetők felkészítése a referencia intézményi innovációk menedzselésére (30 óra) akkred. száma: 100 004/332/2011
- A gyakorlatvezető mentor-pedagógusok felkészítése (60 óra)
  akkred.száma: 100 004/297/2011.

13.4. A vezetők elkötelezettségének kialakítása és felkészülése a referencia-intézményi feladatok irányítására

- változásmenedzselés
- az új feladatokból adódó tervezési, szervezési, irányítási, ellenőrzési feladatok
- a szolgáltatási kínálat kialakítása és ennek megfelelő szervezeti felépítés kialakítása
- a megvalósítók motiválása
- PR és marketing tevékenység
- fenntarthatóság tervezés

13.5. Elkötelezettség kialakítása a nevelőtestületben

- a nevelőtestület tájékoztatása
- a nevelőtestület tagjainak bevonása
- szakmai tanácsadás nevelőtestületi körben történő megvalósítása
- jó gyakorlatok megírásához egyéni segítségnyújtás

13.6. Tudásmegosztás megvalósítása a nevelőtestületben

- ismerjék a referencia-intézményi feladatokat, készüljenek fel annak irányítására a már működő intézményi gyakorlattal, folyamatokkal koherensen.
- legyenek képesek a referencia intézményi területeikből adódó speciális feladatok meghatározására.
- ismerjék a PR és a marketing technikák alkalmazhatóságát a szolgáltatásaik értékesítésben.
- ismerjenek technikákat a munkatársak bevonására, a változások menedzselésére
- Ismerjék a horizontális kapcsolatok kiépítésének lépéseit
- ismerjék az adaptációs folyamatok támogatásának módját
- legyenek képesek intézményi feladattervet készíteni a szolgáltatói szerepkörnek megfelelően, figyelembe véve az intézmény „hagyományos” működését.
- legyenek képesek az új feladatok forrástervezésére
- legyenek képesek együttműködni a csoportfolyamatokban a továbbképzésen
- legyenek képesek a komplex intézményi szolgáltatás- a bemutatástól az adaptálás támogatásáig- kialakítására és partnerközpontú megvalósítására.

13.7. Az intézményi dokumentumok módosítása kiterjed a következő dokumentumokra

- Alapító okirat
- Pedagógiai program
- SZMSZ
- Továbbképzési Program
- Munkaköri leírás
- Éves Munkaterv

13.8. Jó gyakorlatok kínálatának összeállítása, folyamatos fejlesztése

Az Educatio honlapjára feltöltött jó gyakorlatokon kívül folyamatosan bővítjük kínálatunkat. Igyekszünk olyan általános nevelési-oktatási problémákra reagáló, segítséget nyújtó programokat kínálni, amely nem csak az alapfokú művészeti iskolákban hasznosulhat, hanem szélesebb körben is.

A jó gyakorlataink anyagát a folyamatos bővítés és fejlesztés miatt külön dokumentumként kezeljük. Kétféle formában elektronikus és nyomtatott formájában állnak rendelkezésre a jó gyakorlat dokumentumai. Az elektronikus forma segíti az átvételt és a továbbfejlesztést. A jó gyakorlat nyomtatott anyagát a Helyi tanterv mellékleteként kezeljük. A folyamatos fejlesztés miatt indokolt a dossziés tárolás megvalósítása. A jó gyakorlatok beépültek az iskola pedagógiai gyakorlatába. Jó gyakorlatokat nem csak átadunk, hanem át is veszünk. Az átvett jó gyakorlatok minden pedagógus számára hozzáférhető. A jó gyakorlatok továbbfejlesztése, új jó gyakorlatok létrehozása folyamatosan megvalósul az iskolákban. A jó gyakorlatok átadásának eljárásrendjét az SZMSZ tartalmazza.

Iskolánk pedagógusai felismerték a belső és külső tudásátadás jelentőségét az iskolai és a személyes innovációjuk megvalósításában. Az iskola elkészítette belső tudástárát, és a belső igényekhez igazította a továbbképzési tervét.

13.9. A gyakorlóhely funkció rendszerének, dokumentumainak és eljárásrendjének kidolgozása

Iskolánk együttműködési megállapodás keretében 2002 óta gyakorlóhely, 2010 óta pedig pályázati formában nyerte el a Magyar Táncművészeti Főiskola Partnerintézménye és Gyakorlóhelye címet. Az eljárásrendet az SZMSZ tartalmazza.

13.10. Mentorok felkészítésével kapcsolatos feladataink

A tanárjelöltek és kezdő tanárokat támogató, segítő mentor szerepre való felkészülés tényezői:

- gyakorlóhelyi mentorálás folyamatának megismerése
- a gyakorlóhelyi mentor szerep jellemzőinek megismerése
- a mentorálás módszertanának megismerése
- a mentori feladatokhoz szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése
- a jogszabályi háttér megismerése

A mentorok:

- rendelkezzenek a korszerű módszertani eszközök és eljárások ismeretével és gyakorlati alkalmazásának tapasztalataival
- legyenek képesek a jó gyakorlatok adaptálására és saját innováció kidolgozására
- legyenek képesek a hatékony kommunikációra, ismerjék a konfliktuskezelés módszereit
- ismerjék a pedagógusképzés pedagógiai, pszichológiai szakterületeit, valamint a gyakorlati képzés követelményeit
- segítsék a hallgatók, kezdő tanárok tapasztalatszerzését a tanítási órák és a tanítási órán kívüli tevékenységek megismerésében
- ösztönözzék a hallgatókat kezdő tanárokat a fejlesztő értékelés eszköztárának tudatos használatára, a korszerű tanulásszervezési módszerek alkalmazására
- segítsék a hallgatók és kezdő pedagógusok önreflexiójának fejlesztését és segítsék elő saját önreflektív képességük fejlesztését
- legyenek képesek a tanári szakmai kompetenciák felismerésére, fejlesztésére, mérésére, értékelésére

13.11. Értékelési eljárások kidolgozása

Jó gyakorlatok megvalósításával kapcsolatos feladatok

- elégedettségi kérdőívek
- PDCA- elv szerinti folyamatos fejlesztés, visszacsatolás, a vélemények, beépítése

Minőségkritériumok:

- környezettudatos magatartás
- fenntartható fejlődés, élethosszig tartó tanulás, hasznos tudás
- tanulás tanulása, ismeretszerzés képességének fejlesztése, tevékenységközpontú élményt nyújtó oktatás

A tanítási-tanulási folyamatok minőségére vonatkozó minőség kritériumok	**Az iskolai minőségpolitikára és a szervezetre vonatkozó kritériumok**	**Az iskola külső kapcsolataira vonatkozó minőség kritériumok**
tanulói tevékenység középpontba állítása	együttműködés, hálózati működés	fenntartó elvárási
kompetencia alapú képzés, képességfejlesztés	arculat, egységes nevelési szemlélet	törvényességi előírások
a személyiségfejlesztés, személyiség integráció	tehetségpont	társintézmények elvárásai, együttműködési formák
a tanulás képessége	roma program	tanárképző intézmények elvárásai
kooperatív tanulás	művészeti ágak speciális formái, rendezvényei	tehetségpontok, tehetséggondozó szakemberek elvárásai
projekt	művészeti projektek	mentorálltak elvárásai
differenciálás, egyéni fejlesztés	összművészeti projektek	jó gyakorlat átvevőjének elvárásai
drámapedagógia	kiadványok, publikációk	szülők, gyerekek elégedettsége, tanuló megtartó képesség
tanórán kívüli formák	konferenciákon, tehetségnapokon, szakmai fórumokon, rendezvényeken az iskola képviselete, bemutatása	
hátránykompenzációs programok		
komplex tehetségfejlesztés		

13.12. Arculati tervezés, PR és kommunikáció feladata

Az egyének, szervezetek és környezetük közötti kommunikációs kapcsolatok kiépítése, fenntartása és részt vevők körének bővítése.

Belső PR:

- a partnerek azonosítása, új vevőkör feltérképezése és kialakítása
- a referencia-intézményi szerepkör megjelenése az iskola arculatában: honlapon a referencia intézmény menü kialakítása, referencia intézményi fejléc elkészítése, levelezéskor az alkalmazása, referencia-intézményi logó elkészítése és a dokumentumokon való feltüntetése, intézményi portfólió elkészítése és feltöltése a honlapra, jó gyakorlatok feltöltése a honlapra.
- nevelőtestületi értekezleten tájékoztatás, tudásmegosztás

Rendezvényszervezés

- az iskola által szervezett rendezvényeken a referencia-intézményi szerepkör bemutatása
- a referencia intézményi szerepkört bemutató tablók szakmai anyagok, kiadványok bemutatása
- jó gyakorlatok átadását szolgáló szakmai nap szervezése
- nyílt napok szervezése
- projektbemutatók
- kiállítások

Sajtószervezés:

- folyamatos kapcsolattartása a sajtó képviselőivel
- sajtóanyag, sajtóközlemény, készítése
- sajtótájékoztató szervezése

Produkciós feladatok

- arculattervezés, fotók, kiadványok, meghívók, plakátok, tablók

13.13. Hálózati együttműködés

„A hálózat nem más, mint egy olyan – azonos értékű elemekből álló - rendszer, amelyben az elemek különböző módon kapcsolatban állnak egymással. Az elemek lehetnek pontok, emberek, városok, sejtek, számítógépek, honlapok, iskolák és még nagyon sok minden."

(Szabó M.)

A tanulás, mint hálózatépítő tevékenység (konnektivizmus)

Az internet használata által új tanulás technika, új szemlélet és új attitűd bontakozott ki: a világnak csak egy töredékét vagyunk képesek megismerni, ezért a megfelelő alternatíva megtalálása lehet csak a célunk. Az ember számos hálózat metszéspontjaiban helyezkedik el. A tanulás lényegében ezeknek a hálózatoknak az újjászervezését jelenti. Embertársainkkal közösségi hálókat formálunk, tudásunk a neuronjaink bonyolult hálózatában tárolódik. az új csomópontok kapcsolódása két féle képen valósulhat meg: a meglévő tudásanyaghoz való csatlakozás révén (asszociatív tanulás), ismétlés révén, mely a meglévő tudáshálóhoz csak lazán, vagy egyáltalán nem kapcsolódó pontokat eredményez.

Gazdagabb tudás az asszociációkat igényli és nem az ismétléses tanulást, azért célszerű a tanuláshoz a felfedező stratégiákat alkalmazni. Célszerű erőfeszítéseket tenni annak érdekében, hogy a tudáshálóban újabb és újabb kapcsolati pontok jöjjenek létre. Ennek eszköze és az oktatás lényege az érdeklődés felébresztése. A tudás alapú társadalomban létezni annyit jelent, hogy képesek vagyunk a szükséges információ, adat rövid idejű megszerzésére. A tanulás nem passzív folyamat, hanem konstruktív alkotó tevékenység. A kereső-olvasó stratégiát ki kell tehát egészíteni egy magasabb hatásfokú módszerrel az

egyéni nézőpont közösségi megosztásával. Ennek formái lehetnek: blogírás, fórumozás, közösségi linkmegosztás, képmegosztás.

A tanár szerepe:

- a currikulum felvázolása
- kreatív környezet biztosítása
- tudásközvetítés tudásösszegzés
- a tanulók által létrehozott tartalmak összerendezése
- mentorálás
- kommunikáció célja a kapcsolatteremtés a részt vevők között, magas motiváltsági szint elérése

A tanuló szerepe

- magasabb szintű felkészültséget igényel
- meghatározó a belső motiváció kialakulása
- érzelmi elkötelezettség

Hálózati együttműködéseink a hálózati tanulás érdekében

- A tehetségpontok országos hálózata
- A Magyar Tehetséggondozó Társaság
- A Magyar Művészetoktatásért Országos Szakmai Szervezet
- A Magyar Táncművészeti Főiskola partnerintézményei
- A Magyar Géniusz portál
- A Tehetséghidak program
- TÉT Regionális Művészeti Tehetségsegítő Tanács
- TÉT Regionális Művészeti Szakmai Munkaközösség
- A Nemzeti Tehetség Program
- A Tehetségpontok Művészeti Tagozata

Hálózati együttműködés az iskolán belül

- szakmai versenyek, rendezvények szervezése művészeti ágak együttműködése
- összművészeti projektek megvalósítása
- jó gyakorlatok átadása
- belső tudásmegosztás

Feladataink

- információ átadás (egyoldalú disszemináció) célja a hálózat elindítása
- kétoldalú párbeszéd és kapcsolat a hálózati tartalmak tényleges megvalósítására
- együttműködés, többoldalú kapcsolat kialakítása a fenntarthatóság biztosítása

Célkitűzéseink

- sikeres referencia- intézményi minősítés megvalósítását követően a referencia-intézményi cím megszerzése
- együttműködési megállapodást kötése a regionális hálózatkoordinációs központtal, amely szerint az intézmény minősített feladatellátási helye legalább két évig hálózati

tanulási feladatokat lát el, illetve referenciahelyi szolgáltatásokat nyújt a régió többi nevelési-oktatási intézménye számára

13.14. A fenntartható fejlődés biztosítása

A fenntarthatóságra nevelés törekvése az, hogy az oktatás kapcsolatokat hozzon létre a három bonyolult rendszer (a környezet, a gazdaság és a társadalom) között a célból, hogy a bármilyen életkorú tanulók megértsék e kapcsolatok működési szabályait és a fenntarthatóságot biztosító, felelős állampolgári cselekvéshez szükséges kompetenciáik erősödjenek. Ez integrált rendszerközelítést, tantárgy- és tudományközi megközelítést igényel, amelynek eszközei a hálózati tanulás stratégiája, valamint új tanulásszervezési módszerek bevezetése és alkalmazása.

13.15. Az infrastruktúra fejlesztése

- honlap fejlesztés
- a partnerek fogadására alkalmas környezet kialakítása (helyiség, bútorzat)
- IKT- eszközök beszerzése és alkalmazása
- adatrögzítésre, dokumentálásra, archiválásra alkalmas technikai eszközök beszerzése

XIV.
REFERENCIAINTÉZMÉNYI MINŐSÍTÉS

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola és a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Tiszavasvári tagintézménye referenciaintézménnyé kíván válni, ezért vállalja a minősítési eljáráson való részvételt. Elkötelezett a minősítési eljárás feltételrendszerének kialakításában, a referenciaintézményi működés létrehozásában.
Mindezek érdekében a nevelőtestület a következő hitvallást fogalmazta meg.

Referenciaintézményi stratégia, hitvallás

„A művészetek minden másnál jobban szolgálják az örömteli tanulást, egyszerűen amiatt, hogy arra a velünk született egyéni és kollektív vágyunkra épülnek, hogy a táncban, dalban, történetben vagy képben fejezünk ki mély gondolatokat és érzéseket”

(Walter Pitman)

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete, alkalmazottai, vezetése és fenntartója elkötelezettek abban, hogy az iskola kulcsszerepet töltsön be a köznevelés sikeres fejlesztésében, és átalakításában. Minősített szolgáltatói bázis létrehozásával regionális hatókörben kívánunk a művészetoktatásban érintett szakemberek és iskolahasználók számára széleskörű szolgáltatást nyújtani a választott referencia területeken.
Jól adaptálható, példaértékű pedagógiai módszerek és eszközök átadásával szeretnénk hozzájárulni a magyar művészetoktatás sikerességéhez, eredményességéhez.
A referencia intézményként elkötelezettek vagyunk a belső és külső tudásmegosztás megvalósítása, a módszertani kultúra folyamatos fejlesztése, a tudatos, az igényekhez és elvárásokhoz igazított minőségi szolgáltató rendszer kialakítása, a folyamatos intézményi innováció iránt.
Képesek vagyunk gyorsan és rugalmasan reagálni a köznevelési rendszer átalakulásának kihívásaira és szervezetünk megfelelő választ képes adni a változásokra. Pedagógusaink rendelkeznek a referencia intézményi működéshez szükséges kompetenciákkal, az új szemléletű pedagógiai kultúrával, a mentor tanári, tanácsadói attitűddel, a kooperációs és IKT - kompetenciákkal. Magasan képzett szakembereink elhivatottak és gyakorlottak a hálózati együttműködésben, amely többféle szakmai szervezeten keresztül valósul meg.

Nevelőtestületünk tagjai motiváltak a tudásmegosztásban, mert megtapasztalták, hogy az egymásra hangoltság, a kölcsönös figyelem, az ismeretek megosztása új szemlélettel gazdagítja a közösséget, megteremti azt a hatást, amelynek eredményeként összeadódnak a különböző tudások és tapasztalatok és új, magasabb szintű minőséget hoznak létre.

Nevelőtestületünk tudásteremtő közösségként kíván működni, amelynek tagjait összekapcsolja a szakértelem és a közös szakterület iránti szenvedély. Iskolánk pedagógusai elkötelezettek a tudás és tapasztalat szabad áramlásában, amely további szakmai növekedésre inspirál, a közös tudás hasznosítása a fenntartható fejlődést biztosítja szervezetünk számára. Stratégiai célunk a nyílt kommunikáció és annak megteremtésével a bizalom kialakítása, amely a szervezet éltetőereje, és az emberek motiválásának legmagasabb szintű módja.

Pedagógiai programunk alapelvei között szerepel a befogadó egyéni fejlődést támogató attitűd kialakítása és fenntartása. **Az iskola tanulóinak 61,18 %-a hátrányos helyzetű, ebből 26,3%-a halmozottan hátrányos helyzetű.** Az értékelési rendszerünkre a holisztikus szemléletet jellemző. A befogadó attitűd minden tanszakon megvalósul, hiszen a művészetpedagógia önmagában nyitott és befogadó szemléleten alapszik, minden létrejövő alkotást, produktumot értékként kezel, mindig önmagához mérten követi nyomon a fejlődést, pozitív és ösztönző értékelést alkalmaz, maga a tevékenység pedig élményt nyújt, és örömet szerez.

A referencia intézményi szolgáltatás általános céljai:

- a befogadó attitűd kialakítása és átadása
- a hálózati tanulás és együttműködés kialakítása és támogatása
- a belső tudásmegosztás rendszerének kialakítása
- a külső tudásmegosztás rendszerének kialakítása, jó gyakorlatok átadása
- kompetencia alapú nevelés-és oktatás szemléletének átadása
- új tanulásszervezési módszerek átadása (projekt, kooperatív, drámapedagógia)
- szakmai módszertani fejlesztések átadása,
- nyílt kommunikáció megteremtése
- főiskolai hallgatók, gyakornokok felkészítése a pedagógus pályára, a tanári kompetenciák fejlesztése

Szolgáltatásaink részcéljai:

- a tanulói tevékenység középpontba állítása
- a megváltozott pedagógus szerep gyakorlati alkalmazása
- a tanulás támogatása
- stressz kezelés, önismeret segítése
- önsegítő módszerek megismertetése
- pozitív értékelés

Iskolánk céljainak megvalósítása érdekében tudatosan végzi a humán erőforrás tervezését.

A szervezetfejlesztés stratégiai tényezője az emberi erőforrások fejlesztése, amely a versenyképesség, a siker kulcstényezője. A munkaerő szakképzettsége, tudása, elkötelezettsége és motiváltsága a szervezeti tőke egyik lényeges eleme. A humán erőforrás fejlesztésének célja, az alkalmazottak munkaerejének, kreativitásának leghatékonyabb felhasználása, a szervezeti és az egyéni érdekek és célok megvalósítása érdekében.

A szabályozás célja: az intézmény tevékenységeinek megvalósításához szükséges emberi erőforrás biztosítása, fejlesztése.

Az emberi erőforrás tervezésének tényezői:

- az igények felmérése, elemzése, a várható szükségletek előrejelzése
- a lehetőségek feltárása, azoknak a lépéseknek a kidolgozását, amelyekkel elérhető, hogy a szükséges erőforrás a megfelelő időben a rendelkezésre álljon /gyermeklétszámnak megfelelő szakképzett oktatói gárda megléte, beiskolázások, továbbképzések szervezése stb./
- az igények és lehetőségek közötti interakció megteremtése: összeegyeztetni a szervezeti célok elérését azzal, hogy a pedagógusok és a diákok képességei a lehető legjobban hasznosuljanak.

A rendelkezésre álló szellemi és anyagi erőforrások legteljesebb kihasználására törekszünk, ezért támogatjuk a munkatársak - mint a legértékesebb erőforrás - folyamatos ön- és továbbképzését.
Az intézményi munka tervezésével, ellenőrzésével, mérésével és értékelésével, az intézmény struktúrájának, folyamatainak átvizsgálásával, átgondolt, tudatos szabályozásával biztosítani kívánjuk működésünk hatásosságát és hatékonyságát munkánk minden területén.

A folyamatszabályozás elemei:

A munkatársak kiválasztásának, felvételének rendje:

- személyes elbeszélgetés: mit kíván megvalósítani munkája során, mit vár el az iskolától
- szakmai önéletrajz, erkölcsi bizonyítvány
- tanszakvezető, igazgatóhelyettesek, tagintézmény vezető véleményének kikérése
- próbatanítás

A betanítás rendje:

- tanszakvezető, igazgatóhelyettesek, tagintézmény vezető, mentorok szakmai segítsége
- óralátogatás
- továbbképzés
- hospitálás

Intézményi ösztönző rendszer:

- anyagi és erkölcsi elismerés
- egyéni karrier építésének lehetősége szakmai téren
- teljesítmény-értékelés, jutalmazás
- vezetői megbízás, feladatok, hatáskörök szélesítése
- szervezeti kultúra átalakítása: belső tudásmegosztás támogatása, változások támogatása, innovatív szemlélet
- képzések támogatása
- belső tudásmegosztás támogatása
- külső tudásmegosztás támogatása
- felkérés továbbképzéseken képzői feladatokra

A humán erőforrás fejlesztés terve

	Rövidtávú terv	Középtávú terv	Hosszú távú terv
Stratégiai tervezés	belső tudásmegosztás támogatása,	szervezeti kultúra átalakítása,	innovatív szemlélet
Taktikai tervezés	teljesítményértékelés	motiváció szolgáltatói szerep munkahelyi elégedettség növelése	egyéni karrierépítés támogatása, életpálya
Operatív tervezés	képzések támogatása, jó gyakorlatok	humán erőforrás menedzsment	referencia intézményi működés, megjelenés

	bővítése, a minőség javítása	működtetése, szolgáltató intézmény kialakítása	a szolgáltatási piacon
	szolgáltatások megvalósítása	a szolgáltatások körének bővítése, kapcsolati tőke növelése	presztízs növelése

A referenciaintézmény kommunikációs üzenete

„A világ, amit teremtettünk a gondolkodásunk eredménye; nem lehet megváltoztatni gondolkodásunk megváltoztatása nélkül." (Albert Einstein)

A köznevelés fejlesztésének minősített szolgáltatói bázisa kívánunk lenni, ezzel szakmai elismertségünket, piacképességünket kívánjuk növelni, ezáltal hosszú távon biztosítani szeretnénk a szolgáltatói forrásteremtést. Terveink megvalósítása érdekében Kommunikációs tervet készítettünk, amely vonatkozik a projekt megvalósításával, a referenciaintézményi működéssel kapcsolatos külső és belső kommunikációra.

A projekttel kapcsolatos valamennyi kommunikációs tevékenységet a www.nfu.hu honlapon megtalálható arculati kézikönyvben és kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségeiben foglaltaknak megfelelően bonyolítottuk le. Ennek érdekében a menedzsment és a szakmai megvalósító team gondoskodott a projekt kötelező arculati elemeinek beépítéséről a kialakított szervezeti arculatba.
A szervezet arculat is megújult. Fejlesztési elveink között szerepel: megtartani a régit és tovább fejleszteni, valamint új értékeket létrehozni. Ennek a szemléletnek megfelelően a régi iskolai logót ötvöztük az új logóval. A levelezéshez és a dokumentumokhoz az új bannert használjuk, amelyet kétszer fejlesztettük és módosítottuk, amely megtalálható az iskola SZMSZ-ében.

A felkínált jó gyakorlatok olyan innovatív pedagógiai folyamatok, módszerek és eljárások együttesei, amelyet sikeresen és hatékonyan alkalmazunk a pedagógia gyakorlatunk során, eredményesek, könnyen adaptálhatók, fenntarthatók. A tudásmegosztás eredményeként jó gyakorlataink folyamatosan fejlődnek, és megújulva gazdagodva jelennek meg ismét az iskola életében. A jó gyakorlatok átadását magasan képzett és felkészült, nagy tapasztalattal rendelkező, szakterületükön sikeres, országosan ismert és elismert szakemberek segítik.

Minőségbiztosítás

A minőség alapérték, amely mindkét fél elégettségét szolgálja. Célunk az, hogy partnereink elégedettek legyenek a szolgáltatásainkkal és az általunk kifejlesztett jó gyakorlatok minőségváltozást eredményezzenek az adaptáló intézményben, járuljanak hozzá az átvevő intézmény szervezeti és módszertani kultúrájának fejlesztéséhez. A minőséget kétoldalú együttműködésként értelmezzük. A minőségbiztosítás az eljárás minden szakaszában jelen van, egyrészt önértékelés, másrészt pedig a szolgáltatást igénybe vevő részéről elégedettségi mérés formájában. Az átadó intézmény számára is fontos, hogy az átvevő intézmény magas szakmai színvonalon valósítsa meg az kiválasztott jó gyakorlatot. Ezért az adaptáció sikerességét az átadó

mentor értékeli. A minőségbiztosítás dokumentumait a szakmai team vezetője ellenőrzi, és az eredményéről tájékoztatja az iskolavezetést. Amennyiben az szolgáltatásainkkal szemben elégedetlenséget tapasztalunk, az iskolavezetés felülvizsgálja a problémát és a szolgáltatást igénybevevő számára kedvező módon jár el.

A JÓ GYAKORLATOK GYŰJTEMÉNYE
A JÓ GYAKORLATOK TOVÁBBFEJLESZTÉSE BEÉPÍTÉSE A PEDAGÓGIAI GYAKORLATBA

Az iskola jó gyakorlatait a Helyi Tanterv mellékleteként a Pedagógiai Program harmadik köteteként kezeljük. A jó gyakorlatok gyűjteménye tartalmazza az iskola jó gyakorlatainak dokumentumait, amely kizárólag belső használatra készült. A jó gyakorlatok portfólióit az iskola honlapján nyilvánosságra hozzuk. A jó gyakorlatok fejlesztése folyamatos. A jó gyakorlatok jelen vannak az iskola életében, általában tovább fejlesztett formában, hiszen a tapasztalatok beépítése újabb fejlesztést eredményez. A csoportok életében megjelenő jó gyakorlatokat a tematikus tervek tartalmazzák.

A jó gyakorlatok átadása belső tudásmegosztás és külső átadás formájában valósul meg. A belső tudásmegosztás alapja a tudástár, amelyet kérdőíves felmérés alapján készítettünk el. Ugyanakkor felmértük a tudásátvételi igényeket is. Az eredmény azt mutatta, hogy nevelőtestületünk sokféle területen nyitott a képzésekre, a szakmai ismeretek átvételére.

A jó gyakorlatok átvétele

Iskolánk pályázati forrásból több jó gyakorlatot is vásárolt. A jó gyakorlatok szakmai dokumentuma megtalálható a Pedagógiai Program harmadik kötetében és elektronikus formában megkapja minden pedagógus. A jó gyakorlatok beépülése megtalálható a tematikus tervekben. Az egyes jó gyakorlat továbbfejlesztéséről szakmai dokumentum készül. A jó gyakorlatok átvétele tovább gazdagítja, színesíti módszertani felkészültségünket, új lendületet ad a pedagógusok számára és sok-sok élményt a tanulók számára.

XV.

A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközöket és felszereléseket az alapfokú művészetoktatás tekintetében 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet **a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról** 2. számú mellékletében előírtak szerint határoztuk meg.

TÁNCMŰVÉSZET
(moderntánc, néptánc, tanszak)

	A	B	C
1.	*Eszközök, felszerelések*	*Mennyiségi mutató*	*Megjegyzés*
2.	Helyiségek	-	
3.	tanterem	a csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi

4.	táncterem	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	figyelembe vehető más célra létesített, de funkciójának megfelelő, a többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított nagyméretű terem is
5.	tanári öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
6.	tanulói öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
7.	kellék- és jelmeztár vagy kellék- és jelmeztároló	iskolánként 1	jelmezek, viseletek számára
8.	Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei		
9.	Tanterem		
10.	tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	
11.	tanári asztal, szék	tantermenként 1	
12.	eszköztároló szekrény	tantermenként 1	
13.	Tábla, vagy flipchart	tantermenként 1	elméleti órák helyiségébe
14.	CD lejátszó	tánctermenként 1	
15.	televízió, digitális kamera, DVD lejátszó	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
16.	szeméttároló	helyiségenként 1	
17.	*Táncterem*		a tanszaknak megfelelő burkolattal (fapadlózat, laminált padlózat, sportpadló, fapadlózat balett-szőnyegborítással)
18.	Zongora, pianínó, vagy elektromos zongora	1	Korrepetítor alkalmazása esetén
19.	zongoraszék		korrepetítor alkalmazása esetén
20.	rögzített, vagy mobil tükör		
21.	Rögzített, vagy mozgatható balett rudak	tanulók létszámának figyelembevételével	a tanulók kora szerinti magasságba függesztve, a balett tanszakon
22.	Jelmezek, viseletek, kellékek	iskolánként	a tanított tanszakoknak és a tanulói létszámnak megfelelően

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET

	A	B	C
1.	***Eszközök, felszerelések***	***Mennyiségi mutatók***	***Megjegyzés***
2.	Műhely *(a vizuális alapozó*	a vizuális alapozó gyakorlatok, a	a műhelyterem igénye: jól

gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai és a tanszaki műhelygyakorlat termei)	vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, a rajz-festés-mintázás tantárgyak és a tanszaki műhelygyakorlat azonos teremben is megtarthatók.	szellőztethető, fűthető, megfelelő természetes és mesterséges fényviszonyt biztosító, sötétíthető, amelynek alapterülete tanulónként legalább 1,5–2 m^2
3. Valamennyi tanszak és a kötelező közös tantárgyak alapvető eszközei (*a vizuális alapozó gyakorlatok, vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai tantárgyak)*		
4. Projektor vagy diavetítő	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
5. Tanári laptop	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
6. Videó-felvevő	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
7. Fényképezőgép	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
8. Fénymásoló	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
9. Szkenner	iskolánként székhelyen és tagintézményenként 1	
10. Égetőkemence	iskolánként 1	
11. Grafikai prés	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretű
12. Mobilizálható installáció	iskolánként 1	
13. Archívum	iskolánként székhelyen az éves munkát bemutató anyag, eredeti vagy digitálisan archivált tanulómunkákból	az eredeti tanulómunkák tárolására, illetve digitális archívum
14. Tanulói asztal, szék	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
15. Zárható tároló szekrény	termenként 1	
16. Szárító-tároló polc	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
17. Mobil lámpa	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 2	
18. Rajztábla A/2 – A/3 méretben	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
19. Elektromos főzőlap	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
20. Festékfőző-keverő edények	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 2–3	
21. Vasaló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	
22. Varrógép	iskolánként 1	
23. Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell vagy zsírkréta, tus, karctű	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
24. Gumihenger	műhelyenként 2	
25. Különböző papírok, kartonok	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
26. Festő eszközök: ecsetek, vizes edény, vízfesték, tempera, spaklik, kések	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	

27. Mintázó eszközök, mintázó fák	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
28. Konstruáló eszközök: olló, snitzer, ragasztószalag, rögzítőeszközök	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	
29. Kézi szerszámok: kalapács, fogó, ár, fűrész, véső, kés, reszelő, drótkefe	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő arányban	
30. Mérőeszközök: vonalzó vagy szalagmérce	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő arányban	
31. Gyűjtött tárgyak, modellek, drapériák (tanulmánymunkákhoz)	az egyidejűleg foglalkoztatott csoportlétszámok figyelembevételével	
32. Szemléltető anyag: képek, könyvek, CD, DVD)	iskolánként (székhelyen és telephelyen) a foglalkozások szükséglete szerint	
33. *Grafika és festészet tanszak speciális eszközei (valamennyi tanszak és a kötelező tantárgyak fenti alapvető eszközein felül)*		
34. Munkaasztal, szék	műhelyenként az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	önálló tanszaki műhely esetén
35. Rajztábla	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfokon A/3, továbbképzőben A/2 méretben
36. Festőállvány	a helyi tantervnek megfelelően az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő számban	továbbképző évfolyamokon
37. Festőalapok: farost táblák, vásznak, kartonok	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	továbbképző évfolyamokon
38. Linómetsző készlet	az egyidejűleg foglalkoztatott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben	alapfok 4. évfolyamtól
39. Kormozó eszköz	műhelyenként 1	alapfok 4. évfolyamtól
40. Lemezfogó	műhelyenként 1	alapfok 4. évfolyamtól
41. Grafikai lapok: kartonok, papírok, linó, fém vagy műanyaglap	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
42. Grafikai anyagok: linó festék, szitafesték	a tanulólétszámnak megfelelő mennyiségben	
43. Zárható vegyszertároló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1	veszélyes anyagok használata esetén

SZÍNMŰVÉSZET-BÁBMŰVÉSZET

A	B	C
1. *Eszközök, felszerelések*	*Mennyiségi mutató*	*Megjegyzés*
2. *Helyiségek*		
3. próbaterem	a tanszakok és a tanulók számának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos	A művészeti ágak, tanszakok közös helyiségeként is kialakítható, ha az funkciójának megfelelő, illetve a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi. Akadálymentes, szabad tér a

		foglalkozásokhoz szükséges számban	tanulólétszámnak megfelelően, tanulónként legalább 3 m^2. A terem legyen jól szellőztethető, fűthető, sötétíthető, fa- vagy műanyag burkolatú padlózattal
4.	gyakorlati műhely	a tanszakok és a tanulók számának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint, az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban	bábművészeti tanszaknál
5.	jelmez-, kellék- és díszlettár	tanszakonként 1	tanszakok közös helyiségeként is kialakítható
6.	Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei		
7.	próbaterem		
8.	mozgatható dobogók	telephelyenként 1	színpad összeállítására alkalmas mennyiségben
9.	tábla, vagy flipchart	próbatermenként 1	elméleti órák helyiségében
10.	sötétítő függöny	ablakonként, az ablakok lefedésére alkalmas méretben	
11.	CD-lejátszó	próbatermenként 1	
12.	televízió, projektor vagy DVD-, illetve video lejátszó	próbatermenként 1	
13.	paravánok	próbatermenként 1	bábművészeti ágnál
14.	egészalakos tükör	próbatermenként 1	
15.	videokamera	szélhelyen és tagintézményben 1	
16.	egyszerű ritmus és dallamhangszerek,	próbatermenként 1 készlet	Csoportlétszámnak és az egyidejűleg megtartott foglalkozások számának megfelelő számban ang-, zörej-, és zajkeltő eszközök
17.	Báb- és díszletkészítés gyakorlati műhelye	-	
18.	tanulói munkaasztal	kettő tanulónként 1	
19.	varrógép	műhelyenként 1	
20.	tároló szekrények, ládák, kosarak	műhelyenként 1	
21.	bábtartó állvány	műhelyenként 1	
22.	kéziszerszámok	tanuló létszámnak megfelelően	
23.	zárható vegyszertároló	műhelyenként 1	

XVI.

AZ ISKOLA PÁLYÁZATI TEVÉKENYSÉGEIHEZ KAPCSOLÓDÓ FENNTARTÁSI KÖTELEZETTSÉGEK, FELADATOK

„Lépték az érték" – Művészeti Interaktív Tehetséggondozó Projekt TÁMOP.3.4.3.-08/2-2009-0025

Fenntartási időszak: 2011. február 16- 2016. február 15.

A pályázónak vállalnia kell, hogy a támogatott projekt keretében létrehozott kapacitásokat, szolgáltatásokat, programokat a projekt befejezését követően legalább 5 évig fenntartja.
Támogatott versenyek esetében a fejlesztett, kialakított versenyek 3 éven keresztül, illetve időszakosan megvalósuló megrendezése jelenti a fenntartási kötelezettséget.
A fenntartási időszakban megrendezzük a következő versenyeket: Vécsey- Vásárhelyi Kamara Néptánc- és Népdaléneklési Verseny, Beugrócska, Farsangi Rögtönzések.
Az egyéni fejlesztési programokra, mentorálásra vonatkozó fenntartási kötelezettség minimum 3 évre vonatkozik. Amennyiben az érintett diák/hallgató tanulmányainak befejezése a három éves fenntartási időszakon belül következik be, úgy a fenntartási kötelezettség az érintett hallgató tanulmányi idejére vonatkozik.
Képzési programok fenntartási kötelezettsége a nyomon követésre és a képzési dokumentáció megőrzésére, szabad hozzáférhetőségére vonatkozik.
A pályázónak vállalnia kell – a projekt megvalósításának zárásától számított 5 évig a támogatás visszafizetésének terhe mellett -, hogy a támogatásból beszerzett eszközök rendeltetésében és tulajdonjogviszonyban változás nem történik, használatából bármely szervezetnek jogtalan előnye nem származik. A támogatás által megvalósított fejlesztés eredménye (beleértve kifejlesztett szolgáltatások és eszközbeszerzés) a fenntartási kötelezettség fennállása alatt a Támogató előzetes jóváhagyása nélkül nem idegeníthető el, nem terhelhető meg, nem adható bérbe.
A pályázónak a projekttel kapcsolatos minden dokumentumot elkülönítetten kell nyilvántartania, és legalább 2020. december 31-ig azokat megőriznie.
Amennyiben a pályázó a Projekt Adatlap „Számszerűsíthető eredmények" pontjában a projektzárást követően elérendő célokat jelöl meg (hatásindikátor), akkor azokat az ott leírtak szerint teljesítenie kell.

„Vásárhelyi Tehetségpont" Régiós Tehetségdiagnosztikai Központ TÁMOP-3.4.4./B-08/01-2009-0015

Fenntartási időszak: 2011. április 16- 2016. április 14.

A pályázónak vállalnia kell, hogy a támogatott projekt keretében létrehozott tehetséggondozó kapacitásokat és szolgáltatásokat a pályázatában részletezett módon a projekt befejezését követően legalább 5 évig fenntartja, különös tekintettel az alábbiakra:

- a projekt megvalósításához beszerzett tárgyi eszközök
- a projekt megvalósításával kapcsolatban keletkezett szakmai dokumentáció nyilvánosságának és hozzáférhetőségének biztosítása
- a projekt keretében kialakított Tehetségpontok illetve Tehetségsegítő Tanácsok működésének biztosítása

A pályázónak vállalnia kell – a projekt megvalósításának zárásától számított 5 évig a támogatás visszafizetésének terhe mellett -, hogy a támogatásból beszerzett eszközök rendeltetésében és tulajdonjogviszonyában változás nem történik, használatából bármely szervezetnek jogtalan előnye nem származik. A támogatás által megvalósított fejlesztés eredménye (beleértve a

kifejlesztett szolgáltatásokat és az eszközbeszerzést) a fenntartási kötelezettség fennállása alatt a Támogató előzetes jóváhagyása nélkül nem idegeníthető el, nem terhelhető meg, nem adható bérbe.
A pályázónak a projekttel kapcsolatos minden dokumentumot elkülönítetten kell nyilvántartania és megőriznie legalább 2020. december 31-ig.

Pedagógusképzés a Vásárhelyi László Alapfokú Művészetoktatási Intézményben TÁMOP-3.1.5-09/A-2-2009-0010 azonosító számú pályázat
Fenntartási kötelezettsége 3 év: 2012.07.01-2015.06.30-ig terjedő időszak.

A Pályázónak vállalnia kell – a projekt megvalósításának zárásától számított 5 évig a támogatás visszafizetésének terhe mellett -, hogy a támogatásból beszerzett eszközök rendeltetésében és tulajdonjogviszonyban változás nem történik, használatából bármely szervezetnek jogtalan előnye nem származik. A támogatás által megvalósított fejlesztés eredménye (beleértve kifejlesztett szolgáltatások és eszközbeszerzés) a fenntartási kötelezettség fennállása alatt a Támogató előzetes jóváhagyása nélkül nem idegeníthető el, nem terhelhető meg, nem adható bérbe.
A projekttel kapcsolatos minden dokumentum elkülönített megőrzését, nyilvántartását legalább 2020. december 31-ig.
Amennyiben a Pályázó a Projekt adatlap „Számszerűsíthető eredmények" pontjában a projektzárást követően elérendő célokat jelöl meg (hatásindikátor), akkor azokat az ott leírtak szerint teljesítenie kell.
A Pályázónak vállalnia kell – a projekt megvalósításának zárásától számított 3 évig a támogatás visszafizetésének terhe mellett -, hogy a pályázat keretében végzettséget szerzett pedagógus által elsajátított tudás az intézmény szakmai tevékenységei közé beépül. A szakmai fenntartás szempontjait a C1.2 pont tartalmazza.

A képzésben részt vevő személyek feladatai

Demarcsek Györgyné: tudásmegosztás a nevelőtestület tagjai között, bemutató óra, jó gyakorlat átadása, tehetséggondozó és komplex tehetségfejlesztő program kidolgozása, szakmai kiadvány szerkesztése, tehetségnapon tájékoztatás, eredmények ismertetése, tehetség tanácsadás, módszertani fejlesztések beépítése a Pedagógiai Programba

Kácsor-Ignácz Gabriella: tudásmegosztás a nevelőtestület tagjai számára, jó gyakorlat átadása, bemutató óra, tehetséggondozó projektek kidolgozása, mentorálási feladatok.

Kácsor István: tudásmegosztás a nevelőtestület tagjai számára, jó gyakorlat átadása, bemutató óra, tehetséggondozó projektek kidolgozása, mentorálás, módszertani fejlesztésekben való részvétel.

A pályázati ütemterv a fenntartási időszakban

2012.július 1- 2012. december 31.

Demarcsek Györgyné: belső továbbképzés, portfólió készítés, pályaválasztási tanácsadás, tehetség rendezvény

Kácsor-Ignácz Gabriella: belső továbbképzés, portfólió készítés, pályaválasztási tanácsadás, gyakorlóhely funkció dokumentumai

Kácsor István: Jó gyakorlat átadása, referencia intézményi dokumentumok

2013. január 1-2013. június 30.

Demarcsek Györgyné: belső továbbképzés kompetencia alapú oktatás pályaválasztási tanácsadás, tehetség rendezvény

Kácsor-Ignácz Gabriella: belső továbbképzés, kompetencia alapú oktatás, pályaválasztási tanácsadás, gyakorlóhely funkció dokumentuma

Kácsor István: jó **gyakorlat** átadása, referencia intézményi dokumentumok

2013. július 1-2013. december 31.

Demarcsek Györgyné: belső továbbképzés, kompetencia alapú oktatás, pályaválasztási tanácsadás, tehetség rendezvény

Kácsor-Ignácz Gabriella: belső továbbképzés, kompetencia alapú oktatás, pályaválasztási tanácsadás, gyakorlóhely dokumentumok.

Kácsor István: jó gyakorlat átadása, referencia intézményi dokumentumok

2014. január 1-2014. június 30.

Demarcsek Györgyné: belső továbbképzés, kompetencia alapú oktatás, pályaválasztási tanácsadás, gyakorlóhely dokumentumok.

Kácsor-Ignácz Gabriella: belső továbbképzés, kompetencia alapú oktatás, pályaválasztási tanácsadás, tehetség rendezvény

Kácsor István: jó gyakorlat átadása, referencia intézményi dokumentumok

2014. július 1- 2014. december 31.

Demarcsek Györgyné: belső továbbképzés kompetencia alapú oktatás pályaválasztási tanácsadás, tehetség rendezvény

Kácsor-Ignácz Gabriella: belső továbbképzés, kompetencia alapú oktatás, pályaválasztási tanácsadás, gyakorlóhely dokumentumok.

Kácsor István: jó gyakorlat átadása, referencia intézményi dokumentumok

2015. január 1- 2015.június 30.

Demarcsek Györgyné: belső továbbképzés kompetencia alapú oktatás pályaválasztási tanácsadás, tehetség rendezvény

Kácsor-Ignácz Gabriella: belső továbbképzés, kompetencia alapú oktatás, pályaválasztási tanácsadás, gyakorlóhely dokumentumok.

Kácsor István: jó gyakorlat átadása, referencia intézményi dokumentumok

A megvalósulás dokumentumai: jelenléti ív, szakmai anyagok

A tanulmányban lefektetett ütemezés és mutatók teljesüléséről évente kell beszámolót készíteni, a tanulmányban rögzített ütemezés szerint. A beszámolókat az adott évi projekt fenntartási jelentéshez csatolni szükséges. A beszámolók elkészítése fenntartási kötelezettség (C10 pont), így annak hiányáért a támogatási összeg visszafizetésének terhével felel.
Felelős: Demarcsek Györgyné

A Művészeti Interaktív Személyiségfejlesztő Projekt TÁMOP 3.2.11/10-1-2012-0115
Fenntartási időszaka: 2012. március 1- 2017. február 29.

A fenntartási időszak feladatai telephelyenként és felelősök:
Bökény: Majális- Farsang Pünkösd
Felelős: Mizsányi Zoltán
Nagykálló: Drámapedagógia témanap
Felelős: Demarcsek Györgyné
Tiszavasvári: diákújság szakkör
Felelős: Rozman Béla, Antal István
Biri: Farsang- Húsvét -Pünkösd
Felelős: Marinka-Nagy Katalin
Tiszaeszlár: Képzőművészeti témanap tavaszi ünnepkör
Felelős: Tőkésné Hell Erzsébet
Jókai: Hagyományőrző témanap
Felelős: Kácsor István, Téglásiné Nagy Éva
Vécsey: Farsang- Húsvét- Pünkösd
Felelős: Ugyan Attila, Grexáné Nagy Enikő
Nagykálló Általános Iskola: Táncművészeti témanap
Felelős: Marinka-Nagy Katalin

A megvalósulás dokumentumai: jelenléti ív, beszámoló, fotó

Felkészülés a referencia – intézményi szerepre a Vásárhelyi László Alapfokú Művészetoktatási Intézményben TÁMOP 3.1.7-11/2-2011-0470

Felkészülés a referencia – intézményi szerepkörre a Vásárhelyi László Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Tiszavasvári tagintézményében TÁMOP 3.1.7-11/2-2011-0458
Fenntartási időszak: 2012. 12. 16- 2017. 12.15.

A pályázónak vállalnia kell, hogy a projekt szakmai eredményeit, a megvalósításának befejezésétől számított 5 évig fenntartja, azaz 5 évig referenciahelyként működik, melynek keretében a pályázatban vállalt szolgáltatásokat (képzés, mentorálás, felkészítés, konzultáció) a továbbiakban is biztosítja, a kidolgozott eljárásrendeket alkalmazza és továbbfejleszti.
A pályázónak vállalnia kell, hogy a honlapján közzétett referencia-intézményi szolgáltatásokra vonatkozó tartalmakat hat havi rendszerességgel aktualizálja.
A pályázónak vállalnia kell, hogy az elvégzett tevékenységek eredményeiről a mellékelt sablon (B/8. melléklet) alapján évenként beszámolót készít – a projekt megvalósítási időszakának záró dátumától számítva -, melyet a TÁMOP-3.2.2/11 és a TÁMOP-3.1.1/11 Kedvezményezettjei részére elektronikus formában megküld.
A pályázó intézménynek a felkészülést követően, a projektbefejezést megelőzően együttműködési megállapodást kell kötnie a regionális hálózatkoordinációs központtal (TÁMOP-3.2.2/11 pályázat regionális kedvezményezettjével), amely szerint a pályázó intézmény minősített feladatellátási-helye és a regionális hálózatkoordinációs központ legalább 2 évig aktívan és kölcsönösen együttműködik a referenciahelyi szolgáltatások szervezésében és az egységes szolgáltatási rendszer kialakításában a fenntartási időszak során.
A pályázónak vállalnia kell – a projekt megvalósításának zárásától számított 5 évig a támogatás visszafizetésének terhe mellett -, hogy a támogatásból beszerzett eszközök rendeltetésében és tulajdonjogviszonyában változás nem történik, használatából bármely szervezetnek jogtalan előnye nem származik. A támogatás által megvalósított fejlesztés eredménye (beleértve kifejlesztett szolgáltatások és eszközbeszerzés) a fenntartási kötelezettség fennállása alatt a Támogató előzetes jóváhagyása nélkül nem idegeníthető el, nem terhelhető meg, nem adható bérbe.

A pályázónak a projekttel kapcsolatos minden dokumentumot elkülönítetten kell nyilvántartania, és legalább 2020. december 31-ig azokat megőriznie.

Egészségnevelési Életvezetési Projekt a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában
TÁMOP 3.1.4-12/2- 2012-0116
Fenntartási időszak: 2014. szeptember 16- 2019. szeptember 15.

A pályázónak vállalnia kell, hogy:

- a támogatott projekt keretében a köznevelési intézmények nevelési-oktatási munkáját kiegészítő és támogató egészségügyi, szociális, sport, kulturális és civil szervezetekkel való együttműködését és annak gyakorlati megvalósulását támogató hálózatot a fenntartási időszak végéig működteti,
- a jelen pályázat keretében megvalósult nevelési-oktatási tevékenységeket a fenntartási időszak végéig szerepelteti a nevelési programjában és megvalósításukról gondoskodik, amelyek a következők:

  - konfliktus- és iskolai agressziókezelési program az iskolán belüli bántalmazás és zaklatás megelőzését célzó programok, valamint a készségfejlesztést, a konfliktus kezelőképességet, illetve az egyéni megküzdő-képesség fejlődését elősegítő programok megvalósítása.
  - a média felelős és tudatos használatát elősegítő intézményi innovációk támogatása, különös tekintettel az internetes gyermekvédelem szempontjaira
  - a családi életre neveléshez kapcsolódó intézményi innovációk támogatása,
  - nemzetiségi, népismereti programok támogatása. A családi életre nevelést, dohányzás megelőzést és dohányzásról leszokást, szerfogyasztási problémák korai intervencióját, az illegális és legális szerek okozta kockázatok felismerését illetve a viselkedési függőségek megelőzését célzó programok megvalósítása

TÁMOP 3.3.8. 1262-2012-0062 „Tágasságot nekünk is!”- Művészeti Integrációs Személyiségfejlesztő Projekt

A megvalósítás időszaka: 2013.07.01- 2015.10.31.
A fenntartási időszak: 2015.10.31- 2020.10.30.
Kiemelt feladataink a pedagógiai módszerekben való megújulás
A pedagógiai program módosításának határideje 2015. 10.31.
1. Az oktatási-nevelési intézmények pedagógiai munkáját szabályozó dokumentumok (pl. pedagógiai program, szervezeti és működési szabályzat, stb.) módosítása a pályázat keretében vállalt tevékenységek, adaptációk beépítése érdekében, illetve a nevelési és pedagógiai programok átdolgozása oly módon, hogy az megfeleljen a heterogén oktatás-szervezés elveinek;
2. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók iskolai sikerességét elősegítő, befogadó szemléletet közvetítő, a gyermekek, tanulók szükségleteit figyelembe vevő, differenciáló pedagógiai módszerek alkalmazási feltételeinek megteremtése az eszközök fejlesztése, bővítése (pl. projektoktatás,kooperatív technikák, differenciált oktatás, továbbá eszközfejlesztés);
3. Átmenetek kezelését támogató, szülőknek és gyermekeknek, tanulóknak szóló programok, tevékenységek megvalósítása (család-óvoda, óvoda-iskola átmenet, általános iskola-középiskola átmenet, alsó-felső tagozat közötti átmenet);
4. Átmenetek kezelését támogató a gyermekkel, tanulóval foglalkozó pedagógusoknak, szakembereknek szóló tevékenységek megvalósítása (szakmai együttműködések megteremtése, utánkövetési gyakorlatok, módszertani továbbképzések, valamint a módszerek adaptálásának támogatása, együttműködésben a gyermekeket fogadó általános iskolákkal, különös tekintettel

az óvoda iskolai felkészítő tevékenységére);
5. Modell értékű programok továbbfejlesztése, mint választható tevékenység esetén (C1.2. pont): a továbbfejlesztett program adaptációját lehetővé tevő szakmai dokumentáció elkészítése, adaptációra alkalmassá tétele.

XVII.

VERSENYEK TÁMOGATÁSA, ISKOLAI RENDEZVÉNYEK FINANSZÍROZÁSA

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában kötelezően biztosítani kell a tanulók részvételi lehetőségét az országos tanulmányi versenyeken, és amennyiben az éves költségvetés megengedi, támogatni kell egyéb országos szakmai rendezvényen való részvétel lehetőségét is.

Az iskola az országos tanulmányi versenyekhez biztosítja az alábbiakat:

- útiköltség
- szállás,
- nevezési díj,
- eszközök, viseletek, jelmezek.

Étkezési támogatást az iskola nem tud biztosítani.

Országos, regionális szakmai rendezvények, versenyek részvételének biztosítása az Éves Költségvetés és az Éves Munkaterv függvénye.
Alapvetően célunk, hogy minél több szakmai fórumon bemutatkozhassanak a tanulóink és szerezzenek elismerést az iskola számára. Legnagyobb anyagi terhet jelenti a nagy létszámú csoportok szállítása az ország különböző pontjain megrendezésre kerülő országos szakmai versenyekre, rendezvényekre.
Az országos tanulmányi versenyekre való eljutást az iskolának finanszíroznia kell. Törekszünk arra, hogy az országos szakmai programokon való részvétel esetén se háruljon nagy teher a szülőkre. Abban az esetben azonban, ha nincs az utazásnak költségvetési, szponzori vagy pályázati fedezete, a programon való részvétel a szülők hozzájárulásával valósulhat meg. Ebben az esetben a szülőket írásban tájékoztatjuk a költségterhekről.

Rendezvény	**Kötelező-e**	**Költségvetésből finanszírozott**	**Pályázatból, egyéb támogatásból támogatott, finanszírozott**	**Szülői hozzájárulást igényel**
Iskolán belüli rendezvények				
Ünnepségek, megemlékezések	Igen	100%	Nem	Nem
Karácsonyi műsorok munkaterv szerint	Igen	100%	Nem	Nem (belépőjegy)
Jeles napok megünneplése munkaterv szerint	Nem	100%	partneri támogatás is lehetséges	NEM
Vizsgabemutató előadás, kiállítás	Igen	100%	Nem	Nem (belépőjegy)
Vécsey- Vásárhelyi Kamara Néptánc-és Népdaléneklési Verseny	Igen évente	70%	30% partnerek nyertes pályázat	Nem

			esetén 100%	
Krutilla József Országos Akvarellfestő Verseny munkaterv szerint	Igen	70%	30% partnerek nyertes pályázat esetén 100%	Nem
Beugrócska Improvizációs Verseny munkaterv szerint	Igen	90%	10% partnerek	Nem
Farsangi Rögtönzések, munkaterv szerint	Igen	90%	10% partnerek	Nem
Országos Ifjúsági Néptáncverseny munkaterv szerint	Igen	10%	90% partnerek, pályázati tevékenység	Nem
Országos Diákszínjátszó Találkozó Regionális Döntője, munkaterv szerint	Igen	90%	nyertes pályázat esetén 100%	10% étkezés
Moderntánc Műhelyek Találkozója, munkaterv szerint	Igen	100%	Nem	Nem
Tehetséggondozó foglalkozások, munkaterv szerint	Igen	100%	nyertes pályázat esetén 100%	Nem
Tehetségnapok, munkaterv szerint	Igen	100%	nyertes pályázat esetén 100%	Nem
Projektek, munkaterv szerint	Igen	100%	nyertes pályázat esetén 100%	Nem
Iskolán kívüli rendezvények				
Országos Tanulmányi versenyek, munkaterv szerint	Igen	90%	Nem	10% étkezés
Néptánc Antológia, munkaterv szerint	Igen	70%	Nem	30%
Nyári táborok, munkaterv szerint	Nem	10%	nyertes pályázat esetén 100%	90%
Kirándulások, munkaterv szerint	Nem	10%	nyertes pályázat esetén 100%	90%
Lazító programok, munkaterv szerint	Nem	10%	nyertes pályázat esetén 100%	90%
Képzőművészeti Pályázatok, munkaterv és felhívás szerint	Nem	100%	Nem	Nem
Megyei Pulyabál, munkaterv szerint	Igen	90%	nyertes pályázat esetén 100%	10% étkezés

HELYI TANTERV

Készült a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 7-9. § alapján.

Jogszabályi háttér:

- 3/2011.(I. 26.) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletet módosításáról

Az oktatási miniszter a helyi tantervek elkészítéséhez – művészeti áganként és évfolyamonként – részletes tananyagot tartalmazó tantervi programot ad ki.
A 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatálybalépését megelőzően folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.
A 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beiktatott 2. sz. mellékletét első alkalommal a 2011/2012. tanévben megkezdett képzésekre felmenő rendszerben kell alkalmazni.

A választott kerettanterv és a helyi tanterv

A 3/2011.(I.26) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletet módosításáról szóló jogszabály alapján a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola elkészíti Helyi Tantervét, amelyet a 2011/2012-es tanévtől felmenő rendszerben vezetett be. A kezelhetőség miatt, a kifutó rendszerű régi tantervet a Pedagógiai Program második kötete tartalmazza.

A tanterv alkalmazásának szabályai

A belépő új tanulók alapesetben már az új tanterv szerint vesznek részt a képzésben,

kivéve:

- **ha a tanuló magasabb évfolyamra kéri a felvételét,**

Amennyiben a tanuló magasabb évfolyamba kéri a felvételét, a szülő írásban, az iskolában használatos nyomtatvány kitöltésével kérheti, hogy a tanuló a régi tanterv szerint működő csoportban a régi tanterv szerint tanulhasson.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja tartalmi szabályozásának értelmezése

A követelmény és a tantervi program

A követelmény és a tantervi program a pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapdokumentuma.

A követelmény és a tantervi program művészeti áganként határozza meg a nevelő-oktató munka kötelező, közös céljait, tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat.

Fejlesztési feladat

A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a művészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv

Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, vagy összeállít.
A köznevelésről szóló törvény 26. §-ának (2) bekezdése alapján az alapfokú művészeti iskola a helyi tantervét az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja alapján készíti el, vagy az ily módon készített tantervek közül választ, és azt építi be helyi tantervként pedagógiai programjába. A helyi tanterv összeállításánál lehetőség van a helyi sajátosságok figyelembe vételével történő tantervfejlesztésre.

Követelmények

A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

Kompetenciák

A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

Tananyag

Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása.
A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer. Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.

Tanszak

Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A tantárgyaknak a művészeti ág sajátosságai alapján rendezett csoportja.

Tantárgy

A művészeti ágon belül választott tantervi program.

Főtárgy

Az elsődlegesen kiválasztott tantárgy.

Kötelező tantárgy – kötelezően választható tantárgy

A főtárgy ismeretanyagának feldolgozásához szükséges tantárgy.

Választható tantárgy

A főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy.

Óraterv

A jogszabályokba foglalt tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.

Tantervi program

Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.

Tantervi tananyagtartalom

A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit. A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt, a kultúraközvetítés szempontjából relevánsak.

Taneszköz

Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy. A taneszközök lehetnek hangszerek, háromdimenziós (tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök), nyomtatott (tanári és tanulói segédletek), oktatástechnikai taneszközök (anyagok és egyéb eszközök).

Vizsgakövetelmények

Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer szakaszainak határain. Az alapfokú művészetoktatási intézményeket érintően a jogszabályban rögzített a művészeti alapvizsga és záróvizsga követelménye. E vizsgakövetelmények az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épülnek.

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA

I.
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI

1.1. Művészeti alapvizsga és záróvizsga

A tanév rendjében meghatározott időpontban kell meghatározni, amely elméleti és gyakorlati vizsgából áll. A vizsga az Alapfokú Művészetoktatás Követelményei és Tantervi Programjára épül.
A művészeti alap- és záróvizsga belső szabályairól a Pedagógiai program rendelkezik.

1.1.1. A művészeti alapvizsga és művészeti záróvizsga általános követelményei

Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Vizsgára jelentkezni az alapfok 6. évfolyam II. félév kezdetén lehet legkésőbb február 15-ig.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsgatantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként, illetve párban - a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.
Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánctörténet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.
Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható rajz-festés-mintázás tantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.
Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán vers- és prózamondás, kreatív zenei gyakorlat vagy beszédtechnika tantárgyakból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Táncművészeti ágon tánctörténet tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

Színjáték tanszakon beszédgyakorlatok, valamint mozgásgyakorlatok tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

1.1.2. Egyéb helyi szabályok

- A vizsgára jelentkezés a jelentkezési lap kitöltésével érvényes, amelyet a tanuló a főtárgy tanártól igényelhet.
- A vizsgára jelentkezés határideje: tárgy év február 15.
- A témaköröket, tételeket a vizsgára jelentkezés napján át kell adni a tanulóknak.
- A vizsga más művészeti iskolával közösen is szervezhető.
- A vizsga időpontjáról és helyszínéről, a vizsga menetéről a tanulókat és a szülőket tájékoztatni kell.
- A tanuló értékelése, minősítése az iskola által kiadott értékelési lapon történik.
- A kérdező tanár a főtárgytanár
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül. **Az iskolai SZMSZ mellékletében található a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában alkalmazott jegyzőkönyv minta.**

1.2. A néptánc tanszakon a művészeti alap-és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőkben határozta meg

1.2.1 A művészeti <u>alapvizsga</u> követelményei

A vizsgának két része van: írásbeli vizsga folklórismeret tantárgyból és gyakorlati vizsga néptánc tantárgyból.

Az írásbeli vizsga időtartama: 30 perc

Az írásbeli vizsgán a kötelező elméleti tantárgy anyagából/ folklórismeret/ tesztet töltenek ki a tanulók.

Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

A teszteket az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.
Az osztályzatra a meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Az írásbeli vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll. A tesztet úgy kell összeállítani, hogy az feleletválasztós és kifejtős kérdéseket is tartalmazzon.

Az írásbeli vizsga témakörei

- Jeles napok
- Munkavégző ünnepek
- Az emberélet fordulói

Folklórismeret tantárgy vizsga témakörei

1. Mit jelent az advent kifejezés? Mi minden köthető Szent Miklós napjához?
2. Ismertesd a karácsonyi ünnepekhez fűződő szokásokat!
3. Ismertesd a farsangi szokásokat?
4. Mit jelent a nagyböjt kifejezés? Ismertesd a nagyhét és a virágvasárnap főbb mozzanatait!
5. Jellemezd a húsvét vasárnap, húsvét hétfő és a fehérvasárnap szokásait!
6. Mit jelent a pünkösd kifejezés? Ismertesd a pünkösdi király és királynéválasztást!
7. Milyen a munkavégző ünnepeket ismersz? Ismertesd az aratást, a szüretet és az ezeket záró bálokat!
8. Milyen születéshez kapcsolódó szokásokat ismersz? Ismertesd röviden a gyermekkort!
9. Ismertesd a lakodalmi szokásokat! Sorold fel főbb mozzanatait, szereplőit!
10. Ismertesd a halálhoz kapcsolódó hiedelmeket és a temetés menetét!

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama néptánc tantárgyból

A gyakorlati vizsga menete:

- **Koreográfia**: csoportos bemutatása, időtartam: 5-10 perc
- **Improvizáció**: kis csoportban (maximum 3 pár), időtartam: 2-4 perc

Megjelenés: próbaruha, rendezett hajviselet, karaktercipő

A gyakorlati vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, vagy folyamat) csoportos bemutatása.

Improvizáció: a három táncdialektusból választott és a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár), illetve egyénenként, párban.

Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják, ügyelve arra, hogy a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból.

A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult táncok pontos, stílusos bemutatása,
- technikai biztonság,
- táncos párjával való együttműködés kialakítása,
- zenével való összhang,
- a gyakorlathoz tartozó elmélet pontos tudása.

Az osztályzatra a főtárgy tanár tesz javaslatot, a bizottság megtárgyalja, és az elnök hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga témakörei

Koreográfia: a szaktanár a jelentkezés elfogadásakor megjelöli a két tanult koreográfiát, amelynek bemutatására felkészíti a vizsgára jelentkezett tanulókat.

Az improvizáció témakörei

A nyugati, vagy dunántúli táncdialektus táncai közül:
dél-dunántúli, vagy sárközi ugrós, rábaközi dus.
A középső, vagy tiszai dialektus táncai közül:
szatmári vagy nyírségi lassú és friss csárdás, magyar verbunk, vagy nyírségi oláhos, bodrogközi lassú és friss csárdás, délalföldi ugrós, keleti, vagy nyugati palóc lassú és friss csárdás, sarkantyús, vagy palóc verbunk.
A keleti vagy erdélyi dialektus táncai közül: széki négyes és csárdás.

1.2.2. A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga írásbeli és gyakorlati vizsgarészből áll. Az írásbeli vizsgát tánctörténet tantárgyból szervezzük. A vizsga időtartama: 30 perc.
Az írásbeli vizsgán a kötelező elméleti tantárgy a tánctörténet anyagából tesztet töltenek ki a tanulók.

Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

A teszteket az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.
Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Az írásbeli vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténeti témakörökből áll. A tesztet úgy kell összeállítani, hogy az feleletválasztós és kifejtős kérdéseket is tartalmazzon.

A tánctörténet írásbeli vizsga témakörei

- a színpadi néptánc kialakulás (Gyöngyösbokréta, Csupajáték)
- művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese - Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT - Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
- A táncházmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
- A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
- A művész- és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

Tánctörténet írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

- általános tájékozottság,
- a szakmai anyag ismerete,
- korunk táncéletének ismerete.

Gyakorlati vizsgát néptánc tantárgyból szervezünk

A gyakorlati vizsga menete:

- Improvizáció: kis csoportban (maximum 3 pár), időtartam: 8-10 perc

Az improvizált táncokhoz kapcsolódó ismeretek számonkérése: szóban, időtartam: 1-2 perc
Megjelenés**:** próbaruha, rendezett hajviselet, karaktercipő

A gyakorlati vizsga tartalma

Improvizáció: a helyi tantervben meghatározott dialektusok táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort. A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál.
Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrendet mutatják be.
A táncokhoz kapcsolódó ismeretek számonkérése: a tanulóknak a tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket.

A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a táncrend ismerete, stílusos bemutatása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek.

Az osztályzatra a főtárgy tanár tesz javaslatot, a bizottság megtárgyalja, és az elnök hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga témakörei

- Az improvizáció témakörei: dél-dunántúli, vagy sárközi táncrend, rábaközi táncrend, szatmári táncrend, nyírségi táncrend, bodrogközi, vagy felvidéki táncrend, nyugati vagy keleti palóc táncrend, széki táncrend, mezőségi táncrend, kalotaszegi táncrend.

A témakörök közül a főtárgy tanár **négy táncrendet** jelöl meg, amelyet a vizsgán be kell mutatni.

A táncokhoz kapcsolódó elméleti kérdések témakörei:

- Régi stílusú táncok jellemzői
- Új stílusú táncok jellemzői
- Tánctípusok jellemzői
- Táncdialektusok jellemzői
- Jellegzetes viseletek
- Jellegzetes zenekari felállások

1.3. A moderntánc tanszakon a művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőkben határozta meg

1.3.1. A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga gyakorlati részből áll, amelyet jazz-technika tantárgyból szervezünk, időtartama 35-40 perc

A gyakorlati vizsga tartalma

A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

A Jazz-technika gyakorlati vizsga anyaga

Izolációs gyakorlatsor a gerincoszlop szakaszainak mozgatásával

- fej, váll, törzs izolálása irányokba, körbe, plié beiktatásával külön gyakorlatokban,
- mindhárom testrész izolálása egy gyakorlatban,
- törzshullámok, csípővel, majd fejjel indítva különböző irányokból,
- alulról indított testhullámok - body roll,
- fejfordítások, törzsfordítások karral, plié alkalmazásával, majd törzsdöntésben,
- release - contraction használata, törzsfordításban,
- karnyújtások törzsdöntésben, contraction - release végzésével.

Fekvő és ülő helyzetben végzett gyakorlatok - Giordano tréning

- homorítás - contraction, semleges lüktetés, lábnyújtás fekvésben,
- ruganyozás előre, nyújtott ülésben, felülésben diagonál kartartással,
- törzsív, majd lábemelést alkalmazó gyakorlatok fekvésben,
- törzsnyújtás, contraction terpeszülésben.

Rövid kombináció, amely tartalmazza a tanult mozgásanyagot.

A vizsga értékelése

Jazz-technika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a bemutatott tananyag pontos ismerete,
- a gyakorlatok technikai biztonsága,
- a jazz-technika sajátosságainak stílusos bemutatása,
- a kontrakció és a release tudatos használata.

1.3.2. A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.
A szóbeli vizsga tantárgya tánctörténet, időtartama 10 perc
A gyakorlati vizsga anyaga: Jazz-technika, és egy választott technika a tanultak közül.
Időtartam: 35-40 perc

A szóbeli vizsga tartalma tánctörténet tantárgyból

- A táncművészet főbb korszakai
- Jelentős orosz művészegyüttesek: Gyagilev- balett
- Az amerikai moderntánc kialakulása és hatása az európai tánckultúrára
- Lábán Rudolf újításai a német expresszionizmus művészetében
- A magyar mozdulatművészet kialakulása, jelentős képviselők munkássága

- Jelentős táncműhelyek (Szeged, Pécs, Győr) munkássága, alkotóik, jelentősebb műveik

Tánctörténet szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a táncművészi és közhasználatú formáinak ismerete,
- a táncművészet főbb korszakainak ismerete,
- tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről,
- kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

A gyakorlati vizsga tartalma

A vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított és betanított gyakorlatokból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be. A helyi tantervben megjelöltek szerint választhatóan:

Jazz-technika

Bázisgyakorlatok

- paralel - en dehors pozícióváltások, relevé, talon, plié, majd rotációk mellkasból, plié, batement tendu, kontrakció 4 fázisban, battemen tendu jeté,
- fej izoláció, port de bras, twist alkalmazásával, rond de jambe par terre, en l'air, váll izoláció, frappé, adagio, grand battement jeté.

Középgyakorlatok

- rond de jambe par terre haladva, tour gyakorlatok, chaîne, developpé, grand battement jeté.

Kis allegrok

- sauté paralel - en dehors váltva, egylábas sauté, assemblé, sissonne.

Diagonálban haladó gyakorlatok

- földhasználattal és ugrásokkal kombinálva.

Rövid kombináció a tanult anyagból.

A Jazz-technika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a tanult tananyag pontos bemutatása,
- a bemutatott gyakorlatok technikai biztonsága.

A tanuló a jelentkezési lapon megjelöli a választott moderntánc technikát, amelyből vizsgázni kíván.

Graham-technika

A tanult anyagból, a tanár által összeállított kombináció bemutatása.

Talajon végzett gyakorlatok

- bounses, breathing, contraction, spirál, dőlések, hajlások alkalmazásával, különböző testhelyzetekben. Álló középgyakorlatok
- brushes, weight shift, suspension - testsúlyáthelyezések, plié, contraction - release alkalmazásával.

Diagonális - haladó gyakorlatok

- walks, triplets, ugrások helyben, páros lábbal, skip - ugrások haladva.

A Graham-technika gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a Graham-technika speciális gerinchasználatának tudatossága,

- a technika dinamikai, ritmikai sajátosságainak alkalmazása.

Eredményes a művészeti záróvizsga, ha a tanuló a tánctörténet és a választott moderntánc technika tantárgyak vizsgakövetelményeit teljesítette. A művészeti záróvizsga minősítését a két vizsgatantárgy számtani közepe adja.
Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, akkor a minősítés meghatározásakor a gyakorlati tárgy osztályzatát kell figyelembe venni. Ha a tanuló minden tantárgyra jeles osztályzatot kapott és ezek valamelyike, vagy mindkettő a vizsgabizottság dicséretével kiegészül, akkor a tanuló oklevélben részesül.
A dicséretet a főtárgy tanár javasolhatja, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

1.4. A festészet tanszakon, valamint a képzőművészet–festészet-grafika tanszakon a művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőkben határozta meg

1.4.1. A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga tantárgyai a festészet tanszakon:
rajz-festés-mintázás, időtartam 90 perc,
festészet műhelygyakorlat, időtartam 180 perc, amelyből rajzi tervezés 50 perc, képtárgy-készítés 130 perc.

Rajz- festés- mintázás vizsga tartalma
A gyakorlati vizsga tartalmát úgy kell meghatározni, hogy mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, ábrázoló, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgyalkotó tudása. A feladatmegoldás tükrözze a tanuló látványmegfigyelő, értelmező, megjelenítő, elemző, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező, alkotó készségét, a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét, a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét.

A rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

a) Első rész:
Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott alkotás
A dokumentáció szemléltesse az iskola által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festészeti, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, színterek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok).

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadni.

A rajz-festés-mintázás tantárgy művészeti alapvizsga első részének témakörei:
- az alapfok évei alatt érintett témakörökre támaszkodva, egy kiválasztott téma önálló feldolgozása, a tervezés dokumentálása: csendélet, tájkép, enteriőr, figurális kompozíció, illusztráció vagy portré
- szabadon választott technika, eszköz és méret használat engedélyezet, az esztétikum és az értékelhetőség határain belül

b) A második rész: az alapvizsga helyszínén és ideje alatt önállóan készített tanulmány készítése

A meghatározott témakör gondolati tartalmának kifejezésére alkalmas, szabadon választott eszközökkel és eljárásokkal készített tanulmány, amelynek témái lehetnek:

- természetes forma
- mesterséges forma
- forma és mozgás
- forma tér szerkezet

A rajz-festés-mintázás tantárgy művészeti alapvizsga második részének témakörei:

- színtanulmány készítése beállításról, kompozíciós vázlatgyakorlatok
- természetes és mesterséges formákból összeállított csendélet rajzos megoldásai

Rajz-festés-mintázás gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

- megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- képzőművészeti technikákban való jártasság,
- kísérletező készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- kreativitás,
- manuális készség

1.4.2. A festészet műhelygyakorlat vizsga részei: a vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tartalma:

A vizsgafeladatot úgy kell meghatározni, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló festőművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, képépítési szabályairól, színtani alapjairól megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását.

A festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész festészeti alkotás vagy alkotássorozat.
A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult festészeti technikák bármelyikének alkalmazásával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:

- belső tér egy részletének feldolgozása,
- külső tér egy részletének feldolgozása,
- irodalmi mű illusztrációja,
- emberi, társadalmi vagy művészeti problémára adott válasz,
- érzelmi hangulatot kifejező önarcképsorozat,
- figurális ábrázolás a színek érzelmi hatásainak felhasználásával,
- díszletterv.

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül a tanuló, amelyet a főtárgy tanárral egyeztet. A kiválasztott témát előre rögzíteni kell a vizsgalapon. Ettől eltérni-indokolt esetben-, csak írásbeli kérelem beadásával lehet a vizsga kijelölt időpontja előtt minimum 30 nappal. Később már nincs mód a változtatásra.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített festészeti alkotás.

A festészeti vizsgatárgy az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott színes kompozíció, amely lehet:

- különböző karakterű tárgyak csendéletszerű beállítása,
- a belső tér egy részletének ábrázolása,
- portré vagy önarckép,
- képző- vagy iparművészeti, esetleg irodalmi vagy zenei mű személyes átírása, stílustanulmány.

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Erre önállóan készül fel. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül a tanuló, amelyet a főtárgy tanárral egyeztet. Ez nem lépheti túl az intézmény szakmai, erkölcsi és anyagi lehetőségeit. Ezek nem teljesülése esetén a főtárgy tanár elutasíthatja a növendék kérését.

A festészet műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, tervezői képesség,
- képépítés, kompozíció,
- kifejezőerő, hangulati hatás,
- tartalomhoz illő technika megválasztása,
- a festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazásának (telítettség, lokál és valőr színek, kontrasztok, fény-árnyék-szín összefüggései) szintje,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- a kész munka összhatása.

1.5. Képzőművészeti, festészet és grafika tanszak művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőkben határozta meg

1.5.1. A művészeti alapvizsga követelményei **(érvényes 2011-től)**

A vizsga tantárgyai a képzőművészeti, grafika és festészet tanszakon:

- **Vizuális alkotó gyakorlat (grafika és festészet tanszak)**
- **Műhelygyakorlat (grafika és festészet tanszak)**

Vizuális alkotó gyakorlat: időtartam 120 perc
Műhelygyakorlat: időtartam 180 perc

A vizsga javasolt ütemezése: május hónapban, két egymást követő foglalkozás alkalmával.

Vizuális alkotó gyakorlat vizsga tartalma (Grafika és festészet tanszak):

A gyakorlati vizsga tartalmát úgy kell meghatározni, hogy mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, ábrázoló, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgy alkotó tudása. A feladatmegoldás tükrözze a tanuló látványmegfigyelő, értelmező, megjelenítő, elemző, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező, alkotó készségét, a képzőművészeti ágak

műfajairól, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét, a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét.

I. Vizuális alkotó gyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) **Rajzi, tervezési dokumentációval (portfólió)** együtt benyújtott **alkotás**

A dokumentáció szemléltesse az iskola által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festészeti, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának fázisait: (tanulmányrajzok, tervvázlatok, színterek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok)

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadni.

A Vizuális alkotó gyakorlat tantárgy művészeti alapvizsga első részének témakörei:

- az alapfok évei alatt érintett témakörökre támaszkodva, egy kiválasztott téma önálló feldolgozása, a tervezés dokumentálása: csendélet, tájkép, enteriőr, figurális kompozíció, illusztráció vagy portré
- szabadon választott technika, eszköz és méret használat engedélyezet, az esztétikum és az értékelhetőség határain belül

B) Az alapvizsga helyszínén és ideje alatt **önállóan készített tanulmány készítése**

A meghatározott témakör gondolati tartalmának kifejezésére alkalmas, szabadon választott eszközökkel és eljárásokkal készített tanulmány, amelynek témái lehetnek:

- természetes forma
- mesterséges forma
- forma és mozgás
- forma tér szerkezet

A Vizuális alkotó gyakorlat tantárgy művészeti alapvizsga második részének témakörei:

- természetes és mesterséges formákból összeállított csendélet rajzos megoldása (60 p)
- színtanulmány készítése beállításról, kompozíciós vázlatgyakorlatok (60 p)

A Vizuális alkotó gyakorlat tantárgy vizsga értékelésének általános szempontjai:

- megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- képzőművészeti technikákban való jártasság,
- kísérletező készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- kreativitás,
- manuális készség

A műhelygyakorlat vizsga részei (grafika és festészet tanszak)

A vizsga tartalma:

A vizsgafeladatot úgy kell meghatározni, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó képessége. A tervező feladat tükrözze a tanuló festőművészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, képépítési szabályairól, színtani alapjairól megszerzett ismeretét. Az alkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló festészeti technikákban elért jártasságát, tudását.

II. A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész grafika vagy festészeti alkotás vagy alkotássorozat.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult festészeti technikák bármelyikének alkalmazásával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:

- belső tér egy részletének feldolgozása,
- külső tér egy részletének feldolgozása,
- irodalmi mű illusztrációja,
- emberi, társadalmi vagy művészeti problémára adott válasz,
- érzelmi hangulatot kifejező önarcképsorozat,
- figurális ábrázolás a színek érzelmi hatásainak felhasználásával,
- díszletterv.

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül a tanuló, amelyet a főtárgy tanárral egyeztet . A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített grafikai vagy festészeti alkotás.

A festészeti vizsgatárgy az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott színes kompozíció, amely lehet:

- különböző karakterű tárgyak csendéletszerű beállítása,
- a belső tér egy részletének ábrázolása,
- portré vagy önarckép,
- képző- vagy iparművészeti, esetleg irodalmi vagy zenei mű személyes átírása, stílustanulmány.

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Erre önállóan készül fel. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül a tanuló, amelyet a főtárgy tanárral egyeztet. Ez nem lépheti túl az intézmény szakmai, erkölcsi és anyagi lehetőségeit. Ezek nem teljesülése esetén a főtárgy tanár elutasíthatja a növendék kérését.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, tervezői képesség,
- képépítés, kompozíció,
- kifejezőerő, hangulati hatás,
- tartalomhoz illő technika megválasztása,
- a festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazásának (telítettség, lokál és valőr színek, kontrasztok, fény- árnyék-szín összefüggései) szintje,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- a kész munka összhatása.

1.5.2. A grafika és festészet tanszak művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

Vizuális alkotó gyakorlat: időtartam 180 perc
Műhelygyakorlat: időtartam 240 perc

A vizsga javasolt ütemezése: május hónapban, két egymást követő foglalkozás alkalmával.

A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga feladatát az úgy kell meghatározni, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló vizuális gondolkodása, látványmegfigyelő, - értelmező, a gondolati tartalomnak megfelelő átíró, kifejező készsége, tervező képessége, képtárgy alkotó tudása. A feladatmegoldás tükrözze a tanuló művészeti ismereteit, a képzőművészeti ágakról - grafikáról, festészetről, szobrászatról -, a képzőművészeti műfajokról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudását. A tárgyalkotó feladat megoldása mutassa be a tanuló képzőművészeti technikákban való jártasságát, képességét, tudását, művészi igényességét.

I. A vizuális alkotó gyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott projektfeladat.

A projektfeladat megoldását bemutató portfolió szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex képzőművészeti (rajzi, festési, mintázási elemeket magába foglaló) feladat megoldásának menetét (időterv, folyamatterv), fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, szerkezeti rajzok, forma- kompozíció-, és színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok, plasztikai kísérletek, makettek, látvány- és arculattervek...), a feladatra adott választ vagy válaszokat.
A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

A **vizuális alkotó gyakorlat** tantárgy művészeti záróvizsga első részének témakörei:

- Az alak
- Figura a térben
- Átváltozások
- Változatok művészettörténeti alkotásokra
- A természetben
- A szerkezet és az illuzórikus tér

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül a tanuló, amelyet a főtárgy tanárral egyeztet. A kiválasztott témát előre rögzíteni kell a vizsgalapon. Ettől eltérni-indokolt esetben-, csak írásbeli kérelem beadásával lehet a vizsga kijelölt időpontja előtt minimum 30 nappal. Később már nincs mód a változtatásra.

B) A Vizuális alkotó gyakorlat záróvizsga helyszínén és ideje alatt önállóan készített tanulmány (Max. 180 p.)
Az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, szabadon választott (grafikai, festészeti, plasztikai) eljárásokkal készült tanulmány témája lehet:

- természetes formák,
- mesterséges formák,
- külső vagy belső tér,
- térben megjelenő figura,
- portré.

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Erre önállóan készül fel. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül, amelyet a főtárgy tanárral közösen egyeztet a tanuló. Ez nem lépheti túl az intézmény szakmai, erkölcsi és anyagi lehetőségeit. Ezek nem teljesülése esetén a főtárgy tanár elutasíthatja a növendék kérését.

A vizsga értékelése

Vizuális alkotó gyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

- megfigyelő, látvány- és karaktermegjelenítő képesség,
- gondolati tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró, kifejező készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- képzőművészeti technikákban való jártasság,
- kísérletező készség,
- kreativitás,
- manuális készség,
- művészeti ismeretek,
- esztétikai érzékenység,
- tárgyalkotó készség,
- a feladatmegoldás egyedisége, minősége, összhatása.

II. <u>A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:</u>

A) Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész grafika vagy festészeti alkotás vagy alkotássorozat.

A benyújtott vizsgamunka - tanári irányítással - színes rajzi, tervezési munka alapján létrehozott, a tanult festészeti technikák bármelyikének alkalmazásával elkészített festészeti alkotás, amely lehet:

- belső tér egy részletének feldolgozása,
- külső tér egy részletének feldolgozása,
- irodalmi mű illusztrációja,
- emberi, társadalmi vagy művészeti problémára adott válasz,
- érzelmi hangulatot kifejező önarcképsorozat,
- figurális ábrázolás a színek érzelmi hatásainak felhasználásával,
- díszletterv.

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül a tanuló, amelyet a főtárgy tanárral egyeztet. A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

<u>B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített grafikai vagy festészeti alkotás. (Max. 240 p.)</u>

A grafikai és festészeti vizsgatárgy az intézmény által meghatározott gondolati tartalom kifejezésére alkalmas, a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott színes kompozíció, amely lehet:

- különböző karakterű tárgyak csendéletszerű beállítása,

- a belső tér egy részletének ábrázolása,
- portré vagy önarckép,
- képző- vagy iparművészeti, esetleg irodalmi vagy zenei mű személyes átírása, stílustanulmány.

A téma megjelölése a főtárgy tanár feladata, amelyet a vizsgára való jelentkezéskor közölni kell a tanulóval. Erre önállóan készül fel. Vagy szabadon választhat témát a felsoroltak közül a tanuló, amelyet a főtárgy tanárral egyeztet. Ez nem lépheti túl az intézmény szakmai, erkölcsi és anyagi lehetőségeit. Ezek nem teljesülése esetén a főtárgy tanár elutasíthatja a növendék kérését.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- rajzi, tervezői képesség,
- képépítés, kompozíció,
- kifejezőerő, hangulati hatás,
- tartalomhoz illő technika megválasztása,
- a festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazásának (telítettség, lokál és valőr színek, kontrasztok, fény- árnyék-szín összefüggései) szintje,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- a kész munka összhatása.

1.6. A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában a színjáték tanszakon a művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőkben határozta meg:

A SZÍNJÁTÉK TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A KIFUTÓ RENDSZERŰ TANTERV ALAPJÁN

Vizsgatantárgyak a színjáték tanszakon

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

- drámajáték,
- beszédgyakorlatok vagy mozgásgyakorlatok

A művészeti záróvizsga tantárgyai:

- színjáték,

egy választott tantárgy az alábbiak közül:

- beszédgyakorlatok,
- mozgásgyakorlatok,

Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, ott a szaktanár a megadott gyakorlatok köréből kiválasztott három különböző gyakorlatsort állít össze, amelyből a vizsgán a vizsgabizottság által kijelölt egy gyakorlatsort kell elvégezniük a tanulóknak csoportos formában, a szaktanár irányításával.

A) DRÁMAJÁTÉK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

drámajáték

- improvizáció 2-3 perc

- színpadi produkció
- jelenet 3-5 perc

vagy

- előadás 15-25 perc

A vizsga tartalma

A drámajáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze.

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli kétfős jelenet lehet.

A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmaznia kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat.

A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül.

A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2-3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet.

A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A színpadi produkcióra való felkészülést a jelentkezés után a főtárgy tanár vezeti.

A felkészülés az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben történik.

A vizsga értékelése

A drámajáték gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Improvizáció:

- az instrukciók megértése, követése,
- együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
- színpadi jelenlét,
- figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből),
- sűrítés képessége,
- a jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés),
- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterábrázolás (a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, karakter tartása).

Színpadi produkció:

- a színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése,
- együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása),
- figyelem, koncentráció,
- színpadi jelenlét,

- ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás),
- a színjáték intenzitása,
- színjátszói kifejezőeszközök,
- karakterépítés (a karakter tartása, tipikus jegyeinek kiemelése),
- atmoszférateremtés.

A drámajáték vizsga osztályozása:

Az improvizációra és a színpadi produkcióra együttesen kapnak osztályzatot a tanulók oly módon, hogy az elkülönülő két vizsgarészt részjeggyel értékeli a bizottság.
Amennyiben a két részjegy átlaga ötös tizedes jegyre végződik, úgy a színpadi produkció osztályzata a döntő.

A drámajáték tantárgy osztályozásának szempontjai:

Jeles (5)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követ az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, képes a társak kezdeményezésére reagálni, a jelenetet tovább építeni. Tanári segítség nélkül tudja megoldani az improvizációs feladatot.
Aki a színpadi produkcióban magabiztos szövegtudással rendelkezik, karakterábrázolása, színpadi jelenléte intenzív, ismeri és alkalmazza a színjátszói kifejezési eszközöket, szituációt tartva dolgozik, képes a jelenet ívét felépíteni és lezárni.

Jó (4)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció –és tempótartásban hibázik. A jelenet építés során kevés tanári segítséget igényel.
Aki a színpadi produkció előadása során kisebb hibákat vét, de ismeri és alkalmazza a színjátszói kifejezései eszközöket, tanári segítséget nem igényel.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció – és tempó tartásban többször hibázik. A társak kezdeményezésére nem tud reagálni, a jelenet ívét megtöri, az improvizációs gyakorlat megvalósításához tanári segítséget igényel.
Aki a színpadi produkció előadása során többször hibázik, tanári segítséget igényel.
Ismeri a színjátszás kifejezőeszközeit, de alkalmazni nem mindig tudja, szituációtartása, színpadi jelenléte nem folyamatos.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció – és tempó tartásban többször hibázik. A társak kezdeményezésére nem tud reagálni, a jelenet ívét megtöri, az improvizációs gyakorlat megvalósításához tanári segítséget igényel.
Aki a színpadi produkció előadása során sorozatosan hibázik, tanári segítséget igényel.
A színjátszói kifejezési eszközöket esetlegesen alkalmazza, szituációtartása, színpadi jelenléte nem folyamatos.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció – és tempótartásban többször hibázik. A társak kezdeményezésére nem tud reagálni, a jelenet ívét megtöri, az improvizációs gyakorlatot tanári segítséggel sem tudja megvalósítani.

Aki a színpadi produkció előadásához szükséges ismereteket nem sajátította el.

B) A BESZÉDGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Beszédgyakorlatok
- csoportos gyakorlatsor 10-20 perc
- egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlat 2-3 perc

A vizsga tartalma
A beszédgyakorlatok vizsga két részből tevődik össze:

Csoportos gyakorlatsor:
Légző-, hang-, artikulációs, ritmus- és tempógyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor. /3 gyakorlatsor, melyet a szaktanár állít össze/
A tanulók a csoportos gyakorlatsor megvalósítása során sorszámot viselnek.
Egyéni hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatok
A szó- és mondathangsúly, a hanglejtés, valamint a hangsúly- és hanglejtés-variációk köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatok.
A szaktanárnak 10 tételből álló tételsort kell összeállítania egyénileg elvégezhető feladatokból. A tételsort a jelentkezéskor át kell adni a tanulónak.

A vizsga értékelése

A beszédgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága,
- koncentráció,
- együttműködés.

A vizsgabizottság nem értékelheti a beszédállapotot.

A beszédgyakorlat alapvizsga osztályozása:
A bizottság a csoportosan végrehajtott gyakorlatoknál a feladatok, játékok ismeretét, valamint a társakkal való együttműködést vizsgálja, az egyéni vizsga pedig lehetőséget ad az egyéni teljesítmények értékelésére. Az osztályzat kialakításában mindkét vizsgarész hasonló súllyal szerepel.

Jeles (5)
Az a tanuló, aki ismeri a gyakorlatokat és játékokat, társaival együttműködve pontosan hajtja végre a csoportos és az egyéni feladatokat, magabiztos tudással rendelkezik. Figyelem koncentráltsága jó, tanári segítséget nem igényel.
Jó (4)
Az a tanuló, aki ismeri a gyakorlatokat és játékokat, társaival együttműködve dolgozik, de a feladatokat megvalósítása során kisebb hibákat vét, amit azonban tanári segítség nélkül tud javítani. Figyelem koncentráltsága jó.
Közepes (3)

Az a tanuló, aki felszínesen ismeri a gyakorlatokat és játékokat, társaival együttműködve dolgozik, de a feladatokat megvalósítása során sorozatosan hibákat vét, amit tanári segítséggel tud javítani. Figyelem koncentráltsága esetleges.

Elégséges (2)

Az a tanuló, aki minimálisan ismeri a gyakorlatokat és játékokat, tudása nem magabiztos, ezért a társakkal való együttműködést nehezen tudja megvalósítani, nagyon sok hibával dolgozik, a tanár segítsége elengedhetetlen. Figyelem koncentráltsága éppen megfelelő.

Elégtelen (1)

Az a tanuló, aki nem ismeri a gyakorlatokat és játékokat, az egyéni feladatokat tanári segítséggel sem tudja megvalósítani.

C) A MOZGÁSGYAKORLATOK TANTÁRGY VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Mozgásgyakorlatok 10-20 perc

A vizsga tartalma

Csoportos gyakorlatsor

Bemelegítő, térformáló, térérzékelő, dinamikai, egyensúly- és vezetéses, bizalom-, ugrás-, esés- és talajgyakorlatok (játékok) köréből a szaktanár által kiválasztott és összeállított gyakorlatsor./ 3 gyakorlatsor, amelyet a szaktanár állít össze/

A vizsgára jelentkezett tanulók maximum 5 fős csoportokba szerveződve oldják meg a feladatokat.

A vizsgát a mozgásgyakorlat tanár vezeti, az értékeléskor javaslatot tesz az érdemjegyre, melyet az elnök hagy jóvá.

A tanulók a mozgásgyakorlat vizsgán sorszámot viselnek.

A vizsga értékelése

- A mozgásgyakorlatok vizsga értékelésének általános szempontjai:
- a gyakorlatok, illetve játékok ismerete,
- a gyakorlatok végrehajtásának pontossága (koncentráció, térhasználat, mozgásritmus, mozgáskoordináció, együttműködés)

A mozgásgyakorlat tantárgy alapvizsga osztályozásának szempontjai:

Jeles (5)

Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, alkalmazni tudja a tanult mozgástechnikai elemeket, térhasználata, ritmustartása jó. Mozdulatai kifejezők, képes dinamikai különbségek megvalósítására, a szituáció tartására, a jelenet építésére. Mozgáskoordinációja fejlett, képes a zenével összhangban dolgozni.

Jó (4)

Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, alkalmazni tudja a tanult mozgástechnikai elemeket, térhasználata, ritmustartása jó. A gyakorlatok megvalósítása során kisebb hibákat vét, a hibákat felismeri és azokat tanári segítség nélkül képes javítani. Mozdulatai kifejezők, képes a szituáció megtartására. Mozgáskoordinációja, valamint a zenével való összhang nem mindig pontos.

Közepes (3)

Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, felszínesen ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, a mozgástechnikai elemek alkalmazása, térhasználata, ritmustartása nem

pontos. A gyakorlatok megvalósítása során több hibát vét, azokat tanári segítséggel képes javítani. Mozdulatai kevésbé kifejezők, de törekszik a szituáció megtartására. Mozgáskoordinációja, valamint a zenével való összhang sokszor nem pontos.

Elégséges (2)

Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, minimálisan ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, a tanult mozgástechnikai elemeket minimálisan alkalmazza, térhasználata, ritmustartása többnyire pontatlan. A gyakorlatok megvalósítása során sorozatosan hibákat vét, azokat tanári segítséggel többnyire képes javítani. Mozdulatai mechanikusak, nehezen tudja a szituációt tartani. Mozgáskoordinációja kiforratlan, a zenével való összhang többnyire pontatlan.

Elégtelen (1)

Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre nem képes, nem ismeri a gyakorlatokat és játékokat, nem tudja követni az instrukciókat, a mozgástechnikai elemeket nem sajátította el, azokat tanári irányítással sem képes megvalósítani.
Mozgáskoordinációja rendezetlen, nem képes zenére dolgozni.

A művészeti alapvizsga minősítése:

A művészeti alapvizsga minősítését a két vizsgatantárgy: ***drámajáték***, valamint választhatóan ***beszédgyakorlat***, vagy ***mozgásgyakorlat*** osztályzatának számtani közepe adja.
Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, akkor a minősítés meghatározásakor a drámajáték tantárgy osztályzatát kell figyelembe venni.

Ha a tanuló minden tantárgyra jeles osztályzatot kapott és ezek valamelyike, vagy mindkettő a vizsgabizottság dicséretével kiegészül, akkor a tanuló oklevélben részesül.
A dicséretet a főtárgy tanár javasolhatja, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

1.6.2. A SZÍNJÁTÉK TANSZAK VIZSGAKÖVETELMÉNYEI A FELMENŐ RENDSZERŰ TANTERV ALAPJÁN

A tantárgyak elnevezése megváltozott, de a vizsga tartalma, rendszere és követelménye változatlan maradt.

Az új tanterv szerinti vizsgatárgyak a következők:

Vizsgatantárgyak a színjáték tanszakon

A művészeti alapvizsga tantárgyai:

- dráma és színjáték

Egy választott tárgy az alábbiak közül:

- beszéd és vers
- mozgás és tánc

A művészeti záróvizsga tantárgyai:

- dráma és színjáték

Egy választott tárgy az alábbiak közül:

- beszéd és vers
- mozgás és tánc

II.

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

2.1. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési módja

A) Évközi beszámoltatás
gyakorlati feladat végrehajtása önállóan vagy tanári irányítással,
szóbeli felelet,
improvizáció

B) Év végi beszámoltatás (vizsga)
nyilvános bemutató
színpadi produkció
vagy
csoportos gyakorlatsor
vagy
bemutató óra (tanári irányítással végrehajtott feladatok);
gyakorlati feladat végrehajtása (önálló munka; pl.: gyűjtőmunkák, gyakorlatsor összeállítása, levezetése stb.);
kiállításon való részvétel (festészet tanszakon)
szóbeli vizsga (pl.: előadás elemzés);
írásbeli vizsga (pl.: teszt, esszé).

2.1.1. A beszámoltatási formák alkalmazásának szabályai

a) Az év végi beszámoltatás (vizsga)
- az előképző évfolyamain nem kötelező,
- az 1–6. alapfokú és 7-10 továbbképző évfolyamokon a tanult valamennyi tantárgyból kötelező
- gyakorlati tantárgyakból a nyilvános bemutató kötelező,
- és 10. évfolyamon a főtárgy követelményei alapján kötelező előadás bemutatása,
- a szaktanárok választása alapján lehetőség van a kombinált beszámoltatásra: több tantárgyból összevontan számolnak be a tanulók a tanév anyagából (pl. a színpadi előadást úgy kell összeállítani, hogy abból mérhető legyen a színjáték, a mozgásgyakorlatok, illetve a beszédgyakorlatok tantárgy adott évre előírt követelményeinek teljesítése is).

b) Év közben a beszámoltatás rendszeres (havonta 1 alkalom).
c) Művészeti alapvizsga az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően tehető.
d) Művészeti záróvizsga az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően tehető.

2.2. A tanulók teljesítménye értékelésének, minősítésének formái

2.2.1. Az értékelés szempontjai

- sokszínű, serkentő, ösztönző hatású, személyre szabott és fejlesztő
- folyamatos, rendszeres, minden tevékenységre kiterjedő
- tárgyilagos, objektív, a tanuló személyiségét fejlesztő, segítő szándékú

- következetes, szakszerű és felelősségteljes,
- céljai és követelményei mindenki számára legyenek előre ismertek

Értékelés-eredményesség- hatékonyság

- A mérés során információkat gyűjtünk, amelyek más mérési eredményekkel összevetve igazán informatívak. Az értékelés tartalmazza a viszonyítás mozzanatát is. Az eredményesség megállapításakor figyelembe vesszük a körülményeket is, a kiinduló állapotot és a megtett utat.

- A hatékonyság a ráfordított idővel és tanár és tanuló által megtett erőfeszítés vizsgálatával értelmezhető. Az értékelés fontos eleme a visszajelzés. A pozitív értékelés motiváló hatású. A holisztikus értékelési szemlélet szerint figyelembe vesszük a tanulás elméleti, viselkedési, szociális és érzelmi vonatkozásait. Mindezek alapján határozzuk meg a tanulási folyamat következő lépéseit. A humanisztikus értékelés elveit is alkalmazzuk, amely jelentős mértékben figyelembe veszi a tanuló körülményeit is.

2.2.2. Az értékelés típusai

Helyzetfeltáró értékelés módszere: szintfelmérés, képességmérés, önkontrollos határvizsgálat, kontrollcsoportos vizsgálat.

Formatív értékelés módszere:

A tanulásba és a tanórai tervezésbe az értékelés konzisztensen kapcsolódik be. Ebben az esetben a tanuló nem azért tanul, hogy jó jegyet kapjon, hanem maga a pedagógiai értékelés van a tanulásért, amely folyamatos és kölcsönös együttműködésen alapul. A tanári értékelés mellett jelentős szerepet játszik az ön- és a társ értékelése is.

A tanár határozza meg a tanulói teljesítmény kívánatos szintjét, a konkrét célokat, gyűjti az információkat a tanulói teljesítmény alakulásáról. Az értékelési eszközök, eljárások, illetve a tanítási, tanulási technikák is flexibilisek, módosíthatók, alkalmazkodnak a tanulási szükségletek változásaihoz, így interaktívabb kapcsolat jön létre a tanuló és a tanár között.

A formatív értékelési rendszerünk gyakorlat orientált, nem törekszünk az adminisztrációs terhek növelésére. Intézményünkben a leghatékonyabb módszernek a **fejlesztő értékelést** tartjuk. Célja, hogy megállapítsa a tanuló fejlődését és tanulási szükségleteit és ehhez igazítsa a tanítást, és magát a tanulási folyamatot segíti.

Fejlesztő értékelés:

A legfontosabb cél a **tanulási képességek fejlesztése.** Ha a tanulók megismerik saját tanulásuk jellegzetességeit, képesek beszélni a tanulásról és vannak eszközeik a tanulási célok elérésére, akkor könnyebben alkalmazzák őket mindennapi problémamegoldó helyzetekben is. A tanuló fejlődését, egyéni haladását értékeli; a kudarcait, illetve az elért sikereket jelzi vissza. Az értékelés lényege valóban maga a fejlesztés, hiszen a diákok önfejlesztésére, énképére, önértékelésére is hat. Előtérbe kerülnek az érzelmi és akarati tényezők, a tanulói és tanári motivációk, az egyéni igények és szükségletek. Az érdeklődésnek és az attitűdnek megfelelően biztosítjuk minden tanuló számára a lehető legjobb eredmény elérését.

A tanárok mintákat, modelleket nyújtanak a tanuláshoz, megtanítják az önértékelési módszereket, segítenek elemezni, hogy az addig alkalmazott tanulási stratégia mennyire volt eredményes az egyes tanulók esetében, hogy kialakítsák saját tanulási stratégiájukat.

Feladataink:

- Olyan osztálytermi légkör kialakítása, amelyben a diákok biztonságban érzik magukat.
- A tanulási célok meghatározása és az egyéni tanulói fejlődés lépéseinek követése.
- A tanítási módszerek sokfélesége annak érdekében, hogy a különböző tanulási igényű tanulók szükségleteinek megfeleljenek.
- A tanulók haladásának, teljesítményének változatos értékelése.
- A tanulói teljesítményre, haladásra adott gyakori visszajelzés és a tanítás módjának folyamatos alakítása a tanuló fejlődési szükségleteihez igazodva.
- A tanulók aktív részvétele a tanulási folyamatban

A szülőkkel való együttműködés segítheti az egyéni szükségletek kölcsönös felismerését: a tanár és a szülő számára is megkönnyíti, hogy hatékony segítséget nyújtsanak a tanulónak.

Szummatív értékelés

Az összegző, minősítő (**szummatív)** értékelést összetettebb, önállóbb tanulási folyamat végén alkalmazzunk. Egy lezárt időszakra vonatkozóan a megszerzett tudásnak a tanulási folyamat eredményességének vizsgálatára szolgál. Alkalmas a minősítésre, vagy a szelekcióra, meghatározhatja a továbbhaladás lehetőségét.

A szummatív értékelés akkor látja el funkcióját, ha min mérés:

- korrekt: érvényes, megbízható, objektív,
- megfelelő érzékenységű a tanulók közötti különbségek feltárására,
- igazságos.

2.3. A tanulói teljesítmény értékelése

Félévi és tanév végi osztályozás

A tanuló munkáját havonként, félévkor és a tanév végén osztályozni kell. A félévi, illetve tanév végi osztályzatnak a tanuló félévi, illetve egész évi munkáját, valamint a tanév végi beszámolón mutatott teljesítményét kell tükröznie.

A félévi osztályzatot a tanár állapítja meg az első félév érdemjegyei alapján, valamint az osztály előtt zajló félévi házi vizsga illetve vizsgamunka elkészítése alapján.

A tanuló tanév végén a főtárgyból és a választható tárgyból egyaránt az adott művészeti ág tantárgyaiból év végi vizsgát köteles tenni.

Tanév végén a tanulók az év során végzett munkájukról színpadi előadás, kiállítás keretében adnak számot. Indokolt esetben lehetőség van arra, hogy több évfolyam anyagából összevont vizsgát tegyenek. Ebben az esetben az eredménynek megfelelően magasabb évfolyamba léptethető.

Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség, vagy testi sérülés miatt az év végi vizsgán megjelenni nem tud és távolmaradásának okát orvosi igazolással bizonyítja. Ebben az esetben a bizonyítvány és a törzslap megjegyzés rovatában fel kell tüntetni, hogy a tanév végi beszámolón nem vett részt.

A tanév végi vizsgára nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben az igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám egyharmadát, kivéve, ha a tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel beszámolót tesz.

Az osztályzatokat félévkor számjeggyel a tájékoztató füzetbe, év végén a naplóba, a törzslapra és a bizonyítványba szómegjelöléssel és számjeggyel kell bejegyezni.

Ha a tanuló valamely kötelező tárgy tanulása alól felmentést kapott, a felmentés tényét félévkor a tájékoztató füzetben, tanév végén a törzslapra és a bizonyítványba az osztályzat rovatban "fm" rövidítéssel kell jelezni.

A pedagógus szóban és írásban is értékeli a tanuló munkáját. Az **előképző első és második** évfolyamán ***az értékelés szöveges***, az alábbiak szerint:

- nem felelt meg- /aki nem tudta elsajátítani a tananyagot/
- megfelelt- /aki nagy részben elsajátította a tananyagot, a hiányosságai rövid időn belül pótolhatók/
- jól megfelelt- /aki a tananyagot magabiztosan tudja, de időnként tanári segítségre szorul/
- kiválóan megfelelt- /aki tanári segítség nélkül magabiztos tudással rendelkezik/

A tanítási naplóba sem kerülhet be érdemjegy, hanem a következő rövidítéseket kell alkalmazni:

- **F → Felzárkóztatásra szorul**
- **M → Megfelelően teljesített**
- **J → Jól teljesített**
- **K → Kiválóan megfelelt**

A pedagógus a tanuló teljesítményét az alapfok és a továbbképző évfolyamain a tanítási év közben ***érdemjeggyel*** értékeli, félévkor és a tanítási ***év végén osztályzattal*** minősíti.

Az Alapfok 1-6-ig és a Továbbképző 7-10-ig évfolyamán az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- ***Jeles (5):*** aki ismeri, érti, tudja, reprodukálni képes a tananyagot, pontosan szabatosan fogalmaz, a megszerzett ismereteit képes alkalmazni, önállóan tanári segítség nélkül, szabadon ad elő.
- ***Jó (4):*** aki kevés jelentéktelen hibával dolgozik, apró bizonytalanságok jellemzik, kisebb előadási hibákat vét, de törekszik a hiányosság leküzdésére. Előadásában, munkájában kevés tanári segítséget igényel.
- ***Közepes (3):*** aki pontatlan, több hibával dolgozik, többszörösen szorul nevelői segítségre, ismeretei felszínesek, kevésbé tud önállóan dolgozni.
- ***Elégséges (2)***: aki nagy hibaszázalékkal dolgozik, csak a tananyagi minimumot teljesíti, képtelen az önálló feladatmegoldásra.
- ***Elégtelen (1)***: aki a tananyagot minimálisan sem sajátítja el, tanári irányítással sem képes a tananyag reprodukálására

2.4. A szorgalom értékelésének, minősítésének formái

A szorgalom értékelése

A főtárgyi szorgalmat havonként folyamatosan értékelni kell. Erről a szülők és tanulók a tájékoztató füzet útján kapnak értesítést.

A szorgalom értékelése az előképző évfolyamain szövegesen történik az alábbiak szerint:

- **P → példás**
- **J → jó**
- **V → változó**
- **H → hanyag**

Az alapfok és továbbképző évfolyamain a szorgalom minősítésére 4 fokozatot kell használni:

- példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).
  A szorgalom minősítését félévkor szám- és szómegjelöléssel a tájékoztató füzetbe, tanév végén pedig a naplóba, a törzslapra, valamint a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bejegyezni. 3 órát meghaladó igazolatlan mulasztás esetén "változó" minősítésnél jobb nem adható.

Példás:
Annak a tanulónak a szorgalma, aki a tanulmányi munkában kitartó, a tőle telhető legjobb eredményre törekszik;

- Munkája pontos, megbízható, precíz, törekszik a hibátlan munkavégzésre;
- Többletfeladatokat vállal, feladatait maximális önállósággal és megbízhatóan végzi el;
- Kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, lankadatlan, mindig készül, figyel, érdeklődő;
- Érdeklődése sokirányú, egyes tantárgyakban a tananyagon felül is produkál, ismeretanyaga a tananyagon kívülire is kiterjed.

Jó:

- a tanuló szorgalma, ha figyel az órákon, az órákra képességeihez mérten lelkiismeretesen készül, az órán megfelelően dolgozik, de többre nem törekszik;
- Ösztönző hatásokra rendszeresen dolgozik, és ellenőrzi munkáját, önmagát;
- Általában felkészül, de különösen érdeklődést nem mutat, az órai aktivitása, a munkához való viszonya jó;
- Érdeklődése megmarad az iskolai tanagyag keretein belül.

Változó:

- Annak a tanulónak a szorgalma, aki munkája ingadozó, hanyag és jó munkák váltogatják egymást;
- Önállótlan, csak utasításra kezd a munkához, nem ellenőrzi önmagát;
- Munkája változékony, gyakran dolgozik képességszintje alatt;
- Szétszórtság jellemzi, ritkán figyel valamire.

Hanyag:

- a tanuló szorgalma, ha fegyelmezetlenül dolgozik, megbízhatatlan, a munkáját nem végzi el;
- képességeihez, a körülményeihez képest csak vonakodva és keveset tesz tanulmányi előrehaladása érdekében, munkavégzése megbízhatatlan, pontatlan;
- gyakran mulasztja el kötelességeit, munkafegyelme rossz;
- érdektelenség, teljes közömbösség jellemzi.

A szorgalom félévi és év végi minősítése

A tanulók szorgalmának félévi és év végi minősítéséhez a nevelőtestület felé a főtárgy tanár tesz javaslatot a nevelőtestületi osztályozó értekezleteken.
A főtárgy tanár a javaslattétel előtt kikéri az osztályközösség és az osztályban tanító tanárok véleményét.
A tanulók szorgalmának és értékelését (érdemjegyét) a nevelőtestület hagyja jóvá. Vitás esetekben a nevelőtestület szótöbbséggel határoz.

A tanuló magatartásának értékelése
A tanulók magatartását ebben az intézménytípusban nem értékeljük. Az iskolában használatos tanügyi nyomtatványokon a magatartás nem szerepel.

2.5. Továbbhaladás az iskolában

Félévenkénti tájékoztató értékelés után, a tanév végén a nevelőtestület dönt a tanuló továbbhaladásáról.
A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
A tanuló kiemelkedő előrehaladása esetén a főtárgy tanár javaslata alapján a tanuló és a szülő egyetértésével az igazgató dönt a rendkívüli továbbhaladásról.

Ezen esetben a tanuló több évfolyam anyagából ***osztályozó vizsgát*** tehet, amely vizsgabizottság előtt zajlik.
A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően ***művészeti alapvizsgát*** tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig ***művészeti záróvizsgát*** tehet.
Akik a 2004/2005. tanévben kezdték meg tanulmányaikat az alapfokú művészetoktatási intézmény első alapfokú évfolyamán, a továbbképző évfolyamokra művészeti alapvizsga letétele után léphetnek.
Az alapfokú művészetoktatásba a 2004/2005-ös tanévet megelőzően beiratkozottak akkor kezdhetik meg tanulmányaikat az alapfokú művészetoktatási intézmény továbbképző évfolyamán, ha legalább két alapfokú évfolyamot sikeresen elvégeztek.

2.6. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeknek eleget tett. Ha a tanév végén a tanuló elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.
Az iskola magasabb évfolyamára lépés egyik alapfeltétele a foglalkozások rendszeres látogatása, mert a képzés elsősorban gyakorlati foglalkozásokra épül, amelyet tanári irányítás nélkül nem lehet elsajátítani.

2.7. A *tanuló* jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanulók jutalmazása

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi versenyeken, vetélkedőkön, előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez

az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolai jutalmazás formái

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:

- főtárgy tanári dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell vezetni.

Országos szintű versenyeken, vetélkedőkön, ill. előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók (1-3 helyezés) igazgatói dicséretben részesülhetnek.

A tanulók jutalmazásának elvei

A tanulói közösségek vagy az egyes tanulók szorgalmában, tanulmányi munkájában elért kimagasló eredmények jutalmazása fontos pedagógiai ösztönzési eszköz.

A felsorolt dicséretek, jutalmak adására az iskola pedagógusai javaslatot tehetnek.

Az egyes tanulók jutalmazásának lehetőségei

Szaktanári dicséret adható a tanévben több alkalommal a rendszeres, eredményes felkészülésért, kiemelkedő haladásért, egy-egy feladat példamutató megoldásáért.

A dicséretet a tájékoztató füzetbe, illetve az év végi bizonyítvány és a nyilvántartási lap jegyzet rovatába be kell jegyezni.

Az igazgatói dicséretben, részesült tanulót az igazgató oklevéllel, könyvvel vagy más módon is megjutalmazhatja (belföldi vagy külföldi csereszereplés, táborozás, különleges jelmez kölcsönzése.)

Az igazgató a kitűnő tanulmányi eredményt elérő tanulók tandíját csökkentheti.

A tanuló magatartásának értékelése ebben az intézménytípusban nem releváns, ezért a jutalmazása sem releváns.

2.8. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai.

Az alapfokú művészeti iskolában napközi és tanulószoba nem működik. Otthoni házi feladat a folklórismeret és a tánctörténet tantárgyak kapcsán adható, egyéni beszámolók, házi dolgozatok, kiselőadások formájában, félévente egy alkalommal.

III.

Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A taneszközök kiválasztása a szaktanárok javaslata alapján történik.

A művészetoktatás gyakorlat orientált, ezért tankönyv használata a képzés során nem szükséges. Az iskola nem ír elő kötelező tankönyvet a tanulók számára.

Saját fejlesztésű taneszköz a néptánc tanszakon készült Néptánc Oskola címmel. Az iskolai példányokat a pedagógusok használhatják a tanítási órákon.

A kiadvány tankönyvvé nyilvánítása terveink között szerepelt, de a költségterhek miatt erre nem volt lehetőségünk.
Az alapfokú művészetoktatás néptánc, moderntánc, színjáték és képzőművészet–grafika-festészet tanszakai számára a tananyaggal harmonizáló tankönyv eddig még nem készült.
Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, tankönyvvé nem nyilvánított szakkönyvek kiválasztásának elvei csak általánosságban határozhatók meg.
A szakmai könyvek a pedagógusok rendelkezésére állnak.

<u>Az iskolánkban használatos segédanyagok, taneszközök</u>

- Néptánc Oskola az alapfokú évfolyamok számára
- szakkönyvek
- albumok
- videó felvételek
- autentikus anyagok
- DVD-k
- mozgásfejlesztő eszközök
- rajzeszközök

Iskolánk a különböző szakmai fórumokon szorgalmazza a tankönyvírás szükségességét.
A fentieken túl a szaktanár feladata, hogy irányítsa a tanulók figyelmét a szakkönyvek, a szakmai folyóiratok, kiadványok olvasására. Egyéni kutatómunkák, pályamunkák, házi dolgozatok elkészítéséhez szintén szükséges a megfelelő szakirodalom ismerete.

IV.

A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Iskolánkban a szabad pedagógusválasztás alapvetően érvényesül.
Az intézményünkbe jelentkező tanulók jelentkezési lapjukat közvetlenül a választott pedagógushoz adják le. A maximális létszám elérést követően csak akkor választhatja a tanuló a pedagógust, ha megfelelő jelentkező van újabb csoport indítására.

A heti négy kötelező tanítási órán felül a tanulók szabadon választható tantárgyakat is tanulhatnak a tantárgyválasztás szabályai szerint.
Heti négy kötelező tanítási órán felül további két óra térítési díj megfizetésével vehető igénybe, tandíj fizetési kötelezettség ebben az esetben nincs.

A szabadon választható tantárgyak tanulásának feltételei:

- minimum 15 fő jelentkezése
- térítési díj megfizetése az adott tanévben május 31-ig

A tantárgyválasztás és a tantárgyválasztás módosításának eljárásrendje

Az iskola igazgatója

- a nevelőtestület javaslatát figyelembe véve minden év **március 10-**ig elkészíti a tantárgyválasztási tájékoztatót;
- **a** kikért véleményeket ismerteti a nevelőtestülettel, kikéri véleményét, majd véglegesíti a tantárgyválasztási tájékoztatót;
- **minden év április 15-ig** a hirdetőtáblán közzéteszi a következő tanévre szóló véglegesített tantárgyválasztási tájékoztatót és jelentkezési űrlapot, amely tartalmazza a választható tantárgyak megnevezését évfolyamonként és előreláthatóan az oktató pedagógus nevét.

A tanulók

- az osztályfőnöktől/iskolatitkártól kérhetnek jelentkezési űrlapot
- a tanuló május 20-ig adhatja le a tantárgy és a felkészülési szint, valamint a tanár megválasztásával kapcsolatos döntését a jelentkezési űrlapon**;**
- a tantárgyválasztás jogát a szülő (törvényes képviselő) és a tizennyolcadik életévet be nem töltött tanuló közösen gyakorolja, ezért az érvényesség érdekében a jelentkezési űrlapot ***mindegyikőjüknek*** alá kell írni; ha a tanuló tizennyolcadik életévét a döntés meghozatalakor betöltötte, a tantárgyválasztás jogát önállóan gyakorolja, a jelentkezési űrlapot egyedül írja alá.

A tantárgyválasztás módosításáról

- ha a tanuló választását módosítani szeretné, augusztus 20-ig írásbeli kérelemmel fordulhat az iskola igazgatójához;
- a tanuló az igazgató engedélyével módosíthatja választását, a tanulót e jogáról írásban a jelentkezési űrlapon tájékoztatja az iskola.

V.

A nevelő-oktató munka megtervezése

Az intézmény pedagógusai munkájukat csoportonként havi lebontású tanmenetben tervezik meg. A tanmenetek a nevelőtestület által elfogadott egységes szerkezetben készülnek.
Az adott évfolyamon a nevelési oktatási folyamatok megtervezését rendszerszerűen kell megvalósítani, figyelembe kell venni az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanterv által meghatározott kimeneti követelményeit, valamint a tananyag egymásra épülését a spirális rendezés elve szerint kell megtervezni.
A tanmenetekben szerepelnie kell, hogy a fejlesztési célokat a pedagógus milyen konkrét táncanyag magtanításával és milyen módszerekkel kívánják elérni.
Ilyen módon maximálisan érvényesül a pedagógus szakmai szabadsága, nagyobb teret kap az alkotói fantázia, jobban érvényesülnek a pedagógus kompetenciái is, ugyanakkor a tanterv egységes célrendszere miatt az iskolán belüli és az iskolán kívüli átjárhatóság is megvalósul. A pedagógus szakmai kiteljesedése motiváltsága színesebb és gazdagabb iskolai arculatot eredményez.
Nevelő-oktató munkánk középpontjába a tanulói tevékenység áll, a tananyag eszköz a személyiség sokoldalú fejlesztéséhez, a szakmai képességek és kulcskompetenciák fejlesztéséhez.
A tanmeneteket a célok elérésének tudatos tervezésére szolgálnak, amelyet a pedagógus a naplóban köteles tárolni. A változásokat a tanmenetben vezetni kell. A tanmeneteket az igazgatóhelyettesek hagyják jóvá.
Az éves tanmenet elkészítésének határideje szeptember 15. a jóváhagyás határideje szeptember 30.
A személyes feladatvállalás megtervezésére az egyéni feladatellátási terv szolgál.

Óraszámok meghatározása

Az előképző évfolyamain a fenntartó határozza meg a heti kötelező óraszámot, döntését a pedagógusokkal és a szülőkkel egyeztetve hozza meg. Ez telephelyenként a szülői igényeket és a pedagógus órarendjét figyelembe véve változó lehet.

A tanítási órák szervezése

A tanítási órákat 2x45 perces időkeretben szervezzük. A heti kötelező négy tanítási óra egy napon is szervezhető, ebben az esetben a tanszaknak tevékenységéhez és sajátosságához igazodva szünetet kell biztosítani.

Az évfolyamok összevonásának szabályai

Az összevont osztályok esetén a differenciálás és dúsítás módszerét kell alkalmazni. A tanmenetben fel kell tüntetni a különböző évfolyamokra vonatkozó fejlesztési és szakmai terveket. Az elméleti tantárgyak esetén a tananyag feldolgozásának szintjét, módszerét és tematikáját a csoport összetétele alapján szintén a pedagógus határozza meg.

Az elméleti tantárgy tananyagtartalmát a csoporton belüli évfolyamokra lebontva úgy kell megtervezni, hogy a kimeneti időszakra a tananyagtartalmat minden tanuló a követelményeknek megfelelően sajátítsa el. A mélységében történő gazdagítás és a projektmunka alkalmazásával, a tananyag újszerű feldolgozásával a magasabb évfolyam tanulói is motiváltak lesznek a tananyag megismerésében. A differenciálás az alkalmazható tudás megszerzésében is jelentős szerepet játszik. **Összevont osztály esetében amennyiben a magasabb évfolyamon elméleti tantárgy is kötelező, a csoportban differenciáltan kell a tananyagot feldolgozni, de érdemjegyet csak azok a gyerekek kapnak, akiknek kötelező tárgyként szerepel a tantárgy.**

VI.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

6.1. A csoportbontások, tanórán kívüli foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontásban megvalósított órakeret iskolánkban nem indokolt, és nem biztosított.
Csoportbontásban végzett oktatás elsősorban a néptánc **tanszakon és alkalmanként lehet szükség,** amennyiben szakmai kritériumok azt indokolttá teszik, pl. nemek szerinti csoportbontás, amely többnyire a tanórán belül valósulhat meg

Tanórán kívüli foglalkozásokat a pedagógusok hirdetik meg. A pedagógusok a tanórán kívüli foglalkozásokat önként vállalt feladatként, vagy pályázat keretei közötti finanszírozás szerint valósítják meg.

A tanórán kívüli foglalkozásokról a pedagógusok írásban tájékoztatják a szülőket. Az ingyenesen igénybe vehető programok mellett térítési díj ellenében igénybe vehető programokat is kínálunk. A térítési díj fizetéséhez kötött programok nem kötelezőek.
A szülőket írásban tájékoztatjuk, mely programokat biztosítja ingyenesen az iskola, és melyek esetében kell a költségeket megtéríteni.
A hátrányos helyzetű tanulók részvételét a térítési díjköteles programokon pályázati forrásból biztosítottuk (Közoktatási Megállapodás 2006) egészen 2012. szeptemberéig.

Összevont osztályok szervezése intézményünkben az osztályszervezés szabályainak megfelelően történik. Az összevont osztályok elméleti tantárgyainak évfolyamokra történő felosztását a helyi tanterv szabályozza.

6.2. Tanórán kívüli tevékenységek

Tanulmányi kirándulás:
A tanulmányi kirándulás célja valamely művészeti ággal való szorosabb megismerkedés. A kirándulás során kiszakadva a megszokott mindennapi környezetből a tanulás oldottabb formában és nem a tanítás –tanulás folyamatában, hanem művészi élmények közvetése útján valósul meg. **A költségek megfizetésével szervezhető tevékenység.**

Kirándulás, közösségi rendezvények
A közösség összekovácsolását szolgáló programok, rendezvények célja a közös kötetlen együttlét, a kikapcsolódás, egymás megismerése, a közös élmények biztosítása. **Amennyiben költséggel jár a program, akkor a költségek megfizetésével szervezhető tevékenység**.

Nyári táborozás: **az** iskola támogatja a nyári szakmai táborok szervezését, amelynek célja egy-egy témában való elmélyülés, a következő tanév feladatainak előkészítése.
A szakmai feladatokon túl a kötetlen együttlét, a tábori élet adta programok összekovácsoló ereje igen fontos a közösségi nevelés szempontjából**. A táborok megvalósításához a fenntartó nyújthat támogatást. Alapvetően azonban a költségek megfizetésével szervezhető program.**

Tehetséggondozó óra: a tehetséges tanulók számára egyénre szabott feladatok és célok megvalósítására szervezett foglalkozás.
Tehetséggondozó foglalkozás hátrányos helyzetű tanulók és hátrányos helyzetű településen élő tanulók számára is biztosított. A tehetséggondozás megvalósul a tanítási

órán belül és kívül. Mindkét esetben ingyenes szolgáltatás, a pedagógusok alapfeladatához tartozik. A tanítási órán kívüli formákról a szülőket tájékoztatni kell. Amennyiben tehetségazonosító pszichológiai mérés is része a programnak, ki kell kérni a szülők hozzájárulását. A tehetséggondozó óra megtartása történhet pályázati támogatásból is.

Tehetségműhely, tehetséggondozó program

Olyan szervezett keretekben működő, a tehetséggondozás témában felkészült szakember-szakemberek irányításával szerveződő csoport, amely képes legalább egy területen az általa kialakított, vagy átvett eljárás alapján, a választott célcsoport sajátosságait figyelembe vevő tehetségsegítő programot kidolgozni és azt eredményesen megvalósítani.
A műhelynek rendelkeznie kell a program eredményeit mérő eljárással.
A műhelyek szervezeti hovatartozás szerint lehetnek a Nemzeti Tehetségsegítő Tanácsnál regisztrált, akkreditált Tehetségpontok keretében, vagy más szervezeti keretben működők.
A gyermekek részére ingyenes szolgáltatás. A pedagógusok alapfeladata, de pályázati keretek között plusz díjazásban is részesülhetnek a pedagógusok.
Az intézményvezető feladata, hogy minél több pályázat megírásával és támogatási összeg elnyerésével segítse a tehetséggondozó pedagógusok munkáját.

Hétvégi próba

Egy adott közösség, vagy egyén számára térítési díj megfizetése nélkül meghirdetett program, valamely szakmai cél megvalósítása érdekében. A hétvégi próba a pedagógusok önként vállalt tevékenysége.

Fellépések

Az iskola saját rendezvényein szervezett bemutatókon fellépéseken a megjelenés kötelező. A tanév rendje szerinti bemutatókon túl, egyéb felkérések alapján is szervezhető fellépés, bemutató. Erről a szülőket tájékoztatni kell. A tanulókat ebben az esetben költség nem terheli.
Amennyiben a művészeti csoport fellépéséért az iskola bevételre tesz szert, a bevételt az adott csoport működésére, közösségi, vagy szakmai rendezvényeinek, céljainak megvalósítására kell fordítani.

Részvétel országos versenyeken, szakmai programokon

A tanulók számára ingyenes az országos tanulmányi versenyeken való részvétel. Egyéb versenyek, szakmai programok esetében a részvétel köthető költségtérítés megfizetéséhez. A költségtérítés mértékét a szülőkkel egyeztetve kell kialakítani.

6.3. Intézményi hagyományok, szokások

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola hagyományos rendezvényei, programjai:

- Vécsey - Vásárhelyi Kamara Néptánc- és Népdaléneklési Verseny
- Krutilla József Országos Akvarellfestő Verseny
- Moderntánc Műhelyek Találkozója
- Beugrócska Improvizációs Verseny
- Farsangi Rögtönzések
- Tehetségnapok
- Tehetségkonferencia
- Ifjúsági Néptáncfesztivál

Szakmai kiadványaink:

- Néptánc Oskola,
- Vásárhelyi László- Emlékkönyv egy izzó szenvedélyű táncos életről,

- Tánc-OK - A táncos tehetség azonosítása és gondozása.

Tanítványaink minden tanévben a Múzeumfaluban közreműködnek a néphagyományok megőrzésében, tovább éltetésében: húsvét, pünkösd, majális.
Minden tanszakon részt veszünk megyei, regionális és országos szakmai bemutatókon, versenyeken és eredményekkel büszkélkedhetünk.
Minden tanítványunk részt vesz a tanév végi kiállításokon és bemutatókon.
Tízévente jubileumi előadást szervezünk.

Szokások, öltözködés, viselkedés, ünnepek rendje

Az intézmény nem alakított ki saját egyenruhát.
A művészeti órákon a megfelelő öltözéket a pedagógusok határozzák meg.
A táncművészeti ágon elvárás a rendezett összefogott hajviselet, a tréningruha, a tánchoz a lányoknak szoknya. A színjáték tanszakon könnyű, nem utcai viselet használata javasolt.
A festészet tanszakon célszerű az utcai ruhát védő öltözetet (régi nagyméretű ing, vagy kötény) alkalmazni.
Viselkedés tekintetében az általános erkölcsnek megfelelő magatartást és viselkedést várunk el tanítványainktól.
Az állami ünnepekről csoportszintű megemlékezést tartunk. Felkérésre nemzeti ünnepeinken művészeti csoportjaink közreműködőként szerepelnek, illetve csoportjaink önállóan is készítenek ünnepi műsorokat, megemlékezéseket városi, illetve megyei szinten.

VII.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

7.1. Hátrányos helyzet kompenzálása

Célunk olyan pedagógia környezet kialakítása, ahol az iskola és a pedagógus alkalmazkodik a gyermekek eltérő kulturális, képességbeli és tanulási szükségleteihez.
Ennek érdekében olyan művésztanárokat, pedagógusokat is alkalmaz az iskolánk, akik speciális szaktudással rendelkeznek és felkészültek a hátránnyal induló tanulókkal való foglalkozásra.
Munkánk akkor lehet csak eredményes, ha a szülőkkel való kapcsolattartás rendszeres és együttműködő.
A pedagógusok munkáját segítik olyan alkalmazottak, akiknek a feladata a szülők folyamatos tájékoztatása, a művészeti képzés szervezése, a feltételek biztosítása.
A roma származású családokkal legalább érettségivel rendelkező roma származású kapcsolattartó személy alkalmazása szintén a munkánkat segíti.
Kapcsolatot tartunk fenn a telephelyeinken működő cigány kisebbségi önkormányzatok vezetőivel és tagjaival, akik rendszeresen betekintenek iskolánk munkájába, részt vesznek a tanév végi bemutatóinkon, kiállításokon, valamint támogatják a tehetséges tanulókat.

7.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskola a nehéz anyagi körülmények között élő gyerekeket speciális támogatásokkal segíti.
Kereseti igazolás és kérelem alapján a térítési díj csökkentésére, vagy elengedésére, szükség esetén taneszközök, próbaruhák biztosítására az éves költségvetés szerint nyílik lehetőség. A nagycsaládosok illetve több tanszakra járó tanulók is részesülhetnek ilyen kedvezményben.
A térítési díjfizetési kedvezmények a 2005-2006 tanév előtt beiratkozott tanulókra vonatkoznak.

2005-től a térítési díj minimumát a Közoktatási Törvény előírta. A térítési díj összegét azonban nagyon sok család szociális helyzete miatt nem tudja megfizetni, ezért sok gyermek számára az alapfokú művészeti képzés elérhetetlen marad.
Intézményünk számukra kíván segítséget nyújtani azzal, hogy pályázat útján próbáljuk előteremteni a térítési díj fedezetét.
Nyertes pályázat esetén a szociális gondokkal küzdő családok kérhetik a térítési díj támogatását egészben, vagy részben.
Azok a hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, akiket a jegyző védelmébe vett, és az erről szóló határozatot benyújtják, nem fizetnek térítési díjat.
A rászoruló tanulók számára igazgatói hatáskörben a térítési díj csökkentése biztosított.

7.3. A hátránnyal indulók nevelésének feladatai

7.3.1. Rendszeresség
A művészeti képzésünkben részt vevő hátránnyal induló gyerekek rendszeresen járnak a foglalkozásokra, munkafegyelmük javult, érzelmi világuk gazdagodott.
Mivel állandó sikerélményhez jutnak, így az önértékelésük javult, pozitív énkép alakult ki bennük, ami az általános iskolai tevékenységükben is lemérhető.
Az egyéni vagy a közösen végzett alkotó tevékenység növeli önbecsülésüket, fejleszti érzelmi és értelmi intelligenciájukat, elősegíti szocializációjukat.

7.3.2. Identitástudat kialakítása, szocializációs feladatok
Olyan megbízható légkört kell teremteni, amelyben a gyerek eljuthat arra a pontra, hogy alkotótevékenység révén kifejezhesse, felvállalja önmagát.

Az alkotás öröme mellett hangsúlyt fektetünk arra is, hogy munkájukat másokkal is megismertessük, versenyeken, megmérettetésen is részt vehessenek.
Az így szerzett sikerélmény óriási hatású, a család, a roma közösség is értékeli.
A tanítási órákon, kiállításokon, próbákon, színpadi előadásokon megfigyelt és elsajátított viselkedési norma, jelentős nevelési tényező.
Iskolánk biztosítja számukra az oktatáshoz szükséges eszközöket, valamint a lehetőségekhez mérten a hagyományos cigány viseletet.
Nevelő munkánk során a hagyományos és értékes népzenével és néptánccal ismertetjük meg a gyerekeket, ezzel is formálva az ízlésüket.

7.3.3. Integráció
- Tanulócsoportok

Adottságokban és képességekben heterogén jellegű csoportok kialakítása a célunk egymás elfogadását segítő, egymás munkáját ösztönző légkörben.
Sajátos hatásmechanizmusával a legeredményesebben fejleszti valamennyi csoporttag szociális képességeit.

- Tananyag

A tananyag sajátossága, hogy beépíti tájegységünk – Szatmár, Nyírség, Rétköz – népi hagyományait, beleértve a cigány hagyományokat is. A kulturális elfogadás elősegíti a diszkrimináció kiküszöbölését.

- Közös bemutatók, kiállítások, versenyek

Az integrált csoportokban a tanulók egy-egy projekt létrehozásán közösen dolgoznak, mindenkinek van saját feladata, felelőssége, így jön létre az alkotás, kiállítás stb. A konkrét cél érdekében közösen végzett tevékenység, a siker és kudarcélmények, valamint azok közös feldolgozása elősegítik önmaguk és egymás elfogadását, fejlesztik együttműködési készségüket, munkamoráljukat, későbbi társadalmi beilleszkedésüket.

7.3.4. *Esélykülönbségek csökkentése*

A rászorultság elvének figyelembevételével a szociális hátrányok enyhítése érdekében végzett tevékenységeink:

- Hátránykompenzációs program működtetése
- Kedvezmények biztosítása
- Támogatás biztosítása
- A felvételi eljárás során a hátrányos helyzet figyelembe vétele
- Tehetséggondozó program
- Továbbtanulást segítő program
- Integráció: közösségi programok, versenyek, bemutatók, kirándulások, táborok

Oktatási eszközök biztosítása:

Festészet tanszakon: minden tanuló számára biztosított a szaktanterem, biztosítottak az évfolyamonként meghatározott tananyag elsajátításához szükséges eszközök, a tanév végi kiállításhoz szükséges eszközök, a versenyeken való részvételhez szükséges anyagok és eszközök

Színjáték tanszakon: minden tanuló számára biztosított a szaktanterem, biztosítottak az oktatási eszközök, az előadásokhoz szükséges jelmezek és díszletek.

Néptánc-és moderntánc tanszakon: minden tanuló számára biztosított a szaktanterem, biztosítottak az oktatási eszközök, az előadásokhoz szükséges fellépő ruhák és viseletek.

Szolgáltatások biztosítása:

Iskolánk minden tanulója részt vesz az iskolai bemutatókon és kiállításokon. Minden tanuló a teljesítményéről bizonyítványt kap.

Az iskola rendezvényein a részvétel minden tanuló számára biztosított.

A tanítási órák időkerete a törvényi előírásoknak megfelelő.

Versenyek

Minden tehetséges tanuló részt vehet a tehetséggondozó programban, képviselheti iskolánkat a helyi, megyei, regionális és országos szakmai versenyeken, rendezvényeken, fesztiválokon.

Továbbtanulás

A művészeti ágnak megfelelően az igényeknek megfelelően segítjük tanulóink továbbtanulását.

VIII.

A nemzeti és etnikai kisebbség kultúrájának megjelenése a pedagógiai folyamatokban

Célunk, hogy a tanulóink megismerjék a környezetünkben élő nemzetiségek hagyományait és szokásait, tiszteljék egymás kulturális értékeit. A pedagógusok az éves tanmenetben tervezik meg a nemzetiségi tananyagtartalmakat.

Néptánc tanszakon a fejlesztési céloknak és az életkori sajátosságoknak megfelelően az alábbi nemzetiségi táncok épülnek a képzésbe.

- tirpák táncok: gólyás, zsidó hapsz, nyúltánc
- szlovák táncok: karikázó, lassú és friss csárdás
- cigány táncok (szatmári cigány táncok, csingerálás)

Szorgalmazzuk, hogy tanítványaink vegyenek részt a roma-magyar táncházakban.

A képzőművészeti ágon lehetőséget biztosítunk a fazekasmesterség kipróbálására. Megismerkedhetnek a gyerekek a roma képzőművészek alkotásaival, a hagyományos roma szín- és formavilág megismerésével.

Színművészeti ágon a roma irodalmi alkotások és mesék, versek feldolgozását építhetik be a pedagógusok a képzésbe.

IX.

A tanszakok speciális szabályai, arculati jellemzői

Arculati sajátosságok a táncművészeti ágon

A néptánc tanszak szakmai munkaközössége úgy döntött, hogy nem határozza meg minden évfolyamon a kötelező táncanyagot, hanem a pedagógus döntésére bízza a táncanyag kiválasztását. A pedagógus ismeri legjobban a csoport felkészültségét, igényét, terhelhetőségét, érdeklődését és összetételét, életkori jellemzőit, ezért a táncanyag meghatározásával a pedagógus képes a leghatékonyabb fejlesztési tervet készíteni a csoportja számára. A képességfejlesztést állítottuk a középpontba, amely alapján képesség válnak a tanulók az adott tánctípusnak megfelelő technikai és stílusbeli megvalósításra.

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola a **Magyar Táncművészeti Főiskola Partnerintézménye 2002-től.** Az együttműködést 2010-től pályázat útján erősítettük meg, amelyet tábla is jelez. Kollégáink közül többen is jelentkeztek a mentor tanári szakra, hogy minél felkészültebben tudjanak segítséget nyújtani a hallgatóknak. Több pedagógus óraadó tanárként tanít a táncos próbavezető és a mentorképző szakon egyaránt. Az együttműködés további lehetősége a tehetséggondozás területén valósul meg. Kutatási és tehetséggondozó programot indítottunk a főiskola pedagógusaival közösen.

Az új típusú gyakorlóhely funkcióval kapcsolatos szabályozás

A főiskolai hallgatók felkészítését a mentor tanárok végzik. Az iskolai dokumentumok és az iskolai működés megismerését az intézményvezető is segíti. A főiskolai hallgatók a pedagógusképző intézménnyel kötött megállapodás alapján hospitálhatnak az iskola csoportjaiban, és elvégezhetik tanítási gyakorlataikat. A mentor tanárok munkájukat az iskolavezetéssel egyeztetve végzik, amelyet az SZMSZ szabályoz.
Hosszú távú terveink között szerepel a partneri együttműködés kiépítése a Nyíregyházi Főiskolával is.

Arculati sajátosságok a néptánc tanszakon

Intézményünkben a tanév végi bemutatókon a néptánc autentikus formanyelvén kívül a dramatikus és tematikus feldolgozás is megjelenik. A magyar néptánc alkalmas érzések, gondolatok, történetek megjelenítésére is. A tanszak pedagógusai nyitottak más művészeti ág formanyelvének, és a tánc kifejezési eszköztárának ötvözésére, amelynek eredményeként megszületik a tánc újraalkotása, a tartalom és a forma sajátos megjelenítése.

A pedagógusok személyes alkotói tehetségének kiteljesedésére is színteret és lehetőséget biztosít az intézmény.
A pedagógusok az önálló műhelymunka mellett egymással együttműködve táncos projektek létrehozásában is tevékenykednek.
A néptánc tanszak tanulói rendszeresen részt vesznek a Megyei Pulyabálon. Fesztiválokon való szereplések eredményeként minden tanévben meghívást kapunk a Gyermek- vagy Ifjúsági Néptánc Antológiára.
Minden alkalommal részt veszünk és jelentős szakmai eredményeket érünk el az országos tanulmányi versenyeken, országos szakmai rendezvényeken. Pedagógusaink képzőként vesznek részt továbbképzéseken, kiváló koreográfusok és aktív előadó művészeti tevékenységet is folytatnak.

Arculati sajátosságok a moderntánc tanszakon

Tanulóink részt vesznek az országos tanulmányi versenyeken, országos fesztiválokon, de Európa bajnoki címmel is büszkélkedhetünk. Az intézmény saját szakmai rendezvénye a Moderntánc Műhelyek Találkozója. Megrendezése pályázatok útján lehetséges.

Arculati sajátosságok a színjáték tanszakon

A színjáték tanszak sokszínűségét jelentősen meghatározza, hogy drámapedagógusok és színészek közösen tervezik és szervezik a tanszakon tanulók nevelését, oktatását. A képzés során a táncművészeti tanszak együttműködésével tánc-és mozgásszínházi előadások is születnek. Nagyon fontosnak tartjuk az improvizációt. Az intézmény hagyományos rendezvénye a Beugrócska, amelyet a régióban működő csoportok számára hirdetünk meg. Rendezvényünk a szülők körében is igen népszerű lett, ezért számukra is megrendezzük a Veterán Beugró című rendezvényünket, ahol a gyermekek alkotják a zsűrit és gyermekek segítik a szülői csapatokat. Szoros az együttműködés a Móricz Zsigmond Színházzal. Tanulóink betekintést nyerhetnek a színház működésébe, munkájába. Szakmai gyakorlatként részt veszünk a Vidor Fesztiválon. Az élő szobrok, amelyeket tanulóink valósítanak meg nem csak Nyíregyházán, hanem a nyilvánosság révén országos érdeklődésre tartottak számot. Együttműködünk az Országos Diákszínjátszó Egyesülettel, szervezőként veszünk részt az Országos Diákszínjátszó Találkozó Regionális Döntőjét. A Magyar Szín-Játékos Szövetség tagjaként pedig a Farsangi Rögtönzések program elődöntőjének megrendezését vállaltuk.

Arculati sajátosságok a képzőművészet-grafika-festészet tanszakon

A projektmunka leginkább ezen a tanszakon bontakozik ki legmarkánsabban. A tanszaki képzési feladatokon túl pedagógusaink tanterven kívüli technikákkal is megismertetik tanulóinkat. Saját rendezvényünk a Krutilla József Országos Akvarellfestő Verseny.

A verseny célja: Az általános iskolák, alapfokú művészetoktatási intézmények és középfokú iskolák akvarellfestés-technikában legjobban felkészült tanulói képességeinek felmérése, tehetségük megismerése, felkészültségük értékelése. A verseny méltó emléket kíván állítani Krutilla József festőművésznek és pedagógusnak. Megismertetjük tanítványainkat a régiónkban született festőművészek munkásságával, alkalmat teremtünk a művészekkel való találkozásra. Szoros együttműködést alakítottunk ki a Művészeti Középiskola és Nyíregyházi Főiskola művésztanáraival.

X.

Jó gyakorlatok készítése és átadása

A jó gyakorlatok a referencia- intézmény meghatározott területeinek megfelelő témakörben készülnek: művészeti nevelés-oktatás, tehetséggondozás
A referencia intézményi szerepkör egyik tartalmi eleme a tudásmegosztás iskolán belüli és iskolán kívüli megvalósítása.

A jó gyakorlatok átadásának iskolán belüli formái:

- belső továbbképzések
- hospitálás
- egyes módszertani kérdés köré szervezett szakmai konzultáció
- a jó gyakorlat iskolán belüli átvétele, továbbfejlesztése, a módszer új tartalommal történő megvalósítása

A jó gyakorlatok megvalósításának iskolai formái:

- tanítási órán belül
- tanítási órán kívül: táborban, művészeti, összművészeti projekt, műhelymunka során, pályázat keretein belül

A jó gyakorlat átadásának iskolán kívüli formái:

- jó gyakorlat adaptációja
- konferencián történő bemutatása, ismertetése
- honlapon történő megjelenítés
- Work-shop keretében történő bemutatás
- szakmai konzultáció a TÉT Regionális Művészeti Szakmai Munkaközösség tagjaival

A pedagógusok művészeti áganként elkészíthetik saját jó gyakorlataik dokumentációját és annak portfólióját. Az iskola arculatát jelentősen meghatározzák a közzétett jó gyakorlatok, ezért minél színvonalasabb elkészítésében az iskola érdekelt. Egységes dokumentum mintát dolgoztunk ki, amely egységes formai és tartalmai elemekből állnak. Egységes arculati elemeket használunk a dokumentumok elkészítésekor. A jó gyakorlatok készítésének és nyilvánosságra hozatalának szabályait az SZMSZ tartalmazza. Az SZMSZ-ben rögzítettük a jó gyakorlat adaptálásnak eljárásrendjét is.
A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola pedagógusai által kidolgozott jó gyakorlatok megtalálhatók az iskola honlapján: www.vlami.hu

A jó gyakorlatok dokumentálása:

- a referencia-intézményi előminősítés feltételeként az iskola a www.kosar.aducatio.hu oldalra feltöltött négy jó gyakorlatot, amelyek a következők: Art-Óra Projekt, Csillagszemű–Képzőművészeti Tehetséggondozó projekt, TÉT Roma Táncművészeti Tehetséggondozó Projekt, Semmise játék Táncművészeti Projekt.
- a jó gyakorlatok készítése és megosztása a szolgáltató iskola jellegéből fakadóan nem egy lezárt folyamat, pedagógusaink folyamatosan rögzítik bevált gyakorlataikat, ezért a fejlesztéseket külön dokumentumban kezeljük, amelynek címe: a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola jó gyakorlatainak gyűjteménye.
- a jó gyakorlatokról a szakmai munkaközösségek döntése alapján portfólió készül, amelyet nyilvánosságra hozunk az iskola honlapján.

- a jó gyakorlatok megvalósítása szerepel az Éves Munkatervben, illetve az egyéni tanmenetekben is.
- a jó gyakorlatok a pedagógusok számára üzleti tényezőként is szerepet játsszanak, az iskolán keresztül megvásárolhatók, adaptálhatók.
- a jó gyakorlatok szakmai anyaga, teljes dokumentációja megtalálható a Jó gyakorlatok gyűjteményében egy példányban, amelyről átvételkor másolatot készítünk a megrendelő iskola számára.

A jó gyakorlatok átadásának gyakorlatát az SZMSZ tartalmazza. A fenntartó és az iskolavezetés elkötelezett a szolgáltató iskolai működés mellett, ezért biztosítja a jó gyakorlatok átadásának feltételeit, lehetőséget biztosít a hospitálásra, valamint támogatja az átadott jó gyakorlat mentorálását és utókövetését.

A JÓ GYAKORLATOK GYŰJTEMÉNYE A JÓ GYAKORLATOK TOVÁBBFEJLESZTÉSE BEÉPÍTÉSE A PEDAGÓGIAI GYAKORLATBA

Az iskola jó gyakorlatait a Helyi Tanterv mellékleteként önálló dokumentumként kezeljük. A jó gyakorlatok gyűjteménye tartalmazza az iskola jó gyakorlatainak dokumentumait. A jó gyakorlattok portfólióit az iskola honlapján nyilvánosságra hozzuk.
A jó gyakorlatok fejlesztése folyamatos, és folyamatosan születnek új tartalommal jó gyakorlataink.
A jó gyakorlatok jelen vannak az iskola életében, általában tovább fejlesztett formában, hiszen a tapasztalatok beépítése újabb fejlesztést eredményez. A csoportok életében megjelenő jó gyakorlatokat a tanmenetek tartalmazzák. Az iskolai szintű projektekről szakmai anyagok, forgatókönyv, prospektus, szórólap készül.
A jó gyakorlatok átadása belső tudásmegosztás és külső átadás formájában valósul meg.
A belső tudásmegosztás alapja a tudástár, amelyet kérdőíves felmérés alapján készítettünk el. Ugyanakkor felmértük a tudás átvételi igényeket is. Az eredmény azt mutatta, hogy nevelőtestületünk sokféle területen nyitott a képzésekre, a szakmai ismeretek átvételére.

Jó gyakorlatok átvétele

Iskolánk pályázati forrásból több jó gyakorlatot is vásárolt. A jó gyakorlatok szakmai dokumentuma megtalálható a dokumentum gyűjteményben és elektronikus formában megkapja minden pedagógus. A jó gyakorlatok beépülése megtalálható a tanmenetekben. Egyes jó gyakorlat továbbfejlesztéséről szakmai dokumentum készülhet. A jó gyakorlatok átvétele tovább gazdagítja, színesíti módszertani felkészültségünket, új lendületet ad a pedagógusok számára és sok- sok élményt a tanulók számára.

NÉPTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A Kárpát–medencei tánchagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat.
A néptánc oktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, tánchagyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét.
A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket, valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:
Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:
Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)
Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:
Folklórismeret
Tánctörténet

Választható tantárgyak:
Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: ***45 perc***

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

- A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
- A hagyományos népi játékmód ismerete
- Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
- A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
- Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
- A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
- A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése
- A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
- Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
- Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
- A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
- A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
- A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
- A másság elfogadásának képessége
- Az önálló döntéshozatal képessége
- Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás
- A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- A szabálytudat kialakítása
- A csoportnorma kialakítása
- A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése
- A közösségi szemlélet kialakítása
- A környezet megóvásának fontossága
- Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

- Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
- Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
- Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
- Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A hatékony önálló tanulásra nevelés
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
- A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

TANANYAGTARTALOM MEGHATÁROZÁSÁNAK SZEMPONTJAI A NÉPTÁNC TANSZAKON

A helyi táncanyag elsődlegességének elve

Iskolánk földrajzi környezetének egyik néprajzi vonatkozású jellemzője, hogy hagyományaiban igen gazdag, néptánc és népzene tekintetében az archaikus és az új stílus elemeit egyaránt őrző jól felgyűjtött terület. Gazdagságát mutatja, hogy szinte falvanként találhatunk különböző jellegzetességeket mind a motívumok, mind a zene terén.

A hagyományápolás kiemelt feladata iskolánknak. Célunk hogy az itt élő fiatalok megismerjék szűkebb hazájuk népi kultúráját. Ezért a tananyag meghatározásakor kiemelt szerepet kapott a nyírségi, szatmári, rétközi táncok tanítása.

A helyi táncanyag elemeinek tanításán túl feladatunknak tekintjük a néphagyomány gyűjtését, megismertetését, feldolgozását, színpadra állítását. Ezen rendkívüli tánckincs tanítása átöleli az alapfok évfolyamait.

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola néptánc tanszakán tanító pedagógusok fontosnak tartják az egyes évfolyamok táncanyagainak tanulókkal való megismertetésén kívül a magyar néptánc hagyományok és az ahhoz kapcsolódó kulturális értékek átadását, továbbéltetését is.

A kötelező tananyagon kívül a helyi adottságok és lehetőségek figyelembevételével a népi kultúra egységének közvetítése a cél, és ez által, egy bővített profilú művészeti nevelés alakul ki.
A pedagógusok maguk dönthetnek arról, hogy a dialektus, mely tánctípusával milyen mértékben kíván foglalkozni, továbbá dönt arról is, hogy mely kistájnak vagy falunak a táncanyagát tanítják.

A megfogalmazott célkitűzések áthatják az iskolai nevelés teljes spektrumát, melyek a tanáraink által készített tanmenetekben fogalmazódnak meg.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei:

- Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

- Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja:

- A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása
- A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

- Néptánc
- Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

- Néptánc
- Tánctörténet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

- A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni
- A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)
- Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni
- Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

- Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott
- Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

NÉPTÁNC TANSZAK

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése
- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

- A játékműveltség felmérése
- A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
- Az alapvető mozdulattípusok
- Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- **Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)**

Követelmények

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során

- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

- Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése
- Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
- Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó – vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük

fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.
A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népi játék–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok
- Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- Az **évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga**

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés
Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései
Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot

- A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
- Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése

Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
- A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot
- A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok
- Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
- A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények

- A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

- A tanuló ismerje a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- A Dunai–dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
- A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése

- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

- A tanuló ismerje a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat
- A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dűvő és az esztam kíséret jellemzői, tánctípusok és kíséretmódok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

- A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket
- A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
- A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat
- A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat
- A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során
- A színpadi törvényszerűségeket.
- A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartás– és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

- Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
- A megszerzett ismeretekről beszélni
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
- A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
- A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra
- A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
- A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
- Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei néptánc tantárgyból

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc
Csoportban 5–10 perc
Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

- Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
- Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

HELYI SZABÁLYOK

Megjelenés a vizsgán: próbaruha, rendezett hajviselet, karaktercipő

Értékelés, osztályozás a **néptánc** tantárgy gyakorlati vizsgáján:

Jeles (5):
Az a tanuló, aki a bemutatott koreográfia folyamatait magabiztosan tudja, jól tud alkalmazkodni a színpadi térhez, a partneréhez és a koreográfiában résztvevő társaihoz.
Aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncanyagból tanári segítség nélkül képes improvizálni, az improvizálás során megvalósul a zene és a tánc összhangja, mozgása tudatos, tartalmazza a tánc legfontosabb stílusjegyeit.

Jó (4):
Az a tanuló, aki a koreográfia eltáncolása közben kisebb hibákat vét.
Aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncanyagból kevés tanári segítséggel képes improvizálni, az improvizálás során megvalósul a zene és a tánc összhangja, mozgása tudatos, tartalmazza a tánc legfontosabb stílusjegyeit.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki a koreográfia eltáncolása során több hibát vét.
Aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncanyagot felszínesen ismeri, többszöri tanári segítségre szorul, de törekszik a korrigálásra. A zene és a tánc összhangja nem valósul meg folyamatosan, tánca stílusbeli hibát tartalmaz.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki a koreográfia eltáncolás során sorozatosan hibákat vét.
Aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncanyag ismerete minimális, csak tanári segítséggel képes improvizálni, tánca sokszor nem igazodik a zene ritmusához, ezt csak tanári segítséggel képes javítani, tánca több stílusbeli hibát tartalmaz.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki a koreográfiát, valamint a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt tánc anyagát nem sajátította el, még tanári segítséggel sem képes az improvizációra, tánca bizonytalan, nem illeszkedik a zenéhez.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása

- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfő-részeken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánctípusonként
- A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a táncház szerepe, az adatközlők megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: **a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is**

Követelmények

- A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat
- A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfő-részeken
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

- Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése
- A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
- A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfő-részeken
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A tánctételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

- Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
- A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes tánctételek funkciójának megismertetése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

- Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
- Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, tánckultúrája
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- A táncdialektusok és tájegységek, tánctípusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
- A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban
- A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

- A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánctípusnak megfelelően

- A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei:

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma:

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

HELYI SZABÁLYOK

Megjelenés a vizsgán: próbaruha, rendezett hajviselet, karaktercipő

A táncokhoz kapcsolódó elméleti kérdések témakörei:

- Régi stílusú táncok jellemzői
- Új stílusú táncok jellemzői
- Tánctípusok jellemzői
- Táncdialektusok jellemzői
- Jellegzetes viseletek
- Jellegzetes zenekari felállások

Értékelés, osztályozás a néptánc tantárgy gyakorlati vizsgáján:

Jeles (5):

Az a tanuló, aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncrend táncaiból tanári segítség nélkül képes improvizálni, az improvizálás során megvalósul a zene és a tánc összhangja, mozgása tudatos, tartalmazza a tánc legfontosabb stílusjegyeit.
A táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai kérdésre tud válaszolni.

Jó (4):
Az a tanuló, aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncrend táncaiból kevés tanári segítséggel képes improvizálni, az improvizálás során megvalósul a zene és a tánc összhangja, mozgása tudatos, tartalmazza a tánc legfontosabb stílusjegyeit.
A táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai kérdésre tud válaszolni.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncrend táncait felszínesen ismeri, többszöri tanári segítségre szorul, de törekszik a korrigálásra. A zene és a tánc összhangja nem valósul meg folyamatosan, tánca stílusbeli hibát is tartalmaz.
A táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai kérdésre tanári segítséggel tud válaszolni.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncrend táncait minimálisan ismeri, csak tanári segítséggel képes improvizálni, tánca sokszor nem igazodik a zene ritmusához, ezt csak tanári segítséggel képes javítani, tánca több stílusbeli hibát tartalmaz.
A táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai kérdés megválaszolásához többszöri tanári segítség szükséges.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki a szabadon választott és a vizsgabizottság által megjelölt táncrend táncait nem sajátította el, még tanári segítséggel sem képes az improvizációra, tánca bizonytalan, nem illeszkedik a zenéhez.
A táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai kérdésre nem tud válaszolni.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

- A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósló praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak (libalegeltetés, kalákamunkák)
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás

Követelmények

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

- A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
- A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
- A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pünkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

- A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
- A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

- Táncfolklorisztika
- A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánctípus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok
Forgós–forgatós páros táncok

- Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körcsárdás, hármas csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

- A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét
- A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

- A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére
- A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
- Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
- A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
- Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

- A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll

- Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
- A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Témakörök

- Jeles napok
- Munkavégző ünnepek
- Az emberélet fordulói
- Táncdialektusok
- A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
- Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

HELYI SZABÁLYOK

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a kötelező elméleti tantárgy anyagából /folklórismeret/ tesztet töltenek ki a tanulók. A teszteket az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.
Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismeret témakörökből áll. A tesztet úgy kell összeállítani, hogy az feleletválasztós és kifejtős kérdéseket tartalmazzon.

Az írásbeli vizsga témakörei:

- Jeles napok
- Munkavégző ünnepek
- Az emberélet fordulói

Tételek:

1. Mi az advent? Mit tudsz Szent Miklós napjáról?
2. Ismertesd a karácsonyi ünnepekhez fűződő szokásokat!
3. Mit tudsz a farsangról?
4. Mi a nagyböjt? Ismertesd a nagyhét és a virágvasárnap főbb mozzanatait!
5. Jellemezd a húsvét vasárnap, húsvét hétfő és a fehérvasárnap szokásait!
6. Mi a pünkösd? Ismertesd a pünkösdi király és királynéválasztást!
7. Mit tudsz a munkavégző ünnepekről? Ismertesd az aratást, a szüretet és az ezeket záró bálokat!
8. Milyen születéshez kapcsolódó szokásokat ismersz? Ismertesd röviden a gyermekkort!

9. Mit tudsz a lakodalomról? Sorold fel főbb mozzanatait, szereplőit!
10. Ismertesd a halálhoz kapcsolódó hiedelmeket és a temetés menetét!

Értékelés, osztályozás a folklórismeret tantárgy írásbeli vizsgáján:

Jeles (5)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 85 %-100% közötti
Jó (4)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 66%-84% közötti
Közepes (3)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 41 %-65% közötti
Elégséges (2)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 26 %-40 % közötti
Elégtelen (1)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 0 %-25 % közötti

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
- Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNCTÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag

- Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
- Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
- Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra
- A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
- A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája
- A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
- A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
- A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
- A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
- A romantika hatása Európa táncéletére
- A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
- A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

- A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
- A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A táncház–mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

Tananyag

- Tánctörténeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
- A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
- A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói
- A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
- Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
- A táncházmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
- A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
- A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
- A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

- A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket
- A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- Az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

- Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánctörténet
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll

- Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza
- A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

- Az őskor táncművészete
- A középkor jellemző táncformái
- A reneszánsz és barokk kor táncélete
- A romantika
- A reformkor táncélete
- A XX. század táncélete
- Gyöngyösbokréta mozgalom
- Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
- Hazánk jeles alkotói és műveik
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
- Az összefüggések ismerete
- A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

HELYI SZABÁLYOK

Az írásbeli vizsgán a kötelező elméleti tantárgy a tánctörténet anyagából tesztet töltenek ki a tanulók.
A tesztet úgy kell összeállítani, hogy az feleletválasztós és kifejtős kérdéseket tartalmazzon.

Értékelés osztályozás a tánctörténet tantárgy írásbeli vizsgáján:

Jeles (5)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 85 %-100% közötti
Jó (4)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 66%-84% közötti
Közepes (3)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 41 %-65% közötti
Elégséges (2)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 26 %-40 % közötti
Elégtelen (1)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 0 %-25 % közötti

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- 1 db tábla vagy flipchart
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
- Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon **választható** tantárgy.
Tanításának **célja**, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer–együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömének felfedezése, megélése

Tananyag

- Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4–es zenei lüktetés
- D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos megszólaltatása
- Népi hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
- A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
- A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4–es zenei lüktetés
- A dudaritmus
- A kanásztánc ritmus
- 5–6 hangterjedelmű dallamok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
- Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
- Népi hangszerek: duda

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
- A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es zenei lüktetés
- A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
- Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4–es lüktetés
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- A giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
- A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
- Az esztam és dűvő kíséret

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése
- A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsokor szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A periódus, zárlat, félzárlat
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére és azonosítására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek feltárása

- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A szinkópa
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés
- Az 5/8–os lüktetésrend
- A periódus, a pontszerkezet
- A parlando, rubato és a giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A hangszerek, hangszer–együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánctípusok szerint
- Zenefelismerés

Követelmények

- A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus hallás utáni felismerésére, azonosítására.
- Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- A „jaj–nóták” jellemzői
- Az aszimmetrikus lüktetés
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
- Táncszók, csujogatások

- Az periódus és a tánc összefüggései
- A sánta dűvő kíséret
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

- A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása
- A tanuló legyen képes a „jaj–nóták" felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánctípus és kíséretmódok felismerésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
- A siratók és keservesek jellemzői
- Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
- A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzenében
- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
- Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
- A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánctípus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a tánctípusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

Tananyag

- A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése
- A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása
- A tanult éneklési technikák gyakorlása
- Hangszerfelismerés
- Tánczene felismerés (tájegység, típus)
- Az adatközlők életútja
- Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

Követelmények

- A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj–nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját
- A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- 1 db tábla, vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották
- Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS–OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat– és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér–, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

- A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
- A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
- A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk
- A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
- A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
- A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények

- A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit
- A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése

- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

- A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
- Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
- Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

- A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
- A tanuló legyen képes a különböző tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- 1 db tábla, vagy flipchart
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Kézikönyvek, lexikonok

MODERNTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ MODERNTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A XXI. század társadalmi elvárásainak következtében állandóan alakuló, formálódó tánckultúrák megjelenési formájának központi kérdése az önálló individuummal rendelkező ember. A testi, szellemi valamint lelki folyamatokra épülő mozgás megnyilvánulási formái elősegítik az emberi kapcsolatok kialakulását, az értelmi és érzelmi képességek kibontakoztatását és az önfejlesztés lehetőségének megélését

A moderntánc oktatása megteremti a harmonikus, egészséges személyiséggel rendelkező, társas kapcsolatokban jártas embert. Nyitott és értő közönséget nevel, miközben biztosítja a hívatásos pályaorientációt

A technikai képzés elősegíti az oktatási folyamatban résztvevők számára a saját adottságaik szerinti képességfejlesztést. Az évenként meghatározott fejlesztési feladatok és a tananyag spirális elrendeződése lehetővé teszi az összevont osztályokban történő oktatást és nagyobb szabadságot teremt a pedagógus számára az oktatási folyamat megszervezése során

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak

Főtárgy:

Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Kreatív gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Limón–technika (5–6. alapfokú évfolyamon)
Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy: az összevont osztályokban:

Tánctörténet
Limón–technika

Választható tantárgyak:

Kreatív gyerektánc (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Berczik–technika (1–2. előképző évfolyamon, 1–2. alapfokú évfolyamon)
Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)
Kontakt improvizáció (5–6. alapfokú évfolyamon)
Lábán–technika (7–8. továbbképző évfolyamon)
Repertoár (7–10. továbbképző évfolyamon)
Graham–technika (9–10. továbbképző évfolyamon)
Improvizáció és kompozíció (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	1	1	3	3	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy	1	1	1	1			1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1–2	1–2			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.
A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A MODERNTÁNC ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a moderntánc területén

Szakmai kompetenciák

- A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése
- A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása
- Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése
- A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően
- A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése
- A művészetek és társművészetek megismerése iránti igény kialakítása

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése

- A zenei ízlésformálás
- A tudatos és rendszeres munkára nevelés
- Nyitottságra és művészi alázatra nevelés
- Folyamatos ismeretbővítés valamint analizáló és szintetizáló tudás kialakítása
- A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása
- A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása
- A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása

Társas kompetenciák

- A csoport és a csoportnorma kialakítása
- A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme
- A szabálytudat kialakítása
- A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása
- A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése
- Az egészséges életmódra nevelés
- A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása
- A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák

- A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése
- A testtudat kialakítása
- A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása
- Az ok–okozati összefüggések megértése
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A tehetséggondozás és pályaorientáció
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Jazz–technika
Limón–technika

Művészeti záróvizsga

Jazz–technika
Tánctörténet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

BERCZIK–TECHNIKA

A Berczik–technika olyan – értékes zenékre, azokkal teljes harmóniában végrehajtott és az esztétikai törvényszerűségeknek megfelelő – gimnasztikai alapú mozgásanyag és tánctechnikai mozgásformák összessége, amely magában foglalja a szükséges és egészséges természetes mozgásfajtákat. Ízlés, jellem és személyiségformáló ereje a pozitív érzelmek felkeltésével kreativitásra, alkotásra, logikus gondolkodásra nevel

Olyan izomérzékelést fejleszt ki, amely később megfelelő önkontrollt biztosít, és fokozott plaszticitáshoz vezet, egyben elősegíti a formaérzék és formalátás kialakulását is. Ismereteket ad át a tér, az idő és az erő összetevőiről és a mozgással való kapcsolatukról

A zene és a mozgás összhangja, a zenei periódusokhoz és hangsúlyokhoz való alkalmazkodás külön hangsúlyt kap. A profilaxis, az alkatalakítás és a rekreáció módszere is. A képzés által olyan előkészítést kap a test, amelyre később bármely más tánctechnika is ráépíthető

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

Alapgyakorlatok

- Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben
- A természetes járás, mint a mozgásformák változatainak alapja (Lábvezetés, testsúlyáthelyezés, törzs–, kar kísérő kilengései)
- A természetes testtartás, mint a testkidolgozás mozgásanyagának alapja, a helyes tartás kialakítása, tudatosítása, az eltérések korrekciója
- Alapjárás, lábujjon–, sarkon–, külső talpélen, hajlított térddel–, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, futás térd/sarokemeléssel
- Alaptartás, pihenőtartás állásban, ülésben
- Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikus kivitelezésben
- Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben: a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységekben történő átmozgatása, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal kombinálva
- Törzsdöntés, törzsdőlés, rész– és teljes törzshajlítás
- Ülésmódok
- Kar–, kéz– és ujjgyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan
- A lapocka és felkar, az alkar, a kézfej és az ujjak az anatómiai lehetőségek szerint végrehajtható mindenirányú foglalkoztatása: emelés, fordítás, körzés, hajlítás, nyújtás, távolítás, összezárás, takarás, a gyakorlatok segítése, az előadásmód finomítása
- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben
- A talp, a lábfej, az ujjak, az alsó lábszár, a felső lábszár izmainak megfelelő erősítése, a természetes tartás, a helyes járás kialakítása, a deformációk megelőzése, kiküszöbölése: átgördülés, körzés, behúzás–nyújtás, távolítás, hajlítás, emelés, körzés, fordítás
- Szökdelő gyakorlatok, lendületvételek

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

- Koordinációs és táncos feladatok
- Népi játékok és néptánc egyszerű lépéseinek és dallamainak felhasználásával végzett gyakorlatok

Improvizáció, szabadtánc: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása a tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével a zene által keltett gondolatok táncban történő kifejezése

Etűd: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása érdekében a tanár által készített etűd elsajátítása

Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban

Tanévenként egy fő szer választható: similabda, fél–karika, 2 db ritmusbot (kiegészítő lehet a korong, a dob a négy évfolyamon végig)

Ismerkedés a mozgás esztétikai tényezőivel

Tér: a testrészek egyidejű egymáshoz való viszonya a térben
Mozdulatplasztika: a mozdulat iránya (a relatív fő front, konkrét irányskála), magassági foka, hajlítási szöge
A mozgásfolyamat rendezettsége, a mozdulatok egymáshoz való viszonya: a moduláció, a térrajz

Idő: a mozdulatok egyidejű időbelisége, a mozdulat ritmikája: metrum, ritmus, tempó és összhangja
A mozgásfolyamat egymásutániságának időbeli rendje. motívum, mondat, periódus

Erő: a mozdulatrészek egyidejű egymáshoz való viszonya az erőadagolás szempontjából
A feszülő skála erőváltozatai: vezetett, ellenálló, fékezett, hangsúlyozott, rögzítő
A lazító skála erőváltozatai: ernyesztés, rázás, ejtés, esés
Ezek kombinációja: lendítés, ruganyozás
A mozgásfolyamat egymásutániságának erőbeli rendje, hangsúlyelhelyezések, erősítés–gyengítés

Követelmények

- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit a korosztályának megfelelő szinten
- Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére, együttes, egyidejű összehangolására valamint az alap motorikus mozgásokra előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén. Határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon
- Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek korosztályi szintnek megfelelő, tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására, társas együttlétre, mások elfogadására, fizikai kontaktus létesítésére

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos

mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

- Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben, alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzé járás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térd emeléssel, sarokemeléssel
- Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal szimmetrikusan
- Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben, térdelésben
- A fekvő– és ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása térdelésben és rövid ideig állásban, nehezített változatban
- A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységeiben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával
- Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan: lapocka és felkar, alkar, kézfej és ujjak
- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, rúdnál: talp, lábfej, ujjak, alsó lábszár, felső lábszár
- Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok
- Kiegészítő gyakorlatok és feladatok
- Koordinációs, táncos feladatok a magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával
- Improvizáció–szabadtánc: a test önálló „gondolatainak”, érzéseinek a külső szemlélő által észlelhető kifejezése az addig tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével
- Etűdkészítés: a tanár által készített etűd elsajátítása és diktálásra bemutatása, önálló etűdkészítés számolásra, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban
- Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban
- Tanévenként egy fő szer választható: műanyag labda, kiskarika, egy–két kisszalag, bot (kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)
- A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő

Követelmények

- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit
- Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon

- Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására
- Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

- Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben, hintalépés előre–hátra, hármaslépés, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzéjárás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, alap tánclépések
- Az alsó végtag gyakorlatai rúdnál
- Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikusan
- Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban. A térdelő–, fekvő–, ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása állásban, nehezített és kombinált formákban, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc– egységekben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával
- Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan
- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban
- Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, egyszerűbb ugrások
- Kiegészítő gyakorlatok és feladatok
- Koordinációs, táncos feladatok
- A magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával
- Improvizáció–szabadtánc–etűdkészítés: számolásra szólóban, párban, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia” szólóban, majd párban
- Önálló feladatként csoportos etűd készítése „központilag adott” és szabadon választott zenére: 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való saját koreográfiák

- Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban
- Tanévenként egy fő szer választható, itt: műanyag labda, karika, 3 m–es szalag, bot (Kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)
- A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő

Követelmények

- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit
- A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon
- Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására
- Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok, valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- A bemutató szerek használatával célunk az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a kézügyesség, a koordinációs technika fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.
- Önállóság, saját etűd–összeállítás bemutatásának képessége.

Tananyag

- Bemelegítő járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben: hintalépés előre–hátra, hármaslépés, szökkenő hármas, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzéjárás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, sasszé, alap tánclépések
- Az alsó végtag és a törzs gyakorlatai rúdnál
- Középgyakorlatok: fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, aszimmetrikusan is
- Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, támaszban, állásban. A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc–

egységekben, kombinációkban, variációkkal, a nehézségi szint, a tempó fokozódásával, változó dinamikával.

- Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben és állásban szimmetrikusan és aszimmetrikusan
- Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban, elmozdulásban
- Diagonál gyakorlatok 1–4 fős csoportokban
- Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, ugrások összekötő lépésekkel
- Kiegészítő gyakorlatok és feladatok
- Koordinációs, táncos feladatok
- A magyar néptánc egyszerű lépései és dallamai felhasználásával
- Improvizáció–szabadtánc–etűdkészítés: rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített „koreográfia" szólóban, majd párban, csoportos etűd készítése „központilag adott" és szabadon választott zenére, 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való önálló koreográfiák
- Bemutató szerek használata a középgyakorlatokban és az etűdökben
- Tanévenként egy fő szer választható: műanyag labda, 1 vagy 2 karika, 3–5 m–es szalag, bot (Kiegészítő lehet: korong, dob a négy évfolyamon végig)

Követelmények

- A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit
- A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon
- Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására
- Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- Kísérő ritmushangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tantárgyhoz használt, évfolyamonként választható eszközök: similabda, fél–karika, ritmusbot, műanyag labda 2–3 méretben, műanyag karika 2–3 méretben, kisszalag, 3–4 m–es szalag, kendő/fátyol, tornabot, korong, dob, ugrókötél vagy más eszközök az iskola helyi tanterve szerint

KREATÍV GYERMEKTÁNC

A képzés feladata az önkifejezés mozgásban történő realizálása, az önfeledt játék megvalósítása, a különböző játékszabályok megismerése és alkalmazása, a játék örömének megélése. A képzés célja, hogy a tanuló az önfeledt, ám a későbbiekben egyre tudatosabb mozgás segítségével jobban

megismerkedjen testének képességeivel, a tér használatával, a dinamikai variációkkal és az idő, mint a zeneiség alkotóelemével. Meg tanulja figyelni, érteni és használni saját és mások nonverbális kommunikációját. Elsajátítja az együttműködés számtalan fatáját. A képzés hozzájárul a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményezőkészségének, önismeretének fejlesztéséhez.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló mozgáskészségének fejlesztése
- A tanuló tér és formalátásának fejlesztése
- A tanuló önfegyelmének növelése
- A koncentrációkészség növelése
- A megfigyelőképesség kialakítása
- A kommunikációs képesség, játékbátorság, szabálytudat fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

- Ismerkedő táncok
- Ábrázoló táncok
- Csoportos táncok
- Ünnepi táncok
- Izom puzzle/testtudati táncok
- Kitalálós játékok
- Ábrázoló és csoportjátékok
- Anyaggal való játékok

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanév során ismertetett táncjáték–fajtákat.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a pár– és csoportválasztásra, a játéktevékenységre.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kreativitás fejlesztése
- A testrészek mozgáslehetőségeinek megismertetése
- A test térben való mozgáslehetőségeink feltárása
- A tempókülönbségek felismerése, alkalmazása
- Egyszerű ritmusképletek megszólaltatása
- A helyzetfelismerő képesség fejlesztése
- A megoldási lehetőségek feltérképezése

- A döntésképesség növelése
- A mozgás kapcsolatteremtő lehetőségeinek alkalmazása
- A szociális érzékenység fejlesztése

Tananyag

- Energia levezető, összehangoló játékok
- Koncentrációt növelő játékok
- A feladatok egyénileg, páros, kis és nagycsoportos formában
- Alap mozgásformák elsajátítása, variálása, tudatosítása (kúszás, mászás, gurulás, lépés, járás, futás, ugrás)
- Alapvető gyakorlattípusok használata:
- Vezetés–követés: alárendeltség, fölérendeltség megtapasztalása
- Másolás–tükrözés: szinkronicitás, kánonforma
- Kontraszt variációk: mozgás–mozdulatlanság, kicsi–nagy mozgások, gyors–lassú mozgások tudatosítása
- Akció–reakció: párbeszédformák, folytatáson alapuló játékok
- Zenei táncjátékok
- Bizalmi játékok
- Fogócska és más, gyors reakciókészséget fejlesztő játékok
- Koncentrálós és kitalálós játékok
- Ábrázoló és csoportjátékok
- Anyaggal való játékok

Követelmények

- A tanuló ismerje az alapvető gyakorlattípusokat (vezetés–követés, másolás–tükrözés, kontrasztvariációk, akció–reakció) és a tanév során elsajátított különböző táncjátékfajtákat.
- A tanuló legyen képes az alap mozgásformák szabad variálására, a tanult mozgásformák gyakorlati megvalósítására, az új kapcsolatteremtési formák felhasználására valamint a térbeli és ritmikai alapfogalmak gyakorlati alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Önálló, aktív, kreatív mozgássorok létrehozásának ösztönzése
- A testtudat fejlesztése, a központ tudatosítása, izolációja, koordinációja
- Release alapok: az ellazulás technikájának megismerése, a földön való sérülésmentes mozgás illetve a földre való érkezés sérülésmentes formáinak feltérképezése
- Imaginációs alapok: a tanult lépések, mozgássorok képzeletben történő megjelenítésének kialakítása, képzettársítások összekötése a gyakorlati mozgással
- A mozgásmemória fejlesztése
- A problémák felismertetése előre és utólag
- A tér, ritmika, dinamika az életkornak megfelelő szintű alapelemek használata
- A kölcsönösségen alapuló szociális magatartás ösztönzése

Tananyag

- Energia kiegyenlítő, összehangoló játékok
- Koncentrációt növelő játékok
- Alapmozgásformák: döntések, dőlések, esések, gurulások párban és egyénileg
- Lendített, ejtett, vezetett, tartott mozdulatok variálása, adaptálása más szabályrendszerekhez
- Térben haladás változatai, két– és háromdimenziós terek, térábrázolások megkülönböztetése
- Többszereplős térbeli képletek kialakítása, melyek megalapozzák a kompozíciókészítést
- Csoport improvizáció a tanultak felhasználásával
- 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es metrum ismerete és mozgásban való alkalmazása
- Hangok, szavak, énekhang játékos használata
- A végtag ízületek szabadságfokának megismerése a fő irányokban
- Az érzékszervek adta világ felfedezése
- A belső kép, tükörkép és a társak jelzései alapján kialakult énkép összevetése

Követelmények

- A tanuló ismerje az alapmozgás formákat.
- A tanuló legyen képes tudatosan játszani a gravitáció és a teste adta lehetőségek széles spektrumával mind egyénileg, mind kis és nagy csoportban. Legyen képes aktívan, jó helyzetfelismeréssel részt venni egy csoport improvizációban, felhasználva a ritmika és a tér új ismereteit.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az absztrakció értése, létrehozása, más kontextusba való helyezése
- A koordinációs készség fejlesztése
- A térlátás, térfelosztás, téralkotás, térforma alkotás képességének fejlesztése
- A zenei szövetek értelmezése és az azokhoz való viszony definiálása, variálása

Tananyag

- Energia összehangoló játékok
- Bemelegítő, állóképesség javító, erősítő játékos gyakorlatok
- Koncentráló képességet javító feladatok
- A csont–, izom– és szalagrendszer feltérképezése, lehetőségeinek mozgásban való kipróbálása, a tapasztalatokból mozgásfolyamok alakítása
- Térformák (kocka, mozgásgömb), egy, két- és háromdimenzionális irányok használata
- Az alap mozgásformák kötésének variációi, egyéni mozdulatsorrá való rögzítése
- Testkapcsolatok (bodyhalf, diagonális kapcsolat, fejtető–farokcsont, ülőcsont–sarokcsont, tengelyek mentén való elválasztás illetve forgatás)
- Zenei ritmusok, szerkezetek analizálása, megértése, ritmikai képletek variálása, kánon, felezés, kiegészítés
- Etűdök készítése egyénileg és kiscsoportban
- Imagináció: képzeletbeli mozgások, tárgyakra való mozdulati reflektálás
- Mozgáselemzés, stíluselemzés
- Csoportimprovizáció stílusok, irányzatok szerint

Követelmények

- A tanuló ismerje saját testének lehetőségeit és korlátait, tudatosan használja és koordinálja testrészeit. Otthonosan mozogjon a tér rendszerében, tudatosan formálja a teret maga körül, ismerje a zene alapvető alkotórészeit.
- A tanuló legyen képes egy egyszerűbb zenemű szerkezetének felismerésére, mozgásfolyamok létrehozására és rögzítésére mind egyénileg, mind párban illetve kiscsoportban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- Kísérő hangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

JAZZ–TECHNIKA

A jazz–technika a klasszikus balett, az afrikai és latin–amerikai táncok hagyományaira épülő színpadi táncforma. Jellemzői az izoláció és koordináció, az éles ritmikai és dinamikai kontrasztok, törekvés a könnyed, közérthető, expresszív előadásmódra.
Az oktatási folyamat célja, hogy a tanulók, a táncpedagógus irányításával tudatosan koordinált, plasztikus, egészséges testet fejlesszenek. A tanulók képessé válnak a művészi munkára, melyben az izolációs technika által magas szintre fejlődik koordinációs készségük és létrejön a dinamikai különbségekre épülő tudatos, harmonikus mozgás.
Az egyes évfolyamok számára összeállított tréningek a testi képességek, a fizikai erő és a koncentrációs készség fejlesztését szolgálják. A képzés során képesség szintjéről jártasság szintjére fejlesztik az izolációs technikát. Tudatosítják a testközpont használatát, a kontrakciót és release–t. A tanulók megismerik és biztonsággal alkalmazzák a jazz–technika általános és stiláris jegyeit.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes testtartás megismertetése és kialakítása, a központ helyének, valamint fontosságának megéreztetése.
- A jazz technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
- Az en dehors és a parallel lábtartás helyzetek begyakoroltatása balett és jazz karpozíciókat alkalmazva.
- Az alapgyakorlatok megismertetése, az alaptechnikai elemek alkalmazása.
- A jazz–technikára jellemző izolációs képesség kialakítása.
- A testrészek mozgáslehetőségeinek felismertetése, megtapasztalása.
- A térben való mozgás lehetőségeinek előkészítése.
- A térhasználati képesség, készség kialakítása.
- Az alap szakkifejezések megismertetése és értő alkalmazása.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználása Először földön, majd folyamatosan építkezve álló helyzetben, kapcsolódva az előző években tanultakhoz
- Erősítő és nyújtó gyakorlatok az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- Jazz karpozíciók és karvezetések
- Klasszikus balett karpozíciók I., II., III.
- Lábhelyzetek és pozícióváltások I., II., VI. pozícióban
- Port de bras szögletes karpozíciókkal
- Demi plié I., II., VI. pozícióban
- Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva folyamatos átmenetekkel
- Battement tendu parallel és en dehors lábfejgyakorlatba ágyazva
- Passé parallel és en dehors pozíciókban
- Degagé II. pozícióban parallel és en dehors pozíciókban
- Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban
- Flat back
- Developpé először földön, majd álló helyzetben
- Enveloppé először földön, majd álló helyzetben
- Grand battement először földön, majd álló helyzetben
- Izolációs gyakorlatok: a fej és váll izolálása kettő majd négy irányba a középponton mindig áthaladva
- Térbeosztás: térirányok
- Összekötő lépések:
- Chaissé, Keresztlépés (pas croisé)
- Jazzfutás csúsztatott lábbal, karral
- Ugrások:
- Két lábról–két lábra
- Két lábról–egy lábra
- Egy lábról–egy lábra

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és lábpozíciókat valamint a technika szakkifejezéseit
- A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére, a biztonságos térhasználatra, a tanult mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történő alkalmazása.
- A pozíciók és tempóváltások hangsúlyos alkalmazása.
- Az új tréning elsajátítatása, a koncentrációs idő intervallumának bővítése.
- A testrészek sokszínű mozgáslehetőségeinek kihasználása, bővülő mozgásrepertoár létrehozása.

- A forgások előkészítése alapozó forgás előkészítő gyakorlatokkal.
- A térben való elmozdulás lehetőségének bővítése a szintek és irányok kombinációja által.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználásával
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- Demi plié, battement tendu parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal
- Port de bras IV. pozíció grand plié
- Passé parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal
- Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban
- Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva karral
- Twist előkészítő második pozícióból karral
- Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban kar használattal
- Flat back. Developpé álló helyzetben
- Enveloppé álló helyzetben
- Rand battement álló helyzetben
- Izoláció: A fej és váll izolálása, egy–egy testrésszel négy irányba, ritmizálva, a középponton áthaladva és a körívek mentén
- Térbeosztás: térirányok, fönt–lent helyzetek
- Összekötő lépések irányváltásokkal:
- Féltalpon és féltalpról lassan legördülve
- Pas de bourrée
- Triplet
- Forgás előkészítő gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva
- Ugrások:
- Két lábról–két lábra
- Két lábról–egy lábra
- Egy lábról–két lábra
- Egy lábról–egy lábra

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit
- A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, az izolációs technika értő alkalmazására, a tanult mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történő alkalmazásával, hosszabb időtartalmú tréningsorok által.
- Az izolációs gyakorlatok pontos, ritmizált formában történő alkalmazása.
- Az előkészített forgáselemek készség szinten történő alkalmazása gyakorlatokba építve.

- A szintváltások, dinamikai váltások biztonságos alkalmazása helyben és térben elmozdulva. A testtudat kialakításának megalapozása.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal
- Port de bras gyakorlat
- Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
- Developpé, enveloppé
- Attitude
- Adagio
- Grand battement
- Térben elmozduló grand–battement.
- Twist
- Hinge
- Arch
- Izoláció: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alapirányokba a síkok mentén, a centrumon mindig áthaladva és ritmizálva
- Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel féltalpon, pliében és féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
- Pas de bourrée
- Croisé–ból change
- Triplet
- Pivot
- Tombé
- Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva
- Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs és kar használattal
- Két lábról – két lábra
- Két lábról – egy lábra
- Egy lábról – két lábra
- Egy lábról – egy lábra
- Egyik lábról a másik lábra

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit
- A tanuló legyen képes az izolációs technika pontos, tudatos alkalmazására a trénig során elsajátított gyakorlatokon belül. A gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásrepertoár bővítése.
- A mozgásminőség javítása és a technikára jellemző stiláris jegyek tisztázása.
- A tréning kombinatív gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- Az izolációs technika komplex formában történő alkalmazása.
- A biztos forgástechnika kialakítása a helyben és térben való elmozdulás lehetőségeinek figyelembevételével.
- A tér és idő, magasság–mélység és a dinamikai váltások biztonságos alkalmazása a kombinációkban.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal
- Port de bras gyakorlat
- Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
- Developpé, enveloppé
- Attitude
- Adagio
- Grand battement
- Térben elmozduló grand–battement
- Tilt
- Twist
- Hinge
- Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alap irányokba, a síkok mentén, a köríveken is áthaladva és ritmizálva
- Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül féltalpon, pliében
- Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
- Pas de bourrée
- Change
- Triplet
- Pivot
- Tombé
- Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva
- Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
- Két lábról – két lábra
- Két lábról – egy lábra
- Egy lábról – két lábra
- Egy lábról – egy lábra
- Egyik lábról – másik lábra

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit
- A tanuló legyen képes az jazz–technikára jellemző izolációs képesség elsajátítására, a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- A tanult technika mozgásanyagát, rendszerét, szaknyelvét és főbb stílusalkotó elemeit

A tanuló legyen képes

- Az elsajátított anyagot biztonsággal alkalmazni a jazz–technika stílusára és összetevőire jellemző előadásmód során. Testi adottságait és azokból adódó erősségeit–gyengéit elfogadni és tudatosan használni. Rendelkezzen a technika végrehajtásához szükséges izomerővel, lazasággal, gyakorlati biztonsággal és stílusosan alkalmazza a technika elemeit
- Legyen képes a tréningsor és a tananyag mozgáselemeiből építkező önálló vagy csoportos etűd, kombináció harmonikus bemutatására és színpadi formában történő előadására

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Jazz–technika

35–40 perc

A vizsga tartalma

A jazz–technika vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított gyakorlatokból, gyakorlatsorokból, térben elmozduló lépés, forgás és ugráskombinációkból és néhány perces tánckombinációból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Témakörök

- Parallel és en–dehors pozíciók
- Balett és jazz karpozíciók
- Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release
- A jazztánc által használt speciális mozgáselemek: twist, flat–back, tilt, hinge, tour, tombe, pas de bourre, chassé, pivot
- Izoláció: minimum két testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkája
- Ötféle ugrásfajta
- A jazz–tecnika által használt balett technikai elemek: plié, tendu, battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude, grand battement jeté használata a jazz tánc sajátosságainak megfelelően
- A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum 1,5 perces kombináció bemutatása

A vizsga értékelése

- A bemutatott tananyag pontos ismerete
- A gyakorlatok technikai biztonsága
- A jazz–technika sajátosságainak stílusos bemutatása

HELYI SZABÁLYOZÁS

Minősítés a jazz-technika tantárgy gyakorlati vizsgáján:

Jeles (5)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított jazz technikai gyakorlatsorokat, egymást követően a zenével összhangban pontosan bemutatja.
Az előre betanult kombinációt, amely tartalmazza a tanult mozgásanyagokat hibátlanul, magabiztosan előadja, követve a zene dinamikáját. Mozgása tudatos, a jazz-technika stílusjegyeit jól használja.

Jó (4)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított jazz technikai gyakorlatsorokban kisebb hibákat vét, a kombinációkat tudja, de nem elég magabiztos, előfordul, hogy követi a társait. Nem mindig valósul meg a zene dinamikájának követése.
A jazz-technika stílusjegyeit jól használja.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított jazz technikai gyakorlatsorokban többször hibázik.
A kombinációt felszínesen tudja, többnyire a társait követi. A mozgás és a zene illeszkedése nem mindig pontos. A jazz-technika stílusjegyeinek sajátosságait felszínesen ismeri.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított jazz technikai gyakorlatsorokban sorozatosan hibázik, a kombinációkat tanári segítséggel képes bemutatni.
A zene és a tánc többnyire nincs összhangban, a jazz-technika stílusjegyeit rosszul alkalmazza.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított jazz technikai gyakorlatsorokat, valamint a kombinációt nem sajátította el, még segítséggel sem képes a gyakorlatok megvalósítására, nem ismeri a jazz-technika stílusjegyeit, nem tudja megvalósítani a zene és a tánc összhangját.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bővítése.
- A tudatosság megélése a megértés, megérzés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.
- A jazz–technikára jellemző stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.
- A tanult mozgásanyag készség szinten történő elsajátítása.
- A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.
- A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.

- A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történő fejlesztése.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználása
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva
- Port de bras gyakorlat. Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal. Rond de jambe en l'air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal
- Developpé–enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva
- Attitude parallel és en dehors
- Grand battement parallel és en dehors pozíciókban
- Térben elmozduló grand battement
- Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l'air
- Tilt
- Twist
- Hinge
- Arche
- Balance és offbalance helyzetek
- Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
- Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül
- Féltalpon, pliében, piqué, plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
- Pas de bourrée
- Pas de bourrée en tournant
- Keresztlépés – pas croisé
- Triplet
- Pivot
- Tombé
- Soutenu
- Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban
- Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
- Két lábról – két lábra – sauté
- Két lábról – egy lábra – sissone
- Egy lábról – két lábra – assemblé
- Egy lábról – egy lábra – sauté
- Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket

- A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különböző jazz kombinációkban is
- Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid, improvizációs részt is

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bővítése.
- A tudatosság megélése a megértés, megérzés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.
- A jazz–technikára jellemző stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.
- A tanult mozgásanyag készségszinten történő elsajátítása.
- A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.
- A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.
- A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történő fejlesztése.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva
- Port de bras gyakorlat
- Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban (pliével és spirállal)
- Rond de jambe en l’air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban (pliével és spirállal)
- Developpé–enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva
- Attitude parallel és en dehors
- Grand battement parallel és en dehors pozíciókban
- Térben elmozduló grand battement
- Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l’air
- Tilt
- Twist
- Hinge
- Arch
- Balance és offbalance helyzetek
- Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
- Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül

- Féltalpon, pliében, piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
- Pas de bourrée
- Pas de bourrée en tournant
- Keresztlépés – as croisé
- Triple
- Pivot
- Tombé
- Soutenu
- Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban
- Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
- Két lábról – két lábra – sauté
- Két lábról – egy lábra – sissone
- Egy lábról – két lábra – assemblé
- Egy lábról – egy lábra – sauté
- Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket
- A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különböző jazz kombinációkban is
- Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bővítése és tovább mélyítése.
- A meglévő mozgásanyag ismeret szintjén történő elsajátítása.
- A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
- A jazz–technikára jellemző izolációs–, forgás– és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése.
- A szimmetrikus izolált mozgásformák mellett az aszimmetrikus izolált mozgás fejlesztése.
- A tudatosság, a dinamikus mozgásminőség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetőségére építve
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállított komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az előző évek teljes lépésanyagát

- Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemző törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra
- Az ok–okozati összefüggések megértetése, a dinamikai váltások alkalmazása
- Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
- Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül
- Féltalpon, pliében
- Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
- Pas de bourrée
- Pas de bourrée en tournant
- Keresztlépés – pas croisé
- Triplet
- Pivot
- Tombé
- Soutenu
- Glissade
- Pas couru
- Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal. Összetett forgás gyakorlatok kombinálva grand battement–nal vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással
- Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
- A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi
- Két lábról – két lábra – sauté
- Két lábról – egy lábra – sissone
- Egy lábról – két lábra – assemblé
- Egy lábról – egy lábra – sauté
- Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket
- A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelő előadásmódra a különböző jazz kombinációkban is
- Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bővítése és tovább mélyítése.
- A meglévő mozgásanyag jártasság szintjén történő elsajátítása.

- A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
- A jazz–technikára jellemző izolációs–, forgás– és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése, az aszimmetrikus izolált mozgás, a tudatosság, a dinamikus mozgásminőség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása.

Tananyag

- Bemelegítő gyakorlatsor, az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetőségére építve
- Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
- Középgyakorlatok:
- A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállított komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az előző évek teljes lépésanyagát
- Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemző törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra
- Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
- Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül
- Féltalpon, pliében
- Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
- Pas de bourrée
- Pas de bourrée en tournant
- Keresztlépés – pas croisé
- Triplet
- Pivot
- Tombé
- Soutenu
- Glissade
- Pas couru
- Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva
- A stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal Összetett forgásgyakorlatok kombinálva grand battement–nal, vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással
- Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
- A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi egyszerű akrobatikus elemekkel kombinálva
- Két lábról – két lábra – sauté
- Két lábról – egy lábra – sissone
- Egy lábról – két lábra – assemblé
- Egy lábról – egy lábra – sauté
- Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Követelmények

- A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket

- A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelő előadásmódra a különböző jazz kombinációkban is
- Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje és alkalmazza biztonsággal

A tanult technika mozgásanyagát, szaknyelvét, kifejezési formáit, stiláris jegyeit. Ismerje a zene és a tánc összhangját segítő és kifejező ritmikai váltásokat: gyorsítások, lassítások, folyamatok, megállítások. A tanuló ismerje és folyamatosan fejlessze testi adottságait és ellensúlyozza azokból adódó hátrányait. Ismerje a technika táncosokra vonatkozó módszertanát, lássa és alkalmazza az ok–okozati összefüggéseket, valamint ennek ismeretében legyen képes az önfejlesztésre

A tanuló legyen képes

A magas szintű igényes technikai kivitelezésre, rendelkezzen a táncművészethez szükséges munkamorállal, a technika végrehajtásához szükséges izomerővel és lazasággal. Biztonsággal tudja bemutatni az elsajátított anyagot, miközben a stiláris sajátosságait alkalmazza. Legyen képes belső motíváltságú, tudatos munkavégzésre, a harmonikus, esztétikus mozgásra. A technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos etűdök, bonyolult kombinációk, koreográfiák előadására. Legyen képes felvállalni jó teljesítményét és hibáit, alkotóként beépülni a művészi alkotófolyamatba, miközben vállalja félelmeit, érzéseit, érzeteit

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Jazz–technika

35–40 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a szaktanár által összeállított és meghirdetett témakörökből áll, melynek ismeretéről a tanulók egyénileg, párosan vagy csoportos formában adnak számot

Témakörök

- Parallel és en–dehors pozíciók
- Balett és jazz karpozíciók
- Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release használata
- A jazz–technika által használt speciális mozgáselemek: twist, flat back, tilt, hinge, tours, tombe, pas de bourré, chassé, pivot
- A testsúlyáthelyezések különböző formái
- Izoláció minimum három testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkájával

- Forgások helyben és térben elmozdulva
- Térben elmozduló gyakorlat szintváltásokkal és irányváltásokkal
- Ötféle ugrásfajta
- A jazz–technika által használt balett technikai elemek – plié, tendu battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude, grand battement jeté – használata a jazz–technika sajátosságainak megfelelően
- A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum három 1,5 perces kombináció bemutatása, melyek tartalmaznak rövid improvizációs részt is

A vizsga értékelése

- A bemutatott tananyag pontos ismerete
- A gyakorlatok tudatos alkalmazása
- A jazz–technika sajátosságainak bemutatása
- A művészi előadásmód

Értékelés, osztályozás a jazz- technika záróvizsga gyakorlati vizsgáján

Jeles (5)
Az a tanuló, aki a tanult tananyagot pontosan bemutatja. Tudja a bázis, közép, kis allegrók, a diagonál haladó gyakorlatokat. A gyakorlatsorokból álló kombinációt hibátlanul bemutatja.
A zene és a tánc összhangja megvalósul. Ismeri és magabiztosan használj a jazz-technika sajátosságait, stílusjegyeit.

Jó (4)
Az a tanuló, aki a tanult tananyagban kisebb hibákat vét, a sorrendet nem tartja be, így zeneileg elcsúszik, de tanári segítség nélkül visszatalál, segítséget nem igényel.
Ismeri a kombinációt és a jazz-technika stílusjegyeit jól alkalmazza.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki a tanult tananyag bemutatása során nagyobb hibát vét, pontatlan, a zene és a tánc egysége nem mindig valósul meg.
A jazz-technika stílusjegyeit nem tudja folyamatosan alkalmazni, ismeretei hiányosak, tanári segítséget igényel.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki csak tanári segítséggel képes a gyakorlatsorokat és a kombinációt bemutatni, a zene és a tánc illeszkedése esetleges, a jazz-technika stílusjegyeit kevésbé tudja alkalmazni.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki tanári segítséggel sem tudja a gyakorlatsorokat és a kombinációt bemutatni, nem sajátította el a jazz-technika tananyagát, nem ismeri a tánc sajátosságait, stílusjegyeit.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- Kísérő hangszerek, elektronikus hanglejátszó eszközök az iskola helyi tanterve szerint
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- Kézi dob és dobverő

LIMÓN–TECHNIKA

A Limón–technika lendítésekre, excentrikus forgásokra, a repülést, a szabadság érzetét keltő mozgásokra épül, melyben a test folyamatos zuhanásban és emelkedésben tartózkodik. A hangsúlyt a folyamatosságra és az energia átalakulására, újrafelhasználhatóságára helyezi. A technika egyszerre igényli a fizikai erőt, a kontrollált, összeszedett (koordinált) mozgást, a gravitációnak való ellenállást és engedést, valamint a könnyedséget és a kifinomult érzékenységet

A tantárgy oktatásának **célja**, hogy a tanulók megismerjék a Limón–technika alapjait képező és a többi modern tánctechnikától eltérő alapmozgás elveket tapasztalás útján és az alapelveket képesek legyenek alkalmazni egyszerű ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben. A Limón–technika nyelvezetének elsajátítása. A test tudatos használata és finom, érzékeny koordinációjának fejlesztése

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alaptartás, testtartás megismertetése és kialakítása.
- A Limón–technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
- A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test izolált mozgásai közben.
- A gravitáció használatának elősegítése.
- A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
- A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
- A Limón–technika nyelvezetének megismertetése.

Tananyag

- Talajon fekvésben végzett gyakorlatok:
- A gerinc izolált mozgásai
- Légző gyakorlatok
- Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgáslehetőségeinek feltárása és elsajátítása
- Ülésben végzett gyakorlatok:
- Folyamatos gerincgördülések előre, oldalra, véghelyzetben kitartással, elnyújtással
- Gurulások, kar támasz helyzetekkel
- Láb pozíciók (előkészítő, első, második pozíció) elsajátítása
- Fej, kar, láb izolációs mozgáslehetőségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával
- A gerincoszlop szakaszainak egymást követő mozgatása folyamatos gördülések által először előre, majd oldalirányban is
- Fej, kar, láb izolált zuhanások a gravitáció használatával
- Gerincgördülések, vezetések különböző lábpozíciókban végrehajtva
- Talajon végzett haladó gyakorlatok
- A karok súlyátvevő szerepének megismerése
- A végtagmozgások és a törzs lendületének felhasználása
- A testközpont ereje lendületekben

- Folyamatos gurulások fekvésben, ülőhelyzetekben
- Ülésből fekvésbe érkezések lendületekkel
- Kéz és lábtámasz helyzetek
- Álló középgyakorlatok
- Alaptartás helyzete
- Kar, törzs és láb alap pozíciók
- Kar és láb izolált mozgásai
- Plié, parallel és en dehors pozíciókban függőleges nyugalomban lévő törzs munkával
- Plié, parallel és en dehors pozíciókban gerincgördítéssel, karlendítéssel, majd törzs– és karlendítéssel
- A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
- Törzsnyújtás, zuhanások, suspention
- Lábfő, boka, ízületek artikulációi
- Diagonális–haladó gyakorlatok
- Testsúlyáthelyezés siklásba, a testközpont folyamatos mozgása
- Kis ugrások előrehaladással, egy lábról egy lábra és egy lábról két lábra érkezéssel, parallel és en dehors pozíciókban

Követelmények

- A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs egyszerűbb koordinációját, a gravitáció mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait
- A tanuló legyen képes az adott gyakorlatok, rövid kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára és a tanult mozgásanyagból összeállított rövid etűd bemutatására

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alaptartás, testtartás tudatos használatának fejlesztése.
- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásszótár és mozgásminőségek bővítése.
- A Limón–technika gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test összetett mozgásai közben.
- A gravitáció használatának vizsgálata.
- A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
- A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
- A technikára jellemző összetett mozgássorok biztonságos alkalmazása rövid etűdökben.
- A Limón–technikára jellemző előadásmód kialakításának elősegítése.

Tananyag

- Talajon fekvésben végzett gyakorlatok
- A gerinc izolált mozgásai
- Légző gyakorlatok végtag és törzsmozgásokkal koordinálva
- Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése

- Mellkas emelés fekvőhelyzetből vállig, fejtetőig, majd ülésig
- Ülésben végzett gyakorlatok
- Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése
- A különböző alap láb és karpozíciók összekötve a gerinc szakaszainak egymást követő mozgatásával (rugózás, gördülés és visszaépítés) előre, oldalirányban, spirális helyzetekben
- Törzszuhanások előre és oldalirányokba
- Talajon végzett haladó gyakorlatok
- Gurulások központ és végtagindítással, lendületekkel
- Ülésből, középhelyzetekből fekvésbe érkezések lendületekkel, esésekkel
- Kéz és lábtámasz helyzetekben kitartások majd zuhanások
- Álló középgyakorlatok
- Kar, törzs és láb alap pozícióik és rotációs gyakorlatok
- Kar és láb izolált mozgásai a technika stílus jegyeinek alapján (ujjak, kézfej mozgása)
- A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve
- Törzsnyújtás, zuhanások és körkörös irányok különböző lábpozíciókban
- Plié és relevé gyakorlatok parallel és en dehors pozíciókban
- Egyszerű tendu gyakorlatok, kar– és törzslendítéssel, ejtéssel koordináltan
- Láblendítések, lengetések, karmozgással összekötve
- Egyszerű támadások különböző térirányokba
- Támadások karejtéssel
- Diagonális–haladó gyakorlatok
- Siklás előre, oldalra, hátra haladással, kar– és törzsmozgásokkal koordinálva, fordulattal
- Siklás tempóváltással, kis ugrásokkal
- Kis ugrások előrehaladással, ritmikai változtatásokkal
- Láblengetések előrehaladással
- Egyik lábról a másikra történő átugrások
- Etűdökkel, rövid koreográfiák
- Egyszerű talajon végzett etűdök támaszhelyzetekkel, lendületekkel
- Etűdök álló helyzetben, térbeli elmozdulás nélkül és haladással
- Rövid koreográfia dinamikai váltásokkal, nehezebb zenei beosztásban

Követelmények

- A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs összetett koordinációját és variációs lehetőségeit, a gravitáció, mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a tér használatát, a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait
- A tanuló legyen képes összetett gyakorlatok, hosszabb kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára, a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére a kombinációkban, valamint rövid koreográfia meggyőző előadására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- A Limón–technika alapjait képező és a többi moderntánc–technikáktól eltérő alapmozgás elveket,

- a technika jellemző gyakorlatait és térhasználatát

A tanuló legyen képes

- Finom, koordinált mozgásra, a megfelelő súlyhasználatra és a gravitáció érzékelésére, az alapelvek megfelelő alkalmazására ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben.
- Legyen képes a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére kombinációkban, és rövid koreográfia meggyőző előadására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgyai és időtartamuk:

Limón–technika

Csoportban 30–40 perc

A vizsga tartalma:

- A Limón–technika vizsga anyaga a szaktanár által összeállított, talajon, állásban és haladással végzett egyszerű majd összetett gyakorlatokból álló tréning sor, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be. 2–3 perces etűd kis csoportokban történő bemutatása

A vizsga értékelése

A vizsga értékelésének szempontjai:

- A bemutatott tananyag ismeretének minősége, a technika dinamikai változatosságának megjelenési szintje
- A gyakorlatok technikai végrehajtásának biztonsága
- A Limón–technika stílusának megfelelő előadásmód minősége

Minősítés a Limón-technika tantárgy gyakorlati vizsgáján:

Jeles (5)

Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított Limón-technikai gyakorlatsorokat, egymást követően, a zenével összhangban pontosan bemutatja.

Az előre betanult kombinációt, amely tartalmazza a tanult mozgásanyagokat hibátlanul, magabiztosan előadja, követve a zene dinamikáját. Mozgása, térhasználata, gravitáció-, súly- és energiahasználata tudatos, a Limón-technika stílusjegyeit jól használja.

Jó (4)

Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított Limón-technikai gyakorlatsorokban kisebb hibákat vét, a kombinációkat tudja, de nem elég magabiztos, előfordul, hogy követi a társait. Nem mindig valósul meg a zene dinamikájának követése. Térhasználata, gravitáció-, súly- és energiahasználata többnyire tudatos.

A Limón-technika stílusjegyeit jól használja.

Közepes (3)

Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított Limón-technikai gyakorlatsorokban többször hibázik.
A kombinációt felszínesen tudja, többnyire a társait követi. A mozgás és a zene illeszkedése nem mindig pontos. Térhasználata, gravitáció-, súly- és energiahasználata pontatlan. A Limón-technika stílusjegyeinek sajátosságait felszínesen ismeri.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított Limón-technikai gyakorlatsorokban sorozatosan hibázik, a kombinációkat tanári segítséggel képes bemutatni. Térhasználata, gravitáció-, súly- és energiahasználata
A zene és a tánc többnyire nincs összhangban, a Limón-technika stílusjegyeit, a tér-, gravitáció-, súly- és energiahasználatokat rosszul alkalmazza.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított Limón-technikai gyakorlatsorokat, valamint a kombinációt nem sajátította el, még segítséggel sem képes a gyakorlatok megvalósítására, nem ismeri a Limón-technika stílusjegyeit. A technikára jellemző térhasználat, gravitáció-, súly- és energiahasználat elsajátítására képtelen. Nem tudja megvalósítani a zene és a tánc összhangját.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- Kísérő hangszerek.
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal.
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor.

TÁNCTÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése
- A táncműfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése

Tananyag

- A mozgás fogalma: életfunkciós mozgások, közhasználatú táncok, művészi mozgás, a művészi mozgás nyelvezete
- Az őskor táncélete: ábrázoló táncok, szertartás táncok
- Az ókor táncéletének bemutatás 2–3 kultúra (egyiptomi, indiai, japán, görög) alapján
- A középkor társadalmának, táncéletének bemutatása
- A reneszánsz kialakulása Európában, hatása a művészetek fejlődésére, a reneszánsz táncmesterek, a balett gyökerei
- A barokk kor általános jellemzői és az udvari balett kialakulása
- Noverre és a cselekményes balett
- A romantika alapelvei, a kor jelentős prímabalerinái (Marie Taglioni, Fanny Elssler) koreográfusai, (Jules Perrot, Filippo Taglioni) kiemelkedő művek

Követelmények

- A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
- A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése.
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.
- A táncműfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése.

Tananyag

- Az orosz táncélet kialakulása és a romantika továbbélése Kelet–Európában
- Marius Petipa munkássága
- Jelentős orosz művészegyüttesek: Gyagilev–balett
- Az amerikai moderntánc kialakulása és hatása az európai tánckultúrára
- Lábán Rudolf újításai a német expresszionizmus művészetében
- A magyar mozdulatművészet kialakulása, jelentős képviselők munkássága
- Jelentős táncműhelyek (Szeged, Pécs, Győr) munkássága, alkotóik, jelentősebb műveik

Követelmények

- A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi táncművészet fontos fordulópontjait, a magyar táncélet legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket
- A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- Az egyes stílusirányzatok táncos mozgásnyelvét, mozdulatkincsét
- Az egyes korszakok, irányzatok legkiemelkedőbb alkotóit, műveit

A tanuló legyen képes

- A fenti ismereteit a tánctanulás, az alkotás, a szabad tánc, a műélvezet helyzeteiben alkalmazni, tudását a kapcsolatteremtés, a kifejező mozgás szolgálatába állítani
- Gondolatait megfelelő szókinccsel szabatosan elmondani

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli részekből áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet

30–40 perces írásbeli
5–8 perces egyéni beszélgetés

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást illetve értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

- Az őskor táncművészete
- A középkor jellemző táncformái
- A reneszánsz és barokk kor táncélete
- A romantika
- A reformkor táncélete
- A XX. század táncélete
- Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

- A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
- Az összefüggések ismerete
- A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

HELYI SZABÁLYOK

Az írásbeli vizsgán a kötelező elméleti tantárgy a tánctörténet anyagából tesztet töltenek ki a tanulók.
A tesztet úgy kell összeállítani, hogy az feleletválasztós és kifejtős kérdéseket tartalmazzon.

Értékelés osztályozás a tánctörténet tantárgy írásbeli vizsgáján:

Jeles (5)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 85 %-100% közötti
Jó (4)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 66%-84% közötti
Közepes (3)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 41 %-65% közötti
Elégséges (2)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 26 %-40 % közötti
Elégtelen (1)
Az a tanuló, akinek a teszt eredménye 0 %-25 % közötti

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:

- Videólejátszó vagy DVD–lejátszó
- Televízió
- Magnetofon
- Diavetítő
- CD–lejátszó
- Videokazetták (archív felvételek, a tánc összes műfaját tartalmazó videokazettán)
- Diasorozat (történelmi korok szerint, archív felvételeket tartalmazó sorozat)
- Kézi könyvtár (tánctörténeti kötetek, kiadványok, újságok)
- Hangtár – CD, magnókazetta (tánctörténethez kapcsolódó zenei anyagok)

KONTAKT IMPROVIZÁCIÓ

A kontakt improvizáció spontán fizikai dialógusok sora, amelyek a mozdulatlanságtól az erőteljes, energikus mozdulatokig terjednek. A tánc a két mozgásban lévő test közötti kommunikáción alapul, valamint a táncosok mozgását irányító fizikai törvényekhez való közös viszonyulásukon, úgymint a gravitáció, a lendület, a tehetetlenség, a súrlódás.
Ahhoz, hogy ezeket az élményeket átélhessük, a test megtanulja az izom többlet–feszültségeit felszabadítani és a mozgás természetes folyamának teret engedni egy bizonyos minőségű akaratlagosság elhagyásával. A gyakorlatok tartalmazzák a gurulást, esést, a fejjel lefelé levést, a

fizikai kapcsolat pontjának követését, a súly megtámasztását és átadását. A mozgásanyag a befelé figyelést és a mozgás folyamata iránti nyitottságot tükrözi. A mozdulatok forrása az a kreatív mozgatóerő, amit az egyensúlyi helyzetekből való kibillenés, a dezorientáltság idéz elő. Általános a duett–forma, de többen is táncolhatják egyszerre. A kontakt improvizáció eltér a többi tánctechnikától, célja a spontán kialakult helyzetekre adott egyedi válasz megtalálásának támogatása

A kontakt improvizáció célja, hogy a tanuló megismerje és megtapasztalja e táncforma technikai elemeit és tanulmányozza az érintésből adódó információk fogadását és adását, megfigyelje a test reflexeinek működését. Célja az egyéni mozgásszótár, az improvizációs készség, az érintés nélkül és érintésen keresztül történő kommunikáció, a figyelem, a váratlan helyzetek megoldási képességének, a belső mozgások érzékelésének fejlesztése. A kreatív kompozíciós készség fejlesztése. A tanuló a különböző területekről jövő információk megszerzésével képes lesz testének tudatosabb használatára, az improvizációkban mozgásainak, reflexeinek és döntéseinek megfigyelésére. A technikai elemek gyakorlásával „izom emlékezet" alakul ki, amely emlékezet képessé teszi a tanulót testének leggazdaságosabb és legmegfelelőbb használatára

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelem fenntartásának, a tanuló testismeretének, a mozgás gömbszerű térérzékelésének, improvizációs készségének, verbális és non verbális kommunikációjának és kreativitásának fejlesztése.
- A belső történések megfigyeltetésének képességfejlesztése.
- A puha izomtónusú és a gördülékeny talajra érkezés kialakítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- A saját test megtapasztalásának ösztönzése a társ viszonylatában.
- Duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés megfelelő használatának kialakítása.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások az adott pillanatban megfelelő kiválasztásának fejlesztése.
- Az érzékszervek differenciált használatának fejlesztésével a figyelem belső irányításának elsajátítása.
- Csoportos játékokon keresztül a kapcsolatteremtés fejlesztése, a felszabadult mozgás ösztönzése, a figyelem megosztásának elősegítése és a váratlan helyzetekre való felkészülés vizsgálata.
- Az átélt fizikális élmény verbális megfogalmazásának elősegítése, ösztönzése.

Tananyag

Egyéni mozgásfelfedező feladatok

- Mozgások különböző testrészek indításával
- A testközpont, mint motor felfedezése
- A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont
- A gerinc mozgásaink megismerése, mozgások alacsony, közép és magas szinteken
- Tér, idő, dinamikai játékok

Test tudatossági feladatok

- Az elengedés és feszítés állapotai
- A különböző izomtónusok használata
- Aktív/passzív szerepek
- Információ adása és vétele érintéssel
- Az érintés minőségei
- Nyak, váll–kar, csípő–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
- Ízületek izolálása végtagmozgatással
- Végtagok súlyérzékelése aktív, passzív szerepekkel
- A légzés megfigyelése, a légző mozgás szabadsága
- Gyakorlatok képek használatával: olvadás, gyökerezés/ellebegés

A talajon végzett gyakorlatok

- Gurulások különböző testrészek indításával (medence, kézfej, lábfej, fej, spirál, banán, vállon át előre/hátra)
- Tolások, kúszások, mászások, gördülés
- Támaszok. Fekvésben végrehajtott partner munkák

A partner munka

- Súlyérzékelési feladatok talajon, aktív/passzív szerepek
- Egyszerű figyelemirányító gyakorlatok
- Vezető/követő szerep feladatok
- Impulzusadással improvizációba vezetés

A táncforma alaptechnikai elemei

- Gurulások: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel
- Dőlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban; párban – talajra vitel nélkül; csoportban
- Csúszások: egyénileg – talajon, falon; párban – társon: fekvő–, közép– és álló helyzetekben
- Mászások: egyénileg (kéz és lábtámaszok); párban társon: fekvő–, közép– és álló helyzetekben
- Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben
- Húzások: párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben
- A kontakt „gördülő pontja”: Egyénileg talajon, labdával, falnál, párban állásban (csak karok és a hát használatával)
- Emelések: test központra
- Statikus helyzetekben, földre vitellel
- Ugrások, elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása (álló– és támaszhelyzetekbe); párban – medence és válltámasszal, központra érkezések
- Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással
- Fejjel lefelé történő dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások
- Asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
- Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezető/követő szerep feladatok
- Vezetett és szabad improvizációk
- Egyéni, páros improvizációk
- Páros gyakorlatokból felfedező improvizációk
- Fej–fej, hát–hát, tenyér–tenyér, talp–talp érintéssel
- Strukturált improvizáció

Az érzékeléses feladatok

- Csukott szemes bizalmi feladatok: vezető/követő szerepek
- Periférikus látás megfigyelése
- Tapintás, hallás, nyomásérzékelés

Csoportos játékok

- Térjátékok
- Dinamikai játékok
- Ügyességi játékok
- Figyelemvezetéses játékok, labdával, tapssal

Visszajelzés és verbalitás

- Adott faladat vagy improvizáció utáni visszajelzés
- Óra végi megosztás
- Párban vagy csoportban
- A tanár vezetésével vagy anélkül

Követelmények

- A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés különböző minőségeit
- A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelemfenntartás képességének, testismeretnek, a mozgásszótárnak, a gömbszerű térérzékelésnek, a döntéshozatali képességnek, a kreativitásnak, az improvizációs készségnek, a verbális és nonverbális kommunikációnak a fejlesztése.
- Az elengedés/engedés érzet további fejlesztése, differenciálása, finomítása.
- Az izomtónus differenciált használatának fejlesztése, a figyelem hosszabb időn át való fenntartásának kialakítása.
- A gravitáció testre gyakorolt hatásának megismertetése, használatának megtapasztalása.
- A biztonságos súlyadás/átvétel kialakítása.
- Magasabb helyekről (lendületekből) a puha izomtónusú és gördülékeny talajra érkezés elsajátítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- Szóló, duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés és a dezorientáció használatának további fejlesztése.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások kiválasztásának fejlesztése az adott pillanatnak megfelelően.
- A döntési képesség fejlesztése.
- Az érzékszervek differenciált használatának további fejlesztése, a figyelem belső irányításának tudatosítása.
- A verbális kifejezés fejlesztése véleményformálás nélkül.

Tananyag

Egyéni mozgásfelfedező feladatok

- Mozgások különböző testrészek indításával

- Belső és külső tereket felfedező táncok
- A testközpont, mint motor használata
- A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont
- A testközpont és a periféria kapcsolata
- A gerinc mozgásaink felfedezése kéztámasz helyzetekben, átjárhatóság az alacsony, közép és magas szinteken történő mozgások között
- Tér, idő, dinamikai játékok

Test tudatossági munka

- Az előző év anyagának ismétlése
- Nyak, váll–kar, csípő–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére
- Végtagok súlyérzékelése, passzív szerepből aktívvá válás
- Ízületek szabad mozgásai végtagmozgatással
- Gyakorlatok képek használatával: fejfonál, hálók, természeti képek
- Autentikus mozgás, a partner tanúja a csukott szemmel mozgó társ táncának

A talajon végzett gyakorlatok

- Gurulások: ismétlések különböző testrészek indításával
- Tolások, kúszások, mászások, gördülések: ismétlések és a mozgások kombinálása, improvizációba vezetése
- Támaszok, gyors és dinamikus átmenetek
- Fekvésben végrehajtott partner munkák

Partner munka

- Súlyérzékelési feladatok középhelyzetekben
- Összetett figyelemirányító gyakorlatok
- Vezető/követő szerepek váltakozása, majd egybeolvadása
- Impulzusadás, ellenállás, kiegészítés, hozzáadás, ellensúlyozás

Technikai elemek

- Gurulások: ismétlések: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel, érintő kísérettel, ellenállással
- Dőlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban, haladással; párban – talajra vitel nélkül és talajra vitellel, hármas csoportokban, minden irányba, 6 fős csoportban, emelésekbe, elkapásokba, improvizációval
- Csúszások: párban – társon: fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, a társ követésével, földre vitellel, súlyadással befejezve
- Mászások: egyénileg – kéz és láb támaszok, párban – társon: fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, csoportban, földre vitellel
- Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben; párban fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben
- Húzások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben, csoportban, eltérő dinamikai végrehajtások
- A kontakt „gördülő pontja”: egyénileg talajon, párban állásban az egész testfelület használatával, szintváltásokkal
- Emelések: testközpontra, felgurítások statikus és dinamikus helyzetekben, dőlésből hátra vételek támaszba érkezéssel

- Ugrások és elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása álló– és támasz helyzetekbe, gurulásban, párban – előre, oldalra, hátra ugrások – medence támasszal, központra érkezéssel, statikus és dinamikus helyzetekben
- Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással, kipörgetéssel, dinamikus helyzetben forgással
- Fejjel lefelé történő dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások, asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át
- Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezető/követő szerep feladatok

Vezetett és szabad improvizációk

- Egyéni, páros és csoportos improvizációk
- Páros és kis csoportos gyakorlatokból felfedező improvizációk
- Strukturált improvizáció
- Improvizáció képekkel
- A tanár vezetésével vagy anélkül

Érzékeléses feladatok

- Csukott szemes bizalmi feladatok: vezető/követő szerepek
- A periférikus látás használata
- A látás, nézés mozgásirányító szerepe
- Tapintás, hallás, nyomásérzékelés, energia, erő, inercia

Csoportos játékok

- Térjátékok
- Dinamikai játékok
- Páros és csoportos szerepjátékok
- Figyelemvezetéses játékok labdával

Visszajelzés és verbalitás

- Adott faladat vagy improvizáció után
- Óra végén
- Párban
- Csoportban
- Tanári vezetéssel vagy tanári vezetés nélkül

Követelmények

- A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés mélységeit és azok információtartalmát, a tér gömbszerű használatát, a döntéshozáshoz szükséges fizikális készenléti állapotot
- A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, az érintésen keresztül kommunikálni, engedni a táncot történni, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a kontakt improvizáció mozgásnyelvét, alap technikai elemeit, a puha izomtónus használatát, a súly, az érintés, a környezettel és partnerekkel kialakított kontaktus törvényszerűségeit.
- A tanuló legyen képes a technikai ismereteit a szabad táncban (duett, trió) előhívni és alkalmazni, döntést hozni és kreatívan megoldani a váratlan helyzeteket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgyai és időtartamuk:

Kontakt improvizáció, csoportban 40–50 perc

A vizsga tartalma:

- A szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai alapgyakorlatok csoportos bemutatása tantermi körülmények között.
- Improvizációs feladatok bemutatása szóló és duett formákban.
- 3–4 perces adott szabályokon alapuló és/vagy szabad kontakt improvizáció duett bemutatása tantermi körülmények között.

A vizsga értékelése

- A Kontakt improvizáció elveinek és alaptechnikáinak gyakorlati ismerete – mértéke, mennyisége és minősége.
- A tananyag által szerzett ismeretek alkalmazásának minősége.

Minősítés a kontaktimprovizációs-technika tantárgy gyakorlati vizsgáján:

Jeles (5)

Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai gyakorlatsorokat, egymást követően a zenével összhangban pontosan bemutatja.

Az előre betanult kombinációt, amely tartalmazza a tanult mozgásanyagokat hibátlanul, magabiztosan előadja, követve a zene dinamikáját. Mozgása tudatos, duettben a partnerével maximálisan együttműködik, a testsúly-áthelyezéseket jól használja. A tudatos test- és izomhasználat mozgásában megjelenik. A váratlan helyzeteket kreatívan oldja meg a szabad tánc során.

Jó (4)

Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai gyakorlatsorokban kisebb hibákat vét, a kombinációkat tudja, de nem elég magabiztos, előfordul, hogy követi a társait. Nem mindig valósul meg a zene dinamikájának követése.

Duettben a partnerével jól együttműködik. A tudatos test- és izomhasználat mozgásában többször megjelenik. A szabad tánc során kreatív.

Közepes (3)

Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai gyakorlatsorokban többször hibázik.
A kombinációt felszínesen tudja, többnyire a társait követi. A mozgás és a zene illeszkedése nem mindig pontos. A kontakt improvizáció technika stílusjegyeinek sajátosságait felszínesen ismeri, duettben partneréve nem túl együttműködő. A tudatos test- és izomhasználat mozgásában ritkán jelenik meg.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai gyakorlatsorokban sorozatosan hibázik, a kombinációkat tanári segítséggel képes bemutatni.
A zene és a tánc többnyire nincs összhangban, a kontakt improvizáció technika stílusjegyeit rosszul alkalmazza, duettben a partnerére nem figyel. A tudatos test- és izomhasználat mozgásában nem jelenik meg. A szabad tánc során a váratlan helyzeteket nem tudja megoldani.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki a szaktanár által összeállított kontakt improvizáció technikai gyakorlatsorokat, valamint a kombinációt nem sajátította el, még segítséggel sem képes a gyakorlatok megvalósítására, nem ismeri a kontakt improvizáció technika stílusjegyeit, nem tudja megvalósítani a zene és a tánc összhangját, duettben képtelen együttműködni partnerével. A tudatos test- és izomhasználat mozgásában nem jelenik meg. A szabad tánc során a váratlan helyzeteket nem tudja megoldani.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

- Kísérő hangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

LÁBÁN–TECHNIKA

A Lábán–technika – korábbi elterjedt nevén „Európai modern” technika – Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül. Nem stílus, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülő, mindig az adott pedagógus, adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlat és mozdulatsora. Célja a táncművészet tudatos táncolás útján történő továbbfejlesztése, a tér– és az erőtan adott évi követelményeinek elsajátítása, tudatos használata és verbalizálása.

A helyi tanterv és a pedagógus szabadsága az oktatási forma meghatározása, mely lehet másolás alapú, melyben rögzített gyakorlatsorok rendszeres ismétlése történik, improvizáció alapú, ahol a tér és erő princípiumok határozzák meg az improvizáció gyakorlatokat és vegyes típusú, amely a fent említett két forma elegye. Amennyiben a tanulók alkalmasak rá, kompozíciós feladatokat is tartalmazhat az óra.
Aktív erő–befektetésű mozgások, melyekben mind a könnyű mind az erős erőfajta megjelenik; passzív erő–befektetésű mozgások, melyekben mind a gyenge mind a nehéz erőfajta megjelenik

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc alkotóelemeinek Lábán által rendszerezett, megfelelő szintű megismerése és tudatosítása, kiegészítve, megerősítve a tanszak más évfolyamain megismert tánctechnikák megértését
- A testtel és az idővel, mint táncalkotó elemekkel kapcsolatos ismereteket bővítése
- Testtudat, ritmus/idő érzék
- A mozgáslehetőség bővítése, az időben – mint mértékegységben – történő gondolkodás kialakítása
- A tempó különbségek megtapasztalásának elősegítése

Tananyag

- A tér alsó szintjén végzett gyakorlatok:
- A központból, perifériából (lábujj, kézujj, fejtető), és midlimb–ből (könyök, térd) indított mozdulatok; bodyhalf: (testfél) – jobb–bal oldal, alsó–felső test tudatos, totális használata; diagonális kapcsolat tudatosítása; egyéb, a csoport igényeinek megfelelő testkapcsolat felhasználása
- A tér középső szintjén végzett gyakorlatok:
- Izolációs gyakorlatok – lábfej, lábujjak, térd, csípő, felsőtest, fej, kar, kézujjak, alsó test: sarok–ülőcsont kapcsolat variációi a gravitáció, mint nehezítő tényező bevonásával; felsőtest: fejtető, farkcsont kapcsolatának mozdulatokban való feltérképezése; felsőtest: hát–kézujjak kapcsolatának megtartása különböző kar és testhelyzetekben
- Koordinációt fejlesztő gyakorlatok: bodyhalf (testfél), diagonális kapcsolatok felhasználásával
- A gyakorlatok folyamatos nehezítése, a térben való haladás fokozatos bevezetése
- A tér felső szintjén végzett gyakorlatok:
- Testkapcsolatok, koordinációk és izolációk alkalmazása; ugrások; emelések
- Az idő, mint variációs elem:
- A gyakorlatok metruma 2/4, 3/4, 4/4, 5/4 illetve ettől eltérő szabályszerű illetve szabálytalan beosztású is lehet
- Az improvizáció, mint módszer használata
- Mint egy–egy rögzített gyakorlatsor variációja

<u>Verbalitásfejlesztés:</u>

- A tanulók fizikai síkon megélt tapasztalatainak szavakba öntése: egyénileg, csoportos megbeszélés során, írásos formában

Követelmények

- A tanuló ismerje a Lábán Rudolf által meghatározott testkapcsolatokat, mozdulatindítási lehetőségeket, a ritmikai előjegyzések gyakorlati megkülönböztetését, használatát, a különböző tempókat
- A tanuló legyen képes a különböző testrészek tudatos izolációjára, totális mozgásra, az izolált testrészek tudatos koordinációjára, ritmus képletek mozgásban való pontos visszaadására, metrum–tartásra

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A térismeret rendszerezése, az erőhasználat, mint táncalkotó elem tudatosítása
- A testtudat, ritmus/idő érzék, tértudat fejlesztése
- A saját testen kívüli világ rendszerezése
- Önmagára, kis és nagycsoportra való figyelés; izomkontroll, optimális izomhasználat; koncentrációs készség fejlesztése

Tananyag

A 27 térirány Lábán Rudolf meghatározása szerint:

- 6 egy dimenzionális irány: mély, magas, jobb, bal, előre, hátra
- 12 két dimenzionális irány: bal magas, jobb magas, bal mély, jobb mély, elől magas, elől mély, hátul magas, hátul mély, jobb elől, bal elől, jobb hátul, bal hátul, háromdimenziós irányok jobb elöl magas, jobb elöl mély, bal elöl magas, bal elöl mély, jobb hátul magas, jobb hátul mély, bal hátul magas, bal hátul mély
- A 27. irány a táncoló maga
- Szagitális tengely és sík, vertikális tengely és sík valamint horizontális tengely és sík
- Térben alkotott formák, egyénileg – kocka, mozgásgömb és csoportosan: térrajzok például shapeflow segítségével
- Az alap szakkifejezések elméletben és gyakorlatban
- Totális mozgás: az izolált mozgás ellentéte, teljes test vagy teljes testrész együttmozgását jelöli
- Bodyhalf: testfél, a test vertikális középvonalától számított teljes jobb oldalát vagy teljes baloldalát jelöli
- A test köldöknél elhelyezkedő horizontális vonal által elválasztott felső testet illetve alsó testet is jelölheti
- Midlimb: végtag közép, a lábnál a térdet, a karnál a könyököt jelöli

Követelmények

- A tanuló ismerje az erőtant és a minőségtant mind elméletben mind gyakorlatban: az egy– , a két– és háromdimenziós irányokat, a 3 alaptengelyt és síkot, a 3 alapvető szintet, a mozgásgömb fogalmát, az aktív és passzív erőhasználatot
- A tanuló legyen képes megkülönböztetni a 27 irányt, mozogjon tudatosan az oktaéderben és a kockában. Az izomhasználat tudatos befolyásolása a gravitáció ellenében, összetett minőségű mozdulatok kivitelezése

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- Kísérő hangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

GRAHAM–TECHNIKA

A Graham–technika az első önálló mozdulatkinccsel, táncnyelvvel, dinamikai elvekkel, didaktikai rendszerrel felvértezett moderntánc rendszer, mely a mai napig inspirációs forrás a színpadi tánc, a tánckultúra fejlesztés világában, nem utolsósorban a táncpedagógia hatékony eszköze.
A tantárgy tanításának célja a speciális és széles körben hasznosítható dinamikai alapelveket tartalmazó technika megismertetése.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A testtudat fejlesztése, ritmikai, dinamikai, előadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bővítése.
- A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánctechnikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
- Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzőinek, a Graham–technika speciális térhasználatának felismertetése.
- A diagonális mozgás fejlesztése

Tananyag

- Alapelemek, alapsorozatok
- Talajon végzett gyakorlatok:
- Bounces: a törzset és a medenceízületeket fokozatosan bemelegítő, rugózó gerincmozgások
- Breathing: a légzés bevonása a törzs, majd a teljes test mozgásába
- Spiral: a spirális mozgások alapja, a gerincforgatás, mely előkészíti a talajról fölemelkedés és az oda–vissza ereszkedés technikáját
- Contraction–release: a testközpont, mint minden mozgás kiindulópontja
- Álló helyzetben végzett gyakorlatok
- Brush: a lábfő, boka, térd bemelegítése
- Plié: az emelkedés, ereszkedés és az ugrás előkészítése
- Plié–contraction–release, a lábak combtőből való mozgatása, lendítések, emelések s azok kombinációinak formájában, a központból indítva
- Térben haladó gyakorlatok
- Walk – diagonális lépés–, járás–, futásgyakorlat
- Triplet – hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással
- Skip – ugrások egyik lábról a másikra, haladva
- Az év végére az alapelemek és sorozatok ritmikai, tempóbeli, térbeli variációkkal gazdagíthatók

Követelmények

- A tanuló ismerje a Graham–technika, mint a klasszikus balettől eltérő, első teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham–technika helyét a tánctörténetben
- A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A testtudat fejlesztése, a ritmikai, dinamikai, előadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bővítése.
- A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánctechnikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
- Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzőinek, a Graham–technika speciális térhasználatának felismertetése.
- A diagonális mozgás és a mozgáskombináció fejlesztése.

Tananyag

- Talajon végzett gyakorlatok: bounce, breathing, spiral, contraction–release ritmikai és dinamikai nehezítésekkel
- Spirál IV. pozícióban, fold – a bonyolultabb törzsfordítási gyakorlat a testközpont–indítású „contraction–release" és a spirális mozgások ötvözése, föl/leereszkedés a talajról/talajra
- Álló középgyakorlatok: a gravitáció felhasználásával és leküzdésével, valamint a lendület felhasználásával és fékezésével
- Brush, plié, plié–contraction–release, a lábak combtőből való mozgatása, lendítések, emelések, s azok kombinációinak formájában
- Weight shift, suspension: testsúly eltolással, elbillentéssel
- Térben haladó gyakorlatok,
- Walk – diagonális lépés–, járás–, futásgyakorlat
- Triplet – hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással
- Skip – ugrások egyik lábról a másikra, haladva. A diagonális–haladó gyakorlatok bővítése: lépéskombinációk; az eddig álló helyzetben végzett gyakorlatok kimozdítása különböző terekbe, fordulatok kidolgozása a spirál elv alapjain
- Alapugrások különböző terekben, eltérő ritmikával, a „contraction–release", valamint a „spirál" elemeinek alkalmazása az ugrások közben
- Gyakorlatsor, füzér összeállítása koreografált formában, az elvégzett 2 év anyagának szemléltetésére, az egyéni képességek bemutatására

Követelmények

- A tanuló ismerje a Graham–technika, mint a klasszikus balettől eltérő, első teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham–technika helyét a tánctörténetben
- A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- Kísérő hangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

REPERTOÁR

A tanulók megismerkednek, és részletesen elemzik a hazai és nemzetközi modern tánc repertoárt. Létrehozzák saját egyéni alkotásaikból álló mozgás nyelvüket. Kialakul egyfajta önálló gondolkodásmód és egyéni véleményalkotási képesség a táncművek, koreográfiák elemzése során.
A tanulók lehetőséget kapnak az egyéni és csoportos megnyilvánulásokra, önálló alkotások létrehozására és bemutatására. Felmérhetik, és tudatosan fejleszthetik tanulási képességeiket, stílusérzéküket.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé a modern órákon tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására.
- Alakítsa ki a csoport kooperáció, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét.

Tananyag

A megismert táncstílusokra, mozgásanyagra építve a szaktanár által kiválasztott, betanított vagy felújított művek előadása. A tananyagnak tartalmazni kell az előző évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket

Követelmények

- A tanuló ismerje a tanulás szempontjait, folyamatát, az előadott mű lépésanyagát, stílusát
- A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására. Alakítsa ki a csoport kooperációt, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét. Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag

A megismert táncstílusok mozgásanyagára építve a szaktanár illetve a tanulók által létrehozott művek előadása. A tananyagnak tartalmazni kell az előző évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket. Megismerkednek a modern repertoár jellegzetes műveivel, és a szaktanár vezetésével elemzik. Ezekből ihletet meríthetnek és az adott koreográfiához hasonló, rövid műveket készítenek. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Követelmények

- A tanuló ismerje az eddig elsajátított koreográfiák lépésanyagát
- A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására
- Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás és önfejlesztés képességét
- Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag

Megismerkednek a modern repertoár hazai és nemzetközi műveivel. A szaktanár irányításával előre kiválasztott és meghatározott részletek önálló betanulása. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Követelmények

- A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel
- A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen az önálló tanulás képességével, művészi alázattal és együttműködési képességgel

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák létrehozására és minőségi előadására
- Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás, az önfejlesztés és a csoporttal való együttműködés, együttgondolkodás képességét
- Motiválja a tanulót az eddig elsajátított koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére és az önálló véleményalkotásra

Tananyag

- Megismerkednek az aktuális modern repertoár hazai és nemzetközi műveivel
- A modern repertoárból a szaktanár és a tanuló közös feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket
- Az eddig megismert, elsajátított és feldolgozott mozgásrepertoár felhasználásával a tanulók létrehoznak rövid önálló koreográfiákat, műveket

Követelmények

- A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel

- A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, az önfejlesztésre és a tanult tánc tudatos művészi előadására. A tanuló rendelkezzen az önálló gondolkodás, művészi alázat és az együttműködés képességével

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- Kísérő hangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

IMPROVIZÁCIÓ ÉS KOMPOZÍCIÓ

Az improvizáció elnevezésű tantárgy Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül. Ez a struktúra nem stílus, táncnyelv, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülő, mindig az adott pedagógus adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlatsora. Célja a táncművészet tudatos táncolás útján történő továbbfejlesztése
Az improvizáció, mint táncforma alkalmazása elősegíti a tanuló egyedi mozgásszótárának bővítését. A képzés célja, hogy a tanuló képes legyen a tánc alkotóelemeinek megismerésére, tudatos alkalmazására
A Lábán módszer a mozgás egyetemes szabályszerűségeire, lehetőségeire mutat rá, fejlesztve ezzel a már előző évfolyamokban megismert moderntánc–technikák megértését, tudatosabb kivitelezését
A kompozíció az improvizáció rendszere mentén integrálja a különböző művészeti ágak kompozíció elméleteiben felhalmozott tudást. A tantárgy a tanuló saját mozgásmemóriáját, struktúrafelismerő illetve alkotóképességét, kommunikációs eszközeit fejleszti, valamint megalapozza a lehetőségét annak, hogy a későbbiekben aktív alkotóvá váljon egy koreográfus mellett vagy önállóan is.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kreativitásfejlesztés
- Az integrált gondolkodásmód: érzelmi–szellemi–fizikai önvaló összekapcsolása
- Testtudat fejlesztés: a test és az idegrendszer, izom, csont és szalagrendszer közötti kapcsolat tudatosítása
- Az érzelmek verbalizálásának elősegítése
- Az érzelmek mozdulati absztrahálásának elősegítése
- A struktúrában való gondolkodás képességének fejlesztése

Tananyag

- A test, a tudat és az érzelmek kapcsolatán alapuló egyéni illetve csoportos kooperációt igénylő improvizációs feladatok
- Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk
- Szabálykövető és szabályteremtő jelenlét

- Zártkörű improvizációs bemutatók az előadói helyzet megtapasztalása érdekében

- Hazai és külföldi, példaértékű előadások megtekintése és elemzése
- Kortárs alkotókkal való eszmecsere

Követelmények

- A tanuló ismerje az anatómia alapjait mind elméletben mind gyakorlatban. A tanuló képes legyen kifinomult idegrendszerről tanúskodó egyéni jegyeket viselő mozgás–improvizációs folyamatokat létrehozni
- A tanuló legyen képes önállóan és kisebb csoportokban is – felismerhető rendszeren alapuló – rövid mozgásetűdök alkotására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kreativitás fejlesztése
- A tér, mint absztrakció felismerése
- A tér, mint eszközzel való játék fejlesztése (távolságok, irányok, formák, képzőművészeti eszközök alkalmazása)
- A tér szerkeszthetőségének felismerése (2 és 3 dimenziós művek példája alapján)
- A tér, mint színpadi eszköz feltérképezése (díszlet, színpadi szabályok, perspektíva)
- A téridő kapcsolat élményének megtapasztalása
- Az idő, mint absztrakció felismerése
- Az idő szerkeszthetőségének felismerése (zenei struktúrák, előadás struktúrák, irodalmi struktúrák)
- Az idő, mint színpadi eszköz feltérképezése (színpadi idő, film idő, real time)
- Az idő, mint eszközzel való játék fejlesztése

Tananyag

- A tér és az idő témájában adott egyéni illetve csoportos kooperációt igénylő improvizációs feladatok
- Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk
- Szabálykövető és szabályteremtő jelenlét
- Alkotói rendszerek ismertetése
- Alkotói rendszerek másolása
- Új alkotói rendszerek létrehozása
- Zártkörű és nézők számára is nyitott improvizációs bemutatók az előadói helyzet megtapasztalása érdekében.
- Zártkörű és nézők számára is nyitott kompozíciók bemutatása a visszajelzés (negatív és pozitív kritikák) megtapasztalása érdekében

Követelmények

- A tanuló ismerje a tér és az idő kulturálisan elfogadott szabályait, a társművészetek szerkesztési modelljeit, egyéni, kiemelkedő megoldásait
- A tanuló legyen képes a tér és az idő kulturálisan elfogadott szabályainak újraértelmezésére, a régi modelleket új kontextusba helyezni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- Kísérő hangszerek
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS

CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző–és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző– és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,

- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

TANSZAKOK

Az alapfok 3. évfolyamáig:
Képzőművészet tanszak

Az alapfok 4. évfolyamtól az alapfok 10. évfolyamáig:
Grafika és festészet tanszak

TANTÁRGYAK

Főtárgy:
Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)
Vizuális alkotó gyakorlat (alapfok 1–10. évfolyam)

Kötelező tantárgy:
Grafika és festészet alapjai (alapfok 1–3. évfolyam)

Kötelezően választható tantárgyak
Grafika és festészet műhelygyakorlat (alapfok 4-12 évfolyam)

A tantárgyak tartalma
Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző–és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a fém– és zománcművesség műfaji sajátosságainak megismertetése, a feladatok megtervezéséhez szükséges ismeretek elsajátíttatása, a tárgyalkotáshoz szükséges anyag– és eszközismeret, eszközhasználat biztosítása, a munkaszervező készségek, képességek, a tárgyalkotói tudás kialakítása.
A tanuló a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy: **Vizuális alapozó gyakorlatok** **Vizuális alkotó gyakorlat**	**2–4**	**2–4**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**
Kötelező tárgy: **Grafika és festészet alapjai**			**2**	**2**	**2**							
Kötelezően választható tantárgy: **Grafika-festészet műhelygyakorlat** tanszakválasztásnak megfelelően						**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**	**2**
Választható tantárgy **Plusz órában** **Grafika-festészet műhelygyakorlat**			2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.
A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A képzés évfolyamainak száma: **12 évfolyam**
(2+6+4 évfolyam – az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik).
A képző– és iparművészeti oktatás, kötelezően előírt tantárgyainak és óraszámainak figyelembevétele mellett, a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák ideje: **45 perc**

A képzés során a tananyagot az intézmény speciális tartalmakkal bővítheti:

- minden tanév elején az intézmény által kifejlesztett projektív rajzokkal, feladatlapokkal információt gyűjt a tanulók vizuális-téri képességeiről, kreativitásáról,
- a feladatokat úgy tervezi meg, hogy az elsődlegesen a tanulók problémamegoldó képességét hívja elő, a kreativitását, a tervező és alkotó képességét fejlessze,

- évente más-más közös projekt megfogalmazásával, megoldatásával erősíti az intézmény arculatának egységességét, egyediségét és egyben sokszínűségét,
- a tanév végén az iskola intézményi kiállítással összegzi a fejlesztő munka eredményét.

Az intézmény arculatának formálásában, kiemelt szerepet kap:
- a természet szépségének felfedeztetése, észrevétele, művészi igényű átírása, kifejezése,
- a vizuális művészet értékeinek igényes befogadása,
- hagyományápolás a mai kor igénye, a kortárs iparművészet eredményeit figyelembe véve,
- a környék képző- és iparművészetének tisztelete,
- a kortárs művészekkel való kapcsolatépítés kamatoztatása.

A KÉPZŐ–ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző–és iparművészeti oktatás területén
A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.
Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.
Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
- A környezet által közvetített üzenetek befogadása
- A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
- Tervezési készség
- Alkotói magatartás
- Kreativitás
- Vizuális gondolkodás
- Vizuális kifejezőkészség
- Eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Komplex szemlélet
- Tudatos környezetformálás igénye
- Biztonságos munkavégzés képessége
- Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség
- Problémaérzékenység
- Véleményformálási képesség
- Személyes kompetenciák:
- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Önkifejezés
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv
- Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Együttműködési készség
- Kezdeményezőkészség
- Segítőkészség
- Módszerkompetenciák:
- Figyelemösszpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyénvaló alkalmazása
- Következtetési képesség
- Kreativitás, ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés
- Nyitott hozzáállás
- Probléma felismerés, –megoldás
- Tervezési készség
- Új ötletek, megoldások kipróbálása
- A munkakörnyezet tisztántartása

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző– és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga– vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a

vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.
Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előképző évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Feladatcsoportok az 1-2 évfolyamok számára

Bemeneti mérések

I. Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák, hangok megfigyelése
  A formákhoz (pl. citrom, szilva, eper…), illetve hangokhoz (dó, mi, lá…) színek kapcsolása és fordítva.
- A különböző formák, színek, hangok hasonlóságaik észrevétele
  Formai hasonlóságok észrevétele (pl. tojás-citrom; narancs-labda…)
  A színhasonlóságok (árnyalati különbségek) észrevétele.
  A hangszín azonosság észrevétele, kifejezése színes papírlapokkal.
- Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
  Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése.
- A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése - Nagyméretű papírra nyomhagyással.

II. Vonal és forma

- A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
  Kalligráfiák, a gesztusfestészet, illetve a lírai absztrakt művészet néhány szép példájának bemutatása.
  Fotók segítségével természeti jelenségek (pl. pókháló, a vihart jelző égbolt vagy a víztükör) vonal és színfoltjainak szemléltetése.
  Vonalképződmények kialakítása a legkülönbözőbb eszközökkel.

Formaképzés tépéssel.

- A forma gazdasága
  Formavariációk kialakítása tépéssel, vágással.
  A képzett forma jelentésének átalakítása tagoló vonalakkal.
- Pont–, vonal–, folt– és formaképző játékok
  Gyűjtött természeti anyagokkal (pl. homok, kavics, fűszál, bot, levél, kéreg), a meglevő képzőművészeti eszközökkel (pl. ceruza, zsírkréta, vízfesték, illetve ecset, újbegy, tenyér) pont, vonal és folthatásra épülő alkotás létrehozása. Formaképzés a fenti anyagokkal.

III. Felületek

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
  Becsukott szemmel a különböző felületi minőségi különbségének (pl. simaság, érdesség) érzékelése.
  A különböző felületek nyomainak rögzítése. Frottázs-gyűjtemény kialakítása.
  A gyűjtött anyagok felhasználásával képi kompozíciók kialakítása.
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal
  Az iskola által keltett érzelmi benyomás kifejezése az iskolában rögzített felületnyomok felhasználásával.
  Az iskolát körülvevő természet plasztikus felületnyomai agyagba rögzítve, gipszbe kiöntve.

IV. Méretek és arányok

A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása
A kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér kifejezése síkban és plasztikában

- Játékos arányváltó feladatok
  A környezeti elemek megváltoztatásával annak érzékeltetése pl. Hogyan lehet egy parányi gyomnövényből mesebeli óriásfa; Hogyan lehet egy parányi hangyából, szitakötőből rettegett vagy jószívű óriás; Hogyan lehet egy sárkányból parányi gyíkocska; Hogyan lehet a Babszem-Jankóból Gulliver?

V. A színek világa

- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
  Expresszionista alkotások pl. a Der Blaue Reiter csoport alkotásainak bemutatása.
  Egy-egy festmény színvilága mit fejez ki számodra?
  Milyen érzetet kelt a sárga, piros, kék, zöld, fehér, fekete, rózsaszín?
  Öltöztethető babák, dobozok felhasználásával játékos kísérletek:
  Milyen színűre festenéd a házatokat, a szobádat?
  Milyen színű ruhát adnál a különböző tulajdonságú mesehősökre?
- Színkeverési játékok
  Egry József és Udvardi Erzsébet alkotásainak szemléltetése
  Színkeverési gyakorlatok színes ceruzával, színes filctollal pl. színárnyalat, tónusfokozat képzés
  Színkeverési gyakorlat vízfestékkel, temperával pl. a főszínekből mellékszínek képzése.

VI. Téri élmények

- A sík és a tér megtapasztalása
  Vizuális téri-illúziók bemutatása (Kepes György ábrái).
- Térjátékok
  A kinn, benn fent, lent megtapasztalása, kifejezése.
- Zárt és nyitott terek
  Nyitott ablakkal, ajtóval a tér kitárása.
  A zártság feloldása átlátszósággal.

- Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése
  A tanulók térmegjelenítési szintjéhez igazodva egymásmellettiséggel, egymásfölöttiséggel vagy méretkülönbséggel tér kifejezése.

VII. Idő élmények

- Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
  Közös munkával egy kör tárcsán a tavasz, nyár, ősz, tél legjellemzőbb jegyeinek bemutatása.
- Eseménysort kifejező képsorozat készítése
  Leporellóval a nap eseményeinek megjelenítése.
- Egyszerű animációs játék
  Egy tárgy életre keltése animációval.

VIII. Mese és valóság

- A mesebeli világok, lények, történések síkban és plasztikában
  Szekeres Erzsébet, Baán Magdolna alkotásainak bemutatása.
  Rajzzal, festéssel, mintázással kialakított alkotások létrehozása.
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában
  Bokros László, Bokros Júlia alkotásainak bemutatása.
  Természeti (pl. virágok, fák, ember) és mesterséges (pl. ház, autó) tárgyak rajzolása, festése, mintázása.

IX. Tárgykészítés

- Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása
  Gersternkorn Román, Igaz Anikó alkotásainak bemutatása
  Állatplasztika kialakítása drótvázas, tapétaragasztós papírból.
- Hagyománytárgyak készítése
  Hagyománytárgyak bemutatása
  A különböző dobozokban található perforált lapok (pl. tubusok rögzítésére használt anyag) felhasználásával, festékhengerléssel keszkenők díszítése.

X. A kifejezési eszköztár bővítése

- Rajzolás ceruzával, színessel, filctollal, zsírkrétával.
- Festés vízfestékkel, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel, kézzel, bottal, szivacs hengerrel.
- Nyomrögzítés ceruzával, agyaggal, gipsszel.
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból.
- Konstruálás dróttal, tapétaragasztós papírral.
- Animáció tárgyakkal.
- Kísérletek színes papírlapokkal, öltöztethető babákkal, játék szobabelsővel.

XI. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése. Kimeneti mérés. A legszebb munkák kiállításra történő bemutatása.

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.
A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe.
A baleset–, munka– környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok
1-3. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag – Követelmény

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam
Fejlesztési feladatok	• Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül. • A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végig vitelével. • A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.	• A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül. • Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése. • A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése. • A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése. • A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.	• Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával. • A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése. • A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása. • A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése. • A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam
Tananyag	• A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök • Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák • Kézműves és népművészeti technikák • Mesék jellegzetes történetvezetése • Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai • Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	• Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek • Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve • A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata • Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei • A formák, színek használatában való jártasság • Kézműves és képzőművészeti technikák • Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása • A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai • Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek • Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	• Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek • Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek • A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök • Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák • Népművészeti ismeretek, művészettörténeti érdekességek • Kézműves és népművészeti technikák • Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai • Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam
Követelmény	A tanuló ismerje: • a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, • az alapvető ábrázolási technikákat, • az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat. • Legyen képes: • motívumgyűjtésre, feldolgozásra, • vázlatok készítésére, • vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására, • ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.	A tanuló ismerje: • a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, • az alapvető ábrázolási technikákat, • az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat. • Legyen képes: • motívumgyűjtésre, feldolgozásra, • vázlatok készítésére, • vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására, • ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.	A tanuló ismerje: • a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, • az alapvető ábrázolási technikákat, • a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit, • az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat, • a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit. • Legyen képes: • motívumgyűjtésre, feldolgozásra, • a látvány és jelenségek értelmezésére, • vázlatok készítésére, átírásra, • vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására, • ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

- A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
  (Vizes-bázisú festékek, pasztell és zsírkréták használata – az agyag kezelése, formaalakítása egyszerű segédeszközökkel)
- Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
  (Kollázs és mozaik technika, a fénymásolatok, fotók felhasználása, továbbalakítása, papír- és textilszövés, fonás)
- Kézműves és népművészeti technikák
  (Természetes anyagok gyűjtése, kreatív feldolgozása, a népi díszítőművészet elemeinek felhasználása)

Mesék jellegzetes történetvezetése

(Illusztráció sorozat készítése – a lényeges mozzanatok kiemelése, a mese hangulatának képi felidézése)

- Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
  (Az adott téma többoldalú megközelítése, feldolgozása más-más szempont szerint – a képkészítés lehetőségei miniatűr és óriás méretben – a bélyegtől a plakátig)
- Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
  (A festékek, az agyag minőségének megőrzése, kiszáradás elleni védelme, baleset- és egészségvédelmi szabályok a hegyes, szúró és vágóeszközök és a ragasztók használatakor)

Feladatcsoportok
Alapfok 1. évfolyam

Mesék, kalandos történetek

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások (a kiválasztott mesék, mesehősök megelevenítése monokróm vagy színes rajzokkal - égig érő fa, gyöngytollú madár, hetedhét ország, rejtélyes sziget)
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése (rajzos napló a valóság és fantázia-szülte események rögzítésére)
- Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (a képregény hagyományos és rendhagyó formái - ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)

Színes világok megelevenítése

- Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban (farsangi forgatag, viharban, majális)
- A színek hatása, érzelmi ereje (ünnepek – hangulatok megjelenítése színes kompozíciókkal)
- Színkontrasztok, színharmóniák (érzelmek, fogalmak ábrázolása a színek segítségével - színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

- A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (varázslók, macskák, baglyok, kígyók - mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése (mozgatható alakok sík és térbeli megjelenítése)

Megszemélyesítés

- Síkfigurák kialakítása (társasjáték készítése a figurák felhasználásával - papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (állatalakok maszkjai - papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Mesék birodalma

- A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (egyszerű téri helyzetek kialakítása, hajtogatott, vágott környezet a figurák mozgásterének létrehozása – karton, ragasztó, ceruzák, festékek, tollak, tusrajz)
- A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével (a jövő városai)
- Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes – állatok, manók, tündérek körtánca, magányos fa, elhagyott táj, sötét utcák)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

- Edények, eszközök kialakítása (kincses ládák agyagból, karcolt díszítéssel)
- Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése (tarisznyakészítés, kabalafigurák és varázspálca faragása)
- A gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei (kollázs készítése gyapjúszálból, textilanyagokból)
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása (viasz visszakaparás, nyomdázott temperamozaik)
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt (őszi levél, tépett-ragasztott papírmozaik)

Figura és mozgás

- A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló–, guggoló, több–kevesebb figura, árnyképek – a történet kitalálása az elkészült képek értelmezésével)
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel (állat- és emberalak - ugrás, repülés közben)
- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése (állatfarm és sokadalom – a kiégetett figurákkal tömeg megjelenítése, helyzetgyakorlatokkal a különféle alakok felhasználásával)

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai (pecsételés festéssel és benyomással, karcolás)
- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek más bolygón élőknek a földi életről, személyes lenyomatok, jelek, monogramok készítése különböző eszközökkel)
- A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (ékszerek és testfestés - sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták (játék a formákkal, a fény-árnyékhatásokkal)
- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal (egyszerű motívumok képszövéssel – szín és faktúra kísérletek)
- Szám–, állati és növényi szimbólumok a mesék világában (a számok dekorativitása, a számok és meseszereplők misztikus jelentése)
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak átlényegítése)

Időkerék – évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása (húsvéti dekoráció, szüreti kosár, adventi kalendárium)
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése (baba, ház, szív, kard, huszár dekoratív kialakítása)
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája (karcolt motívumok, papírvarrás)

  Értékelés és kiállítás–rendezés

Alapfok 2. évfolyam
Feladatcsoportok

Elbeszélés vonalakkal

- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése (reggeli készülődés, iskolai szünet, otthoni kedvenc időtöltések)

- Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban (a szoba sarkában, osztályterem, konyhai furcsaságok)
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (alaprajz készítése létező és nem létező lakóházakhoz, ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával (egy kutyasétáltatás kalandjai, az első biciklizős élmények, kirándulás)

A színek érzelmi ereje
- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban (álomképek, valós események)
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (képzeletbeli utazás a színek városaiban - színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések
- Kedvenc állatok – (állatfigurák és figurális dombormű mintázása)
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékkel (mitológiai történetek szereplői, furcsa alakjai - keveréklények, sárkányok világa)

Szabadon formálható anyag
- Ünnepek régen és ma (népi motívumok mai környezetben – népszokások mai formái)
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból (ünnepi készülődés Karácsony, Farsang, Húsvét előtt)
- Az ünnep díszletei (ünnepi dekorációk készítése, változatos technikákkal)

Tér és idő feldolgozása
- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal (kisméretű ábrák készítése, a lényeges történet-elemek kiemelése)
- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása (rétegek – az időbeliség, térbeliség kifejezése a transzparencia lehetőségeivel)
- A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (épített, plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más talált anyagokkal)

Minta, jel, jelkép
- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai (pecsételés, önálló mintaképzés tükrözéssel - festéssel és benyomással, karcolással) – A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés (könyvjelző, plakát készítése egy adott tájegység mintáinak felhasználásával)
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal (figura elkészítése képszövéssel)
- Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
- Pecsét faragása, idolok, amulettek készítése (agyag, gipsz)

A tárgykészítés folyamata
- Ismerkedés a gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel (díszítés, rögzítés egyszerű öltésekkel)
- Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)

- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása (karcolás, szövés, fonás)
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt (vegyes kollázsok készítése adott kompozíciós elvek szerint)
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése (különféle dekorációs felületek létrehozása adott téma alapján)
- Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal (a varázsló ékszerei)

Évszakváltás
- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása (történetek, népszokások megelevenítése)
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése (hagyományos és mai ajándékötletek)
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája (keresztszemes – rátétes hímzés imitáció)
- Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése (lakodalom, mai esküvő – locsolkodók régen és ma)

Megszemélyesítés
- Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek (én és a testvérem – én és a barátom)
- Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése (hosszúkás, gömbölyű arcformák, jellegzetes arckifejezések)
- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
- Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
- Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)
  Értékelés és kiállítás–rendezés

Alapfok 3. évfolyam
Fejlesztési feladatok

Feladatcsoportok
Elbeszélés vonalakkal
- Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban (középkori vásár, a vár élete, lovagi torna)
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (labirintus, ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával (királyi menyegző, vadászat)

A színek érzelmi ereje
- Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (farsangi kavalkád, a tavaszi-őszi táj színei)
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége (azonos téma feldolgozása derűs és szomorú hangulatban, színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése (törpék és óriások, bohócok és marcona katonák)

- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Növények, termések formája, szerkezete, színei (manók, bogarak lakhelye - színes ceruza, kréta, akvarell)

Szabadon formálható anyag
- Agyagedény formálása felrakással (lapokból és hurkákból épített tároló edénykék)
- Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal (cirkuszi állatok)
- Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése (háziállatok, ház körül élő állatok megfigyelése, megformázása)

Tér és idő feldolgozása
- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (nagy esők és vihar, villámlás - tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával (nyugodt és zaklatott felületek játéka kisméretű és óriás felületen)
- A természet körforgása (környezetvédelmi témájú plakát készítése - olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép
- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták (sablonkészítés minta átfestéshez)
- A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások (egyedi könyv- napló borító tervezése)
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés (képzőművészeti példák, tervező grafikai megoldások)
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

A tárgykészítés folyamata
- Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése (varázslókalap és receptkönyv készítése)
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása (varrás, hímzés, áttört minták)
- Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból (kisméretű tárolóedények készítése mintázott, felrakott technikával)
- A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei (párna készítése különféle applikációs megoldásokkal)
- Nemezfigura készítése (létező és kitalált állatalakokból kabalatárgy készítése)
- Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint (ajándéktárgyak, díszített dobozok készítése)
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt (levél-képek - különleges anyagtársítások felület kontrasztok kipróbálása)
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata (sík és plasztikus felületek ragasztása, különböző anyagfajták ragasztása, folyékony és szalagragasztó használata)
- Ékszerkészítés gyöngyfűzéssel (amulettek, kabalatárgyak készítése)

Évszakváltás

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása (szüreti kosár készítése)
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése (mesealakok stilizált megjelenítése)
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája (csuhéból baba, pillangó, madár készítése)
- Megszemélyesítés (télűző szokások - busó maszkok)
- Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetőségei (kesztyűbáb)
- Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (természeti népek által készített maszkok tanulmányozásával - papír, gipsz, agyag, papírmasé)
  Értékelés és kiállítás–rendezés

Feladatcsoportok az 1-3 évfolyamok számára

I. Mesék, kalandos történetek illusztratív feldolgozása

1-3. évfolyam

- Egy kiválasztott mesén keresztül a mese felépítésének, tagolásának bemutatása.
- Megírt mesetörténetek illusztratív feldolgozása vagy egyéni fantáziára épülő személyes mesék kitalálása és elbeszélő jellegű, illusztratív bemutatása.

- Természeti és ember alkotta környezet modellezését követően a kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása, bemutatása különféle technikákkal (pl. színes papírlapokból applikálással).
- A mese ellentétes hatású környezeti, hangulati elemeinek megjelenítése csoportmunkával (pl. vidám - szomorú; mozgalmas - nyugodt; kopár - díszített; szegényes - gazdag; félelmetes - barátságos).

II. Figura és mozgása

1-3. évfolyam

- Egy figura mozgásának, mozgathatóságának szemléltetése.
- A történet, mese szereplőinek megjelenítése rajzzal. Síkfigura kialakítása testrészekre tagolt kivágott formákkal (pl. papírtépés, kivágás, festés).
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel (pl. mozgatható végtagú bábokkal, írásvetítővel).

III. Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése

1. évfolyam

- Vonalrajzra épülő meseillusztrációk bemutatása.
- Elbeszélés vonallal (pl. a cicamamáról és a kiscicáról, vagy a cicáról és az egérről vonalrajzra épülő elbeszélő rajz készítése).

- A történet különféle alapformákba (pl. négyzetbe, téglalapba, háromszögbe, körformába) való megjelenítése. Pl. hogyan helyezhető el ugyanazon történet egy kör formátumban, egy háromszögben vagy egy négyzetben?
- A kontúrok kiemelése (pl. ceruzával, tollal, zsírkrétával).

2. évfolyam

- Hétköznapi történetek, elbeszélések vonalrajzra épülő illusztrációinak bemutatása.
- A tanuló által választott, megélt hétköznapi történet elbeszélése vonallal (pl. „Én és a cicám" címmel vonalrajzra épülő kompozíció készítése).
- A hétköznapi történet, jelenet különféle alapformákba történő elhelyezése (pl. körformátum, háromszög vagy négyzet formátum).
- A kontúrok kiemelése (pl. ceruzával, tollal, zsírkrétával).
- A természeti és ember alkotta környezet leképzése vonallal.
- Fénymásolt elemek, motívumok segítségével a természeti és ember alkotta környezet újrateremtése.

3. évfolyam

- Legendás történeti eseményeket bemutató iniciálék szemléltetése.
- Egy legendás történet elbeszélése vonallal.
- A történet különféle alapformákba (pl. négyzetbe, téglalapba, háromszögbe, körformába) való megkomponálása.
- A kontúrok kiemelése (pl. tussal-tollal, aranykontúrral).
- Leporelló összeállításával a történelmi esemény egyes jeleneteinek feldolgozása a történet bemutatása, csoportmunkával.

IV. Színes világok megelevenítése, a színek érzelmi ereje

1. évfolyam

- Meseillusztrációk szemléltetésével a színek hatásának, a színek érzelmi erejének megtapasztalása.
- A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása (pl. a színes ceruza, pasztell, kréta, tempera alkalmazásával).
- Az elkezdett téma, a kitalált történet továbbfolytatása a színek érzelmi erejének (pl. színharmóniák, színkontrasztok) felhasználásával különböző színkompozíciókban.

2. évfolyam

- Színes fotók segítségével saját hétköznapi történetek vagy természeti jelenségek szemléltetése.
- A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása. Színkontrasztok, színharmóniák képzése különböző eszközökkel (pl. színes ceruza, pasztell, tempera és kevert technika alkalmazásával).
- Egy saját élmény feldolgozása a színek érzelmi erejének alkalmazásával.

3. évfolyam

- Történeti eseményeket, természeti erőket bemutató diakockák szemléltetése.
- A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása. Színkontrasztok, színharmóniák képzése különböző eszközökkel (pl. színes ceruza, pasztell, tempera és kevert technika alkalmazásával).
- Az adott történet, jelenség saját élményre (pl. film, fotó, színház) támaszkodó feldolgozása színes kompozícióban.

- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képességének alkalmazása (pl. színes ceruza, pasztell, tempera vagy vegyes technika segítségével).

V. Megszemélyesítés

1. évfolyam
- Klee portréinak bemutatása.
- Önarckép készítése a jellegzetes arányok és a karakterjegyek megragadásával.
- Törzsi maszkok bemutatása.
- Álarcok, maszkok, készítése (papírmaséból).

2. évfolyam
- Modigliani portrék bemutatása.
- Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése.
- Színházi maszkok bemutatása
- Álarcok, maszkok, készítése (papírmaséból).

3. évfolyam

Picasso portrék bemutatása.
- Én és a külvilág. Az arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése.
- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (átírások, fénymásolatok segítségével).
- Szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül.
- Alakoskodási maszkok bemutatása.
- Maszkok, készítése (papírmaséból).

VI. Plasztikus figurák teremtése

1. évfolyam
- Bábok bemutatása
- Bábfigurák készítése. Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés).
- Figurateremtés a jellegzetes arányok, karakterjegyek, mozdulatok megragadásával, vagy mozgathatósággal (választható technikai megoldás: mintázás agyagból, gipszfaragás; papírmasé).

2. évfolyam
- Kisplasztikák bemutatása
- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése kisplasztikában - (választható technikai megoldás: mintázás agyagból - díszítés földfestékkel; gipszfaragás; papírmasé).
- Figurális dombormű létrehozása. Sosemvolt lények életre keltése.

3. évfolyam
- Köztéri szobrok bemutatása (pl. Sárkányölő Szent György).
- A jellegzetes arányok és karakterjegyek felfedezése.
- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok teremtése a képzelet és előtanulmányok alapján
- Figurateremtés, a jellegzetes arányok és karakterjegyek kiemelésével (választható technikai megoldás: mintázás agyagból - díszítés földfestékkel; gipszfaragás; papírmasé).

VII. Varázslatos tárgyak, különös eszközök, a szabadon formálható anyag

1. évfolyam

- A természeti népek kézműves tárgyainak bemutatása.
- Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése.
- Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:
- Természetes anyagok, ágak, termések felhasználása, alakítása más anyagokkal együtt.
- Ékszerkészítés természeti anyagokból.
- Agyagedények kialakítása üregeléssel (agyagból, karcolt díszítéssel).
- Növényi anyagokból fonatok készítése
- Rögzítési módok megismerése.

2. évfolyam

- A magyar népművészet tárgyi kultúrájának bemutatása.
- Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése. Az ünnep díszletei.
- Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:
- Tárgykészítés népi hagyományok alapján
- Ékszerkészítés természetes anyagokból, gyöngyből.
- Agyagedény formálása hurkás felrakással.
- Állati szálas-anyagokból (gyapjú) nemezelt tárgy készítése.
- A textil felhasználási lehetőségeinek kipróbálása.

3. évfolyam

- A keleti kultúrák legegyedibb kézműves tárgyainak bemutatása.
- Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése.
- Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:
- Tárgykészítés a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint.
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból.
- Ékszerkészítés gyöngyből vagy szabadon választott anyagból.
- Állatfigurák mintázása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján (tömeg, arány, testtartás, mozdulat).
- Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból felrakással, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal.
- Varrással textilfigura létrehozása.
- A hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepe.

VIII. Minta, jel, jelkép

1. évfolyam

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.
- Mintagyűjtemény létrehozása: Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában.
- A törzsi művészet mintakincse.
- A motívumok átírása, felhasználása (pl. sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba).
- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel).
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták.

- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal.
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak).

2. évfolyam

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.
- Mintagyűjtemény létrehozása: A magyar népművészet mintakincse.
- A motívumok átírása, felhasználása
- Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé-lefelé mutató háromszög, egymásba kapcsolódó körök).
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták.
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak).

3. évfolyam

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.
- Az elvonatkoztatás útja és célja.
- Színszimbólumok (a sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany jelentése) használata.
- Mintagyűjtemény létrehozása: A szellemi és valós világ megjelenítése a különböző kultúrákban.
- Életfa motívumok gyűjtése.
- Tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban.
- Kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával.
- Növények, madarak tanulmányozása.
- Az életfa motívum - egyéni elképzelésre épülő illusztratív feldolgozása.
- Papírkivágások.
- A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük.

IX. A tér és idő feldolgozása – Időkerék, évszakváltás

1. évfolyam

- Az évszak jeles napjait bemutató naptár készítése: Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi feldolgozása.
- Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése.
- A jeles napokhoz kapcsolódóan kisplasztikák készítése.

2. évfolyam

- Ünnepek régen és ma. Változások az ünnepi szokások körében – páros képek alkotása.
- Eseménynaptár készítése: Pl. Egy családi ünnep vagy eseménysor (pl. házépítés), vagy települési élmény megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz).
- Az otthon környezet modellezése agyagból. A tér, a környezet átalakítása.
- A település jeles eseményének bemutatása csoportmunkával, nagyméretű, színes kompozíciókkal.
- A folyamat plasztikus megjelenítése csoportmunkában (papírmasé és más anyagokkal).

3. évfolyam

- Az évszakváltás okainak megismerése, képi, plasztikai feldolgozása.
- A természeti erők hatásának felidézése, megjelenítése képsorozatokkal (pl. tollrajz).
- A természet körforgását bemutató pannó készítése (pl. tempera, fotómontázs vagy kollázs technikával).
- A természet körforgásának szimbolikus megjelenítése kisplasztikákkal.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Karcolás földbe, agyagba.
- Rajzolás ceruzával, színessel, filctollal, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés vízfestékkel, temperával, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás cérnával, rajzeszközökkel, kézzel, bottal, szivacs hengerrel…
- Nyomrögzítés ceruzával, krétával, agyaggal, gipsszel.
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból.
- Díszítés földfestékkel.
- Konstruálás dróttal, tapétaragasztós papírral.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, gyöngyből.
- Tárgyalkotás fűzéssel, nemezeléssel, varrással, hímzéssel, kötözéssel, ragasztással.
- Kollázs készítés fénymásolt lapok felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció tárgyakkal, mozgatható végtagú bábokkal, írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, öltöztethető babákkal, játék szobabelsővel

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Alapfokú évfolyamok
4-6. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag - Követelmény

	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam
Fejlesztési feladatok	• A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése. • A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása. • A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása. • A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése. • A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.	• Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése. • A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése. • A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése. • A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során. • A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.	• A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval. • A természet– és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése. • A stílus– és arányérzék továbbfejlesztése. • Az önálló kézműves tárgyalkotás technikájának megválasztására, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése. • A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása. • A képi műveltség bővítése.

	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam
Tananyag	**Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek** A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok A középkor művészettörténeti érdekességei Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák Hagyományos és új médiumok Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	**Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek** A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök Különféle képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák A formai, színtani alapismeretek A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák Hagyományos és új médiumok Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	**Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek** Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok A képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák A stíluskorszakra jellemző előadásmódok Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény	**A tanuló ismerje:** • a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, • a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, • a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit, • a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes: • a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, • egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, • motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, • a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, • színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, • kompozíciós ismereteinek alkalmazására, • változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására, • különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására, • egyéni eszközhasználatra, • a műalkotások értő befogadására, • vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, • a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.	**A tanuló ismerje:** • az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, • a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, • a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit, • a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes: • a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, • egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, • motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, • a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, • színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, • kompozíciós ismereteinek alkalmazására, • változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására, • különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására, • egyéni eszközhasználatra, • a műalkotások értő befogadására, • vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, • a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására. •	**A tanuló ismerje:** • az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, • a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, • a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit, • a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes: • a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, • egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, • motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, • a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, • színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, • kompozíciós ismereteinek alkalmazására, • változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására, • különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására, • egyéni eszközhasználatra, • a műalkotások értő befogadására, • vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, • a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

4. évfolyam

Feladatcsoportok

- Történetszövés – történetábrázolás
- Képzeletbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve)
- A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Környezetábrázolás – hangulatteremtés

- A környezet épített elemeinek rajza (városi utcák, homlokzatok – perspektivikus és síkszerű ábrázolása)
- kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával
- Makett készítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával

Színharmóniák

- A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig (dekoratív feladatok és csendéletek feldolgozása különböző színhasználattal)
- Egy főszínre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei (színvázlatok készítése)
- Tiszta színekből és szürkékből építkező képek

Rész és egész

- Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)
- Üvegablakok (a figurák és díszítő motívumok tagolása, a kontúrok szerepe)
- Rózsaablak – színes kép készítése
- Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával

Képeskönyv

- A mai életünk kódexe (illusztrált könyv a természetvédelemről, állatvédelemről)
- Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai (ragasztás, fűzés, könyvborító készítése)
- A papír tulajdonságai (papírhajtogatás, papírdomborítás, áttört, ragasztott díszítések)
- Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs

- Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása (plasztikus és sík ornamentika feldolgozása)
- A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Plasztika

- Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból)
- Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)
- Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával (vázkészítés drótból, kisplasztika készítése)

Öltözéktervezés

- Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (makett készítés kartonból)
- A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Arcképtár

- Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása (múltból vett példák és jövőbeli elképzelések)
- Önarckép gyűjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera)
  Értékelés és kiállítás–rendezés

5. évfolyam

Feladatcsoportok
Történetábrázolás

- Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
- A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

- Épületábrázolás tusrajzzal (vázlatkészítés valós épületekről, részletmegoldásairól - lavírozás)
- Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)
- Makett készítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában

Színharmóniák

- Tájképek különböző fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Telt és tört színek, komplementer színek és különböző árnyalataik (műtermi és plein air festés akvarellel, krétával, kevert eljárással)

Környezetábrázolás – kép és valóság

- A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése (drapériák, gyümölcs-zöldség csendéletek, forgástestek)
- Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel)
- A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése (belső és külső tér ábrázolása)
- Előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)
- Öltözéktervezés (a figura és mozdulatának megtervezése – az öltözék arányai, részletmegoldásai, korhűsége)
- A szín– és az anyagválasztás szerepe (a tudatos szín- és anyaghasználat erősítése)
- Fejfedők (bohócsipka) készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Képeskönyv

- A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése (a különféle termések felépítésének, állatok vázszerkezetének vizsgálata – mákgubó, toboz, csigaház)

- Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi (részletrajzok és mozdulatvázlatok)
- Magyarázó rajz, részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs
- A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával
- Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)

Arcképtár
- Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (közös festmény készítése saját, választott figurákkal)
- Különböző korú és karakterű emberek portréja. (csoportmunka, ceruza, krétarajzok, tempera)

Fény– árnyék jelenségek
- Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával (tusrajzok)
- Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
- Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
- Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”
- Értékelés és kiállítás–rendezés

6. évfolyam

Feladatcsoportok
Történetábrázolás
- Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
- Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták
- Épületek belseje, bútorai (korabeli bútorok alapján bútorterv készítése új funkcióra)
- Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

Színharmóniák
- Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások)

Öltözék

- Legyező és maszk készítése, a működés és a méretek figyelembe vétele– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Kép és valóság

- A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés (egymásra hordott tárgyak perspektivikus rajza torzításokkal, rajzi „csalásokkal")
- A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések)
- Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közelről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta)

Mintakincs

- Épületdíszítések, minták gyűjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe (rajzolás fotók alapján és gipsz stukkók és másolatok után)
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Arcképtár

- Arcképek díszes keretben (festés és applikáció)
- Különböző korú és karakterű emberek portréja (rajzolás modell után, ceruza, krétarajzok, tempera)

A tárgyak egyedi vonásai

- Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében (közösen összeállított csendélet rajza - régi kancsók, talpas tálak, fedeles edények és gyümölcsök, csipkék, drapériák)
- Hasonlóság és különbözőség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik felfedezése (karakteres kannák, kiöntők összehasonlítása, lerajzolása - ceruza, vízfesték)

A tárgyak összhangja

- Hangszerek (hegedű, mandolin, ritmushangszerek lerajzolása, pontos arányainak megfigyelése)
- Klasszikus és saját megoldások
- Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások, pasztellkréta)

Vizsgamunka készítése
Értékelés és kiállítás–rendezés

Feladatcsoportok az 4-6 évfolyamok számára

I. Fény és árnyék jelenségek - Színharmóniák

4-6. évfolyam

- Titokzatos terek létrehozása megvilágítással, fény–árnyék hatások felhasználásával.

- Vázlatok készítése a jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására.
- Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás).
- Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”.

4. évfolyam
- A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig. Az előző feladat feldolgozása más-más színvilággal:
- Monokróm színekkel.
- Egy főszínre hangolással, főszín és elsődleges keverék színeinek felhasználásával.
- Tiszta színekből és szürkékből építkezve.

5. évfolyam
- Különböző színvilágú tájképek bemutatása.
- Tájképek alkotása – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával).
- Telt és tört színek, a komplementer színek és különböző árnyalataik.
- Festés akvarellel, krétával, kevert eljárással.

6. évfolyam
- Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarellel, krétával, vagy vegyes-kevert eljárásokkal).

II. Kép és valóság - Környezetábrázolás - hangulatteremtés

4. évfolyam
- A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok).
- Épülethomlokzat kollázsok alkotása különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal.
- Épület-makett készítése (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával.

5. évfolyam
- A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése.
- Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel).
- A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése.
- Az előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok) megjelenítése.

6. évfolyam
- A térábrázolási illúziók, optikai csalódások, konvenciók megismerése.
- A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések).
- Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közelről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta).

III. Történetszövés – történetábrázolás

4. évfolyam
- Képzeletbeli utazás (pl. Egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve).

- A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével.
- A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások).
- Egészalakos királyfigurák rajza

5. évfolyam

- Életképek (pl. Egy reneszánsz palotában. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve).
- A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (kép, fotó, videó)

6. évfolyam

- Mozgalmas jelenetek (pl. Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve).
- Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások).

IV. Mintakincs – a rész és az egész

4. évfolyam

- Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása.
- A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka).
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok).
- Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minta alapján).
- Üvegablakok (rózsaablakok) tervezése.
- Királyfejek készítése viaszolt festett alapról visszakaparásos technikával

5. évfolyam

- A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása.
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben– páros munka).
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,).
- Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése.
- Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása).

6. évfolyam

- Épületdíszítések, minták gyűjtése (pl. Kővágóörsi, alföldi parasztházak, nemesi kúriák), rajzolásuk vázlatfüzetbe
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka),

vagy:

(pl.: Készen kapható habarcsból homlokdíszek megformálása)

- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok).

V. A tárgyak egyedi vonásai és összhangja

4-6. évfolyam

- Tárgyak, drapériák, hangszerek beállítása
- Összefogott kompozíciók, finom részletmegoldásokkal csendéletek festése.
- Klasszikus és saját megoldások.

6 évfolyam

- A lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében.
- Hasonlóság, különbözőség, összhang. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik, azonosságaik felfedezése (ceruza, vízfesték).

VI. Plasztika - tornyok, várak, paloták

4. évfolyam

- Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból).
- Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból).
- Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával.

5. évfolyam

- Épületábrázolás tusrajzzal.
- Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal).
- Makett-készítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában.

6. évfolyam

- Épületek belseje, bútorai.
- Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal).

VII. Öltözéktervezés

4. évfolyam

- Középkori sisakok bemutatása
- Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele.
- A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás).

5. évfolyam

- Gótikus és reneszánsz fejfedők bemutatása
- A szín– és az anyagválasztás szerepe.
- Fejfedők készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás).

6. évfolyam

- Reneszánsz és barokk viseletek, öltözék-kiegészítők bemutatása
- Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés hagyományos és elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával).
- Legyező és álarc készítése a működés és a méretek figyelembe vétele.

- A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
  A megismert elemek felhasználása a kortárs divattervezésben.

VIII. Arcképtár

4. évfolyam
- Középkori portrék bemutatása
- Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban.
- Önarckép mai környezetben (pl. ceruza, krétarajzok, tempera).

5. évfolyam
- Reneszánsz portrék bemutatása.
- Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal).
- Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera).

6. évfolyam
- Barokk portrék bemutatása.
- Arcképek díszes keretben.
- Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera).

IX. Képeskönyv

4. évfolyam
- A kódex, a könyv funkciója.
- A mai életünk kódexe.
- Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai.
- A papír tulajdonságai.
- Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal).

5-6. évfolyam
- Az ismeretterjesztő könyvek funkciója.
- A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése, könyvillusztrációként való feldolgozása.
- Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján illusztrációk készítése.
- Magyarázó rajz (pl. a madár repülése, a szárny mozgása) részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal).

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Karcolás földbe, agyagba.
- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, szénnel, pitt-krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás cérnával, rajzeszközökkel, szivacs hengerrel…
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból.

- Konstruálás gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, kötelekből, kartonokból, fénnyel.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, drótból, papírból.
- Tárgyalkotás fűzéssel, nemezeléssel, varrással, hímzéssel, kötözéssel, ragasztással.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések.
- A legszebb munkák bemutatásra, kiállításra történő előkészítése.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, térművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalkotó technikákat,
- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- az alkotói munka végig vitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- színtani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:
Vizuális alkotó gyakorlat

- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:
A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgy együttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,

Témakör: Kapcsolatunk a művészettel. A művészet az ősidők óta az ember társa. Az emberre gyakorolt hatását minden korban és kultúrában igyekeztek felhasználni.
Kultúránkban ősidők óta megjelennek, a magyar motívumkincsek hagyományos elemei.

Feladat: Készíts olyan képző- vagy iparművészeti tárgyat, amely az ősi magyar motívumkincsre, a sajátos magyar formavilágra épül.
Ez lehet használati vagy dísztárgy, ajándéktárgy vagy játék. Munkádról készíts rajzi tervvázlatot, a kivitelezésben ez alapján haladj. A gyakorlati vizsgamunka elkészítéséhez az elmúlt években megismert képző- és iparművészeti anyagok és technikák bármelyikét alkalmazhatod, ezeket egymással kombinálhatod. Munkádban használhatsz hagyományos vagy modern díszítőelemeket is. Ügyelj a művészi igényű, precíz és pontos kivitelezésre!

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,

- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Minősítés

Jeles (5)
Az a tanuló, aki az adott feladatot időben befejezi. Az alkotás kiváló színvonalú, a tanult stílusoktól eltérő egyéni látásmódot mutat. Munkája jól komponált és technikailag magas színvonalon megoldott.

Jó (4)
Az a tanuló, aki az adott feladatot időben befejezi. Az alkotás jó színvonalon megoldott, de egyéni stílusjegyeket nem mutat. Kompozíciója és technikája a tanultaknak jól megfelel.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki az adott feladatot időben befejezi. A megoldásaiban nem súlyos szakmai hibák fedezhetőek fel, egyéni stílusjegyeket nem mutat, illetve kompozíciós hibát vét. A választott technikát alkalmazni tudja.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki az adott feladatot időben nem fejezi be, de értékelhető készültségi fokú. A megoldásaiban súlyos szakmai hibák fedezhetőek fel, stílustalan, illetve kompozíciós hibát vét. A választott technikát bizonytalanul alkalmazza.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki az adott feladatot időben nem fejezi be, értékelhetetlen készültségi fokú. Megoldásaiban nagyon súlyos szakmai hibák vannak. Stílustalan, illetve rosszul komponált értékelhetetlen technikai megoldásai vannak.

Továbbképző évfolyamok

7-8. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag - Követelmény

	7. évfolyam	8. évfolyam
Fejlesztési feladatok	• Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására. • A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása. • A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása. • Az elvont gondolkodás, az analizáló–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása. • Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása.	• A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint. • Különféle illusztrációk készítése. • A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználattal.
Tananyag	**Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek** Az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése A látvány pontos megfigyelésére, leképezése A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására A képi gondolkodás, vizuális absztrakció Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgy-együttesek létrehozása A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére A sűrítés, és felbontás, mint alkotói (komponálási) eszköz Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	**Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek** Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete Tónusos ábrázolás A természeti formák átírása Az anyagszerűség ábrázolása A tér különböző léptékű megjelenítése A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák Anatómiai ismeretek Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény	A tanuló ismerje: • a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat, • a térábrázolás alapelemeit, • a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, • a kompozíció jelentéshordozó elemeit, • az alapvető színtani törvényszerűségeket, • a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, • a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes: • a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, • motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, • kompozíciós ismereteinek alkalmazására, • egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, • a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, • műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, • geometrikus és természeti formák ábrázolására, • a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, • illusztrációkat készíteni.	A tanuló ismerje: • a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat, • a térábrázolás alapelemeit, • a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, • a kompozíció jelentéshordozó elemeit, • az alapvető színtani törvényszerűségeket, • a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, • a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes: • a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, • motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, • kompozíciós ismereteinek alkalmazására, • egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, • a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, • műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, • geometrikus és természeti formák ábrázolására, • a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, • illusztrációkat készíteni.

7. évfolyam

Feladatcsoportok

A beállítás

- A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése
- A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben
- A tárgyak, tárgy együttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A szerkezettől a formáig

- Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Drapéria mozgásban. Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése
- A drapéria, mint plasztikai elem és jel. Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések

A térről – síkban

- Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint
- Szobasarok, lépcsőház rajzolása festése
- A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések

- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta)
- A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színes papír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet)

Rajzi – plasztikai előtanulmányok
- Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások

A térről – térben
- A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással)
- Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével

Ábrázolás és szerkesztés
- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban
- Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére
- Vonal a térben. Fém–, spárga– és üvegplasztikák

Nagyságrend
- A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

Portré
- Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével
- Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése
- A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése
- A színek keverése

Szokatlan megjelenés
- Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal
- Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása
- Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal
- Értékelés és kiállítás–rendezés

8. évfolyam

Feladatcsoportok

A beállítás
- Tárgyak, térelemek a szabadban
- A tárgyak, tárgy együttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)
- A beállítás átformálása

- A tárgy együttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok)

A szerkezettől a formáig

- Állat– és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése
- A koponya bonyolult plasztikai problémái. Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben

A térről – síkban

- Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint
- A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell)
- A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színes papír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet formájában

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

- Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások

A térről – térben

- Termések titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái
- A természeti formák szerepe a formatervezésben
- A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter
- Formakövető vonal: a plaszticitás
- Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében

Ábrázolás és szerkesztés

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban
- Művészettörténeti példák tanulmányozása
- Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére

Nagyságrend

- A korábbiakban feldolgozott témák, konstruktív tanulmányok egyéni vagy csoportos módon továbbfejlesztése, megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

Portré

- Rajzok élő modell után
- A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok
- Fej rekonstrukció koponya alapján
- Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése
- A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban
- Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika)
  Értékelés és kiállítás–rendezés

Feladatcsoportok az 7-8. évfolyamok számára

I. A beállítás

7. évfolyam

- A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése.
- A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben.
- A tárgyak, tárgy együttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (pl. ceruzarajz, színes munkák).

8. évfolyam

- Tárgyak, térelemek a szabadban.
- A tárgyak, tárgy együttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák).
- A beállítás átformálása.
- A tárgy együttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok).

II. A szerkezettől a formáig

7. évfolyam

- Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén).
- Drapéria mozgásban.
- Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése.
- A drapéria, mint plasztikai elem és jel.
- Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések.

8. évfolyam

- Állat- és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése.
- A koponya bonyolult plasztikai problémái.
- Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben.

III. A térről – síkban

7. évfolyam

- Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint.
- Szobasarok, lépcsőház rajzolása festése.
- A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések.
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta).
- A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színes papír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet).

8. évfolyam

- Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint.

- A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések.
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell).
- A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színes papír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet formájában.

IV. Rajzi – plasztikai előtanulmányok

7. évfolyam

- Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével).
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése.
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján.
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások.

8. évfolyam

- Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével).
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése.
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján.
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások.

V. A térről – térben

7. évfolyam

- A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással).
- Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével.

8. évfolyam

- Termések titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái.
- A természeti formák szerepe a formatervezésben.
- A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter.
- Formakövető vonal: a plaszticitás.
- Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében.

VI. Ábrázolás és szerkesztés

7. évfolyam

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban.
- Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére.
- Vonal a térben. Fém-, spárga- és üvegplasztikák rajzolása.

8. évfolyam

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban.
- Művészettörténeti példák tanulmányozása.
- Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére.

VII. Nagyságrend

7. évfolyam

- A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret).
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése.

8. évfolyam

- A korábbiakban feldolgozott témák megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret).
- A linó–, papírmetszet tanulmányok továbbfejlesztése.
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése.

VIII. Portré

7. évfolyam

- Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével.
- Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése.
- A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése.
- A színek keverése.

8. évfolyam

- Rajzok élő modell után.
- A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok.
- Fej rekonstrukció koponya alapján.
- Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése.
- A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban.
- Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika).

IX. Szokatlan megjelenés

7-8. évfolyam

- Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal.
- Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása.
- Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, szénnel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, ecsettel, szivaccsal.
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból, gipszöntéssel.
- Vésett, mintázott relief és körplasztika készítése.
- Konstruálás tárgyakból, fénnyel.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, drótból, papírból, üvegből, műanyag lapokból.

- Tárgyalkotás kötözéssel, ragasztással.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Sokszorosítás linó– és papírmetszet felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések.
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Továbbképző évfolyamok

9-10. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag - Követelmény

	9. évfolyam	10. évfolyam
Fejlesztési feladatok	• A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása. • Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megőrizni. • A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése. • A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása.	• A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül. • A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával. • A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén. • Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel.
Tananyag	**Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek** A környezet– és tárgykultúra Tónusos ábrázolás újabb technikái A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései A bábkészítés hagyományai A plein air festészet legismertebb alakjai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok	**Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek** A környezet– és tárgykultúra Tónusos ábrázolás újabb technikái A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései A bábkészítés hagyományai A plein air festészet legismertebb alakjai A nonfiguratív ábrázolás eszköztára Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Követelmény	A tanuló ismerje: • a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat, • a térábrázolás alapelemeit, • a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, • a kompozíció jelentéshordozó elemeit, • az alapvető színtani törvényszerűségeket, • a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, • a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes: • a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, • motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, • kompozíciós ismereteinek alkalmazására, • egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, • a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, • műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, • geometrikus és természeti formák ábrázolására, • a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, illusztrációkat készíteni.	A tanuló ismerje: • a különféle vizuális művészetek jel– és jelképrendszerét, • a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit, • a sík– és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit, • a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat, • a térábrázolás alapelemeit, • a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, • a kompozíció jelentéshordozó elemeit, • az alapvető színtani törvényszerűségeket, • a jellegzetes vagy híres képző– és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, • a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes: • a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, • motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, • kompozíciós ismereteinek alkalmazására, • egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, • a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, • műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, • geometrikus és természeti formák ábrázolására, • a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, illusztrációkat készíteni.

9. évfolyam

Feladatcsoportok

- Alakrajz
- Csontváz rajza
- Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok)
- Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása
- Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról

Átváltozások

- A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben

- A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyzeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása
- Új beállítások új nézőpontokkal

Bábfigura
- Wayang–báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu hangja és beszéde, játéktere

Változatok művészettörténeti alkotásokra
- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret– és elemváltoztatások)

A természetben
- Vázlatok és festmények készítése a természetben
- A plain air–ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, aquarell és a gouache)
- Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása

Karakterkeresés
- A portrérajzolás, a karakter kiemelése
- Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján, vonalas és színes képek. Önarcképek
- Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával
- Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása

Népművészet és természet
- Betekintés a magyar népi viseletkultúrába
- Természeti népek technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás)
- A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban

Érzelmi hatások
- Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó)
- Érzelmi állapotok színben való kifejezése
- A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal
- Realisztikus és absztrakt megközelítés

Emlékmás
- Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában
- Forgatókönyv, fotódokumentáció.
  Értékelés és kiállítás–rendezés

10. évfolyam

Feladatcsoportok

Alakrajz

- Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról. A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag– és viaszkrokik)

Figura a térben

- Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben
- Plein air és embercsoport rajza

Átváltozások

- Ülő, fekvő figura rajza
- Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra
- A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása

Bábfigura

- Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu mozgathatósága, játéktere

Szín–tér

- Színes vázlatok készítése a színpadi tér színdinamikai megoldásához

Változatok művészettörténeti alkotásokra

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba
- Stíluskeresés
- Karakterkeresés
- A teljes figura mint karakter. Karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajzok, szoborvázlatok készítése

Érzelmi hatások

- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban
- Kollázs grafikai kiegészítéssel
- Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám)
- Érzelmi állapotok kifejezése színekkel

Emlékmás

- Gyerekkori történet
- Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet). Csoportos feladat
- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése
  Vizsgamunka készítése
  Értékelés és kiállítás–rendezés

Feladatcsoportok az 9-10. évfolyamok számára

I. Alakrajz – figura a térben

9. évfolyam

- Csontváz rajza.
- Alakrajz.
- Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok).
- Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása.
- Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról.

10. évfolyam

- Csontváz rajza.
- Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról.
- A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag– és viasz krokik).
- Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben.
- Plein air és embercsoport rajza.

II. Átváltozások

9. évfolyam

- Ülő, fekvő figura rajza.
- A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben.
- A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyzeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása.
- Új beállítások új nézőpontokkal.

10. évfolyam

- Ülő, fekvő figura rajza.
- Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra.
- A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása.

III. Bábfigura

9. évfolyam

- Wayang–báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése.
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése.
- A bábu hangja és beszéde, játéktere.

10. évfolyam

- Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal.
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése.
- A bábu mozgathatósága, játéktere.

IV. Változatok művészettörténeti alkotásokra

9. évfolyam

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében.
- Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret– és elemváltoztatások).

10. évfolyam

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében.

- Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba.
- Stíluskeresés. Egyéni stílus kialakítása.

V. A természetben - Szín-tér

9. évfolyam
- Vázlatok és festmények készítése a természetben.
- A plain air–ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, akvarell és a gouache).
- Fotósétáák – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása.

10. évfolyam
- Színes vázlatok készítése a természetben.
- Színes vázlatok készítése egy választott színdinamikai megoldáshoz.
- Színes vázlatok készítése egy színpadi térhez.

VI. Karakterkeresés

9. évfolyam
- A portrérajzolás, a karakter kiemelése.
- Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján (vonalas és színes képek).
- Önarcképek készítése.
- Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával.
- Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása.

10. évfolyam
- A teljes figura, mint karakter.
- Karikatúrák és krokik készítése modell alapján (vonalrajzok).
- Szoborvázlatok készítése, tónusozással.

VII. Népművészet és természet

9-10. évfolyam
- Természeti népek művészete, kézműves technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (pl. fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás).
- Betekintés a magyar népi viseletkultúrába.
- A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban.

VIII. Érzelmi hatások

9. évfolyam
- Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó).
- Érzelmi állapotok színben való kifejezése.
- A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal.
- Realisztikus és absztrakt megközelítés.

10. évfolyam
- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban.
- Kollázs grafikai kiegészítéssel.

- Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám).
- Érzelmi állapotok kifejezése színekkel.

IX. Emlékmás

9. évfolyam

- Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában.
- Forgatókönyv, fotódokumentáció.
- Gyerekkori történet feldolgozása.
- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése.

10. évfolyam

- Egy csoporttörténet kiválasztása.
- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése.
- Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet). Csoportos feladat.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, szénnel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgrafitto jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, akvarellel, gouacheval, temperával, ecsettel, szivaccsal.
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból, gipszöntéssel.
- Vésett, mintázott relief és körplasztika készítése.
- Konstruálás tárgyakból, fából.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból…), fonalból, textilből, drótból, papírból, üvegből, műanyag lapokból.
- Tárgyalkotás kötözéssel, ragasztással.
- Wayang és marionett báb készítése.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Sokszorosítás linó– és papírmetszet felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések.
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík– és térbeli művek, alkotás–sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,
- a fény–árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi–plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama:
Vizuális alkotó gyakorlat:

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- helyszíni feladat megoldása 180 perc

A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:
A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgyegyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,

- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- sík és térbeli ábrázolási képesség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A művészeti vizsga értékelése

I. Gyakorlati munka

A gyakorlati feladatok értékelése szempontrendszer segítségével történik. Az értékelési kritériumok a munka minőségét írják körül az adott értékelési szempont tekintetében. A gyakorlati feladatok esetében nem lehet pontosan megfogalmazott, minden feladat esetén egységes és átfogó értékelési szempont- és kritériumrendszert kialakítani. Ezért minden esetben az adott feladathoz az értékelés általános szempontrendszerének megfelelő, de mégis egyedi részletezettségű szempontsort szükséges alkalmazni.

A gyakorlati munka értékelési szempontjai az alábbiak:

- vizuális kifejező képesség,
- kreativitás, tartalmi komplexitás,
- kifejezés, alkotás technikája,
- összkép

A fenti szempontok azonban akkor válnak az értékelés megfelelő eszközévé, ha azok további megfigyelési szempontokra, illetve részletes értékelési kritériumokra bomlanak.

Vizuális közlés	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
A vizuális kifejezés eszközeit (vonal, szín, forma, kompozíció stb.) a célnak megfelelően, kitűnően alkalmazza.	3 pont	
A vizuális kifejezés eszközeit alapvetően megfelelően alkalmazza.	2 pont	
A vizuális kifejezés eszközeit többször pontatlanul, nem a kifejezés céljának megfelelően alkalmazza.	1 pont	
A vizuális kifejezés eszközeit esetlegesen vagy helytelenül alkalmazza.	0 pont	
Összesen	**6 pont**	
Vizuális kifejezés	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
A rajzi kifejezése igen árnyalt, érdekes, esetleg egyéni elemeket is tartalmaz.	3 pont	
A rajzi kifejezés árnyalt és /vagy a célnak megfelelő, de szokványos.	2 pont	

A rajzi kifejezés nem elég árnyalt és/vagy gyakran a célnak nem megfelelő.	1 pont	
A rajzi kifejezése igen kezdetleges és/vagy a célnak nem megfelelő.	0 pont	
Összesen	**6 pont**	

Kreativitás, tartalmi összefüggések	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
Tervei, elképzelései vagy előadásmódja igen érdekes, kreatív, innovatív.	3 pont	
Munkáinak vannak érdekes, egyéni vonásai.	2 pont	
Munkái alapvetően szokványosak, de néhol új ötletek nyomai észlelhetők.	1 pont	
Munkái teljesen szokványosak, semmi egyéni vonás nem észlelhető rajtuk	0 pont	
Összesen	**6 pont**	

Kreativitás, az alkotás tartalmi árnyaltsága	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
Munkái tartalmilag komplexek, érzékelhetően igen elmélyültek.	3 pont	
Munkájában vannak értékes, egyéni tartalmi momentumok, de helyenként egysíkú.	2 pont	
Munkáira nem jellemző a tartalmi komplexitás, elmélyülés.	1 pont	
Közhelyszerű, érdektelen munkák.	0 pont	
Összesen	**6 pont**	

Az alkotás technikai színvonala	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
A bemutatott technikák mindegyikét kiválóan műveli.	3 pont	
A bemutatott technikákat kisebb hibákkal, a célnak megfelelően műveli.	2 pont	
A bemutatott technikák jelentősebb részében nem rendelkezik kellő jártassággal vagy nem mutat érdeklődést a különböző technikák iránt.	1 pont	
A bemutatott technikákban nem rendelkezik kellő jártassággal.	0 pont	
Összesen	**6 pont**	

Összkép	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
A munkák igen színvonalasak, egységet mutatnak.	3 pont	
A munkák alapvetően jók.	2 pont	
A munkák között van néhány jó.	1 pont	
A munkák többsége felkészületlenségről tanúskodik.	0 pont	
Összesen	**6 pont**	

II. Portfolió

A portfólió összeállításának feltételei
Az összeválogatott anyag a vizsgaleírásban foglaltak szerint tartalmazza a megfelelő mennyiségű munkát, legyen ellátva a szabályok szerinti jelölésekkel (név, dátum, sorszám), továbbá a vizsgáztató szaktanár igazoló aláírásával.
A portfólió értékelése csak abban az esetben lehetséges, ha megfelel a kiírásban szereplő formai követelményeknek.

A portfólió/projekt értékelési szempontjai
A portfólió/projekt értékelését előre meghatározott, értékelési kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelő.

Vizuális kifejezés	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
Vizuális közléseit pontosan érthetően, nagyon világosan képes dokumentálni.	3 pont	
Vizuális közlései alapvetően világosak, de helyenként nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők.	2 pont	
Vizuális közlései alapvetően nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők.	1 pont	
A dokumentáció vizuális közlése teljesen zavaros vagy szegényes.	0 pont	
Összesen	**6 pont**	

Összhatás	**Adható pontszám**	**Elért pontszám**
A dokumentáció igen színvonalas munkákat tartalmaz.	3 pont	
A dokumentáció alapvetően jó munkákat tartalmaz.	2 pont	
A dokumentációban van néhány jó munka.	1 pont	
A dokumentáció munkái felkészületlenségről tanúskodnak.	0 pont	
Összesen	**6 pont**	

A tananyag feldolgozásához szükséges taneszközök:

Alapfokú évfolyamok:
- Munkaasztalok, székek
- Tároló polcok, szekrények, dobozok
- Vizes blokk
- Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
- Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
- Rajztechnikai eszközök: színes ceruzák, vízfesték, tempera, kréta, filc, vékony, vastag, és széles–lapos ecsetek, szivacsok, olló, ragasztó)
- Fényképezőgép
- Munkabiztonsági berendezések

Továbbképző évfolyamok:
- Rajz-, festő és mintázó eszközök: akvarell, akril
- Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök

- Rajztábla vagy festő állványok
- Mintázó állványok
- Számítógépes munkaállomás, szoftverekkel
- Filmfelvevő eszközök

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különbféle módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.
A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok

1-3. évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal megjelenési formái
A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerű technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerű technikáit,
- a kompozíciós alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait.

Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,
- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Vonal a térben
A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben
A színek és lelki minőségek
Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
A díszítés sajátosságai
A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat
Egyszerű nyomatok
A kiemelés
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- vonal a térképző szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,

- egyszerű nyomatok készítésére,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal és a mozgás–változás
A színek egymáshoz való viszonya
A színek érzelmi minősége
Színharmóniák, színkontrasztok
A forma, folt, felület és textúra kifejező használata
A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei
A funkció és díszítés
Egyedi motívumok, motívumrendszer
Dombornyomat
Kompozíciós variációk
Illusztratív sorozatok
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minőségét,
- a színharmóniákat, színkontrasztokat,
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját.

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok az 1-3 évfolyam számára

I. A vonal

1. évfolyam

- A vonal megjelenési formái a valóságban (pl. nádas, bicikli küllő, cérna, drót, bot, csempék közti fuga) és a képzőművészetben (pl. Klee munkáin). saját vonal-gyűjtemények készítése
- Játékos felfedezések
- A vonal, mint mozgásnyom (pl. repülőgép által képzett vonal-képződmények, keréknyom, bot, gereblye nyoma a homokban)
- Vonalnyom létrehozása (pl. szénnel, ecsettel, szalaggal), festékes kézzel simogatás, csapkodás nyomának létrehozása, megfigyelése
- Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése (pl. a vasreszelék elmozdulása mágnes hatására) és létrehozása, leképzése, elképzeljük, és lerajzoljuk, hogy nyomot hagy a lábunk mozgáskor, milyen útvonal nyomunk marad reggel ébredés után a lakásban, aztán az iskolába menet – ez a célirányos mozgás, aztán a kertben ugrándozó kutya nyomát követjük rajzzal, és a kutya körül ugráló bolha mozgását – ezek a céltalan mozgások
- Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon. Játékos kísérletek. (különböző zenére végzett kéz-láb táncoltatással hagyott nyomok, homokban, kartonon, vásznon, a nyomok képpé alakítása, fejlesztése)

2. évfolyam

- Vonalak a térben (pl. vezetékek, vasúti sin, villanyoszlopok, utak; egy vasút-, vezeték-építő brigád tervrajzának elkészítése)
- Vonalszerű anyagokkal (pl. kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása, labirintus játék madzag útvonallal, bekötött szemmel való végigjárása
- A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel (pl. ragasztószalag csíkokkal)
- Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában, a játékok során átélt élmények megjelenítésével

3. évfolyam

- Változások vizuális nyomai (pl. a száraz talaj repedései, egy kis patak útja során az akadályok hatására irányt változtat, megduzzad, vagy éppen elvékonyodik, játék az organikus vonal vastagság változással)
- A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal (pl. tuskimosás, tuslepergetés)
- Improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok (saját magunk által keltett hangok, zajok és a környezetünkben hallható zörejek, hangok tudatos megfigyelése, egymáshoz hasonlítása, viszonyítása – vékonyabb, vastagabb, szaggatott, magasodó emelkedő, mélyülő hangok pl. kulcscsörgés, kalapácsolás, óraketyegés, óracsengő, szélfújás, autó, busz, papírzörgés…..
- Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése (az előző tapasztalatokra épített saját kis zörej etűdök képi rögzítése)

II. A szín

1. évfolyam

- Szín és mozgás (pl. fényjáték, fényorgona) dramatikus mozgásos játék után a saját élmények színekkel való összekapcsolása, asszociációs játék segítségével
- Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás, csapkodás, a víz simogatása, a szellő érintése, a kavics pattogása, bot suhintása,) által keltett érzelmek kifejezése színekkel,
- Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken (pl. kerékpárgumival, gereblyével, kézzel, szivaccsal, széles ecsettel). a csak mozgással, mozdulatokkal eljátszott történet, szerep játéka közben festékes szivaccsal, széles ecsettel nyomot hagyni nagy kartonon, vásznon)
- Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat megfigyelése (szabad játék a színekkel, színek összefolyatása, ütköztetése a papíron, majd ebből leszűrni, megállapítani a színek tulajdonságait, melyik nyugodt, melyik vidám, szomorú, agresszív, bánatos….)
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal (mesék meghallgatása, eljátszása után a megélt érzések hangulatok kifejezése, - félelem, harc, bizonytalanság, béke)
- A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken (a kedvenc lény, tárgy dramatikus megjelenítése –eljátszása után a mozgásához, jelleméhez megfelelő szín, színek kiválasztása
- A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével (kedvenc székem, mackóm, bögrém, cicám - magányos, vidám, unatkozik, irigy, ünnepélyes…)

2. évfolyam

- Mesefilmek, fotók bemutatása
- A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban (pl. színnel azonosítható figurák – sárkány – tűz – vörös – harc düh – hegyes- háromszög - éles, / fűszál – simogató – selymes – zöld – nedves – harmatos – lágy ívű – sima – körbeölelő / egy-egy mese szereplőinek dramatikus eljátszása, lelki karakterük átélése, s színekhez, formákhoz társítása)
- Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások (szabad játékkal létrehozott eltérő színű kis terek, dobozok összeállítása, majd a sugárzott hangulat meghatározása, az odaillő mese szereplő „lakó” megnevezése)
- Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek építése pl. pihenőhely, csapda, sárkány-szoba, varázsló kamrája, tündérálom tere…)
- A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázzsal
- Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal (a fenti színes térépítés tapasztalataira építve azonosítani az eltérő karakterű szereplők tulajdonságait,s a színeket, formákat)
- Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel. Tárgymesék létrehozása (egyszerű háztartási eszközök pl. ecset, serpenyő, vágódeszka, szemüveg, fésű, kanál átfestése oly módon, hogy egy mese szereplőivé legyenek, s a mese eljátszható legyen általuk – az adott karakterhez választva a leginkább megfelelő formájú tárgyat)
- Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével az eddigi tapasztalatok felhasználásával

3. évfolyam

- Lírai absztrakt festmények bemutatása. Zenehallgatás
- Színfoltok festése zene hangulatára

- A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége (játékos színkeverés, színfoltok festése, majd az egyes színek színfoltok egymáshoz való viszonyának megfogalmazása, történet írása – mesélő színek)
- Természeti jelenségekről fotók bemutatása (hajnali pára, napfelkelte, vihar, vulkán, balatoni hullámzás, alföldi porvihar)
- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése (színek árnyalt felismerési és színkeverési gyakorlatok
- Egy- egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése (dramatikus játék során megjelenítik a színeket, azok egymással szembeni viselkedését, ki kinek a barátja, hogy viselkednek egymással pl. hogy védi meg a zöld-barát a társát a bajban, miképpen viselkedik a vörös, ha bajban van a társa…)
- Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák (mese, történet szereplőinek ábrázolása)
- Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által (mese, zene, táncjáték képi megjelenítése)
- Színkontrasztokra, tartalmi ellentétekre épülő alkotások szemléltetése
- Színkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre (saját valóságos vagy irodalmi élmények felidézése után festés) – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra

III. Felület és forma

1. évfolyam
- Más-más felületek megtapasztalása
- Különféle felületek és formák (pl. sima, kerekded, érdes…) által kiváltott érzelmek megfogalmazása
- Játékos forma- és felületalakítási kísérletek (titokdobozok készítése eltérő anyagokkal való betapétázással)
- A gesztusfestészet néhány karakteres példájának bemutatása
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
- Különböző érzelmi állapotok lenyomatának elemzése (homokban, agyagban hagyott nyomok, melyeket más-más kedvű, jellemű szereplők hagynak)

2. évfolyam
- Kontraszthatásra épülő alkotások szemléltetése
- Ellentétek, felületi kontrasztok elemzése (moha – kő, parázs – hamu, fakéreg – textil, aprószögek – víz)
- Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása (nyugalom, béke, puhaság, melybe belehasít egy sikoly)
- A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk, (nyomolvasás a természetben, mintha a természet felületei üzenetet közvetítenének, játékos történetek kiolvasása egymásnak készített felületekből)

3. évfolyam
- Felület és ábrázolási szándék összefüggésének felfedezése különböző műalkotásokon
- Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során (mítoszok, mitikus hősök vagy saját érzelmi, hangulati élmények vizuális megfogalmazása)

- Foltok, folthatárok elemzése a valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése során pl. ablak előtt, de függöny mögött levő figura foltja, kontúrja, folthatás ekkor, s akkor, ha éles fénnyel van megvilágítva. A látottak megjelenítése
- Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága festéssel ábrázolva és mécsestartók készítésénél felhasználva a szerzett élményeket

IV. Felület és textúra

1. évfolyam

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által (pl. frottázs gyűjtemény létrehozása)
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat felfedezése (először bekötött szemmel való játékok során majd a látvánnyal való összekapcsolás)
- Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításaik
- A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása szabad képalkotás során
- Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel, s nem a külső látvánnyal való kapcsolat keresése a szempont, hanem az érzelmi élménnyel való azonosítás)
- A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése (pl. tapintási napló, térkép készítése – pl. az iskolába menet milyen felületi élmények vannak)

2. évfolyam

- Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók elemzése, gyűjtése, csoportosítása
- A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
- Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése (mappaborító, tolltartó doboz)

3. évfolyam

- A textúra, mint fogalom megismerése
- Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása, játékos anyagkísérletek, anyagkapcsolatok, variációk megteremtése)
- Az elkészült lapokból képtárgyak készítése (szatyor, reklámtáska, kalap, ládika)

V. Minta a környezetben

1-2. évfolyam

- A természeti (pl. ültetvény a tájban) és mesterséges környezet tárgyainak (pl. kerítés) mintázata
- Környezetünkben levő tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása, a gyűjtött minták felhasználása mesehősök tárgyainak díszítésére, pl. varázsfuvola, varázsszőnyeg, varázsdoboz, bögre,
- A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése, felhasználása, pl. egy óriás ruhájának mintájaként

3. évfolyam

- Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése, saját mintakincs létrehozása

- A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon, öltözeten, öltözet kiegészítőkön

VI. Díszítés, díszítmények

1. évfolyam

- A forma és felület, a funkció és díszítmény összhangjának vizsgálata (ősi hangszerek, dobok, tálak, fésűk, bútorok)
- Lapok, felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal (kendők, sálak, dobozok, tárgyak felületének díszítése egy mese, mesei szándék, funkció szerint)

2. évfolyam

- Jelentéssel, funkcióval bíró tárgyak bemutatása, a tárgyon a funkció és díszítmény elemzése
- Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal (edény, textil, bútor, kalap, szatyor…)
- A dísz, a díszítmény létrehozásának módja, kis képi elemek, egységek ismétlése, variációk létrehozása, a korábban gyűjtött minta kincs motívumainak alakítása, variálása

3. évfolyam

- Épületek, építészeti terek elemzése
- Funkcióval, jelentéssel bíró mikro-terek külső- belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal (pl. egy óra belseje, külső megjelenése az eltérő szerkezetre utalva, kis szekrény külseje, mely utal a belső tartalmakra)
- A mikro-terek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése (a fantázia által benépesített kis terek pl. sütő-manó, fagyasztó manó, óralakó – idő múlató, mosógép tündér, őrlő – daráló segéd…)

VII. Nyomhagyás

1. évfolyam

- A nyomhagyás lehetőségeinek, funkciójának elemzése
- Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása (krumpli, levél, kanál, dobókocka, stb.)
- Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel

2. évfolyam

- Sokszorosítási lehetőségek bemutatása
- Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír– vagy műanyagkarc, sablon átfújással, figyelmeztető mesetáblák készítése pl. vigyázat hangos kakaskukorékolás!, vigyázat habfürdő veszély!...))

3. évfolyam

- Sablonnyomatok szemléltetése
- Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (pl. kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)
- Dombornyomatok szemléltetése
- Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése (pl. naptár, évkör létrehozása)

VIII. Kompozíció

1. évfolyam

- Komponálási módok, lehetőségek szemléltetése
- Képi elemek rendezgetése (tépett, kivágott, színes papírok elrendezésének variálása)
- Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázzsal, egyszerű nyomhagyással

2. évfolyam

- Kiemelési módok szemléltetése
- A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban (zenében, színházban – dramatikus játék által átélni az elméletet)
- A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel – variációk létrehozása, sorozat készítés csoportmunkával)

3. évfolyam

- Komponálási módok bemutatása
- Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére (pl. egy fénymásolt reprodukció elemeire vágása, s azok átrendezése, más képpé alakítása az eredeti kompozíció megváltoztatása által)

IX. Képalkotás

1. évfolyam

- Illusztrációk bemutatása, elemzése
- Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával (pl. árnyék rajzzal, egymás körberajzolásával, „jelmezbe” rongyokba öltözötten)
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

2. évfolyam

- Illusztrációk készítése, olvasott vagy átélt élmények, történetek bemutatására
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)
  Értékelés és kiállítás–rendezés

3. évfolyam

- Illusztrációk készítése egy folyamat bemutatására
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípia és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyommal
- Festés páccal, vízfestékkel, temperával, ecsettel, szivaccsal.

- Színképzés: festékkel, fénnyel
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal
- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Konstruálás tárgyakból
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Sokszorosítás linó– és papírmetszet felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.
A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
- A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
- Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.
- Az önállóság kialakítása.
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai
Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük
A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje
A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei
A tónus szerepe
A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása
A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt
A faktúra és textúra alakítás lehetőségei
Képépítési és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája
Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei
Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei
Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai
A pasztellkép készítés technikája
Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
- képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
- A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
- A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A megvilágítás szerepe
A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei
A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok
A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe
A felületgazdagítás lehetőségei
A színperspektíva szerepe
A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje
Variációk, sorozatok készítése
Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása
Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása
A sablonnyomat, dombornyomat technikája
A linómetszés technikája
Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát tervezése
Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai
Egyszerű akció, performance létrehozása
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,
- a különböző színviszonyok hatását,
- a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

Legyen képes:

- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,
- a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
- A kísérletező kedv, a döntésképesség és az alkotói magatartás fejlesztése.
- A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A színmodulációk, lokál és valőr színek
A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai
A túlzás, fokozás szerepe
Az egyensúly feltételei
Az átírás módjai
A dekoratív festészet sajátosságai
A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai
Többdúcos linómetszet létrehozása
Hidegtű vagy pusztatű technikája
Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek
Látványterv létrehozása
Akrilfestés gyakorlata
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit.

Legyen képes:

- különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,
- munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,

- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok a 4-6 évfolyam számára

I. Vonal

4-6. évfolyam

- A vonal szerepének szemléltetése képzőművészeti alkotások, grafikai lapok segítségével
- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A vonal pszichikai kifejezőereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (pl. monumentális szabadtéri installációk, land art kialakítása)

II. Szín

4. évfolyam

- A szín szerepének érzékeltetése képzőművészeti alkotások, fotók segítségével
- Színes fonalakkal, drapériákkal – színes terek, színkontrasztok létrehozása
- A színek hatásának (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás) érzékeltetése
- A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal
- A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatásával alkotások készítése

5-6. évfolyam

- A külső-belső terek színviszonyainak megfigyelése
- Az illúziókeltés lehetőségeinek megismerése
- A színperspektíva megtapasztalása
- Kompozíciós változatok a színkontrasztra
- A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
- Doboz szín-házak más–más színviszonyok között

III. A fény és a sötét

4. évfolyam

- A fény és a sötét ellentétének bemutatása képzőművészeti alkotásokkal
- A fény és a sötét differenciálódása
- A fény és a sötét által közvetített tartalmak (pl. mesék, mítoszok, legendák)
- Játék a fénnyel (pl. lámpákkal, vetítőkkel)
- Tárgyak, terek és a fény kapcsolata

- Külső-belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (pl. zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)
- A fekete szín használata (pl. fekete tér, fekete tárgy)
- Fekete-fehér kontraszt alkalmazása
- A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben

5-6. évfolyam
- Ellentétes karakterek bemutatása – ellentétpárok képzése
- Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
- A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
- Színes kompozíciók és variációk készítése a látvány, inspiráló hatására

IV. Felületképzés

4. évfolyam
- A faktúra és textúra jegyeinek szemléltetése
- Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
- Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázzsal)
- Új kifejezési technikák bemutatása
- Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
- A gyors, könnyed festés technikája
- Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

5-6. évfolyam
- Kontrasztok
- Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására
- További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

V. Kifejezés, képalakítás

4. évfolyam
- Organikus hatású alkotások szemléltetése
- Organikus képalkotás (szerves elrendezés)
- A kiemelés–elhagyás, a pozitív–negatív forma, a szabályosság–szabálytalanság megismerése
- Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

5. évfolyam
- Kifejezés és karakter
- Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
- Emberek, hősök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
- Portrék, maszkok, jelmezek készítése
- Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
- A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel

- Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva
- Felületgazdagítási lehetőségek
- Dramatikus játék a kész alkotásokkal

6. évfolyam

Stílusvariációk, átiratok

- Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
- Stílusjegyek átváltoztatása, méret- és léptékváltások
- Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
- Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
- Művek összehasonlítása

VI. Képalkotás

4. évfolyam

- Illusztrációk szemléltetése
- Illusztráció készítése
- Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
- Egyedi nyomtatással monotypia készítése

5. évfolyam

- A gouache technikájának ismerete
- A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag– és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcos linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvésésével
- Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)

6. évfolyam

- Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
- Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
- Többdúcos linómetszet készítése
- Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
- Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal
- Hidegtű
- A hidegtű vagy pusztatű technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
- Alapozatlan, puszta, felfényesített lemezre karcolás tűvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
- A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
- A magas– és a mélynyomás variálásának lehetőségei

VII. Tér – környezet

4. évfolyam

- A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek

- Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával
- Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hőtérképek)
- Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

5. évfolyam

- A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítása, csoportosítások
- Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
- Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
- Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
- Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
- A látvány és fantázia, képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső terének ábrázolása során

6. évfolyam

Egyéni vizuális kifejezés

- Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
- Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei
- Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
- Improvizációk és tervezett művek
- Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly vesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon
- Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

VIII. A betű és kép

4. évfolyam

- Jel (egyedi, saját jel)
- Betűkarakter, monogram
- Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- A kódextől a könyvnyomtatásig
- A nyomtatott írás és a kép használhatósága
- Miniatúrák, óriásképek

5-6. évfolyam

- Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
- A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia
- A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása

IX. Műalkotások

4. évfolyam

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

5. évfolyam

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

6. évfolyam

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
- Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
- A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyommal
- Egyedi grafikák alkotása: rajzeszközökkel, monotípiával
- Sokszorosított grafikák alkotása: papír és linómetszet, hidegtű, pusztatű technikával
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, gouacheval, ecsettel, szivaccsal.
- Színképzés: festékkel, fénnyel
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal
- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,

- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei:
A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:
A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

A) vizsgarész:
I.) **Alkotás**. Pl.
a tanult grafikai technikák bármelyikének alkalmazásával megvalósított grafikai alkotás

1. Sémák és jelek (piktogrammok, emblémák, védjegyek) tervezése

2. Családi eseményre meghívó készítése, az eseményhez kapcsolódó dekoráció megtervezése. A dekoráció néhány elemének elkészítése.
3. Meséhez, elbeszéléshez vagy vershez illusztráció készítése.
4. Bélyegsorozat tervezése és kivitelezése szabadon választott technikával.

II.) **Portfolió** (rajzi, tervezési dokumentáció)

Szemléltesse a rajzi, tervezési feladat megoldásának menetét (időterv, folyamatterv), fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, szerkezeti rajzok, forma- kompozíció-, és színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok, plasztikai kísérletek, makettek, látvány- és arculattervek...), a feladatra adott választ vagy válaszokat.

A) vizsgarész:

I.) **Alkotás**. Pl.

a tanult festészeti technikák bármelyikének alkalmazásával megvalósított festészeti alkotás vagy alkotássorozat

1. Egy kedves hely tetszőleges részletének feldolgozása és megfestése színkontrasztokban.
2. Választott témára díszletterv kivitelezése.
3. Irodalmi mű illusztrációja.
4. Zenei inspiráció feldolgozása sorozatban.
5. Különböző érzelmeket kifejező portrésorozat, vagy önarcképsorozat.
6. Parafrázisok.

II.) **Portfolió** (rajzi, tervezési dokumentáció)

Szemléltesse a rajzi, tervezési feladat megoldásának menetét (időterv, folyamatterv), fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, szerkezeti rajzok, forma- kompozíció-, és színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok, plasztikai kísérletek, makettek, látvány- és arculattervek...), a feladatra adott választ vagy válaszokat.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.

Pl.

1. Környezetvédelemmel kapcsolatos plakát tervezése és kivitelezése (kollázs, montázs).
2. Mintatervezés különböző felületek, faktúrák alapján.
3. Iniciálé tervezése és kivitelezése (egyedi rajz).
4. Ex libris tervezése, és kivitelezése linó technika alkalmazásával.
5. Versrészlet illusztrációja (egyedi rajz)

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség,
- színhasználat, kompozíciós készség,
- alapvető anyag– és eszközismeret, jártasság,

- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
- az elkészült munka összhangja.

Továbbképző évfolyamok 7-8 évfolyam

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.
- Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönözése.
- A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései
A látvány átírásának lehetőségei
A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben
Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai
Rézkarc készítése
A különböző műfajok, technikák határait kitágító lehetőségek
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,
- a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,
- az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit,
- az intermédia egyes műformáit,
- a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.

Legyen képes:

- klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elősegítése.
- A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképesség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Az arányok szerepe, jelentősége
Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben
A látvány átértelmezésének lehetőségei
A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása
A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei
A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői
Az olajfestés alapjai
A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái
Az intermédia, a posztmodern formanyelve
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az olajfestés technikájának alapjait,
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét.

A tanuló legyen képes:

- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben,
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok a 7-8 évfolyamok számára

I. A látvány

7. évfolyam

- Az egyediség szerepe
- Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- A megvilágítás, a fény- és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása
- A színtani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
- Vázlatok, variációk
- Nagyméretű festmény készítése a karakterjegyek a fény és színviszonyok megragadásával

8. évfolyam

- Az emberi test elemzése
- A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- A figura és környezetének viszonya
- Megvilágítás, árnyékok és reflexek
- Egy adott táj elemzése
- Táj festése a szabadban akvarellel, temperával
- A térillúzió festésének lehetőségei

II. Láttatás – képi közlés

7. évfolyam

- A látvány és az alkotás (pl. kép) viszonya
- A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban
- Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard műfajában

8. évfolyam

- A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján
- A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átirataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel
- A kiemelés – elhagyás, térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása

III. Tematikus képalkotás

7-8. évfolyam

- A tematikus kép sajátosságai
- Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén
- A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
- Olajfestés
- Az olajfestés technikájának alapjai

IV. Képalkotás

7-8. évfolyam

- A sokszorosító grafika technikái. Grafikai megoldások.
- Rézkarc nyomatok. Rézkarccal a tér megjelenítése
- Az anyag–előkészítés műveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
- A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
- Festékkeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése
- A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy–egy részletének kiemelése

V. Intermédia – kísérletek

7-8. évfolyam

- Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt–nyitott)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése
- Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

Intermédia – kísérletek

- A film, média képi nyelve
- A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rés – szilánk)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

VI. Alkalmazott művészet

7. évfolyam

- Alkalmazott grafikai munkák bemutatása
- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány)
- Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
- A színdinamikai szempontok figyelembevétele
- A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
- Színek a különböző médiumokban
- Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása
- Tipográfiai ismeretek felhasználása

8. évfolyam

- Tervező grafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány, írás–kép, névjegy, web–lap)
- Tetszőleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
- Az egyéni formanyelv
- Az önkifejezés korlátai, lehetőségei az alkalmazott művészetben
- Önálló forma és karaktervilág, vonal– és folthasználat
- Klasszicitás – modernség, posztmodern, kortárs – eredetiség

VII. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyommal
- Egyedi grafikák alkotása: rajzeszközökkel, monotípiával
- Sokszorosított grafikák alkotása: papír és linómetszet, hidegtű, pusztatű, rézkarc technikával
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, gouacheval, olajfestékkel, ecsettel, szivaccsal.
- Színképzés: festékkel, fénnyel
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal

- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Képregény vagy storyboard
- Kísérletek színes papírlapokkal

VIII. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Továbbképző évfolyamok 9-10 évfolyam

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképesség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei
Anatómiai törvényszerűségek
Általános és egyedi jegyek
Téri illúzió a különböző műfajokban
Stíluskontraszt
Látvány átértelmezése a különböző műfajokban
A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői
Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei
Díszlet és látványterv
Interaktív tér
Az intermédia kifejezési lehetőségei
A filmetűd sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit.

Legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,

- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- az általa választott műhöz szcenikai tervet, díszlettervet készíteni,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésé elősegítése.
- Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:
A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk
A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével
A valós és virtuális tér
A filmtér, filmidő sajátosságai
A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői
A személyesség hatása
Intermédia–kísérletek
A film műfaji lehetősége
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

Legyen képes:

- alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,

- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok a 9-10. évfolyamok számára

I. A látvány

9. évfolyam
- Portrék szemléltetése
- Arcok, figurák, karakterek
- Önarckép sorozattal a belső változások vizuális rögzítése különböző eszközhasználattal
- A portré, figura, különböző környezetbe, térbe helyezése

10. évfolyam
- Életképes bemutatása
- Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással
- Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése
- A képi hatások megváltoztatásával a látvány, a látvány által kifejezett érzés megváltoztatása

II. Láttatás – képi közlés

9. évfolyam
- Képzőművészeti alkotások bemutatása
- Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával
- Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival
- Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése

10. évfolyam
- Rövidfilm bemutatása
- Film készítése egy emlékről, álomról
- Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével
- A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejezőerejének felhasználásával
- A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneteiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése
- Egy film elkészítéséhez a nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása
- Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során

III. Tematikus képalkotás

9-10. évfolyam
- Díszlet és látványtervek szemléltetése
- Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése
- Egy jellegzetes részlet kivitelezése
- A valóság szín-terei, filmetűdök, képlenyomatok, rögzített pillanatok
- Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése

IV. Intermédia – kísérletek

9. évfolyam

- Az Interaktív tér szerepének, lehetőségeinek megismerése
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések által
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

10. évfolyam

- A személyes üzenet. Saját személyes üzenet-kísérlet
- Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pl. idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése

V. Alkalmazott művészet

9-10. évfolyam

- Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web–lap)
- Az elkészített síkalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával

VI. Vizsgamunka

10. évfolyam

- Szabadon választott témában portfolióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából
- A koncepció és tervvázlatok rögzítése
- A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk
- A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása
- A kész mű, műsorozat installálása

VII. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnyel, tárggyal, tárgynyomással
- Egyedi grafikák alkotása: rajzeszközökkel, monotípiával

- Sokszorosított grafikák alkotása: papír és linómetszet, hidegtű, pusztatű, rézkarc technikával
- Festés tussal, páccal, vízfestékkel, temperával, gouacheval, olajfestékkel, ecsettel, szivaccsal.
- Színképzés: festékkel, fénnyel
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal
- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Képregény vagy storyboard
- Kísérletek színes papírlapokkal

VIII. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- A legszebb munkák bemutatásra, kiállításra történő előkészítése.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei:
A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalkotás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

1. A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,
- díszlet– és jelmeztervek,
- murális vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.
Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv vagy sorozat.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- tervezői, kivitelező készség,
- színtani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
- a felületalakítás módja,
- kreativitás, egyediség,

- az elkészült munka összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges taneszközök:

- Vizes blokk
- Tároló szekrények
- Munkaasztalok, székek
- Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
- Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
- Gyűjtött tárgyak, drapériák
- Fényképezőgép, filmfelvevő
- Számítógép, szoftver
- Grafikai prés (legalább A/3–as méret lehúzására alkalmas méretben)
- Mobil lámpa
- Rajztábla (A/3, A/2)
- Vonalzók, olló, snitzer
- Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell vagy zsírkréta, tus, karctű, linókés, fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret
- Festő eszköz: ecsetek, tálak, vízfesték, tempera
- Festőállvány (továbbképző)
- Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

SZÍNMŰVÉSZETI–BÁBMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ SZÍNMŰVÉSZETI–BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi–bábszínházi nevelés – figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi–dramatikus tapasztalatait – lehetőséget biztosít a színművészet–bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére; ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására és fejlesztésére, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására, illetve felkészít a művészeti alapvizsgára és záróvizsgára.

A képzés lehetővé teszi mindkét területen

- A tanulók számára önmaguk tudatos megfigyelését
- Az önértékelést annak érdekében, hogy képessé váljanak saját eredményeik felismerésére és azok színházi (bábszínházi) munka során történő alkalmazására
- Az önkifejezést, a közös alkotómunka örömteli együttlétének megtapasztalását
- Az élet más területein elsajátított tanulói ismeretek, készségek, attitűdök színjátékban (bábjátékban) való alkalmazását
- Drámával és színházzal (bábszínházzal) kapcsolatos tanulói aktív szókincs bővítését
- Színházi (bábszínházi) előadások egyéni vagy csoportos készítését, illetve mások által bemutatott produkciók megtekintését, értelmezését

A színművészet területén különösen

- Változatos dramatikus tevékenységformákban való részvételt
- Az alapvető dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, alkalmazását differenciált feladatokban
- A színházi–drámai formával való kísérletezést, a színpadi megjelenítés jellemzőinek megismerését
- A színjáték kulturális hagyományainak megismerését
- A színjátéknak, mint művészi kommunikációs formának a megtapasztalását

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában színjáték tanszak működik.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Színjáték tanszak
Főtárgy: **dráma és színjáték**

Kötelezően választható tantárgyak:
beszéd és vers (1. alapfokú évfolyamtól)
mozgás és tánc (1. alapfokú évfolyamtól)

Választható tantárgyak: a színjáték és bábjáték tanszak bármelyik tantárgya

Óraterv
Színjáték tanszak

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Kötelezően választható tantárgyak			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgyak	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázatok Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.
A tanszak kötelezően előírt tantárgyainak és azok óraszámainak a figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.
Ha az intézmény az ajánlott minimális heti összóraszámot biztosítja, akkor az ezen felül tanított választható tantárgyakat heti 0,5 órában is oktathatja.
A dráma és színjáték tantárgy heti óraszáma a helyi tantervekben heti 2 óra is lehet, ha a beszéd és vers, valamint a mozgás és tánc tantárgyakat minimálisan heti 1–1 órában önálló tantárgyként oktatja az iskola.

HELYI SZABÁLYOZÁS

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában a kötelező órák biztosítása az alábbiak szerint történik:

az előképző évfolyamain:
- dráma és színjáték 2 óra
- szabadon választható tantárgy: drámajáték 2 óra

alapfokú és a továbbképző évfolyamain:
- 3 óra dráma és színjáték
- 1 óra mozgás és tánc, vagy beszéd és vers

A fenti tantárgyak közül a pedagógus választhat.
A pedagógus felkészültsége és szakmai beállítottsága alapján az éves tanmenetében határozza meg a választott tantárgyat és annak anyagát. A képzésbe belépő csoport a nevelési-oktatási folyamat végéig a pedagógus által meghatározott tantárgyat tanulja.

A képzés évfolyamainak száma: **12 évfolyam** (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama: **45 perc**

A SZÍNMŰVÉSZETI–BÁBMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a színművészet területén

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

- Színházi alapfogalmak/szakkifejezések alkalmazása
- Drámai/színházi konvenciók alkalmazása
- Meghatározó történeti és kortárs színházi stílusok felismerése
- A színházi műfajok felismerése
- A szöveg– és előadás elemzés meghatározó szempontjainak, a színészi alkotómunka fázisainak, főbb összetevőinek megismerése, alkalmazása
- Drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasása
- Különböző színészi technikák megismerése és alkalmazása
- Színházi improvizáció
- Karakterábrázolás nyelvi, beszédtechnikai, illetve mozgásos eszközökkel
- Előadásban (játékban) szerepek megformálása
- A rendezői instrukciók mentén végzett munka
- Más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazása a szerepalkotás során
- Színházi előadások elemzése, értékelése

Személyes kompetenciák

- Önállóság
- Döntésképesség
- Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság
- Mozgáskoordináció
- Fejlődőképesség, önfejlesztés

Társas kompetenciák

- Kapcsolatteremtő készség
- Kezdeményezőkészség
- Empatikus készség
- Tolerancia
- Kommunikációs rugalmasság
- Adekvát metakommunikáció
- Konfliktusmegoldó készség

Módszerkompetenciák

- Kreativitás, ötletgazdagság
- Problémamegoldás
- Figyelem összpontosítás
- Helyzetfelismerés
- Kritikus gondolkodás

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

Színjáték tanszak

A művészeti alapvizsga tantárgyai:
- dráma és színjáték, valamint

egy választott tantárgy az alábbiak közül:
- beszéd és vers
- mozgás és tánc
- zene és ének
- színházismeret

A művészeti záróvizsga tantárgyai:
- dráma és színjáték, valamint

egy választott tantárgy az alábbiak közül
- beszéd és vers
- mozgás és tánc
- zene és ének
- színházismeret

Színjáték tanszakon a fent megjelölt választható tantárgyak közül vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet eléri.
Ha a tanuló már rendelkezik a színművészeti és bábművészeti ág valamelyik tanszakán beszéd és vers, mozgás és tánc, zene és ének, színházismeret tantárgyakból megszerzett művészeti alapvizsga vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
Azokban a tantárgyakban, ahol a tantárgy vizsgája több vizsgarészből áll, ott a tantárgy osztályzatát a vizsgarészek osztályzatának számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső osztályzatának meghatározásában a szóbeli vizsgarész osztályzata a döntő.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti, alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

SZÍNJÁTÉK TANSZAK

DRÁMA ÉS SZÍNJÁTÉK

A dráma és színjáték főtárgy elsődleges célja, hogy a színházművészet – ezen belül is elsősorban a színjáték – iránt érdeklődő tanulók számára lehetőséget biztosítson a drámán és színjátékon keresztül történő önkifejezésre, közösségi alkotásra, a kommunikációs és előadói képességeik fejlődésére, a színházi alkotófolyamaton keresztül a színpadi munka alapjainak elsajátítására, a színházon keresztül önmagukra és a világra vonatkozó kérdések megfogalmazására és a válaszok keresésére.
A tantárgy oktatása során a célokat a közösségben végzett dramatikus tevékenység élményén, a játék örömén keresztül érjük el.
A tantárgy feladata, hogy a folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanuló váljon képessé a dráma és a színház értő befogadására, értelmezésére, illetve művészi együttműködésen keresztül, tanulótársaival együtt, drámai és színházi produktumok létrehozatalára.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a csoportos játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az érzékszervek működésének jelentőségét
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a szerepjátékokban való részvétel élményét
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket

Fejlessze a tanulók

- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő– és utánzóképességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat

- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömének másokkal való megosztására

Tananyag

Bemelegítő mozgásos játékok

- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Népi kiszámoló– és fogócskajátékok
- Egyszerű mozgáselemeket is tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Egyszerű mímes játékok tanári narrációra
- Rövidebb versek, mesék kísérése mozgással

Érzékelő játékok

- Színek, formák, illatok, ízek felismerése, csoportosítása, megkülönböztetése
- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok

- Egyenletes lüktetés érzékeltetése mondókázással
- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás (gyors és lassú) különböző térformákban
- Természetes ritmusok felfedezése és mozgásos lekövetése

Beszédgyakorlatok

- Hangok utánzása
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában (ajak–, nyelvgyakorlatok)
- Beszédre késztető játékok

Utánzó játékok

- Testtartás és mozgás utánzása
- Hétköznapi tevékenységek utánzása
- Állatok mozgásának utánzása

Memória– és koncentrációfejlesztő játékok

- Mondókák, kiszámolók, találós kérdések
- Mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok
- Népi gyermekjátékok
- Énekes–táncos játékok
- Mozgásos (testnevelési) játékok
- Egyszerű szerkezetű drámajátékok

Csoportos improvizációs játékok
- Mondókák, gyerekdalok feldolgozása
- Gyerekversek feldolgozása

Komplex drámafoglalkozások
- Mesei motívum vagy mese részlet vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- az érzékszervek működésének funkcióját, jelentőségét
- a jelenet kezdetének és befejezésének fontosságát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, kiszámolókat, mondókákat, gyerekdalokat, énekes–táncos játékokat, gyerekverseket, népmeséket (mindegyikből legalább egyet)

Legyenek képesek
- adottságaiknak megfelelően a látáshoz és halláshoz kapcsolódó differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy vers vagy rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására csoportos játék során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a csoportos improvizációs játék örömét
- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez használható mozgásos (testnevelési) játékokat
- az alapvető ritmushangszerek használatát

- a dramatikus munkához szükséges újabb népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket
- egyes drámajátékok szabályait

Fejlessze a tanulók
- érzékszerveinek működését, érzékelését
- ritmusérzékét
- megfigyelő– és utánzóképességét
- mozgásos ügyességét, koordinációját
- együttműködési képességét
- hallási figyelmét
- figyelemösszpontosító (koncentráló) képességét
- kifejezőkészségét
- helyzetfelismerési képességét
- szabálytudatát
- közösségtudatát

Ösztönözze a tanulókat
- környezetük megfigyelésére, megismerésére, az arról való véleményalkotásra
- társaikkal való nyugodt kapcsolat kialakítására, egymás elfogadására
- versek, mesék meghallgatására, értelmezésére
- az önállóan olvasott versek, mesék élményének megosztására
- a hétköznapi szabályok és a csoportos játék szabályainak betartására és betartatására
- a nemkívánatos (pl. agresszív) viselkedésformák visszaszorítására
- a játék örömének másokkal való megosztására

Tananyag

Mozgásgyakorlatok
- Fogójátékok
- Versenyjátékok, nagymozgásos játékok
- Mozgáselemeket tartalmazó körjátékok, népi játékok
- Mímes játékok tanári narrációra

Érzékelő játékok
- Az érzékszervek által keltett érzetek megfogalmazása
- Színkompozíciók összehasonlítása
- Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással
- Az idő észlelésének fejlesztése

Ritmusgyakorlatok
- Szöveges és mozgásos ritmusjátékok
- Tempótartás különböző térformákban
- Futások irányváltoztatással
- Ritmushangszerek és mozgás

Beszédgyakorlatok
- Beszédre késztető játékok
- Beszédgimnasztikai gyakorlatok
- Beszédszervek ügyesítése játékos formában

Utánzó játékok

- Egyszerű mozgástükrözések
- Hétköznapi tevékenységek és mesterségek jellemző gesztusainak utánzása
- Állatmozgások, természeti jelenségekhez kapcsolódó mozgások utánzása

Memória– és koncentrációfejlesztő játékok

- Versek, mondókák szöveg nélkül, csak mozgással
- Összetettebb mozgásos és szöveges figyelemfejlesztő játékok

Szerepjátékok, szabályjátékok

- Népi gyermekjátékok
- Mozgásos (testnevelési) játékok
- Egész csoportos és páros munkára épülő drámajátékok
- Vetélkedőjátékok

Komplex drámafoglalkozások

- Mesei motívum vagy meserészlet, vagy rövidebb mese feldolgozása tanári közreműködéssel (térmeghatározás, közös rajzolás, üzenetek, szimuláció, a teljes csoportot megmozgató szerepjáték, a tanár szerepben, szertartás, állókép, némajáték)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos játék szabályait
- az alapvető emberi, állati mozgássémákat
- a bemelegítéshez során használt mozgásos (testnevelési) játékokat
- a megismert ritmushangszerek használatát
- a dramatikus munkához szükséges népi gyermekjátékokat, mondókákat, gyerekdalokat, gyerekverseket, népmeséket (az újonnan – tanultak közül mindegyikből legalább egyet)
- egyes drámajátékok szabályait

Legyenek képesek

- adottságaiknak megfelelően differenciált és pontos érzékelésre
- a csoportos ritmusjátékokban való aktív részvételre
- alapvető emberi, állati mozgássémák utánzására, a csoportos utánzó játékokban való aktív részvételre
- legalább egy újonnan tanult vers és rövid meserészlet önálló elmondására
- a beszéd és a mozgás összekapcsolására a játékok során
- a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban való részvételre
- társaikkal való együttműködésre

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a képzelet és az emlékezet szerepét, fontosságát
- az egyszerű mozgáselemek összekapcsolását
- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- rövidebb prózai mesék dramatikus feldolgozásának folyamatát
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző– és hangképző gyakorlatokat
- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Fejlessze a tanulók
- együttműködő képességét
- képzelőerejét
- mozgásos improvizációs képességét
- térbeli tájékozódását
- figyelem–összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- problémamegoldó képességét
- ritmusérzékét
- légzőkapacitását
- hangképzését
- artikulációs képességét

Ösztönözze a tanulókat
- maguk és környezetük egyre tudatosabb megfigyelésére
- a közlésformák egyre differenciáltabb alkalmazására
- társaikkal való együttműködésre
- gondolataik és érzelmeik pontos kifejezésére
- a csoporton belüli aktív és kezdeményező munkára
- kiscsoportokban önállóan végzett tevékenységre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok
- Összekapaszkodó, érintésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok (pl. váll–, térdérintős játékok, nehezített speciális helyzetű fogók)
- Lazító és feszítő gyakorlatok
- Térformáló, térérzékelő játékok: játékos formában különböző térformák felvétele, formálása, kikerüléses gyakorlatokban térérzék–fejlesztés körjátékok, lánc–típusú népi játékok
- Szabad mozgás zenére önállóan és a társakkal együttműködve

Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlatok
- A saját és a társak légzésének megfigyelése nyugalmi állapotban, tevékenység során (pl. tűzfújás), beszéd közben; a tapasztalatok megfogalmazása
- Fúvójátékok (pl. lyukas kulcs, síp, szájharmonika fúvása) a kilégzés erejének és hosszának tanulmányozására; folyamatos és szaggatott fúvások

- Indirekt légzőgyakorlatok (pl. „gumibaba” felfújása, leeresztése)
- Hanggyakorlatok
- A hangadás megfigyelése (ásítás, nevetés, lelkiállapotok, hangulatok tükröződése a hangban)
- A hang tulajdonságairól szerzett tapasztalatok megfogalmazása (magas–mély, halk hangos)
- Egymás hangjának felismerése, utánzása
- Hangkitalálás (a saját hangtól eltérő hangzások játékos próbálgatása)
- Szavak, rövid mondatpárok játékos variálása
- Játékos hangerő–gyakorlatok
- Artikulációs gyakorlatok
- A kiejtés, az artikulációs mozgások megfigyelése
- A beszédszervek mozgásának „ügyesítése” szavak, szólamok ismételgető ejtésével
- Szájról olvasás – kezdetben hangok, majd szavak
- Szóláncok pontos hangzó– és szóvégejtéssel
- Hangsúlygyakorlatok
- A szóhangsúly gyakorlása (az első szótag nyomatékos ejtésének gyakorlása egyre hosszabb szavakban)
- Az összetett szavak előtagjának és a teljes személynév első tagjának hangsúlya

Fantáziajátékok
- Elképzelt tárgyak, helyszínek, figurák részletes kigondolása csoportban
- A közösen kitalált figurák, helyszínek, tárgyak köré szervezett játék

Ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatok
- Játékos, mozgással és szöveggel összekapcsolt ritmikus koordinációs gyakorlatok (pl. versek, mondókák ütemezése tapssal, járással, mozgással különböző tempóban)
- Térkitöltő gyakorlatok
- Ritmikus, mozgással és szöveggel összekapcsolt számolós gyakorlatok
- Gyermekversek, mondókák ritmus– és mozgásváltással

Dramatikus játékok
- Mimetikus (egyéni és csoportos) improvizációk zenére
- Szituációs játékok pl. szó, mondat, helyszín megadásával

Komplex drámafoglalkozások
- Központi figura köré épülő dráma (hangaláfestés, szerep a falon, térképek és ábrák készítése, állókép, gyűlés, véletlenül meghallott beszélgetés, képaláírás, maszkok, beépített szereplő, gondolatkövetés konvenciók felhasználásával)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a tér használatát és az abban való tájékozódást
- a helyszín fogalmát, jelentőségét
- a figyelemösszpontosítás fontosságát, alapvető technikáit
- a beszédtevékenység részeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a hang tulajdonságait (pl. mélység, magasság)
- a legfontosabb légző– és hangképző gyakorlatokat

- a ritmikus mozgással kombinált koncentrációs gyakorlatokat

Legyenek képesek
- egyszerű képzettársításra, annak játékbeli alkalmazására
- egyes érzelmi állapotok verbális és mozgásos kifejezésére
- a tanult mozgáselemek összekapcsolására
- az adott tér használatára és az abban való tájékozódásra
- a helyszín fogalmának alkalmazására, jelentőségének felismerésére
- a tanult beszédgyakorlatok tudatos alkalmazására
- tanári irányítás mellett zajló komplex dramatikus tevékenységben való részvételre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a beszédtevékenység részeinek egymásrautaltságát
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Fejlessze a tanulók
- figyelem–összpontosító képességét
- megfigyelő képességét
- együttműködő képességét
- verbális megnyilvánulásainak tisztaságát
- fogalmazási és kifejező képességét
- dramatizáló képességét
- rögtönzési képességét
- elméleti drámaelméleti tudását

Ösztönözze a tanulókat
- figyelmük tudatos összpontosítására
- a külvilág és önmaguk érzékeny megfigyelésére
- önálló és tudatos kapcsolatteremtésre
- a nemkívánatos viselkedésformák konstruktív visszajelzésére, megváltoztatására
- önálló verbális megnyilvánulásra
- pontos és kifejező szerepjátékra
- önálló dramatizálásra

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Gimnasztikus gyakorlatok játékos helyzetekben, nehezített járásmóddal, fordított testhelyzetben
- Indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály – típusú játékok)

Lazító gyakorlatok

- Feszítés–lazítás fekve, állva, ülve
- Az arc ellazítása, „kirázása" kilégzés közben

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- A különböző légzéstípusok megfigyelése (váll, mellkas, rekesz)
- A célszerű beszédlégzés folyamatának ismertetése
- Saját légzés megfigyelése nyugalmi állapotban és beszéd közben
- Zörej nélküli belégzést követő kilégzés a laza testtónus megőrzése mellett
- Kapacitásnövelő gyakorlatok versekkel, mondókákkal a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 40–50 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Játékos hangerőpróbálgatás
- Hangok próbálgatása az erős érzelmi–indulati állapotok kifejezésére
- Artikulációs gyakorlatok
- Az áll nyitó mozdulatát megerősítő gyakorlatok
- Nyelvmozgást ügyesítő gyakorlatok
- Ritmus és tempógyakorlat
- Versek ütemezése kötött mozgással
- Hangsúly– és hanglejtésgyakorlatok
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A kijelentés hanglejtése

Koncentrációs gyakorlatok

- Játékok számokkal
- Kérdés–felelet típusú játékok
- Mozgáskoncentrációs játékok
- Kapcsolatteremtő és bizalomgyakorlatok
- Kapcsolatteremtés szemkontaktussal, érintéssel, kézfogással, hanggal
- Vakvezető játékok alapváltozatai

Improvizációs játékok

- Mimetikus improvizációk (mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal)
- Hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel
- Szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával)
- Rövid történetek (ismert mesék) elmesélése zenére, kisebb csoportokban előkészített improvizációkkal

Komplex drámafoglalkozások

- Reális (de eltávolított) szituációk kibontása drámán keresztül

- Csoportról szóló drámaóra (a jelmezöltés, befejezetlen anyagok, interjú, forró szék, szerepcsere, kiscsoportos improvizáció, mímes játék, az igazság pillanata, belső hangok, szertartás, vita konvenciók felhasználásával)

Drámaelméleti alapok
- Verses mesék, mesék, elbeszélések szerkezetének érzékeltetése (történet, jelenet, jelenet kezdete és vége, főhős, szereplők, helyszín)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a figyelem–összpontosítás tudatos alkalmazását
- a megfigyelés és önmegfigyelés fontosságát
- a bizalomra épülő kapcsolatteremtés és kapcsolattartás szabályait
- a tiszta, érthető beszéd alapjait
- a történet, a jelenet, jelenet kezdete és vége, a főhős, a szereplők fogalmát
- a szereplők ábrázolását segítő egyes technikákat (pl. beszédstílus, testtartás)
- a feszítés–lazítás alapgyakorlatait
- a mimikai bemelegítés gyakorlatait

Legyenek képesek
- figyelmük tudatos összpontosítására
- társaik, önmaguk és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a bizalom megélésére
- érzékeny kapcsolatteremtésre és a kapcsolat megtartására
- tiszta és kifejező verbális megnyilatkozásokra
- egy nagyobb lélegzetű vers vagy próza pontos, tiszta, érthető elmondására
- aktív szerepjátékra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- az együttérző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- a feszültség élményét és fogalmát
- az analógiás gondolkodás alapjait
- a karakter fogalmát
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat

Fejlessze a tanulók
- légzéskapacitását
- térhez igazodó beszédét
- artikulációs képességét
- empátiás képességét
- verbális és nonverbális kommunikációs képességét

- fantáziáját és kreativitását
- differenciált kifejezőképességét
- fogalmi gondolkodását
- kooperációs készségét

Ösztönözze a tanulókat
- elfogadó együttműködésre
- érzelmeik és szándékaik pontos kifejezésére
- a nonverbális kommunikációs jelek tudatos használatára
- a nonverbális kommunikációs jelek minél pontosabb értelmezésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok
- Versenyjátékok, különböző típusú fogójátékok, nehezített fogó és üldözéses játékok a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére és a feszültség elvezetésére
- Különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok
- Testrész–vezetéses futások, páros fogó, a vezetőt követő futás
- Lazító gyakorlatok
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlat
- A be– és kilélegzett levegő mennyiségének fokozatos növelése a laza testtónus megtartása mellett kapacitásnövelés versekkel, mondókákkal (legfeljebb 50–60 szótag)
- Hanggyakorlatok
- A térhez igazodó hangerő gyakorlása
- Az emelt hangvétel gyakorlása a test megfelelő tónusának összehangolásával (pl. rikkancs, piaci árus, idegenvezető)
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák
- A hosszú magánhangzók pontos ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasási gyakorlatok (versek, verssorok)
- Ritmus és tempógyakorlat
- Ütemezés változó tempóban kitalált mozgássorral, tánccal, tapsjátékkal
- Hangsúly– és hanglejtésgyakorlat
- A kérdezés hangsúlya kérdőszóval és anélkül
- A kérdezés hanglejtése kérdőszóval és anélkül

Kapcsolatteremtő és kommunikációs játékok
- Az arc, tekintet, gesztusok kifejezőképességét fejlesztő játékok, gyakorlatok
- Érzelmi állapotok kifejezése testtartással, gesztusokkal
- Üzenetek (pl. utasítások, parancsok, kérések) küldése tekintettel és gesztusokkal

Fantáziajátékok
- Tárgyjátékok, tárgyak megszólaltatása, képzeletbeli tárgyak
- Képzelt lények megszemélyesítése, beszéltetése
- Belső képek megjelenítése mozgással és beszéddel

Improvizációs játékok

- Szituációs játékok vázlat megadásával
- Különböző karakterek megjelenítése páros vagy kiscsoportos improvizációkban
- Feszültség teli hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése
- Látott vagy hallott történetek feszültség teli jeleneteinek felidézése improvizációkban

Páros és kiscsoportos kooperációs játékok

- Tükörjátékok
- Távolságtartó játékok
- Szoborjátékok

Ön– és társismereti játékok

- Tulajdonságok megfogalmazásával járó játékok (apróhirdetés, tulajdonságok vására)
- Egyszerű visszajelzésekre építő játékok

Komplex drámafoglalkozások

- Erkölcsi dilemmákat vizsgáló drámaórák (pl. a szakértő köntösében, telefonbeszélgetés, az élet egy napja, fórum–színház, Hogyan történt? konvenciókkal)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- az együttérző beleélés szükséges voltát
- a szavak nélküli közlések jelentőségét
- a nonverbális kommunikáció csatornák működését
- a kommunikációs jelek jelentéshordozó erejét
- az analógiás gondolkodás alapjait
- egyes karakterjellemzőket
- a gyakran alkalmazott páros és kiscsoportos kooperációs játékokat
- a belső feszültség élményét, szerepét a drámai történésekben

Legyenek képesek

- a szavak nélküli közlések különböző élethelyzetekben való felismerésére
- a nonverbális kommunikációs csatornák használatára
- aktív részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, komplex drámaórákban
- feszültségteremtő drámai jelenetek létrehozására
- beszédüket a térhez igazítani
- pontosan körülírt feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- az elemző gondolkodás lényegét, használatát
- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait

- az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Fejlessze a tanulók
- légzéskapacitását
- kifejező beszédét
- testkontrollját
- elemző gondolkodási képességét
- szóbeli és nem szóbeli kifejezőképességét
- fogalmazási képességét
- helyzetfelismerési képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- megfigyelési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét
- improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat
- önmaguk és környezetük tudatos megfigyelésére
- kritikus és önkritikus gondolkodásra
- különböző élethelyzetek és morális problémák erőszakmentes kezelésére
- beszédük és mozdulataik koordinált és kifejező használatára
- a különböző közlésformák differenciált alkalmazására
- egy–egy életkoruknak megfelelő rövid vers vagy prózai mű részletének bemutatására
- a munkaforma önálló megválasztásra egy–egy probléma feldolgozása során
- életkoruknak megfelelő rangos színházi előadások, színházi nevelési programok, filmek megtekintésére és a látottak közös feldolgozására a dráma eszközeivel

Tananyag

Mozgásgyakorlatok
- Futásos és kikerüléses gyakorlatok: ritmus és irányváltásos futások (szituációval), testrész–vezetéses futások
- Egyensúly–játékok: toló és húzó mozdulatok játékos formában
- Lazítógyakorlat
- Feszítés–lazítás testrészenként

Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlatok
- Légzéskapacitás növelése a laza testtónus megtartása mellett (legfeljebb 60–70 szótag)
- Hanggyakorlatok
- Hangkitalálás
- Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörők, versek pontos, pergő kiejtéssel

- Magánhangzók gyakorlatai (különös figyelemmel az időtartamra)
- Szinkronizálási (leolvasási) gyakorlatok versekkel
- Ritmus– és tempógyakorlat
- Időmértékes versek ritmizálása
- Hangsúlygyakorlat
- A tagadás hangsúlyai

Bizalomgyakorlatok
- Vakvezetéses gyakorlatok

Improvizációs játékok
- Rögtönzések életkori témákra
- Hétköznapi szituációkat feldolgozó páros rögtönzések
- Rögtönzések közmondásokra
- Rögtönzések megadott konfliktusra
- Rögtönzések megadott témára
- Rövid monológok különböző élethelyzetekben

Komplex drámafoglalkozások
- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (pl. riportkészítés, montázs, újrajátszás, stílusváltás, analógia, mélyítés konvenciók által)

Színjátékos gyakorlatok
- A színpadi létezés alapszabályai
- Rövid vers vagy prózai mű részletének önálló előadása
- Rögzített kiscsoportos improvizációk nézők előtt
- A figyelem felkeltése és megtartása

Követelmények

A tanulók ismerjék
- különböző hétköznapi élethelyzetek és morális problémák dramatikus megjelenítésének egyes módjait
- a konfliktus és a feszültség fogalmát, különbözőségét
- a színpadi tér kreatív használatának alapjait
- az időmértékes versek ritmizálását
- a tagadás hangsúlyát
- az improvizáció szabályait
- a színpadi létezés alapszabályait
- a figyelem felkeltésének és megtartásának eljárásait

Legyenek képesek
- mozgásuk, testtartásuk kontrollálására a csoportos gyakorlatok során
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- különböző élethelyzetek kritikus és önkritikus elemzésére
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- konfliktushelyzetek erőszakmentes megoldására
- a tér tudatos használatára

- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bizalom fontosságát
- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát, tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő használatát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Fejlessze a tanulók

- megismerő, önmegismerő képességét
- önfegyelmét, színpadi fegyelmét
- asszociációs képességét
- konstruktivitását
- elemző gondolkodási képességét
- kritikai és önkritikai képességét
- előadói képességeit
- improvizációs képességét
- problémamegoldó képességét
- együttműködési képességét
- analógiás gondolkodását
- előadói képességét
- improvizációs képességét

Ösztönözze a tanulókat

- önálló döntéshozatalra
- hiteles és őszinte színpadi jelenlétre
- előrevivő, építő gondolkodásra
- a feszültségteli helyzetek, konfliktusok elemzésére, a konfliktusokkal való szembenézésre
- más csoportok munkájának beható megismerésére
- színházi és mozgásszínházi előadások megtekintésére
- színházi előadásokat bemutató tévéfelvételek, videofilmek, dokumentumfilmek megtekintésére

Tananyag

Mozgásgyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok
- Vezetéses gyakorlatok
- Forgás, gurulás, támaszhelyzetek talajon

Beszédgyakorlatok

- Légzőgyakorlatok
- Nyelvtörő mondókák légzésszabályozással
- Hanggyakorlat
- Erős érzelmek, indulatok hangjának próbálgatása versekkel

- Artikulációs gyakorlat
- Szinkronizálás
- Ritmus– és tempógyakorlat
- Az időmértékes versek gyakorlása tetszőleges ritmuskísérettel
- Hangsúly– és hanglejtésgyakorlat
- Számnevek, évszámok, összetett szavak, nevek, ikerszavak hangsúlya
- Az összetett mondatok hangsúly– és hanglejtés–variációi

Fantáziajátékok
- Irodalmi művek „új címe”
- Képzőművészeti alkotások „előzménye”
- Kevéssé ismert irodalmi művek befejezése, folytatása
- Tárgyak nem rendeltetésszerű alkalmazása

Bizalomgyakorlatok
- Dőléses, billenéses gyakorlatok

Improvizációs gyakorlatok
- Versek indulati tartalmaira épülő improvizációk
- Versek által keltett hangulatokra épülő improvizációk
- Mozgáselemekből építkező improvizációk
- Rögtönzés zenei effektek beépítésével
- Rögtönzések szimbólumok, ellentétek megadásával
- Etűdök (indulatok, hangulatok, érzelmek megadásával)

Komplex drámafoglalkozások
- Erkölcsi, életkori és társadalmi problémák feldolgozása drámával
- Ismert történetek, regények részleteinek feldolgozása drámán keresztül (az eddig tanult konvenciók alkalmazásával)

Ön– és társismereti játékok
- Vélemények közlését és fogadását lehetővé tévő szabályjátékok (pl. mi lenne, ha?, telefon, ilyennek látlak)

Színjátékos gyakorlatok
- Rövid monológ önálló előadása
- Rögzített páros improvizációk nézők előtt
- Kapcsolattartás a partnerrel

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a legfontosabb bizalomgyakorlatokat
- a kontraszt fogalmát
- a beszédszervek tudatos, célszerű és pontos használatának fontosságát
- a drámák alapvető munkaformáit

Legyenek képesek
- ellentétek tudatos, jelentést hangsúlyozó és jelentésteremtő alkalmazására
- egy–egy drámai szöveg mozgásban és szóban való megjelenítésére

- a beszédfolyamat részeinek tudatos irányítására
- bonyolultabb feladatok kiscsoportokban történő elvégzésére
- a munka eredményének bemutatására
- véleményalkotásra a látott színművek, filmek és improvizációk elemző megbeszélésekor
- kifejező szóbeli és mozgásos megnyilvánulásokra
- részvételre különböző élethelyzeteket feldolgozó improvizációkban, tanítási drámákban
- a tér tudatos használatára
- a ritmus és tempó tudatos alkalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a színházi formanyelv alapelemeinek alkalmazását egy adott drámai szöveg megközelítésében
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait

Fejlessze a tanulók
- színházi fogékonyságát
- kritikai és önkritikai képességét
- más művészetek iránti fogékonyságát
- önállóságát, magabiztosságát

Ösztönözze a tanulókat
- az előző évek során tapasztaltak, tanultak alkalmazására
- kísérletezésre, rugalmas gondolkodásra
- konstruktív együttműködésre
- drámai művek olvasására
- színházzal rokon művészeti tevékenységek megismerésére, gyakorlására
- önálló, magabiztos megnyilvánulásra
- más, hasonló művészeti tevékenységet folytató csoportok tevékenységének megismerésére
- őszinte, építő szándékú kritikai megnyilvánulásokra
- nyilvánosság előtti fellépésre

Tananyag

Mozgásgyakorlatok
- Lassított mozgás (különböző helyzetekben)
- A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok

Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlatok

- Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerő–gyakorlatok
- Életkorok hangadási karakterének tanulmányozása, próbálgatása
- Artikulációs gyakorlatok
- Pontos, laza pergő artikuláció járás, mozgás, fizikai terhelés közben
- Egymás artikulációjának megfigyelése, utánzása
- Ritmus– és tempógyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok tempóváltással
- Hangsúly–, hanglejtésgyakorlatok
- Az alárendelő mondatok hangsúly– és hanglejtés variációi

Színházi alapismeretek
- Színházi térformák (pl. dobozszínház, körszínház)
- Mozgás a dobozszínház terében (a tér hangsúlyos pontjai és irányai)
- A „félre” technikája
- Monológ

Színjátékos gyakorlatok
- Különböző drámai konvenciók (pl. állókép, gondolatkövetés) alkalmazása az improvizációk és egy adott színdarab megjelenítésének előkészítésében
- Különböző drámai konvenciók (pl. belső hangok, „forró szék”) alkalmazása a szerepépítés folyamatában
- Rögtönzések érzelmi állapotok, színjátékos stílusok, szöveg megadásával
- Rögtönzések drámarészletek alapján, a mögöttes tartalmának és a szereplők érzelmi állapotának kibontásával

Felkészülés a vizsgára
- Improvizációk létrehozása és javítása tanári segítséggel
- Jelenet létrehozása és javítása tanári segítséggel vagy
  Rövid előadás létrehozása tanári irányítással

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a különböző színházi terek jellemzőit
- a dobozszínházi tér hangsúlyos pontjait és irányait
- a tanult drámai konvenciók alkalmazási lehetőségeit a szerepépítés folyamatában
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit
- a különböző szerkezetű tanítási drámák lényeges jegyeit
- az alárendelő mondatok hangsúlyozását, hanglejtését
- a „félre” és a monológ technikai alapjait
- az előző évek tapasztalatainak alkalmazási, hasznosítási lehetőségét
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat, beszédgyakorlatokat

Legyenek képesek
- alkotó és eredeti módon hasznosítani az előző évek tapasztalatait
- munkaformát választani az adott gondolat, érzelem kifejezése érdekében
- a munkaformák alkalmazására egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- a munkaformák tudatos alkalmazására egy komplex drámafoglalkozás során

- részvételre egy adott mű színpadi feldolgozásának előkészítésében
- a helyes színpadi beszédre dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt
- az alapfokon elsajátított képességeiknek megfelelő improvizációban, jelenetben vagy színházi előadásban való közreműködésre

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében
- azokat a dramatikus technikákat valamint a társművészetek alapvető kifejezőeszközeit, amelyek a körülöttük lévő világról való gondolkodásban, véleményalkotásban, s azok kommunikációjában segítséget nyújtanak

Legyenek képesek
- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben
- személyes élményei felszínre hozására és a szerepjátékokban való alkalmazására
- drámában és színjátékokban a szerepnek és a helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtésre
- pontos és érzékletes szerepjátékra társaival és egyénileg
- a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására, kreatív dramatizálásra
- saját teste, mozgásai, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai – szöveg megjelenítésének előkészítésében
- társadalmi, életkori és erkölcsi problémákról szóló drámajátékokban való aktív közreműködésre, valamint a problémák életkorának megfelelő szintű vizsgálatára és megfogalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Dráma és színjáték
improvizáció 2–3 perc
színpadi produkció
- jelenet 3–5 perc

vagy

- előadás 15 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges vagy szöveg nélküli 2–3 fős jelenet lehet. A szaktanárnak a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, legalább tíz tételből álló tételsort kell összeállítania. A tételsor tartalmazhat szöveg nélküli vagy szöveges feladatokat. Az egyes tételeknek tartalmazniuk kell a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat (helyszín, szereplők, cselekmény, konfliktus).
A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján tanári irányítással készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A tanuló a csoportban, közös akciókban, együttes játékban közreműködve, illetve egyéni színpadi feladatok megoldásával egyaránt számot adhat a tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról.

A vizsga értékelése

- Improvizáció
- Az instrukciók megértése, követése
- Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése),
- Színpadi jelenlét
- Figyelem, koncentráció (játékban maradás képessége, egyértelmű szerepbe lépés, szituációban maradás, egyértelmű kilépés a szerepből)
- Sűrítés képessége
- A jelenet szerkezete, íve (a jelenet nyitása, zárása, jelenetépítés)
- Színpadi produkció
- A színpadi helyzetek megértése, az önálló játékok közös játékba illesztése
- Együttműködés (a partner impulzusainak elfogadása, a partner felé irányuló impulzusok erőssége, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
- Figyelem, koncentráció
- Színpadi jelenlét
- Ritmusérzék (a jelenet tempójának közös kialakítása, együttes tempóváltás)
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezőeszközök használata

Minősítés a dráma és színjáték tantárgyból:

Jeles (5)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követ az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, képes a társak kezdeményezésére reagálni, a jelenetet tovább építeni. Tanári segítség nélkül tudja megoldani az improvizációs feladatot.

Aki a színpadi produkcióban magabiztos szövegtudással rendelkezik, karakterábrázolása, színpadi jelenléte intenzív, ismeri és alkalmazza a színjátszói kifejezési eszközöket, szituációt tartva dolgozik, képes a jelenet ívét felépíteni és lezárni.

Jó (4)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció– és tempótartásban hibázik. A jelenet építés során kevés tanári segítséget igényel.
Aki a színpadi produkció előadása során kisebb hibákat vét, de ismeri és alkalmazza a színjátszói kifejezései eszközöket, tanári segítséget nem igényel.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció– és tempótartásban többször hibázik. A társak kezdeményezésére nem tud reagálni, a jelenet ívét megtöri, az improvizációs gyakorlat megvalósításához tanári segítséget igényel.
Aki a színpadi produkció előadása során többször hibázik, tanári segítséget igényel.
Ismeri a színjátszás kifejezőeszközeit, de alkalmazni nem mindig tudja, szituációtartása, színpadi jelenléte nem folyamatos.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció –és tempótartásban többször hibázik. A társak kezdeményezésére nem tud reagálni, a jelenet ívét megtöri, az improvizációs gyakorlat megvalósításához tanári segítséget igényel.
Aki a színpadi produkció előadása során sorozatosan hibázik, tanári segítséget igényel.
A színjátszói kifejezési eszközöket esetlegesen alkalmazza, szituációtartása, színpadi jelenléte nem folyamatos.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, jól együttműködik a partnerekkel, de a figyelem koncentrációban, szituáció– és tempótartásban többször hibázik. A társak kezdeményezésére nem tud reagálni, a jelenet ívét megtöri, az improvizációs gyakorlatot tanári segítséggel sem tudja megvalósítani.
Aki a színpadi produkció előadásához szükséges ismereteket nem sajátította el.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a túlzó karakteres ábrázolás formajegyeit
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát
- az intenzitás fogalmát
- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjátékait
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállás, váltás gyakorlatát
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit

- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, a helyszínváltozást, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat (etűdön belül)
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát

Fejlessze a tanulók
- koncentrációját
- kezdeményezőkészségét
- megfigyelőkészségét önmaga és a társak reakcióinak megfigyelése terén
- arányérzékét hatás, idő, tempó, játékmód vonatkozásában
- együttműködési készségét

Ösztönözze a tanulókat
- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- közösségi alkotásra
- diákszínjátszó előadások megtekintésére
- drámai művek olvasására
- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra
- színházi előadások megtekintésére felvételről

Tananyag

Ezen az évfolyamon az alapfokot elvégző, többnyire kamaszkorú fiataloknak a valóságtól a színpadig vezető út megkezdését kívánjuk lehetővé tenni. Önmaguk megismerése, saját személyiségük, képességeik adta lehetőségeik és korlátaik felismerése, a körülöttük lévő világ és a másik ember megfigyelése jelenti a munka első szakaszát. Ehhez szükséges, hogy félelem és gátlás nélküli légkör jöjjön létre a foglalkozásokon, amelyben mindenki képes felszabadultan játszani, ugyanakkor kíváncsian és türelemmel tudja követni társai játékát. Alkotó közösséggé kell, hogy formálódjon a csoport, ahol ki–ki kiteljesítheti a játékban személyiségét. Számos szabályjátékra, koncentrációs gyakorlatra, csoportépítő– és bizalomjátékra van szükség, hogy mindenkinél kialakuljon a felszabadult, egyben koncentrált színjátszói állapot.
Az alapfokú képzés során elsajátítottak tapasztalatait figyelembe véve a hétköznapi életanyagból építkező, kevés szereplős, rögtönzésre épülő etűdök létrehozása, kidolgozása jelentheti a színpad, a színpadi munka felé vezető út következő fázisát.

Szabályjátékok
- Ismerkedő játékok
- Csoportépítő játékok
- Önismereti játékok
- Verbális és mozgásos koncentrációs játékok
- Bizalomjátékok
- Agresszió-levezető gyakorlatok
- Feloldó, felszabadító gyakorlatok
- Fantáziajátékok

Szobrok, állóképek
- Egyéni szobrok
- Páros szobrok

- Csoportos állóképek (pl. szobrok, megadott helyszínek, megadott figurák, megadott hangulatok, kapcsolatok pillanatai – két– és háromszereplős állóképek)
- Történetmesélés állóképekkel
- Drámai tartalmú állóképek (tablók)

Szabályokhoz kötött szituációs játékok
- Szinkronjátékok
- Hotelportás
- Ismételd a mozdulatot
- Lavina
- Stoppos játékok

Hangjátékok
- Történetmesélés hangokkal
- Atmoszférateremtés hangokkal
- Hangjátékok helyzetre, témára

Spontán improvizációk
- Csoportos (egyidejű, egyénre épülő) improvizációk
- Spontán improvizációk egyéni vagy páros munkában, az improvizáció alapszabályainak betartásával (légy jelen; tartsd a szabályokat; tartsd a kapcsolatot; abba ne hagyd; ne nézz ki)

Etűdök
- Etűdök szöveg nélkül
- Etűdök szöveghelyettesítő eszközökkel
- Etűdök tárgyak használatával
- Etűdök megadott szövegre
- Etűdök vágyképekre, álmokra, félelmekre, konfliktusos élethelyzetekre
- Etűdök indítása, fordulatai, tetőpontja, lezárása
- A kontraszt szerepe, alkalmazása; az ellenpont–technika
- Etűdök túlzó, elrajzolt, szélsőséges játékmódban
- Etűdsorozatok szerkesztési elvei
- Etűdsorozatok összeállítása önálló munkában

Mozgásgyakorlatok
- Versenyjátékok és egyéb játékfajták: különböző típusú, a korábbi évek anyagában szereplő játékok ismételt feldolgozása a színházi jelenlét elvárásainak megfelelő intenzitással
- Lépés– és járásgyakorlatok: karakterformák keresése, ritmikai és dinamikai szempontok figyelembevétele különböző típusú lépés anyag és járásgyakorlat esetén
- A gerinc hullámmozgása, a láb karakteres vezetése, a kar plasztikus lehetőségeinek kibontása tervezési feladatban

Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlatok
- Kapacitásnövelés (90–100 szótag)
- Légzésszabályozás növekvő szólamokkal
- Koncentrációs légzőgyakorlatok a figyelem megosztásával (pl. kötött mozgássor végrehajtása közben)
- Hanggyakorlatok

- A hangerőt szabályozó gyakorlatok (folyamatos és fokozatos erősítés és halkítás)
- A hangmagasságot szabályozó gyakorlatok
- Fizikai állapotok és azok változásának tanulmányozása hangadásban
- Artikulációs gyakorlatok
- A pontos, pergő artikuláció gyakorlása folyamatos szövegmondás közben
- Artikulációs gyakorlatok suttogva és hang nélkül
- Ritmus– és tempógyakorlatok
- Időmértékes versek gyakorlása néma szövegmondással, ritmizálva
- Verssorok fölismerése ritmusképük hallatán
- Saját és a társak nevének fölismerése azok ritmusa alapján
- Gyakorlatok a tempó fokozásával és csillapításával
- Hangsúlygyakorlatok
- Az értelmi–, érzelmi hangsúly tanulmányozása

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás szabályszerűségeit
- a koncentráció, az együttműködés jelentőségét a színjátszásban
- a bemelegítés, ráhangolás gyakran alkalmazott szabályjátékait
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában
- a fokozás, kiállás, váltás eljárásait, hatását
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító megnyilvánulások különbségét
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat
- a feszültség, a fordulat, a jelenetnyitás és –zárás szerepét, fontosságát

Legyenek képesek
- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nem verbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra
- saját testi adottságaik, személyiségük szerint fogalmazni
- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, illetve a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül
- csendben figyelni társaik játékát
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaikkal együtt dolgozni
- a szituáció alapelemeit figyelembe véve improvizálni

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a típus fogalmát, jelentőségét a színház művészetében
- a tipizáló és egyénített ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét
- a túlzó ábrázolásmód sajátosságait, eszközkészletét, fokozatait

- az egyes színészi kifejezőeszközök (pl. arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt
- a történetmesélés színházi lehetőségeit
- a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait", morálját
- a szerepek kontextusba ágyazottságának fontosságát

Fejlessze a tanulók
- képességét a koncentrált állapot megtartására
- a befelé figyelési képességét
- a helyes önértékelését, önkritikáját
- az odaadó, önfeledt, mégis tudatos játékképességét
- a vitakészségét, az érvelés kultúráját
- az ötleteinek, gondolatainak artikulációját
- a nyitottságát, empátiáját
- a felelősségérzetét a közösségi alkotás és annak produktumai iránt

Ösztönözze a tanulókat
- az együttműködésre, a társak játékából való építkezésre
- saját ötleteik megfogalmazására, megvalósítására, önálló alkotásra a foglalkozásokon
- a színjátékos tevékenységen keresztül az önkifejezésre és a valóságra való reagálásra
- közösségi alkotásra, azok bemutatására
- diákszínjátszó előadások, fesztiválok megtekintésére
- színházi előadások megtekintésére
- a színházi portálok figyelemmel követésére
- a látottak, olvasottak értelmezésére, megbeszélésére

Tananyag

A 8. évfolyam során végzett munka célja, hogy a tanulók legyenek képesek típusfigurákat, tipikus élethelyzeteket megjeleníteni improvizációkban és rögzített jelenetben egyaránt. Ismerjék meg és bátran használják a túlzó játékmód színjátékos eszközkészletét. Tudjanak lényegi vonásokat sűríteni és kiemelni. Előtérbe kerülnek az együttes játék, a közösségi alkotás munkaformái, mint a kórusos megszólalás, csoportos improvizáció.

Szabályjátékok
- Összetett, többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok
- Ön– és társismereti játékok
- A bizalomgyakorlatok összetett változatai

Improvizációk típusfigurákkal
- A lélektani típusok a hétköznapokban, típusfigurák megfigyelése
- Hétköznapi típusok megjelenítése: jellemzőik sűrítése
- Egyéni típusfigura–tanulmányok
- Hétköznapi típusfigurák különböző szituációkban
- Típusfigurák típushelyzetei

Színjátékos eszközök fejlesztése
- A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok

- A gesztusok felerősítésének, a megszólalások felhangosításának gyakorlatai
- A váltás technikái
- Kórusgyakorlatok
- Térérzékelés, térhasználat gyakorlatai

Etűdök, improvizációk
- Csoportos improvizációk
- Etűdök típusfigurákkal
- Etűdök tipikus élethelyzetekkel
- Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel és felkészülés nélkül, a szituáció több alapelemének megadásával
- Etűdök műalkotás (festmény, fotó, zene) alapján
- Etűdsor adott figurákra
- Jelenet építése

Drámaórák
- A színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámamunka
- A próbamunka során felmerült problémákat feltáró drámamunka

Mozgásgyakorlatok
- Gyakorlattervezés: különböző típusú gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színpadi elvárások figyelembevételével
- Tréningtervezés: egy adott feladathoz szükséges tréning megtervezése, s önálló levezetése, önálló, a saját színházi feladatának megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Beszédgyakorlatok
- Légzőgyakorlatok
- Kapacitásnövelő gyakorlatok legfeljebb100–110 szótag
- Légzőgyakorlatok fizikai igénybevétel közben
- Légzőgyakorlatok a suttogott és a hangos beszéd váltogatásával)
- Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerőgyakorlatok
- Szöveges hangmagasság gyakorlatok
- A lágy/meleg hangvétel; a kemény/hideg hangvétel; a hangerő és a hangmagasság váltásai szöveges gyakorlatokban
- Az érzelmek, indulatok hangformáló szerepének tanulmányozása, megszólaltatása
- Artikulációs gyakorlatok
- A suttogott és a halk beszéd célszerű artikulációja
- Gyakori artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- A beszédtempótól, hangerőtől és –színtől független, pontos, kifejező artikuláció gyakorlása
- Ritmus– és tempógyakorlatok
- Ritmusjátékok hangos és néma szövegmondással
- A hangsúlyos verselésű és az időmértékes versek gyakorlása; egyszerű prózai szövegek ritmizálása
- Hangsúly és hanglejtés gyakorlatok
- Az érzelmek hangsúlyai
- A szórend és a hangsúly kapcsolata

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét
- az egyes színészi kifejezőeszközök (pl. arcjáték, gesztus, megszólalásmód) együttes és elkülönített használatának gyakorlati alkalmazását
- a kollektív játék formai jegyeit (pl. kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái)
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét
- a történetmesélés színházi eszköztárát
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait", morálját

Legyenek képesek
- alkalmazni a tipizáló ábrázolás eszközeit
- a színészi váltás alaptechnikáinak alkalmazására
- egyes színészi kifejezőeszközök együttes és elkülönített használatára
- személyes élményeiket, gondolataikat figurába, jelenetbe fogalmazni
- a kontextust figyelembe véve rögtönözni
- instrukciókat az improvizációba építeni
- különböző munkaformákban együtt dolgozni társaikkal
- ötleteiket az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani
- jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- tipizáló ábrázolásmód mélyítésének, egyénítésének lehetőségeit
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit
- a jelmez figurateremtő jelentőségét
- a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
- az élményfelidézés (pl. belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék", ellenpontozó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
- az elmélyítés technikáit (figurák előélete, jelenet előzményei, feszítő körülmények, cselekvések, döntések következményei)
- szó és gesztus ellentmondásának jelentését és hatását
- a drámai dialógus sajátosságait
- az egyszerű státusjátékokat

Fejlessze a tanulók
- képességeit az érzetek felidézése terén
- verbális kifejezőerejét
- érzékenységét
- toleranciáját
- konfliktuskezelő képességét

- megjelenítési képességét az összetett, ellentmondásos figurák és helyzetek ábrázolása során

Ösztönözze a tanulókat

- önálló alkotásra egy előadás elkészítésének során
- a diákszínjátszás legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- különböző műfajú színházi előadások megtekintésére
- jelentős színházi alkotások megtekintésére felvételről
- az ismertebb színházi folyóiratok olvasására

Tananyag

A típusfigurák egyéni vonásokkal való felruházása (egyénítése) a jellemábrázolás felé tett jelentős lépés: a tanév első szakaszában ezzel foglalkozunk – tudva azt, hogy az egyénített típus nem azonos a jellemmel. Az embert megmutatni változásai folyamatában, fejlődésében, a vágyaival és törekvéseivel, kinyilvánított akaratával és titkaival, érzelmeivel és gondolataival – mindez a színészi munka magasiskolájához tartozik. Ezt az alapfokú művészeti képzés során csak elemeiben sajátíthatják el a tanulók.
A jellemábrázolás felé törekedve ismerik meg a realista–naturalista játékmód színészi eszközkészletét, és azokat az eljárásokat, amelyek segítségével elmélyíthetik, gazdagíthatják és árnyaltabbá tehetik az ábrázolást. Megtapasztalják a szöveg és a nem verbális jelek ellentmondásainak jelentését, az ebben rejlő kifejezőerőt, és képessé válhatnak összetett jelentés színjátékos megfogalmazására, annak megértésére. Ellentmondásos és szélsőséges érzelmeket követelő élethelyzetekben hitelességre törekedve tudnak megnyilvánulni. Megvizsgálják az emberi cselekedetek mozgatórugóit, a kommunikáció természetét, ezáltal gazdagodik önismeretük és emberismeretük.

- A típusfigurák egyénítése improvizációkban
- Típusfigurák atipikus helyzetben
- Egyéni jellemrajz–tanulmányok
- Egyazon figura különféle helyzetekbe helyezésével
- Jellem változását ábrázoló etűdsor
- Etűdök a figura „hátterének” kidolgozására
- A realista–naturalista játékmód sajátosságai, eszközkészlete
- A drámai feszültség növelésének technikái
- Egy drámai mű jelenetének kapcsán a lélektani háttér kidolgozása
- Az élményfelidézés (pl. belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségei, technikái
- A színjáték hitelességének feltételei, törvényszerűségei
- A színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”)
- „belülről kifelé”: az érzetektől a kifejezésig
- „kívülről befelé”: a cselekvéstől az érzetekig, állapotig
- A kellékhasználat szabályszerűségei, alapelvei
- A kellékhasználat gyakorlatai
- Etűdök kellékekkel
- A jelmez figurateremtő jelentősége
- Színjáték jelmezben
- Szó és gesztus ellentmondása a színészi kifejezésben
- A drámai dialógus természete
- Emberi taktikák és stratégiák: páros vagy csoportos improvizációk egy cél elérésének különböző stratégiáira

- Emberi taktikák és stratégiák: fórum–színház
- Egyszerűbb státuszjátékok

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a kellékhasználatra épülő rögtönzések gyakorlatát
- a jelmez figurateremtő jelentőségét
- az élményfelidézés (pl. belső képek, emlékek, mozdulatok) lehetőségeit, technikáit
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék", ellenpontozó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés)
- a drámai feszültség növelésének technikáit
- egy–egy jelenet lélektani hátterének jelentőségét
- a realista–naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét
- a drámai dialógus sajátosságait

Legyenek képesek
- egyszerűbb státusjátékokat játszani
- a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására
- önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének egyes technikáit
- kelléket használva improvizálni
- jelmezben improvizálni
- hitelességre törekedve játszani
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló módszerek valamelyikének alkalmazására
- emberi taktikák és stratégiák jelentbe emelésére
- típusfigurák elmélyítésére

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a stilizáció eljárásait
- szimbolikus ábrázolás eljárásait
- a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl. belső monológ, szereplők elő– és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus)
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (pl. szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
- a jellemábrázolás legfontosabb követelményeit
- a cselekvő elemzés alapjait
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl. tempó, kontraszt, várakozás)
- a státuszok jelentőségét
- a különböző státuszjeleket

Fejlessze a tanulók

- közös célért, közösségben végzett tevékenységének lelki feltételeit
- szimbolikus színpadi jelek alkotására és értelmezésére irányuló képességeit
- szerepformálási képességeit
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét képességét

Ösztönözze a tanulókat

- rendszeres színházlátogatásra (ezen belül diákszínpadi előadások megtekintésére)
- a diákszínjátszás és az alternatív színházi világ legfontosabb eseményeinek figyelemmel kísérésére
- színházi irodalom és szaksajtó olvasására
- az elsajátított színjátszói képességek, készségek, ismeretek közönség előtt történő bemutatására
- legalább egy – a tanultak elsajátítását segítő – színvonalas (élő) színházi előadás megtekintésére

Tananyag

A záró évfolyamon a tanulókkal magasabb szinten ismételjük a továbbképző legfontosabb gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk bennük az általuk és velük bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, képességek és ismeretek szintetizálására. Új elem, hogy stlilizációval, szimbolikus ábrázolással tudjanak összetettebb, ambivalensebb, egyetemesebb jelenségek kifejezésére kísérletet tenni. Ezáltal elmélyülnek a művészi ábrázolás, színházi jelentésképzés kérdéseiben.
A tanulók megismerkednek a státuszjátékok alapjaival és a bonyolultabb szerkezetű, hosszabb időt igénybe vevő improvizációkkal.
A tanév során készülő jelenetek, ezekből szerkesztett játék vagy előadás egyfajta szintézisre ad lehetőséget, ezzel együtt a képzés során megszerzett tudás alkalmazására: a következetes, igényes színházi alkotómunka megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Ennek részeként a tanulók a színészi munka mellett kapjanak módot arra, hogy egy produkció létrehozásához szükséges más színházi tevékenységekben is (csoport szinten: az összes alapvető fontosságú színházi munkában) kipróbálhassák magukat.

Szabályjátékok

- Ön– és társismereti játékok (”helyem a csoportban”)
- Összetettebb, nagyobb koncentrációt igénylő bizalomgyakorlatok
- Fantáziát fejlesztő feladatok a szimbolikus kifejezés jegyében
- Státuszjátékok alapjai, „sajátstátusz”–játékok, státuszok váltogatása
- Etűdök különböző stílusokban – stílusgyakorlatok
- A szerepek, a kontextus, az atmoszféra tartása hosszú improvizációkban
- Hosszú improvizációk a stílus, a státusz, a színpadi kapcsolat tartásával, illetve ezek tudatos váltásával
- A színész játéka – amikor a mozgásé, a gesztusé a főszerep
- Gesztikus tartalmak a szimbolikus kifejezés érdekében)
- A vokális kifejező eszközök színpadi használata
- Etűdök zenei motívumok alapján
- A különböző auditív színházi eszközök alkalmazása (pl. emberi és zenei hang, zörej)
- A szöveg, mint a stilizáció kiindulópontja (asszociációkeltő alapanyag)
- A szöveg, mint vokális alkotás alapja

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait és ezek célját
- a cselekvő elemzés alapjait
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt
- a szimbolikus ábrázolás és a stilizáció gyakorlati jelentőségét, hatását
- a szerepépítést elősegítő egyes munkamódszereket, eljárásokat (pl. belső monológ, szereplők elő– és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus) illetve feltételeket (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek)
- a státusz jelentőségét
- a különböző státuszjeleket
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (pl. tempó, kontraszt, várakozás)
- a stilizáció és a szimbolikus ábrázolás színpadi lehetőségeit

Legyenek képesek
- a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében
- a kifejezés érdekében az „eszköztelen" színpadi létezéstől az expresszív játékmódig tartó skálán különböző megnyilvánulásokra
- több jeleneten áthúzódó szerepív ábrázolására
- különböző státuszú figurák megformálására
- jeleneten belül státuszt módosítani
- jellemfejlődés alapszintű bemutatására
- társaikkal kisebb csoportokban önálló jelenetalkotási munkára
- az improvizáció stiláris egységének megőrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára
- ötleteiket az éppen készülő jelenethez, illetve a színre állított produkcióhoz, a színre állítás folyamatához igazítani

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
- a leggyakoribb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat
- egy jelenet indításának, zárásának, fordulatainak, feszültségének, tétjének gyakorlati jelentőségét és hatását
- a színházi alkotófolyamatot, illetve az együttjátszást szolgáló cselekvésformákat, technikákat
- a szerepépítés legfontosabb módszereit, a színészi játék alapvető iskoláit
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit

Legyenek képesek
- koncentráltan, társaira figyelve, velük együttműködve részt venni tréningeken, próbamunkában, előadásokon
- a színjátékot, mint kommunikációs formát használni az önkifejezésre, a valóság tanulmányozására,
- színházi improvizációra
- az improvizációk elemzésére, értékelésére
- egyes színészi technikák tudatos alkalmazására
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel

- alkattól, képességektől függően különféle szerepek megformálására
- rendezői instrukciók mentén végzett munkára
- drámai szövegek értő, színházi megközelítésű olvasására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Dráma és színjáték

improvizáció 3–5 perc

színpadi produkció

- jelenet 5–7 perc

vagy

- előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma

A dráma és színjáték gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Improvizáció

Az improvizáció megadott instrukciók (pl. a jelenet témája, figurái, tárgyai, helyszíne, időpontja) alapján rögtönzött szöveges és szöveg nélküli kétfős jelenet lehet. A szaktanárnak – a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő – legalább tíz kétfős improvizációs feladatból álló tételsort kell összeállítania. A tételsornak szöveggel és szöveg nélkül elvégzendő feladatokat egyaránt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni a jelenet eljátszásához szükséges instrukciókat. A vizsgán a tanulók szabadon vagy a szaktanár irányításával párokat alkotnak, és közösen húznak a feladatokat tartalmazó tételek közül. Az etűd bemutatása után a vizsgabizottság instrukciók alapján variációk bemutatását kéri.
A felkészülési idő 5 perc.

Színpadi produkció

A produkció szabadon választott drámai vagy dramatizált mű, illetve rögzített improvizáció alapján készített prózai színházi produkció (2–3 fős jelenet/csoportos előadás) vagy szerkesztett játék lehet. A produkcióban a tanulónak egyéni feladatok, önálló akciók végrehajtásával kell közreműködnie.

A vizsga értékelése

- Improvizáció
- Az instrukciók megértése, követése
- A színpadi megjelenítés alapvető szabályainak alkalmazása (érthetőség, láthatóság)
- Együttműködés (közös jelenetépítés, társak ötleteinek elfogadása, cselekménybe illesztése, rugalmasság – reakció váratlan történésekre)
- Stílusérzék (közös játékstílus kialakítása, a választott stílus megtartása, illetve együttes stílusváltás, vagy a játékstílusok tudatos ütköztetése a kifejezés érdekében, az egyes elemek – gesztus, beszédmód, nyelv, mozgás – egysége)
- Figyelem, koncentráció
- Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága)

- A színjáték hitelessége (az ábrázolás mélysége, igazságtartalma, személyessége, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
- Az improvizáció „dramaturgiája” (a jelenet indítása, jelenet zárása, cselekményépítés, sűrítés képessége, feszültségteremtés, fordulatok)
- Atmoszférateremtés
- Színjátszói kifejezőeszközök, intenzitás
- Fantázia, ötletesség, humor
- Színpadi produkció (előadás, jelenet)
- Koncentráció, figyelem
- Együttműködés (a jelenet tempójának közös kialakítása, a partner impulzusainak elfogadása, erős impulzusok küldése a partner felé, közös cselekményvezetés, társakkal összehangolt váltások, közös játékstílus kialakítása, tartása)
- Hiteles játékmód (nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök hiteles alkalmazása, személyessége, életélmények, tapasztalatok játékká formálása, a figurák közti viszonyok, viszonyváltozás érzékletes ábrázolása)
- A játék intenzitása
- Karakterábrázolás (a karakter tartása, a karakter tipikus jegyeinek kiemelése, a karakterépítés eszköztárának gazdagsága, a karakterábrázolás elmélyítése, személyessé tétele)
- Stílusérzék (alkalmazkodás a produkció játékstílusához, közös stílushoz illeszkedő színjátékos kifejezőeszközök)
- Ritmusérzék (a játék tempójának érzékelése, tartása, pontos, társakhoz igazodó tempóváltás)
- Feszültségteremtés
- Atmoszférateremtés
- Verbális kifejezőeszközök használata

Minősítés dráma és színjáték tantárgyból

Jeles (5)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, képes a közös jelenetépítésre, a váratlan helyzetekre, szituációkra való reagálásra, a választott stílus sajátosságait alkalmazni tudja, képes a karakterábrázolásra, az érzelmi és viszonyulási változások megjelenítésére, a jelenet dramaturgiai ívének megformálására. Ötletes kreatív, együttműködő és humoros a feladatmegoldásban, képes a jelenet atmoszférájának megteremtésére. Az, aki a színpadi produkció során képes a színpadi jelenlét megteremtésére, alkalmazni tudja a tanult technikai, karakter-jellemábrázolási eszközöket, tudatos és hiteles a szerep megformálásában, magabiztos szövegtudással bír, a választott játékstílus sajátosságai szerint játszik, képes a közönséggel való kapcsolattartásra, atmoszféra teremtésére.

Jó (4)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, képes a közös jelenetépítésre. A váratlan helyzetekre, szituációkra való reagálása nem mindig követi a jelent ritmusát. A választott stílus sajátosságait többnyire alkalmazni tudja, képes a karakterábrázolásra. Az érzelmi és viszonyulási változások megjelenítése, a jelenet dramaturgiai ívének megformálása nem töretlen. Ötletes, kreatív, együttműködő és humoros a feladatmegoldásban, többnyire képes a jelenet atmoszférájának megteremtésére. Az aki, a színpadi produkció során képes a színpadi jelenlét megteremtésére, többnyire alkalmazni tudja a tanult technikai, karakter-jellemábrázolási eszközöket. Tudatos és hiteles a szerep megformálásában, de kisebb hibákat vét. Magabiztos szövegtudással bír, de váratlan helyzetek kizökkentik a szituációból. Kisebb hiányosságokkal a

választott játékstílus sajátosságai szerint játszik, képes a közönséggel való kapcsolattartásra, atmoszférateremtésre.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, a közös jelenetépítéshez tanári segítségre van szüksége. A váratlan helyzetekre, szituációkra nem minden esetben tud a jelenet ritmusa szerint reagálni. A választott stílus sajátosságait felszínesen alkalmazni tudja, a karakterábrázolása nem kimunkált. Az érzelmi és viszonyulási változások megjelenítése, a jelenet dramaturgiai ívének megformálása akadozó, nem tudatos. Kevés saját ötlettel dolgozik, de társaival együttműködő, többnyire képes a jelenet atmoszférájának megteremtésére. Az, aki a színpadi produkció során képes a színpadi jelenlét megteremtésére, de a figyelem koncentráltsága nem kitartó. Felszínesen ismeri a tanult technikai, karakter és jellemábrázolási eszközöket. A szerep megformálásában kevésbé hiteles, nem képes a viszonyok és érzelmi változások érzékletes ábrázolására. Szövegtudása kissé bizonytalan, nehezen birkózik meg a váratlan helyzetekkel, improvizációs készsége még nem kiforrott. A választott játékstílus sajátosságait felszínesen ismeri, rövid ideig képes csak a kapcsolattartásra, atmoszférateremtésre.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki az improvizáció során megérti és követi az instrukciókat, a közös jelenetépítést csak tanári segítséggel képes megvalósítani. A váratlan helyzetekre, szituációkra többnyire nem tud a jelenet ritmusa szerint reagálni. A választott stílus sajátosságait minimálisan tudja alkalmazni, a karakterábrázolása eszközeit minimálisan alkalmazza. Az érzelmi és viszonyulási változások megjelenítése, a jelenet dramaturgiai ívének megformálása minimálisan megfelelő. Az aki, a színpadi produkció során csak nagyon rövid ideig képes a színpadi jelenlét megteremtésére, figyelem koncentráltsága minimális. Minimálisan ismeri a tanult technikai, karakter, és jellemábrázolási eszközöket. A szerep megformálása nem hiteles, nem képes a viszonyok és érzelmi változások érzékletes ábrázolására. Szövegtudással kissé bizonytalan, nehezen birkózik meg a váratlan helyzetekkel, improvizációs készsége még nem kiforrott. A választott játékstílus sajátosságait csak minimálisan ismeri, rövid ideig képes csak a kapcsolattartásra, atmoszférateremtésre.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki bár megérti az improvizációs feladatot, de nem rendelkezik az improvizációhoz szükséges ismeretekkel, nem képes szituációba kerülni, önállóan reagálni a társak akcióira, nem képes a jelenetépítésre. Nem alkalmazza a karakterábrázolás eszközeit, tanári segítséggel sem tudja a feladatot megoldani. Az aki, a színpadi produkció során nem képes a színpadi jelenlét megteremtésére, figyelem koncentráltsága minimális. Nem tudja alkalmazni a tananyagban szereplő technikai, karakter-jellemábrázolási eszközöket. Nem jut el a szerep megformálásáig, nem képes a viszonyok és érzelmi változások érzékletes ábrázolására. Játékmódja stílustalan, előadása kizárólag a szöveg felmondására korlátozódik. Kapcsolat létesítésére, atmoszféra teremtésére nem képes

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

- Színpad vagy dobogók
- Egészalakos tükör
- Ritmus– és dallamhangszerek
- CD–lejátszó vagy magnó
- Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
- Videokamera
- Alapvető fénytechnika (reflektorok, állványok, fényszabályozó egység, árnylámpák, spotlámpák, mobil fényforrások)

- A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD–k, DVD–k
- Tornaszőnyeg

MOZGÁS ÉS TÁNC

A tantárgy célja a tanulók testtudatának kialakítása és fejlesztése, a mozgással történő önkifejezés fejlesztése, a testbeszéd, mint nyelv tanulmányozása, az alapvető mozgástechnikai elemek megismertetése és elsajátíttatása. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen a tanulók legyenek képesek színházi helyzetekben megvalósuló, mozgásra, táncra épülő feladatok ellátására.
A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulók megtapasztalhassák egyéni vagy csoportos mozgásokra, illetve táncra épülő gyakorlatok elvégzésével fizikai jelenlétük lehetőségeit, a mozgásban fellelhető szabadságérzetet, a test alkalmassá tételét különböző érzelmi állapotok és helyzetek megjelenítésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a mozdulat indításának, megállításának lehetőségeit
- a futásos és térérzékelő gyakorlatok és játékok típusait
- a verseny–, illetve körjátékok különböző fajtáit

Fejlessze a tanulók
- mozgásintenzitását
- mozgáskoordinációját
- koncentrációját

Ösztönözze a tanulókat
- önmaguk testének megismerésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgás örömének megtapasztalására
- a kis– és nagyobb csoportban végzett játékokban való részvételre
- a játékokban rejlő kreativitás kibontására

Tananyag

Indítás–megállítás gyakorlatok
- Az indítás és megállás különböző tempóban, helyzetben, magasságban történő gyakorlása versenyjátékok, illetve szituációs játékok segítségével (pl. tapsos fogó, csendkirály típusú játékok, a kettős körben történő páros fogók)

Versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok
- Nehezített fogó és üldözéses játékok, gyermekjátékok nehezített változatai (térbeli, szabálybeli átalakítással) a megfelelő intenzitású jelenlét megteremtésére

Speciális futásos és kikerüléses gyakorlatok

- Hosszabb távú, ritmus és irányváltásos futások, erdő (álló társak között) és testrész–vezetéses (pl. egyik, majd másik kar, mellkas, fej) futások

Egyensúly játékok

- Toló és húzó mozdulatok játékos formában (pl. „bogozó”, sószsákot cipelő, Gólya viszi...), ilyen játékhelyzeteket tartalmazó gyakorlatok

Népi játék, tánc

- Körjátékok, ügyességi játékok: különböző fogócskák (terpesz–, fészek–, láncfogók), ritmusjátékok (egyenletes lüktetés erősítése, tempótartási gyakorlatok), egyszerű ugrásgyakorlatok ugrós zenére, különböző támaszhelyzetekben

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a versenyjátékok szabályrendszerét
- a gyakorlatok megértéséhez szükséges szakszavakat

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- csoportos feladatokban való részvételre
- az egyensúlyra és irányváltásra épülő feladatok pontos elvégzésére

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a bemelegítéshez szükséges játékformákat
- a dinamikus elmozdulásban rejlő lehetőségeket
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségeit
- népi játékok, illetve lánc– és körjátékok egyes fajtáit, az ugrós táncok alaptechnikáit

Fejlessze a tanulók

- mozgáskoordinációs készségét
- koncentrációs készségét
- fizikai képességeit–kondícióját, rugalmasságát

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- partnerekkel való együttműködésre
- kis csoportokban történő tevékenységre
- a kreatív képességek kibontakoztatására
- a közös játék örömének megtapasztalására, felismerésére, tudatosítására

Tananyag

Bemelegítő játékok

- Összekapaszkodó, egymás elérésére törekvő, érintés elől elhúzódó, a gimnasztika gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok

Futásos gyakorlatok

- A bemelegítés szempontjából meghatározó gyakorlatok szituációs formában, különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával

Egyensúly– és vezetéses gyakorlatok

- Egyensúlygyakorlatok támasz– és fogásos helyzetekben, vezetéses gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással

Népi játék, tánc

- Utánzó (pl. állatutánzó) játékok, párválasztó–játékok, népi gyermekjátékok, lánc és körformák a táncban; ugrós táncok alaptechnikái; csoportosan a közösségi táncélmény megszerzése (pl. ugrós táncok alapmotívumaival, cifrák, lengetők)

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a csoportos futás–, egyensúly– és bizalomgyakorlatok szabályait
- a népi gyermekjátékok menetét

Legyenek képesek

- a megismert játékok szabályszerű elvégzésére
- a dinamikus, irányváltásos feladatokban való részvételre
- az egyensúly gyakorlatok koordinált elvégzésére

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a talajfogás különböző módozatait
- a bizalomgyakorlatokban való részvétel szabályait és lehetőségeit
- a testközéppont használatának, a mozgás azon keresztül való vezetésének lehetőségeit
- a gyakorlatok egymásra épülésének különböző lehetőségeit
- ugrós táncok motívumfűzéseinek lehetőségeit

Fejlessze

- a tanulók biztonságát a talajfogás, eséstechnika, illetve a négy végtag egyenlő értékű használatát kívánó gyakorlatok végzése során

Ösztönözze a tanulókat

- a csoportos feladatokban való koncentrált részvételre
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Bemelegítő játékok

- A gimnasztika életkornak megfelelő gyakorlatait játékos szituációba tevő gyakorlatok

Futásos gyakorlatok

- Szituációs formában különböző tempójú, karakterű és funkciójú futástípusok használatával; testrészvezetéses futások, páros fogó, vezetőt követő, ún. kígyózó futás

Állatmozgások, középmagasságú mozgások
- Különböző mozgáskarakterek elsajátítása, illetve ezeken keresztül a négy végtag egyenrangú, a testközéppont által vezérelt, koordinált használata; majom– és macskakarakterű mozgáselemek elsajátítása

Bizalomgyakorlatok
- Egymás és önmaguk elfogadását célzó, dőléses, billenéses, haladásos helyzetekben történő gyakorlatok, partner–felismeréses játékok csukott szemmel

Mozgássorok, motívumsorok felépítése
- Állatmozgások, középmagasságú mozgáselemek motívumainak sorba fűzése, elemsorrá fejlesztése

Tánc
- Térbeli elmozdulás lehetőségei ugrós motívumokkal
- Ugrós táncok motívumfűzései: szólóban, párban

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a tanult gyakorlatok technikai elemeit és egymásra épülésük lehetőségeit
- a tanult néptánc alaptechnikák elemeit és fűzésük lehetőségeit

Legyenek képesek
- a mozgástechnikai elemek harmonikus elvégzésére
- a magasságszintek rugalmas váltására
- az állatmozgások koordinált végrehajtására
- a táncelemek stílusos reprodukálására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a térbeli elmozdulás horizontális és vertikális irányú lehetőségeit
- a mozdulat lassításának technikai összetevőit
- a kórusmozgásban való részvétel lehetőségeit
- a párválasztó játékokat, illetve a páros és ugrós–legényes táncok alapelemeit, technikáját

Fejlessze a tanulók
- térérzékelését
- egyensúlyérzetét és koordinációs képességét
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat
- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére

- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó élmény megtapasztalására

Tananyag

Tér– és helyzetérzékelő gyakorlatok
- A térirányok, a színpadi tér felosztásának ismerete, „üres" tér kitöltésének, a tér mindhárom dimenziójában való elmozdulás képességének megteremtése, csukott szemes és az ún. Vezetéses gyakorlatokon keresztül a tér érzetének, érzékelésének fejlesztése

Egyensúly– és lassított mozgás–gyakorlatok
- Az egyensúlyérzék fejlesztése, a lassú, súlyáthelyezéses mozgások billenés nélküli vezetése, páros, csoportos gyakorlatokban a súlyáthelyezés, súlyfelvétel, s a különböző támaszhelyzetek gördülékeny megoldása, a súly és erőegyensúly megteremtése

Kórusmozgások
- Csoportos gyakorlatban különböző mozdulatok, mozgáselemek, tánc és/vagy mozgáskombinációk szinkronban történő elvégzése, a közös elmozdulások közben a helyes irányok, a mozgáskarakter és ritmus megtartása, az egységes mozgásképkialakítása

Tánc
- Táncba hívó játékok (pl. hajlikázó)
- Párválasztó játékok
- Páros táncok
- Ugrós–legényes táncok

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a tanult feladatok technikai összetevőit
- az érintett feladatok szakkifejezéseit
- az ugrós–legényes táncok alapjait

Legyenek képesek
- a tánc– és mozgástechnikai elemek figyelemvezetési pontok mentén történő elvégzésére
- az egyéni és csoportos térbeli elmozdulásban rejlő lehetőségek alkalmazására
- különböző típusú tánc– és mozgástechnikai feladatok stílusos bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a test egyes részeinek függetlenített mozgatásából adódó lehetőségeket
- a bizalomgyakorlatokban rejlő technikai lehetőségeket
- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- ritmusképletek mozgásban történő alkalmazásának lehetőségeit

- az eszközös táncok technikai felépítését
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók
- mozgástechnikai és ritmikai képességét
- mozgásának intenzitását és dinamikáját
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat
- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és csoportos munkában való részvételre
- a mozgásból fakadó dinamikai és ritmikai lehetőségek megtapasztalására

T**ananyag**

Analitika, izoláció
- A test részeinek elkülönítéses mozgatása, egymástól való függetlenítése, a feszítés és lazítás lebontása kisebb „egységekre”

Bizalomgyakorlatok
- Partner talajra kísérése dőléses, billentéses helyzetből
- Talajra kíséréses elemek gyakorlatsorba fűzése

Lépés– és járásgyakorlatok
- Karakterformák keresése járásgyakorlatokon keresztül
- A gerinc mozgatása törzshullám–gyakorlatokon keresztül
- Láb– és kar–gyakorlatok plasztikus lehetőségeinek kibontása

Ritmika
- Alapfokú ritmusgyakorlatok
- Ritmusgyakorlatok lépésanyagban és tapssal
- Többszólamúság a ritmusban
- Adott mozgásanyag ritmizálása, motívumépítés megadott ritmusképletre

Tánc
- Eszközzel járt táncok (pl. bot, üveg, seprő, párna, kendő, kalap)
- Páros táncviszony, szoros összekapaszkodás (pl. a csárdás alaptechnikáival)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- az eszközös és páros táncok technikai alapjait

Legyenek képesek
- a tánc– és mozgástechnikai elemek ritmikailag és dinamikailag pontosított elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek, technikai gyakorlatok pontosítására, s motívumsorba rendezésére

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a gyakorlatfűzések megtervezésének szabályait, és szerepét a színházi munkában
- a színpadi mozgások gyakrabban használt elemeit, technikai jellemzőiket
- a nehezített körülmények között végzett bizalomgyakorlatok biztonságos végzésének feltételeit
- a párban végzett tánchelyzetek esetén az egymásra hatás, valamint a megfelelő tónus megteremtésének technikai összetevőit

Fejlessze a tanulók
- bátorságát és akaraterejét
- mozgásának precizitását, részletgazdagságát
- koncentrációját az egyénileg, illetve páros, csoportos helyzetekben végzett gyakorlatokban

Ösztönözze a tanulókat
- részletgazdag mozgástechnikai munka végzésére
- különböző típusú technikai feladatok pontos végrehajtására
- egyéni és partnerrel történő munkában való részvételre
- mozgásgyakorlatokban rejlő lehetőségek kreatív kibontására

Tananyag

Gyakorlattervezés
- Különböző típusú gimnasztikus és egyéb bemelegítő gyakorlatok gyakorlatsorrá fűzése, a színházi feladatnak megfelelő bemelegítő mozgássor megtervezése és elvégzése

Bizalomgyakorlatok
- A korábbi gyakorlatkör továbbfejlesztése nehezebb, nagyobb koncentrációt és fizikai aktivitást követelő feladatokkal (zuhanásos helyzetek, illetve tempóból történő változatok)

Technikai előkészítés (a tánc– és mozgásszínházi táncokhoz)
- Talaj – és egyensúlygyakorlatok, támasz– és gördülés elemek páros helyzetekben
- Lépés és forgásgyakorlatok, táncanalitika

Tánc
- Kollektív táncformák (pl. moldvai táncokon keresztül), ahol a dallamorientált zenei illeszkedés és a csoporttáncolás adta lehetőségek érvényesülnek)
- A testen megjelenő többszólamúság (pl. kéz, láb mozgásának különválasztása)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a tanult fizikai gyakorlatok végrehajtásának technikai, elméleti szempontjait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- kollektív táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- különböző karakterű gyakorlatsorok memorizálására és koncentrált végrehajtására
- attraktív mozgástechnikai feladatok biztonságos és kellően pontosított bemutatására
- partnerrel végzett tánctechnikai feladatok kellő figyelemmel és érzékenységgel történő elvégzésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
- a feldolgozott mozgásgyakorlatok és táncok jellemzőit, típusait
- az alapvető mozgásművészeti szakkifejezéseket (pl. ritmus, dinamika).

Legyenek képesek
- a mozgásgyakorlatok és/vagy táncok egyéni és csoportos koncentrált és pontos elvégzésére,
- a gyakorolt és rögzített mozgássorok, koreográfiák bemutatására, előadására
- az adott színházi helyzetnek megfelelő mozgásszínházi eszközök megválasztására,
- karakterábrázolásra a mozgás és tánc eszközeivel,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Mozgás és tánc
- egyéni produkció 2–3 perc
- csoportos produkció 10–20 perc

A vizsga tartalma

Lépés–, járás–, futás–, ugrás–, esés–, talaj–, emelés– és támaszgyakorlatok, dinamikai gyakorlatok, tánclépések, illetve a koreográfiák köréből a szaktanár segítségével kiválasztott és összeállított produkció

A vizsga értékelése
- Mozgás– és táncgyakorlatok ismerete, gyakorlati alkalmazása különböző szituációkban
- A feladatok végrehajtásának pontossága, minősége (mozgáskoordináció, ritmika, dinamika, térhasználat, koncentráció, együttműködés)

Minősítés a mozgás és tánc tantárgyból

Jeles (5)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, alkalmazni tudja a tanult mozgástechnikai elemeket, térhasználata, ritmustartása jó. Mozdulatai kifejezők, képes dinamikai különbségek megvalósítására, a szituáció tartására, a jelenet építésére. Mozgáskoordinációja fejlett, képes a zenével összhangban dolgozni.

Jó (4)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, alkalmazni tudja a tanult mozgástechnikai elemeket, térhasználata, ritmustartása jó. A gyakorlatok megvalósítása során kisebb hibákat vét, a hibákat felismeri és azokat tanári segítség nélkül képes javítani. Mozdulatai kifejezők, képes a szituáció megtartására. Mozgáskoordinációja, valamint a zenével való összhang nem mindig pontos.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, felszínesen ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, a mozgástechnikai elemek alkalmazása, térhasználata, ritmustartása nem pontos. A gyakorlatok megvalósítása során több hibát vét, azokat tanári segítséggel képes javítani. Mozdulatai kevésbé kifejezők, de törekszik a szituáció megtartására. Mozgáskoordinációja, valamint a zenével való összhang sokszor nem pontos.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, minimálisan ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, a tanult mozgástechnikai elemeket minimálisan alkalmazza, térhasználata, ritmustartása többnyire pontatlan. A gyakorlatok megvalósítása során sorozatosan hibákat vét, azokat tanári segítséggel többnyire képes javítani. Mozdulatai mechanikusak, nehezen tudja a szituációt tartani. Mozgáskoordinációja kiforratlan, a zenével való összhang többnyire pontatlan.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre nem képes, nem ismeri a gyakorlatokat és játékokat, nem tudja követni az instrukciókat, a mozgástechnikai elemeket nem sajátította el, azokat tanári irányítással sem képes megvalósítani.
Mozgáskoordinációja rendezetlen, nem képes zenére dolgozni.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a pantomim technikai elemeinek elsajátíttatásán keresztül a karaktermozgások, az izolált végtagmozgatás, illetve mozgatott testrész figyelemvezető képességének attribútumait
- a karaktermozgás kialakításának és működtetésének technikai alapelemeit
- a hétköznapi mozgásformák pontosításának, motívumsorba rendezésének lehetőségeit

Fejlessze a tanulók
- izolációs képességét, testtudatát
- jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat
- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- elmélyült, részletgazdag tánc– és mozgásfeladatok elvégzésére, elemzésére
- az összetett mozgásformák egymásra épülő gyakorlatokon keresztül történő elsajátítására

Tananyag

Eséstechnika, előkészítő akrobatikus gyakorlatok

- Gurulás előre–hátra, támasz– és billenésgyakorlatok, kéz– és fejállás, kézen átfordulás oldalra, illetve ezek gimnasztikus előkészítése; talajfogás csúsztatással, eséstechnika előkészítés leforgásos, féltérdre érkezéses, kigördüléses módon

Színházi akrobatika

- Esés és zuhanás, pofon, ütések, színházi verekedés, tárgyhasználat

Pantomim alapgyakorlatok

- A pantomim testtechnikája, különös tekintettel az erőgyakorlatokra (húzás, tolás, emelés), illetve az előkészítésben szereplő izolációra, feszítés–technikára és járásgyakorlatokra

Jelenlét–gyakorlatok

- A koncentráció mozgó testre (testrészre) való irányításának fejlesztése, erősítése a néző irányított figyelmének megragadása érdekében

Tánc

- Nemi identitást erősítő táncformák (lánytáncok, pl. karikázók; férfitáncok, pl. legényesek)
- A keringő alaplépéseinek, tánctechnikájának elsajátítása

Alapfokú mozgástervezési gyakorlat

- Egyszerű mozgáshelyzetek tervezése és rögzítése, a tempó, dinamika pontosítása, a gyakorlat szituációba helyezése, illetve bővítése motívumsorrá; hétköznapi mozgáshelyzetek pontosítása, motívumsorrá tervezése

Karaktermozgások

- A mozdulat szélesítésén, torzításán keresztül megközelített karakterizálás motívumok egymásután illesztésével, a szélsőségesen „fogalmazott” gesztusok belső ritmizálásával, az egymásból nem következő elemek találkoztatásakor kialakuló sajátos stílus megteremtésével

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult gyakorlatok technikai tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit
- a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek

- a pantomim, illetve hétköznapi mozgások elemeinek ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- tánctechnikai elemek helyes elvégzésére
- karaktermozgások elvégzésére
- egyszerű mozgáselemek pontosítására, s motívumsorba rendezésére

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- különböző tánctípusok és mozgásszínházi táncok alapelemeit, ezek szabályrendszerét
- a zene és a mozgás viszonyát, működésük, belső szerkezetük azonosságait és különbözőségeit
- rövidebb lélegzetű mozgásetűd összeállításának lehetőségeit

Fejlessze a tanulók

- képességét az elmélyült, koncentrált munkára, különböző mozgáshelyzetekben, az alkotó folyamatban
- színházi jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
- mozgásmemóriáját

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag mozgástechnikai munka elvégzésére
- a különböző típusú feladatok pontos végrehajtására
- önálló, a mozgás elemző, részletező végrehajtásából adódó gondolkodásra, a feladattal szembeni szándék megszületésére, kialakulására
- improvizatív és rögzített tánc– és mozgásszínházi alkotó folyamatokban való részvételre

Tananyag

Kontakt tánc előkészítés

- Alapgyakorlatok talajon, egyensúlyi– és támaszhelyzetek párban, illetve tárgyhasználattal, partnervezetéses gyakorlatok ellentartással, talajra kísérés súly elvezetéssel; alapfokú kontakt tánc– és mozgásszínházi technikák elsajátítása

Emelések

- Statikus és lendületből történő emelések az egyszerűbb emeléstechnikák felhasználásával, futólagos emelések lendület elvezetéssel

Zenés improvizáció

- Improvizáció megadott mozgástechnikai eszköztár, illetve szabad intuíció alapján, különböző stílusú és karakterű zenékre; rögzített mozgásanyag, motívumsor alkalmazása több, egymástól erősen eltérő zenemű felhasználásával

Rögzített improvizációra épülő mozgásetűd

- Az előzőleg tánc– és/vagy mozgástechnikai szempontból, előkészített, szituációkra, jelenetekre bontott alapanyag improvizatív feldolgozása és rögzítése, majd előadássá szerkesztése

Tánc

- A reneszánsz tánchagyományokat hordozó forgatós alapú páros táncfajták elemei, különös figyelemmel a tartás–ellentartás technikájára (pl. mezőségi páros táncok)
- A tangó alaplépéseinek, forgástechnikájának elsajátítása

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult technikák működésének elemeit és tulajdonságait
- az érintett feladatok szakkifejezéseit, irányelveit

- a tanult táncformák technikai alapjait

Legyenek képesek
- különböző tánctípusok és mozgásszínházi folyamatok ritmikailag és dinamikailag pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- eltérő karakterű zenei motívumok atmoszférájának, ritmikai és dinamikai világának megfelelő mozgás– és tánc elemek alkalmazására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a mozgás– és táncszínház időkezelésének lehetőségeit, a pillanat kiemelésére, elmélyítésére irányuló megoldások technikai összetevőit
- a maszk jelentését és jelentőségét a mozgásszínházi munkában

Fejlessze a tanulók
- képességét az elmélyült, koncentrált munkára, a lassú színházi, s a maszkos technikákat alkalmazó munkában
- jelenlétét tánc– és mozgástechnikai helyzetekben
- kreativitását a tánc– és mozgásszínház terén

Ösztönözze a tanulókat
- a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
- a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
- a színházi értékű tánc– és mozgásszínházi tevékenységben való részvételre

Tananyag

Szimbolikus pantomim mozgások
- Lebegés, repülés, úszás, a talajtól való elszakadás mozgásai, s ezek szimbolikus megjelenítési formája

Lassított mozgás – lassú színház
- A folyamatok sűrítésén, motívumtöredékek kiemelésén alapuló, a mozdulatok billenés nélküli, súlyáthelyezéses vezetésére vonatkozó gyakorlatok

Maszkos gyakorlatok
- Az arc mimikájának „maszkos” lehetőségeitől a festett maszkon át a kultikus maszkok használatáig terjedő lehetőségek megtapasztalása; a test idomulása a maszkos játékban, a maszk formáló, irányító ereje a mozdulatokban

Improvizáció és mozgástervezés
- Adott szituációra, esetleg technikai eszköztárra tervezett gyakorlat, amely rövid motívumokra, sűrű, pontosan „fogalmazott” mozdulatokra épül
- Az improvizáció elemeinek rögzítése motívumsorokká
- rögzített motívumsorok ritmikai és szerkezeti tagolása

Tánc

- Párban járt táncok, forgatós alaptechnikák felhasználásával történő improvizációs gyakorlatok

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit
- az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját

Legyenek képesek

- különböző tánc– és mozgásszínházi folyamatok pontosított, jelenléttel bíró, koncentrált elvégzésére
- a mozgás világában jelentkező időkezelési lehetőségek használatára és értelmezésére
- a tanult táncformák technikai alapjainak alkalmazására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a mozgás színházi értékű megjelenítő képességének lehetőségeit a gesztusok pontosítása, értelmezése, s érzeteinek működtetése révén
- a mozgásszínházi előadás létrehozásának dramaturgiai, formai és szerkesztési elveit, a technikai környezet meghatározása mellett

Fejlessze a tanulók

- képességét a belső állapotok és viszonyok megjelenítése terén
- jelenlétét tánc– és mozgásszínházi helyzetekben
- színészi képességeit a mozgásszínházi, s általában a nonverbális munkában

Ösztönözze a tanulókat

- a részletgazdag tánc– és mozgásszínházi munka elvégzésére
- a különböző típusú tánc– és mozgásszínházi helyzetek intenzív, erőteljes jelenléttel bíró megjelenítésére
- mozgásszínházi előadás elkészítésében, s annak bemutatásában való alkotó részvételre

Tananyag

Rövid lélegzetű, motívumokra épülő táncanyag tervezése

- Egyénileg megalkotott és bemutatott, tömör fogalmazású motívumok felhasználásával készített koreográfia, gesztus értékű mozdulatokban megjelenő koreográfia

Mozgásszínházi előadás

- Egy adott, mozgásszínházi szempontból elemzett, szerkezetileg, formailag, eszközeit tekintve előkészített alapanyag adaptációjának elkészítése csoportos formában

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a tanult mozgás rendszerek működésének jellegzetességeit és alapelveit

- az érintett területek szakkifejezéseit, tematikáját
- a mozgás és tánc világának helyét és lehetőségeit a színházi munkában, a színházi típusú alkotófolyamatokban

Legyenek képesek
- a tánc– és mozgásszínházi működés mozgástechnikai, mozgástervezési és szerkesztési elemeinek alkalmazására és igényes működtetésére
- színházi jelenetek, adott szituációk, illetve valamely tematika mentén indított improvizáció színházi értékű megjelenítésére, ill. elvégzésére a test nyelvén, a korábban tanult technikák szabad alkalmazása, minőségi működtetése révén

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék
- a mozgástréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében
- a mozgás, tánc és a pantomim szerepét a színházi munkában
- néhány néptánc, történeti és kortárs tánc–, valamint mozgásszínházi stílust
- a tánc– és mozgásszínházi előadás elemzésének néhány szempontjait
- a mozgásszínészi alkotómunka főbb összetevőit, fázisait és menetét

Legyenek képesek
- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning, mozgássor, tánc vagy koreográfia előadására, bemutatására, esetleg összeállítására
- a különböző tánc– és mozgásszínházi technikák tudatos alkalmazására
- a pantomim testtechnikájának és karakterábrázolásának egyszerű alkalmazására
- színészi jelenlét felmutatására mozgásszínészi játékban
- tánc– és mozgásszínházi előadások elemzésére és értékelésére
- rendezői instrukció követésére, az adott szituáció mozgásban történő megoldására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Mozgás és tánc
- etűd 3–5 perc
- előadás 15–30 perc

A vizsga tartalma

A gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

Etűd

Az etűd egyéni vagy 2–3 fős mozgás–, illetve táncszínházi vagy pantomim technikai produkció lehet.

A mozgás– és táncszínházi etűd rögzített improvizációval készülhet.

Az etűdben a tanulónak egyéni feladatokat kell végrehajtania oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

Csoportos előadás
Az előadás választott irodalmi mű vagy zenemű mozgás– és táncszínházi adaptációja lehet.
Az előadásban a tanulónak egyéni és csoportos feladatok végrehajtásával kell közreműködnie oly módon, hogy tanulmányai során megszerzett képességeiről, jártasságáról számot tudjon adni.

A vizsga értékelése
- A gyakorlatok, táncok illetve játékok ismerete
- A produkció végrehajtásának pontossága, minősége, intenzitása (mozgástechnika, ritmika, dinamika, térhasználat, karakterábrázolás, színpadi jelenlét, koncentráció, együttműködés)

Minősítés mozgásgyakorlat tantárgyból

Jeles (5)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, alkalmazni tudja a tanult mozgástechnikai elemeket, térhasználata, ritmustartása jó. Mozdulatai kifejezők, képes dinamikai különbségek megvalósítására, a szituáció tartására, a jelenet építésére. Mozgáskoordinációja fejlett, képes a zenével összhangban dolgozni.

Jó (4)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, alkalmazni tudja a tanult mozgástechnikai elemeket, térhasználata, ritmustartása jó. A gyakorlatok megvalósítása során kisebb hibákat vét, a hibákat felismeri és azokat tanári segítség nélkül képes javítani. Mozdulatai kifejezők, képes a szituáció megtartására. Mozgáskoordinációja, valamint a zenével való összhang nem mindig pontos.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, felszínesen ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, a mozgástechnikai elemek alkalmazása, térhasználata, ritmustartása nem pontos. A gyakorlatok megvalósítása során több hibát vét, azokat tanári segítséggel képes javítani. Mozdulatai kevésbé kifejezők, de törekszik a szituáció megtartására. Mozgáskoordinációja, valamint a zenével való összhang sokszor nem pontos.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre képes, minimálisan ismeri a gyakorlatokat és játékokat, megérti az instrukciókat, a tanult mozgástechnikai elemeket minimálisan alkalmazza, térhasználata, ritmustartása többnyire pontatlan. A gyakorlatok megvalósítása során sorozatosan hibákat vét, azokat tanári segítséggel többnyire képes javítani. Mozdulatai mechanikusak, nehezen tudja a szituációt tartani. Mozgáskoordinációja kiforratlan, a zenével való összhang többnyire pontatlan.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki önálló bemelegítésre nem képes, nem ismeri a gyakorlatokat és játékokat, nem tudja követni az instrukciókat, a mozgástechnikai elemeket nem sajátította el, azokat tanári irányítással sem képes megvalósítani.
Mozgáskoordinációja rendezetlen, nem képes zenére dolgozni.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:
- Egészalakos tükör
- CD–lejátszó vagy magnó
- Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó

- Videokamera
- A gyakorlatokat, improvizációkat, etűdök vagy előadások létrehozását segítő CD–k, DVD–k
- Tornaszőnyeg

BESZÉD ÉS VERS

A beszéd és vers tantárgy tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelő szinten – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A tantárgy ugyanakkor keltse fel az érdeklődést a tudatos beszédművelés, valamint a vers– és prózamondás, mint önálló pódiumi műfaj iránt.

A tantárgy feladata, hogy a tanulók a különböző képességfejlesztő gyakorlatokon, játékos feladatokon, szövegelemzéseken és memoritereken keresztül váljanak képessé a magyar nyelv magas szintű, tudatos használatára, az irodalmi műalkotások értő befogadására és értelmezésére, jussanak el a lírai és prózai szövegek interpretálásának magas színvonaláig. A tantárggyal való ismerkedés során erősödjön befogadói és előadói attitűdjük, váljanak képessé a verskultúra ápolására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a beszédfolyamat eseményeit (légzés, hangadás, kiejtés)
- a vers zenei–ritmikai jellemzőit

Fejlessze a tanulók
- hallási figyelmét
- megfigyelőképességét
- ritmusérzékét
- a csoportos munkára való készségét

Ösztönözze a tanulókat
- képességeik megismerésére
- megfigyeléseik megfogalmazására
- versolvasásra, fantáziájuk, asszociációs képességeik felszabadítására
- csoportos versjátékokra

Tananyag

Lazítógyakorlat
- Lazítás–feszítés

Légzőgyakorlat
- A légutak és a légzés folyamatának megfigyelése

- Légzőgyakorlatok hangokkal
- Szabályozott légzés egyszerű szólamokkal, mondókákkal
- Fúvójátékok folyamatosan, szaggatottan, lágyan, erősen

Hanggyakorlatok
- Játékos hangutánzás (állatok, gépek, tárgyak) magassági és dinamikai váltásokkal)

Hallásgyakorlat
- Egymás hangjának felismerése
- A környezet hangjainak megfigyelése

Artikulációs gyakorlatok
- Beszédmozgás–ügyesítés szavakkal, szólamokkal, nyelvtörő mondókákkal
- Szájról olvasás – hangok

Ritmus– és tempógyakorlatok
- Versek ütemezése tapssal, járással, ütőhangszerekkel
- Kis vers–zenei kompozíciók készítése közmondásokból, ritmikus szólásokból

Hangsúlygyakorlat
- A szóhangsúly
- Szövegek memoriterként való rögzítése
- A közös szövegtanulás (mondókák, ritmikus gyermekversek, párbeszédes versek)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- az egyszerű mozgásügyesítő gyakorlatokat
- artikulációs és ritmusgyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly–szabályokat

Legyenek képesek
- figyelmüket a saját beszédükre irányítani
- a szöveg zenei–ritmikai elemeinek kiemelésére
- csoportos ritmusjátékokra
- csoportban történő vers–előadásra

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a célszerű beszédlégzés folyamatát és egyszerű gyakorlatait
- a hétköznapi beszéd stílusteremtő erejét
- a vershelyzetek felismerésének lehetőségeit
- az egyszerűbb képek, hangulatok kibontásának lehetőségeit
- a mimika és a testbeszéd szerepének jelentőségét

Fejlessze a tanulók
- hangszínnel való bánásának képességét
- szabad asszociációs készségét

- hanggal történő karakterábrázoló képességét

Ösztönözze a tanulókat
- a saját és mások beszédének megfigyelésére
- különböző hangulatú szövegekkel való munkára
- kifejezőeszközeik bővítésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Légzéstípusok ismertetése, megfigyelése
- A célszerű beszédlégzés folyamatának ismertetése és egyszerű gyakorlatai

Hanggyakorlatok
- Hangkitaláló játékok (pl. állatok, mesefigurák, tárgyak elképzelt beszéde)
- Személyek és hangulatok megszólaltatása (hangszín–játék)
- A természetes alaphang gyakorlatai mindennapi szólamokkal, verssorokkal

Artikulációs gyakorlatok
- Ajak és áll gyakorlatok
- A magánhangzók gyakorlatai
- A szóvégejtés játékos gyakorlatai

Ritmus és tempógyakorlatok
- Versek, mondókák ütemezése kötött mozgással
- Versek, mondókák lassuló és gyorsuló tempóban egyaránt, hangerőváltásokkal

Hangsúlygyakorlatok
- Az állítás (kijelentés) hangsúlya
- Ereszkedő beszéddallam
- Számnevek, évszámok hangsúlya
- A név hangsúlyai
- A név a cím, és a szöveg kapcsolata szöveggel való munkák
- Játék a szöveggel (ismert gyerekdalokkal, versekkel)
- Képek felismerése, szétválasztása, saját szavakkal történő leírása
- A hangulatváltó–pontok tudatosítása
- Hangkulissza készítése szabad asszociációkkal
- Mozgás–improvizáció a szövegre (szöveg nélkül)
- Szöveg és mozgás összekapcsolása

Szövegek memoriterként való rögzítése
- Rövidebb szövegek kiválasztása, bemutatása a gyerekirodalom klasszikusaitól,– az egyéni választások szabadságával

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a természetes és a szerep–beszédhang jellemzőit
- a vers képekre tagolásának módjait az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét

Legyenek képesek
- légzésük egyszerű szabályozására
- különféle hangszínekkel karakterek és hangulatok megjelenítésére
- egyszerűbb költői képek felismerésére és kibontására
- a szövegek tartalmának kifejtésére
- a szöveg memoriterként való rögzítésére

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a természetes beszédhang tulajdonságait
- a hétköznapi beszéd stílusteremtő erejét
- a saját középhang megtalálásának módjait
- a meseszövés alapvetéseit
- a mesék, verses mesék, kisprózák illetve a prózaversek előadói különbségeit

Fejlessze a tanulók
- koncentrációs képességét
- artikulációs ügyességét és pontosságát
- a belső képek előhívását
- a történetmeséléshez szükséges készségeket

Ösztönözze a tanulókat
- az otthoni gyakorlásra
- saját élményeik szabatos megfogalmazására
- mese és novella olvasására
- eredményeik bemutatására
- mesélésre, nagy mesemondó egyéniségek lemezeinek vagy előadásainak meghallgatására

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok zaj és látvány (vállemelés) nélkül
- Légzésszabályozó gyakorlatok

Hanggyakorlatok
- A mellkasi rezonancia megerősítése
- Mondókák mellhangon és fejhangon
- A közép hangsáv felismertetése
- Hangelőrehozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok
- A zárhangok gyakorlatai, kettőzésük technikája
- A hosszú magánhangzók ejtésének gyakorlatai
- Szájról olvasás (ismert verssorok, mondókák)

Ritmusgyakorlatok

- Ütemezés kitalált mozgássorral
- Időmérték – ütemhangsúly (támaszkodni a ritmusra, ellene dolgozni…)
- Ritmus a prózában
- A tagolás módozatai

Hangsúly–gyakorlatok
- A kérdezés hangsúlya és hanglejtése kérdőszóval és anélkül
- Közbevetések
- A mesélő és a beszélő elkülönítése
- Értelmi és érzelmi hangsúlyok
- Felkiáltások, óhajtások, jelző és jelzett szó kapcsolata

A szöveggel való munkák
- Közös mese–költés (pl. egyszerű láncmese vagy ismeretlen történetek végének kitalálása, nem várt fordulat beiktatása)
- Így mesélte anyukám – kedves mesék után–mondása
- Saját élményű történetek és viccek mesélése
- Mesélési technikák felismerése
- Közös mesemondás, dramatizálással
- A szereplők elkülönítése, megszólaltatása
- Nonverbális kommunikáció, mimika, testbeszéd

Mesehallgatás, meseolvasás
- Mesemondókkal való ismerkedés, előadás, hangos–könyv vagy mese–lemez segítségével
- Régi és új „mesék” olvasása (népmesék, majd rövid műmesék)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a kérdezés, felkiáltás, közbevetés helyes dallamvonalát
- a szereplők elkülönítésének néhány variációját
- az alapvető testbeszéd–formákat

Legyenek képesek
- széles hangterjedelemben, játékosan és könnyedén mondani szöveget
- rövid történetek, mesék értelmezésére, élményszerű felépítésére, közönség előtti önálló előadására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a koncentráció szerepét a beszédben
- a vers–kommunikáció fogalmát
- a művek befogadásának, értelmezésének és közvetítésének lehetőségeit
- a versmondó versenyek mibenlétét, és az azokon való részvétel ismérveit
- a balladamondás sajátosságait

Fejlessze a tanulók

- ritmusérzékét
- kommunikációját
- a személyes közlés és a saját gesztusrendszer tudatosítását
- képi fantáziáját
- előadói technikai tudását

Ösztönözze a tanulók
- eleven hanghasználatát
- produktív fantáziáinak előhívását
- önálló szövegválasztását
- „házi" vers– és prózamondó alkalmainak szervezését
- önálló véleménynyilvánítását

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Szöveges gyakorlatok mozgás közben
- A lopott (pót) levegővétel technikája

Hanggyakorlatok
- A mellkasi rezonancia megerősítése
- Skálázás szavakkal, verssorokkal, legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok
- A j–l–r hangok gyakorlatai
- Az artikulációs hibák fölismerése hallás útján
- „Szinkron–játék" (szájról olvasás) versekkel

Ritmusgyakorlatok
- Időmértékes versek ritmizálása
- Játék a magyaros versformákkal

Hangsúlygyakorlatok
- A tagadás hangsúlya

Szöveggel való munka:
- Változatos hangulatok, érzelmek megmutatása (kreatív hangfestés)
- Vershelyzetek, szituációk – helyzetdalokban, zsánerképekben
- Lírai dalok – hangszín, hangulat, érzelem, tempó
- Ismerkedés a balladákkal – sűrített érzelmek, feszültségek megjelenítése

Szövegek memoriterként való rögzítése
- Választott nép– vagy vígballada
- Kisprózák (műmesék, novellák)
- Vidám, rövid időmértékes versek

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a légzés szövegtagoló szerepét

- beszédhibáik korrekciós lehetőségeit, a kreatív hangfestés eszközeit
- a hangszín szerepét a hangulatteremtésben
- a pódiumi kiállás, megszólalás alapvető ismérveit

Legyenek képesek
- légzésük tudatos irányítására
- oldott, természetes középhangjuk használatára
- saját kiejtésük megfigyelésére és elemzésére
- különböző ritmusú lírai művek érzékletes megszólaltatására
- felépített produkciók bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal
- a hallás és beszédállapot kapcsolatát
- a gyakran hallható beszédhibákat, és azok korrekciós lehetőségeit
- az érzelmek, indulatok hangsúlymódosító szerepét
- a verselemzés előadói központú megközelítését

Fejlessze a tanulók
- hallásfigyelmét, hallási megkülönböztető képességét
- képzelőerejét
- érzelmi intelligenciáját
- empatikus és műértelmező képességeit

Ösztönözze a tanulókat
- a gesztusok és a mimika természetes használatára
- a versek saját élményű megfogalmazásának közelítésére
- önálló választású szövegek megformálására
- csoportos versműsorokban való részvételre

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Fizikai terheléssel
- Koncentrációs légzőgyakorlatok
- Nyelvtörők légzésszabályozással

Hanggyakorlatok
- A térhez igazodó középhang gyakorlatai
- Indulati fokozás–csillapítás egyszerű szólamokkal

Artikulációs gyakorlatok
- Nyelvtörők a sziszegő és a susogó hangok gyakorlására
- A gyakran előforduló beszédhibák egyszerű korrekciós gyakorlatai

Ritmusgyakorlatok
- Időmértékes versek tetszőleges és kötött ritmuskísérettel

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok

- Mondatok hangsúly–variációi
- Az indulat és érzelem hangsúlyai

Szöveggel való munka:

- Tartalom és forma; gondolati ívek
- Személyes közelítés a szöveghez
- A szöveg és a testbeszéd egymásra hatása
- A megszemélyesítések játékai (párbeszédes versek)
- Ismerkedés a szónoki beszéd alapjaival – az érvelés tagolási technikái
- Erő, dinamika, gondolat a szövegben
- Elbeszélő költemények – (narrátor, több szereplő…)
- Rövid, ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése

- Az irodalomórai kötelezők előadói feldolgozása
- Válogatás, önálló választás alapján, a kortárs irodalomból

Követelmények

A tanulók ismerjék

- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát
- a művészi előadás gondolati (érzelmi) és beszédtechnikai feltételeit
- a hangsúly és érzelmi többletek jelentés–módosító szerepét

Legyenek képesek

- alkalmazkodni a térhez
- megfelelő hangerővel, tartósan, érthetően szöveget mondani
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatos használatára

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a beszédtechnikai váltások szerepét
- a leíró költészet és a gondolati líra sajátosságait, előadói követelményeit

Fejlessze a tanulók

- figyelemmegosztó képességét
- esztétikai érzékenységét
- képközvetítési készségeit

Ösztönözze a tanulókat

- hangi adottságaik eleven használatára
- önismeretük pontosítására
- saját közlésvágyuknak megfelelő szövegek kiválasztására, tolmácsolására
- csoportos és egyéni előadói munkára
- ünnepi műsorok szerkesztésében való kreatív részvételre
- az irodalmi előadó–művészet fórumainak megismerésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Koncentrációs légzőgyakorlatok mozgás közben

Hanggyakorlatok
- Szöveges hangerőgyakorlatok: a középhangerő, az erős és az intim hangvétel
- Szöveges hangmagasság gyakorlatok legfeljebb egy oktáv terjedelemben

Artikulációs gyakorlatok
- Pontos, pergő tempójú szöveges gyakorlatok mozgás és fizikai terhelés közben

Ritmus és tempógyakorlatok
- Időmértékes szövegek gyakorlatai tempóváltásokkal

Hangsúly és hanglejtésgyakorlatok
- Összetett mondatok hanglejtése
- A „lebegő" szólamvég

Szöveggel való munka
- Gondolati és leíró versek színei
- Hangszín–váltások, hangerő, tempó, ritmus
- Érzelmek – átélés, és/vagy közvetítés
- Instrukció–adás (pl. egymás versmondásának megfigyelése, értékelése, a véleménynyilvánítás mikéntje)
- Saját élmény keresése a versekben
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása
- Ünnepi műsorok szerkesztési gyakorlata (szövegek és zenék gyűjtése, válogatása)

Szövegek memoriterként való rögzítése
- Az iskolai kötelezőkön túli önálló választások
- Műballadák

Követelmények

A tanulók ismerjék
- az írásjelek megszólaltatásának lehetőségeit
- a kifejező beszéd lehetőségeit és hatáselemeit
- saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat

Legyenek képesek
- figyelmük megosztására
- érzelmeik kondicionálására
- fantáziájuk és előadókészségük felszabadítására
- ismeretlen szövegek értelmezett felolvasására
- önmaguk és egymás teljesítményének többirányú értékelésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók ismerjék

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat
- az általában érvényes hangsúly–szabályokat
- az artikuláció ritmus– és tempóformáló szerepét
- a szövegválasztás alapvető kritériumait
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket
- a testbeszéd jeleit
- a pódiumi szereplés alapvető követelményeit
- saját előadói lehetőségeiket és korlátaikat
- a szövegelemzés előadói szempontú alapfolyamatát

Legyenek képesek

- a beszédfolyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságaiknak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében
- hallás alapján fölismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát
- a fejlesztő és a korrekciós gyakorlatok alkalmazására beszédükben
- a szövegek zenei elemeinek kiemelésére, a ritmus és a vers gondolati összefüggésének felismerésére
- a szövegek tartalmának értelmezésére, memoriterként való rögzítésére
- mesék és versek, prózai szövegek önálló vagy csoportban történő előadására
- önmaguk és társaik teljesítményének értékelésére
- a kommunikációs csatornák eleven használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Beszéd és vers

- beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc
- vers– és prózamondás 5 perc

A vizsga tartalma

- A beszéd és vers művészeti alapvizsga két részből tevődik össze:
- Beszédgyakorlat–sor bemutatása
- Tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (a beszédtechnikai gyakorlatok közül a szaktanár által összeállított – és legalább 3 különböző feladatot tartalmazó – gyakorlatsor)
- Vers– és prózamondás
- A közösen feldolgozott művekből (kötelező memoriterek) a tanuló által választott két különböző hangulatú vers vagy próza előadása
- A tanuló a kötelező memoriterekből választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.

A vizsga értékelése

Beszédtechnikai ismeretek:

- a gyakorlatok ismeretének szintje,
- a megvalósítás pontossága,
- oldott artikuláció és középhang,
- tudatos nyelvhasználat

A választott szövegek előadása:

- kifejező megszólaltatás,
- előadásmód,
- kiállás,
- jelenlét,
- közvetítő erő,
- előadói készségek

Minősítés beszéd és vers tantárgyból

Jeles (5)
Az a tanuló, aki ismeri a gyakorlatokat és játékokat, társaival együttműködve pontosan hajtja végre a csoportos és az egyéni feladatokat, magabiztos tudással rendelkezik. Figyelem koncentráltsága jó, tanári segítséget nem igényel. A vers, vagy próza, vagy monológ előadása szövegtudása pontos és magabiztos, előadásmódja a tartalomnak megfelelő.

Jó (4)
Az a tanuló, aki ismeri a gyakorlatokat és játékokat, társaival együttműködve dolgozik, de a feladatokat megvalósítása során kisebb hibákat vét, amit azonban tanári segítség nélkül tud javítani. Figyelem koncentráltsága jó. A vers, vagy próza, vagy monológ előadása, szövegtudása pontos, az előadásmód nem tükrözi teljes mértékben a tartalmat és mondanivalót.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki felszínesen ismeri a gyakorlatokat és játékokat, társaival együttműködve dolgozik, de a feladatokat megvalósítása során sorozatosan hibákat vét, amit tanári segítséggel tud javítani. Figyelem koncentráltsága esetleges. A vers, vagy próza, vagy monológ előadása, szövegtudása nem pontos az előadásmód nem tükrözi teljes mértékben a tartalmat és mondanivalót.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki minimálisan ismeri a gyakorlatokat és játékokat, tudása nem magabiztos, ezért a társakkal való együttműködést nehezen tudja megvalósítani, nagyon sok hibával dolgozik, a tanár segítsége elengedhetetlen. Figyelem koncentráltsága éppen megfelelő. A vers, vagy próza, vagy monológ előadása, szövegtudása jelentős mértékben ponttalan, az előadásmód nem tükrözi teljes mértékben a tartalmat és mondanivalót.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki nem ismeri a gyakorlatokat és játékokat, az egyéni feladatokat tanári segítséggel sem tudja megvalósítani. A vers, vagy próza, vagy monológ előadása, szövegtudása jelentős mértékben pontatlan, az előadásmód a bizonytalan szövegtudás miatt értékelhetetlen.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszín jelentésformáló szerepét
- az önálló szövegelemzés ismérveit

- a tartalom kibontásának kreatív formáit

Fejlessze a tanulók
- ritmus– és tempóérzékét
- képességeit érzelmi megnyilvánulásaik megformálására

Ösztönözze a tanulókat
- a rendszeres gyakorlásra
- beszédképességeik, a verbális és nonverbális csatornáik minél változatosabb használatára
- új képességek kibontakoztatására, felfedezésére

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Bemelegítő gyakorlatok

Hanggyakorlatok
- Hangerőszabályozó gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok
- A magánhangzók kapcsolódásainak helyes ejtése

Ritmus– és tempógyakorlatok
- Ritmizálás az értelmi hangsúlyok visszahelyezésével

Önálló verstechnikai gyakorlatok, játékok
- Versek, népdalok vakszövegként való használata
- Versépítés (a vers logikájának felismerése)

Szöveggel való munka
- Fokozás, építkezés, poentírozás
- Hogyan mondjunk ma régi szövegeket?
- Idegen szavak a szövegben – megoldások
- Kor– és karakteridézés
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
- Iskolai kötelezők melletti szabad választások
- Klasszikusokból szabadon választva
- Kortárs versekből való választás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
- „Ismeretterjesztő előadás” szerkesztése – zenével

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a magánhangzók kapcsolódásaira érvényes ejtési szabályokat
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- az önálló szövegelemezés ismérveit

Legyenek képesek
- beszédtechnikai ismereteik előadói helyzetben való tudatos alkalmazására
- klasszikus versformájú szöveg skandálás nélküli ritmikus megszólaltatására
- ismert karakter–hangzások megformálására, alkalmazására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat
- a szövegek tagolásának, földolgozásának módozataival
- a beszédtanítás nagy egyéniségeivel

Fejlessze a tanulók
- hangadási bátorságát és erejét
- előadói önbizalmát, kifejező eszközeit

Ösztönözze a tanulókat
- beszédük rendszeres gondozására
- önkifejező szövegek gyűjtésére, előadására
- versműsorok látogatására

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával

Hanggyakorlatok
- Szinten–tartó (bemelegítő) gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok
- A mássalhangzók kapcsolódásának helyes ejtése

Ritmusgyakorlatok
- Gyakorlatok tempóváltásokkal

Szöveggel való munka
- A nagy érzelmek verseinek megszólaltatása
- Tragikum a közlésben
- Szerelmes versek
- Realista és groteszk szövegek (novellák)
- Nonszensz versek
- A tudatos szövegválasztás ismérvei
- Saját mondanivaló megtalálása és kifejezésre juttatása (közlésvágy)
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
- Iskolai kötelezők melletti szabad választások
- Kortárs versekből való választás

- Kisprózák –egypercesek, prózaversek
- Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
- „Ilyenek vagyunk” „önismereti előadás” szerkesztése – zenével

Tájékozódás a beszédtanítás szakirodalmában

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a bemelegítő hang–gyakorlatokat
- a beszéd dallamának változatait és kifejező
- erejét
- a beszédtanítás hazai nagyjainak nevét és fontos műveit

Legyenek képesek
- halkan és suttogva is szöveget mondani
- önállóan, személyiségükhöz illő verset/szöveget választani
- csoportmunkában együtt dolgozni

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal
- a beszédtechnikai váltások szerepét a kifejezésben
- az önálló versválasztás, feldolgozás ismérveit
- a kifejező előadás kritériumait
- a különböző pódiumi műfajokat

Fejlessze a tanulók
- „beszéd–elemző” hallását
- érzelmi rugalmasságát
- előadó–technikai felkészültségét

Ösztönözze a tanulókat
- a változatos hanghasználatra
- a kifejező–eszköztár tudatos használatára
- önálló repertoár–építésre
- csoportos pódiumi előadások létrehozására

Tananyag

Légzőgyakorlatok
- Gyakorlatok suttogott beszéddel
- Koncentrációs gyakorlatok figyelemmegosztással

Hanggyakorlatok
- Gyakorlatok suttogott és hangos beszéd váltakozásával

- Váltások a beszédben (hangerő, hangszín, hangmagasság)

Artikulációs gyakorlatok
- Beszédmozgás ügyesítő gyakorlatok

Ritmusgyakorlatok
- Prózai szövegek ritmizálása

Hangsúlygyakorlat
- A hangsúly és a szórend viszonya

Szöveggel való munka
- A kifejező előadás ismérvei váltakozó hangulatú, tartalmú szövegekben
- A vershelyzet megteremtése, felidézése, a hangulatváltások gyakorlása
- A tudatos szövegválasztás ismérvei
- Versmonológok – drámai monológok (azonosságok és különbségek)
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása

Szövegek memoriterként való rögzítése
- Kortárs versekből való önálló választás
- Monológok, versmonológok, szerepversek
- Repertoár–építés, gyarapítás

Szerkesztési gyakorlat, csoportmunkában való részvétel
- Szertartásjátékok, oratóriumok, nagyobb lélegzetű irodalmi művek csoportos megszólaltatása
- Vers–színház (új kifejezési formák keresése)

Követelmények

A tanulók ismerjék
- az artikulációs mozgás–ügyesítés gyakorlatait
- a pódiumi műfajokat
- a különböző hangulatú versek, szövegek előadásának technikai ismérveit

Legyenek képesek
- egyéni beszédfeladataik önálló, eredményes elvégezésére
- saját repertoár–építésre
- önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
- csoportos munkában pódiumi előadások létrehozására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Ismertesse meg a tanulókat
- a beszéd–bemelegítő gyakorlatok jelentőségével
- az önálló versformálás felelősségével
- a pódiumművészet kiemelkedő alakjaival
- a versmondás szerepével.

Fejlessze a tanulók
- önállóságát
- értelmi és érzelmi intelligenciáját
- kommunikációs készségeit
- értő befogadói attitűdjét

Ösztönözze a tanulókat
- önképzésre
- a szakirodalom tanulmányozására
- a verskultúra ápolására előadói estek látogatására, verslemezek hallgatására
- a tudatos nyelvhasználat elmélyítésére

Tananyag
- Összetett gyakorlatok: a légzés–hangadás–artikuláció összehangolása
- Összetett beszéd–bemelegítő gyakorlatok
- Rövid elméleti áttekintés a pódiumművészet történetéről
- Vershallgatás – a pódiumművészet nagyjai
- Szöveggel való munka
- A kifejező előadás ismérveinek rögzítése
- Ismeretlen szövegek első olvasatú, értelmezett, kifejező felolvasása
- Szövegek memoriterként való rögzítése
- Kortárs versekből való önálló választás
- Tematikus versmondó versenyekre való felkészülés
- Repertoár–építés, gyarapítás
- Szerkesztési gyakorlat
- Önálló estek szerkesztési alapelvei

Követelmények

A tanulók ismerjék
- a szinten–tartó és a továbbfejlesztő beszédtechnikai gyakorlatokat
- a verselemzés, a szövegértelmezés folyamatát
- a szerkesztés alapvető technikáit
- a pódiumművészet történetének rövid krónikáját, és kiemelkedő előadóit

Legyenek képesek
- önállóan bemelegíteni szöveges szerepléseik) előtt
- önálló szövegválasztásra és annak megformálására
- rövidebb lélegzetű önálló műsorok szerkesztésére

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanulók ismerjék
- az önálló szövegelemzés ismérveit, a tartalom kibontásának kreatív formáit
- a beszéd dallamának változatait és kifejező erejét
- a beszéd váltásait (erő, magasság, hangszín, tempó)
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit

- a különböző hangulatú szövegek előadási technikáit
- a pódiumművészet történetét, kialakulását, és ismert alakjait
- a pódiumi műfajokat

Legyenek képesek
- dramatikus és színpadi munkájukban az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására
- önállóan, személyiségükhöz illő vers– vagy prózai szöveg kiválasztására
- ismeretlen szövegek kifejező megszólaltatására
- saját repertoár–építésre
- a választott és megtanult szövegek hiteles tolmácsolására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A művészeti záróvizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:
Beszéd és vers
- beszédgyakorlat–sor bemutatása 5 perc
- vers– és prózamondás: előadás repertoárból 12 perc,
  ismeretlen szöveg felolvasása 3 perc

A vizsga tartalma
- Beszédgyakorlat–sor bemutatása
- A tételsorból húzott gyakorlatsor bemutatása (pl. bemelegítő gyakorlatok, az artikulációs biztonságot és pontosságot fejlesztő feladatok, szöveg ritmizálása)
- Vers– és prózamondás
- Repertoárból való vizsga:
- A tanuló repertoárjából választott három különböző hangulatú vers vagy próza előadása. A tanuló szabadon választott tíz művel készül (vers, monológ, prózai mű részlet vegyesen, lehetőleg különböző hangulatú szövegek). A vizsgán a tanulónak a vizsgabizottság által választott műveket kell előadnia.
- Ismeretlen szöveg értő megszólaltatása:
- A tanuló a vizsgabizottság által hozott irodalmi anyagból – a helyszínen történő választás és rövid felkészülés után – értelmezett, bemutató felolvasást tart, s ezzel kapcsolatban kérdésekre is válaszol.

A vizsga értékelése
- Beszédtechnikai ismeretek
- A tudás technikai szintje
- A megvalósítás pontossága
- Természetes, oldott artikuláció és középhang
- Választott szövegek előadása
- Szövegválasztás (önismeret és önértékelési szint)
- Értelmezés (a szövegek gondolati és érzelmi síkjai, az előadás építkezése)
- Előadásmód (kiállás, jelenlét, közvetítő erő, előadói készségek)
- Elméleti felkészültség
- Helyes nyelvhasználat
- Ismeretlen szöveg előadása:
- A felolvasás gördülékenysége

- A szöveg értő megszólaltatása
- A szöveg alaphangulatának közvetítése

Minősítés beszéd és vers tantárgyból

Jeles (5)
Az a tanuló, aki a beszédtechnikai elemeket kiválóan alkalmazza a gyakorlatban, ismeretlen szöveget helyes nyelvhasználattal képes bemutatni, képes a szöveg megértésére, a kérdésekre megfelelő válaszokat ad. Figyelem koncentráltsága, jelenléte, hangulat közvetítése kiváló.

Jó (4)
Az a tanuló, aki a beszédtechnikai elemeket jól alkalmazza a gyakorlatban, ismeretlen szöveget helyes nyelvhasználattal képes bemutatni, néhány hibát vét, képes a szöveg megértésére, a kérdésekre többnyire megfelelő válaszokat ad. Figyelem koncentráltsága, jelenléte, hangulat közvetítése jó.

Közepes (3)
Az a tanuló, aki a beszédtechnikai elemeket többnyire jól alkalmazza a gyakorlatban, ismeretlen szöveget helyes nyelvhasználattal képes bemutatni, de több hibát is vét, képes a szöveg megértésére, a kérdésekre próbál válaszolni. Figyelem koncentráltsága, jelenléte, hangulat közvetítése megfelelő.

Elégséges (2)
Az a tanuló, aki a beszédtechnikai elemeket kevésbé képes a gyakorlatban alkalmazni. ismeretlen szöveget hibás nyelvhasználattal mutat be, a szövegértés alacsony szintű, nem tud minden kérdésre megfelelő választ adni. Figyelem koncentráltsága, jelenléte, hangulat közvetítése gyenge.

Elégtelen (1)
Az a tanuló, aki a beszédtechnikai elemek többségét nem képes a gyakorlatban alkalmazni, ismeretlen szöveget hibás nyelvhasználattal mutat be, a szövegértés alacsony szintű, nem tud válaszolni a kérdésekre. Figyelem koncentráltsága, jelenléte, hangulat közvetítése gyenge.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:
- Alapvető fénytechnika
- CD–lejátszó vagy magnó
- Tévé, videó– vagy DVD–lejátszó
- CD–k, DVD–k , videofelvételek neves előadóművészek előadásaiból
- Hang–, zörej–, és zajkeltő eszközök

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen Pedagógiai Program három kötetes

Az első kötet tartalmazza a Nevelési Programot és a 2011/12-es tanévben bevezetésre került Helyi Tantervet.
Terjedelme: 1-364. oldalig tart.

A Pedagógiai Program első kötetének érvényességi ideje:

Az iskola jelen Pedagógiai Programja, ha jogszabály másképp nem rendeli, **2013. év szeptember 1-től 2018. év augusztus 31-ig** érvényes.

A ***második kötet*** tartalmazza a még érvényben lévő, de legkésőbb ***2026/2027-es tanévben kifutó Helyi tantervet.*** Jelen módosítás nem érinti a második kötet tartalmát, ezért az változatlan marad.

Terjedelme: 1-től 388 oldalig tart.
A ***második kötet*** legkésőbb 2006. augusztus 23-tól ***legkésőbb 2027. június 15-ig*** érvényes.

A harmadik kötet tartalmazza az iskolai jó gyakorlatok gyűjteményét, az átvett jó gyakorlatokat, a tovább fejlesztett jó gyakorlatokat és a módszertani fejlesztéseket.

Nyíregyháza, 2014. augusztus 29.

……
igazgató

ZÁRADÉK I.

Jelen Pedagógiai Programot a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Nevelőtestülete készítette el és a 2014.08.29. napjára összehívott értekezleten elfogadta.

Nyíregyháza, 2014.08.29

……. …….

hitelesítő pedagógus **hitelesítő pedagógus**

ZÁRADÉK II.

Jelen Pedagógiai Programot a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Szülői Munkaközössége megismerte, elfogadásra javasolja.

Nyíregyháza, 2014.08.29

…….

SZMK elnök

ZÁRADÉK III.

Jelen Pedagógiai Programot a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Diák Önkormányzatának képviselője megismerte, elfogadásra javasolja.

Nyíregyháza, 2014.08.29

…….

DÖK elnök

ZÁRADÉK IV.

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programjában szereplő többletkiadásokkal, a költségvetési keret terhére a fenntartó egyetért.

Nyíregyháza, 2014.08.29

…….

fenntartó

ZÁRADÉK V.

Jelen Pedagógiai Programot a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója jóváhagyta.

Nyíregyháza, 2014.08.29.

…….
igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

Az iskola adatai 2
A pedagógiai program jogszabályi háttere 2
Bevezető 3

NEVELÉSI PROGRAM

I. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei 5
1.1.) Gyermekközpontúság 5
1.2.) Esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód 5
1.3.) Demokratikus légkör 5
1.4.) A tanár személyes hatékonysága, az élményt nyújtó oktatás 6
1.5.)Befogadó, egyéni fejlődést támogató attitűd 6
1.6.) Autonómia 7
1.7.) Differenciálás 7
1.8.) Az iskola nyitottsága 7
1.9.) Átjárhatóság 8
II. Az intézményben folyó -nevelő-oktató munka általános céljai 9
2.1. Stratégiai céljaink 10
2.2. Operatív céljaink 11
III. A pedagógiai nevelő-oktató munka feladatai 13
3.1. Alapfeladataink 13
3.2. Az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményei 13
3.2.1. Néptánc tanszak 13
3.2.2. Moderntánc tanszak 14
3.2.3. Mindkét táncművészeti ág oktatása során feladatunk 14
3.2.4. Színjáték tanszak 14
3.2.5. Festészet tanszak / képzőművészet-grafika-festészet tanszak 15
IV. A feladatok megoldása érdekében alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök 15
4.1. Az oktató nevelő, munka pedagógiai eljárásai 15
4.2. Módszerek, tevékenységi formák 16
4.3. Nevelési eszközök 19
V. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 19
5.1. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében 19
5.2. A pedagógus személyisége 20
5.3. Tananyagtartalom, módszer, gyakorlat, motiváció 21
5.4. Tanár-diák együttműködése 21
5.5. A személyiségfejlesztés leghangsúlyosabb feladatai 21
5.5.1. Az értelmi kompetencia 22
5.5.2. Pszichomotoros kompetencia 23
5.5.3. Érzelmi, akarati kompetencia 23
5.5.4. Szociális érzékenység 23
5.5.5. Közösségi kompetencia 23
5.5.6. Egészséges kulturált életmódra nevelés 23
5.6. A fejlesztés eszközei 23
5.7. Felkészülés az egész életen át tartó tanulásra 23
5.8. Komplex tehetséggondozó programok kidolgozása a személyiség integrálása érdekében 26
VI. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink 27
6.1. A közösségfejlesztés területei 27
6.2. A közösségformálás szakaszai 28
6.3. Az iskola szereplőinek együttműködése 28

VII. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 29
7.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai 29
7.1.1 Alaptevékenységei 29
7.1.2 Kiemelt feladata az intézményi tehetséggondozás megvalósítása 30
7.1.3 Közreműködik az iskolaközösség kialakításában és fejlesztésében 30
7.1.4 Az intézmény egészére kötelezően háruló feladatok 30
7.1.5 A pedagógus kötelezettségei 30
7.1.6 A pedagógus jogai 31
7.2. Az osztályfőnöki munka 31
7.3. Az osztályfőnök programalkotó, adminisztrációs szerepei, feladatai 32
VIII. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje ... 34
8.1. A sajátos nevelési igényű gyerekekkel/tanulókkal való foglalkozás helyi rendje..... 34.
8.2. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek ..... 34.
8.3. Kiemelten tehetséges tanuló 34
8.3.1. A tehetség és a képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek 35
8.3.2. Speciális szerepek a tehetségfejlesztésben 35
8.3.3. A tehetségsegítés szervezeti keretei 36
8.4. A „Vásárhelyi László Tehetségpont" Régiós Tehetségdiagnosztikai feladatköre 36
8.4.1. Tehetségazonosítás 36
8.4.2. Tehetséggondozó programok megvalósítása..... 36
8.4.3. Tehetségműhelyek megvalósítása 37
8.5. Tehetséggondozó programok során alkalmazott módszerek 37
8.5.1. Gazdagítás, dúsítás 37
8.5.2. Az egyénre szabott programtervezés 38
8.5.3. Gyorsítás 38
8.6. Mentor programot..... 38
8.7. Tehetség-tanácsadás 38
8.8. Hálózatépítés 39
8.9. Kutatási program 40
8.10. Tehetségsegítő programok, rendezvények, konferenciák, továbbképzések, a tehetségek bemutatása 40
8.11. Szakmai Munkaközösségek 40
8.12. Tehetség Tanács 41
8.13. Tehetséges tanulók nyilvántartása, követése 42
8.14. Nyilvánosság biztosítása 42
IX. A tanulók iskolai döntéshozatalban való részvételi jogának gyakorlása 42
X. A szülő, tanuló, pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái 43
10.1. A szülő, tanuló, pedagógus együttműködésének formái 43
10.2. A partnerekkel való együttműködés rendje 44
10.2.1. Az intézmény kapcsolatrendszerének feltárása, a partnerkapcsolatok irányítása 44
XI. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai 45
11.1. Különbözeti vizsga 45
11.2. Osztályozó vizsga 46
11.3. Felsőbb osztályba lépés 46
11.4. Tanulmányok folytatása ugyanabban az osztályban 46
11.5. Félévi, év végi vizsga 46
XII. Felvételi eljárás helyi szabályai 47
XIII. A referencia-intézményi működés a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában 48
13.1. Munkacsoportok kialakítása, a képzésben résztvevők felkérése, megbízása a székhelyen és a tagintézményben 50
13.2. Intézményi innováció dokumentumainak kidolgozása 50
13.3. Képzések megvalósítása, igazolások, tanúsítványok megszerzése 50
13.4. A vezetők elkötelezettségének kialakítása és felkészülése a referencia-intézményi feladatok irányítására 51
13.5. Elkötelezettség kialakítása a nevelőtestületben 51
13.6. Tudásmegosztás megvalósítása a nevelőtestületben 51

13.7. Az intézményi dokumentumok módosítása kiterjed a következő dokumentumokra 52
13.8. Jó gyakorlatok kínálatának összeállítása, folyamatos fejlesztése 52
13.9. A gyakorlóhely funkció rendszerének, dokumentumainak és eljárásrendjének kidolgozása 52
13.10. Mentorok felkészítésével kapcsolatos feladataink 52
13.11. Értékelési eljárások kidolgozása 53
13.12. Arculati tervezés, PR és kommunikáció feladata 54
13.13. Hálózati együttműködés 55
13.14. A fenntartható fejlődés biztosítása 56
13.15 Az infrastruktúra fejlesztése 57
XIV. A Pedagógiai Program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke 57
Táncművészet 57
Képző-és iparművészet 58
Színművészet-bábművészet 60
XV. Az iskola pályázati tevékenységeihez kapcsolódó fenntartási kötelezettségek, feladatok 62
XVI. Versenyek támogatása, iskolai rendezvények finanszírozása 66

HELYI TANTERV

I. A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményei és témakörei 72
1.1. Művészeti alapvizsga és záróvizsga 72
1.1.1. A művészeti alapvizsga és művészeti záróvizsga általános követelményei 72
1.1.2. Egyéb helyi szabályok 73
1.2. A néptánc tanszakon a művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőben határozta meg 73
1.2.1. A művészeti ***alapvizsga*** követelményei 73
1.2.2. A művészeti ***záróvizsga*** követelményei 75
1.3. A moderntánc tanszakon a művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőben határozta meg 76
1.3.1. A művészeti ***alapvizsga*** követelményei 77
1.3.2. A művészeti ***záróvizsga*** követelményei 77
1.4. A festészet tanszakon, valamint a képzőművészet-festészet-grafika tanszakon a művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőben határozta meg 79
1.4.1. A művészeti ***alapvizsga*** követelményei 79
1.4.2. A festészet műhelygyakorlat vizsga részei 80
1.5. Képzőművészeti, festészet és grafika tanszak művészeti alap- és záróvizsga követelményeit a nevelőtestület a következőkben határozta meg 81
1.5.1. A művészeti ***alapvizsga*** követelményei (érvényes 2011-től) 81
1.5.2. A grafika és festészet tanszak művészeti ***záróvizsga*** követelményei 83
1.6. A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolában a színjáték tanszakon a művészeti alap- és záróvizsga követelményei 86
1.6.2. A színjáték tanszak vizsgakövetelményei a felmenő rendszerű tanterv alapján 91
II. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szolgalom minősítésének elvei 93
2.1. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési módja 93
2.1.1. Beszámoltatási formák alkalmazásának szabályai 93
2.2. A tanulók teljesítménye értékelésének, minősítésének formái 93
2.2.1. Az értékelés szempontjai 93
2.2.2. Az értékelés típusai 94
2.3. A tanulói teljesítmény értékelése 95
2.4. A szorgalom értékelésének, minősítésének formái 96
2.5. Továbbhaladás az iskolában 98
2.6. A magasabb évfolyamba lépés feltételei 97
2.7. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek 98

III. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásnak elvei 99
IV.A választható tantárgyak, foglakozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai 100
V. A nevelő-oktató munka megtervezése 101
VI. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésnek elvei 102
6.1. A csoportbontások, tanórán kívüli foglalkozások szervezésének elvei 102
6.2. Tanórán kívüli tevékenységek 102
6.3. Intézményi hagyományok, szokások 103
VII. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 104
7.1. Hátrányos helyzet kompenzálása 104
7.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység 104
7.3. A hátránnyal indulók nevelésének feladatai 105
7.3.1. Rendszeresség 105
7.3.2. Identitástudat kialakítása, szocializációs feladatok 105
7.3.3. Integráció 105
7.3.4. Esélykülönbségek csökkentése 106
VIII. A nemzeti és etnikai kisebbség kultúrájának megjelenése a pedagógiai folyamatokban 106
IX. A tanszakok speciális szabályai, arculati jellemzői 107
X. Jó gyakorlatok készítése és átadása 109

NÉPTÁNC TANSZAK 111
MODERNTÁNC TANSZAK 154
KÉPZŐMŰVÉSZET, GRAFIKA és FESTÉSZET TANSZAK 204
SZÍNJÁTÉK TANSZAK 291
ZÁRADÉKOK 363